

**Takáts Gyula Általános Iskola, Zeneiskola – Alapfokú
Művészetoktatási Intézmény, Egységes Pedagógiai Szak-
szolgálat, Pedagógiai Szakmai Szolgáltató, Óvoda és Böl-
csőde Többcélú Intézmény**

SZAKMAI PROGRAMJA

Pedagógiai program

Óvodai nevelési program

Bölcsődei nevelés-gondozás helyi szakmai programja

2009 - 2013

Pedagógiai program

Tartalomjegyzék

I. Bevezető.....	9
II. Jogi státusz.....	10
III. A nevelő-oktató munka alapelvei.....	17
IV. Általános céljaink.....	18
V. Nevelési program	18
V.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai....	18
V.1.1 ÁLTALÁNOS ISKOLA	18
V.1.1.1 Helyzetelemzés.....	18
V.1.1.2 Pedagógiai alapelveink.....	19
V.1.1.3Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai	20
V.1.1.4 A nevelő-oktató munka feladatai:	22
V.1.1.5 Alkalmazott eszköz- és eljárásrendszer.....	23
V.1.2 ZENEISKOLA – ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNY	25
V.1.2.1 Az iskola rövid története	25
V.1.2.2 Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói	25
V.1.2.3 Jövőkép.....	26
V.1.2.4 Az iskola eredményei	27
V.1.2.5 Hagyományrendszer	27
V.1.2.6 Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	28
V.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	29
V.2.1 ÁLTALÁNOS ISKOLA	29
V.2.2 ZENEISKOLA	34
V.3 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	37
V.3.1 ÁLTALÁNOS ISKOLA	37
V.3.2 ZENEISKOLA	39
V.4 A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek.....	40
V.5 A tehetség, képesség kibontakoztatását az alább tevékenységek segítik	41
V.5.1ÁLTALÁNOS ISKOLA	41
V.5.2 ZENEISKOLA	42
V.6 A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	42

V.7 Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése a következő tevékenységek során történik	45
V.8 Szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják	45
V.9 A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	46
V.9.1 ÁLTALÁNOS ISKOLA	46
V.9.1.1 Alsó tagozat	46
V.9.1.2 Felső tagozat	51
V.9.2 ZENEISKOLA	67
V.10 A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	72
V.10.1 ÁLTALÁNOS ISKOLA	72
V.10.2 ZENEISKOLA	75
V.11 Környezeti nevelés programja	76
V.12. Egészségnevelési program	81
V.13 Írásbeli beszámoltatás formái, rendje, korlátai	87
V.14 Otthoni (napközi, tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai	89
V.15 Sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése és oktatása	91
VI. Helyi tanterv	96
VI.1 ÁLTALÁNOS ISKOLA	96
VI.1.1 Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások, ezek óraszámai, az előírt tananyag és a követelmények	96
VI.1.1.1 Tantervek	96
VI.1.1.2 Tantárgyak és óraszámok tagozatonként	97
VI.1.1.3 Moduláris oktatás	102
VI.1.1.4 Választható órák az egyes évfolyamokon	102
VI.1.1.5 Nem szakrendszerű oktatás	103
VI.1.1.5.1 2008/2009. tanév	103
VI.1.1.5.2 2009/2010. tanév	105
VI.1.1.5.3 2010/2011. tanév	107
VI.1.1.5.4 2011/2012. tanév	109
VI.1.1.5.5 Nem szakrendszerű oktatás megszervezése az intézményben	111
VI.1.1.5.6 A nem szakrendszerű oktatás moduljai az 5-6. évfolyamon	112

VI.1.1.5.7 Az alapozó szakasz meghosszabításától várt eredmények	113
VI.1.1.5.8 A nem szakrendszerű képzésben kiemelten fejlesztendő kulcskompetenciák..	113
VI.1.1.5.9 Értékelési szempontok	114
VI.1.1.5.10 Célok és feladatok.....	115
VI.1.1.5.11 Témakörök	117
VI.1.1.5.12 A továbbhaladás feltételei	122
VI.1.1.5.13 Témakörök	123
VI.1.1.5.14 A továbbhaladás feltételei	130
VI.1.1.6 Alkalmazható tankönyvek, tanulói segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei	131
VI.1.1.7 A magasabb évfolyamra lépés feltételei	132
VI.1.1.8 Iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái, a tanulói magatartás, szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei, a tanuló teljesítménye, magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének fajtái	133
VI.1.1.9 A mindennapos testedzés formái és szabályozása	153
VI.1.1.10 A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek.....	154
VI.2 ZENEISKOLA.....	154
VI.2.1 Helyi tantervek.....	154
VI.2.2 Tantárgyszerkezet	155
VI.2.3 A tanszakok fejlesztési követelményei	156
VI.2.3.1 Klasszikus zene	157
VI.2.3.2 Népzene.....	171
VI.2.3.3 Elektroakusztikus zene.....	173
VI.2.3.4 Vizsgakövetelmények évfolyamonként és tanszakonként.....	175
VI.2.4 A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei és témakörei	186
VI.2.4.1 A művészeti alap- és záróvizsga	214
VI.2.5 Alkalmazható tankönyvek, kották jegyzéke „A” és „B” tagozaton.....	216
VI.2.6 A Zeneiskola magasabb évfolyamára lépés feltételei.	239
VI.2.7 A Zeneiskola tanulóinak beszámoltatása, tudásának és szorgalmának értékelése és minősítése	239
VI.2.8 A tanulói jogviszony létesítésének feltételei.....	243
VII Egységes Pedagógiai Szakszolgálat	244
VIII Pedagógiai szakmai szolgáltatások	244
IX. A pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb	244

Szivárvány Óvoda Helyi Nevelési Programja.....	250
X. Bevezetés.....	251
XI. Helyzetkép	252
XI.1. Szivárvány Óvoda, Tab.....	253
XI.2 Bedegkéri Tagóvoda	255
XI.3 A Somogymeggyesi Tagóvoda	257
XI.4 Bábonymegyeri Tagóvoda	258
XI.5 Az intézmény főbb adatai	259
XII. Egységes alapelvek.....	260
XII.1 Óvodakép.....	260
XII.2 Gyermekkép.....	261
XIII. A nevelés kerete	261
XIII.1. Érzelmi nevelés és szocializáció	261
XIII.2. Az egészséges életmódra nevelés.....	263
XIII.3. Az értelmi nevelés	269
XIV. Az óvodai élet megszervezése	270
XIV.1 Csoportok megszervezése	270
XV. Az óvodai élet tevékenységformái	276
XV.1. A játék integráló szerepe	276
XV.2. A környező világ tevékeny megismerése	278
XV.2.1. A természeti és társadalmi környezet	279
XV.2.2. Környezetvédelem.....	279
XV.2.3. Környezetünk formai és mennyiségi viszonyai:.....	279
XV.3. Művészeti tevékenységek.....	280
XV.3.1. Anyanyelvi nevelés	281
XV.3.2. Rajzolás, mintázás, kézimunka.....	285
XV.3.3. Ének, zene, énekes játék.....	287
XV.3.4. Mozgásos tevékenységek	289
XV.4. Munkajellegű tevékenységek	290
XV.5. Játékba integrált tanulás	291
XVI. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlődésének, fejlesztésének segítése	293
XVII. Óvodánk gyermekvédelmi munkája	293
XVII.1. A gyermek mérése gyermekvédelmi szempontból.....	296

XVIII. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.....	297
XIX. Óvodánk kapcsolatai	298
XX. Óvodánk hagyományai, ünnepei, egyéb rendezvényei	301
XX.1. Óvodánk ünnepi rendezvényei, megemlékezések, népi hagyományok ápolása	303
XX.2. A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének formái, lehetőségei	304
XXI. Az óvodába lépés feltételei	305
XXII. Elvárható eredmények óvodáskor végére az óvodai nevelés és a családi nevelés összehangolt hatására	305
XXIII. Az iskolába lépés feltételei	306
XIV. A helyi nevelési program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések..	307
XXIV.1. Szivárvány Óvoda, Tab	307
XXIV.2 Bedegkéri Tagóvoda	310
XXIV.3 A Somogymeggyesi Tagóvoda	312
XXIV. 4. Bábonymegyeri Tagóvoda	314
XXV. Érvényességi rendelkezések	317
XXVI. Legitimációs záradék.....	318
A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS HELYI SZAKMAI PROGRAMJA	319
XXVII. Bevezető.....	320
XXVIII. A bölcsődei nevelés-gondzás.....	321
XXIX. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei.....	321
XXIX.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete	321
XXIX.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve.....	321
XXIX.3. A nevelés és gondozás egységének elve	322
XXIX.4. Az egyéni bánásmód elve.....	322
XXIX.5. A biztonság és a stabilitás elve.....	322
XXIX.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve	323
XXIX.7. Az egységes nevelő hatások elve	323
XXX. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai.....	323
XXX.1. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása	324
XXX.2. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése	324
XXX.3. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése	325
XXXI. A bölcsődei élet megszervezésének elvei	325
XXXI.1. Kapcsolat a szülőkkel.....	325

XXXI.2. Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás	326
XXXI.3. „Saját gondozónő”-rendszer.....	327
XXXI.4. Gyermekcsoportok szervezése	327
XXXI.5. Napirend	328
XXXI.6. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel	328
XXXI.6.1. A bölcsődék kapcsolata a bölcsődei hálózaton belül	328
XXXI.6.2. Bölcsőde és óvoda kapcsolata	328
XXXI.6.3. Egyéb kapcsolatok.....	328
XXXII. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei	329
XXXII.1. Gondozás.....	329
XXXII.2. Játék	330
XXXII.2.1. Mondóka, ének.....	330
XXXII.2.2. Vers, mese.....	330
XXXII.2.3. Alkotó tevékenységek	331
XXXII.2.4. Egyéb tevékenységek	331
XXXII.3. Mozgás	331
XXXII.4. Tanulás.....	332
XXXIII. Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások	333
XXXIV. Dokumentáció	334

Mottó:

„Csak művelt nemzet tarthatja fenn magát

Európa népei között, tehát a nemzet jövője

kulturális előrehaladásától függ.” (Eötvös József)

I. Bevezető

13 települési önkormányzat Többcélú Intézményfenntartó Társulást hozott létre azzal a céllal, hogy a társult önkormányzatok hatékony módon eleget tudjanak tenni kötelező közoktatási és nevelési, valamint szociális feladataiknak.

A tabi Takáts Gyula Általános Iskola, Zeneiskola – Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Pedagógiai Szakmai Szolgáltató, Óvoda s Bölcsőde Többcélú Intézmény közös fenntartásban látja el a szociális, oktatási, nevelési feladatokat. Elsődleges szempontunk a nevelő-oktató munkában a kor kihívásainak, követelményeinek való megfelelés. Legfontosabb feladatunknak tekintjük, hogy a létrehozott intézmény személyi és tárgyi eszközeinek hatékony felhasználásával, koordinálásával biztosítsuk a város és a kistérség lakói számára, az oktatáshoz, a művelődéshez, a szociális ellátáshoz kapcsolódó jogainak érvényesítését, az ahhoz szükséges feltételeket, lehetőségeket. Nevelőtestületünk egységes, közös célokért küzdő közösség, akik nemcsak a város, de a kistérség első számú vezető iskoláját hozták létre. A 60 éves múltra visszatekintő iskola történetében mindig sikerült olyan légkört teremteni, ahol tanulóink otthon érezhették magukat, elszámolták az általános műveltség legfontosabb ismeretanyagát, biztosítottuk számukra a továbbhaladásukhoz szükséges ismereteket, felkészítettük őket az ifjú- és felnőttkor további feladatainak megoldására.

Pedagógiai programunk általános célja, hogy megfogalmazza azokat az egységes alapelveket, célokat, feladatokat, amelyekkel a fenti elvárások megvalósíthatók; rendszerbe foglalja, áttekinthetővé, és ellenőrizhetővé tegye a tervezett eljárásokat.

A program tartalmazza egyrészt azokat a közös, valamennyi intézményegységre vonatkozó elveket, amelyek a nevelő-oktató tevékenység egységes értelmezését, az együttműködést, a humán és anyagi eszközök koordinált felhasználását biztosítják; másrészt rendszerbe foglalja azokat az egyedi, csak az egyes intézményekre jellemző, funkciójukból adódó sajátosságokat, amelyeket az egyes intézményegységek képviselnek

Az intézménytípusok szakmai programjai önálló egységként jelennek meg.

II. Jogi státusz

Az intézmény székhelye, címe: Takáts Gyula Általános Iskola, Zeneiskola – Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Pedagógiai Szakmai Szolgáltató, Óvoda és Bölcsőde Többcélú Intézmény

Rövid neve: Takáts Gyula Integrált Közoktatási Központ

Rövidített neve: Takáts Gyula Többcélú Intézmény

Székhelye: 8660 Tab, Petőfi Sándor u. 6-12.

Alapító szerv neve: Tab Város Önkormányzata Képviselő-testülete -

8660 Tab, Kossuth Lajos u. 49.

OM azonosítója: 034003

Fenntartói:

- **Tab** Város Önkormányzata Képviselő-testülete
Székhely: 8660 Tab, Kossuth Lajos u. 49.
- **Lulla** Község Önkormányzata Képviselő-testülete
Székhelye: 8660 Lulla, Kossuth Lajos u. 35.
- **Sérsekszőlős** Község Önkormányzata Képviselő-testülete
Székhelye: 8660 Sérsekszőlős, Szabadság u. 15.
- **Torvaj** Község Önkormányzata Képviselő-testülete
Székhelye: 8665 Torvaj, Kossuth Lajos u. 49.
- **Zala** Község Önkormányzata Képviselő-testülete
Székhelye: 8660 Zala, Kossuth Lajos u. 59.
- **Kánya** Község Önkormányzata Képviselő-testülete
Székhelye: 8667 Kánya, Fő utca 170.
- **Somogymeggyes** Község Önkormányzata Képviselő-testülete
Székhelye: 8673 Somogymeggyes, Akácfa u. 4.
- **Kapoly** Község Önkormányzata Képviselő-testülete
Székhelye: Kapoly Kossuth u. 56. 8671
- **Tengőd** Község Önkormányzata Képviselő-testülete
Székhelye: 8668 Tengőd, Petőfi Sándor u. 32.
- **Bedegkér** Község Önkormányzata Képviselő-testülete
Székhelye: 8666 Bedegkér, Rákóczi u. 147.
- **Somogyegres** Község Önkormányzata Képviselő-testülete
Székhelye: 8660 Somogyegres, Petőfi S. u. 3.,

- **Bábonymegyer** Község Önkormányzata Képviselő-testülete
Székhelye: 8658 Bábonymegyer, Dózsa Gy. u. 50.

A fenntartói jogokat Tab Város Önkormányzatának Képviselő-testülete gyakorolja.

Felügyeleti és irányító szerve: Tab Város Önkormányzatának Képviselő-testülete
(8660 Tab, Kossuth L. u. 49.)

Az intézmény típusa: Többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény

Az intézmény típus szerinti besorolása:

Tevékenységek jellege alapján: Közzolgáltató költségvetési szerv

Közzolgáltató szerv fajtája: Közintézmény

Intézményegységei:

- **8 évfolyammal rendelkező általános iskola**

(1-4. évfolyam: Tab, Kossuth Lajos u. 19.

5-8. évfolyam: Tab, Petőfi u. 6.)

tagintézményeinek neve, telephelye:

- Általános Iskola, Bábonymegyeri Tagintézménye
(8658 Bábonymegyer, Szent István u. 44.)
- Általános Iskola, Somogymeggyesi Tagintézménye
(8673 Somogymeggyes Fő út 33/A)
- Általános Iskola, Bedegkéri Tagintézménye
(8666 Bedegkér, Rákóczi u. 146.)

- **Zeneiskola – Alapfokú Művészetoktatási Intézmény**

- **Egységes Pedagógiai Szakszolgálat**

- **„Szivárvány” Óvoda**

- **tagintézményeinek neve, telephelye:**

- „Szivárvány” Óvoda Bedegkéri Tagóvoda
Bedegkér, Széchenyi u. 64.
- „Szivárvány” Óvoda Somogymeggyesi Tagóvoda
Somogymeggyes, Fő u. 24.
- „Szivárvány” Óvoda Bábonymegyeri Tagóvoda
8658 Bábonymegyer, Szent István u. 44.

- **Bölcsőde**

Az intézmény telephelyei:

- 8660 Tab, Virág u. 12.
- 8660 Tab, Kossuth Lajos u. 19.
- 8658 Bábonymegyer, Szent István u. 44.
- 8673 Somogyeggyes Fő út 33/A.
- 8666 Bedegkér, Rákóczi u. 146.
- 8660 Tab, Óvoda u. 4.
- 8666 Bedegkér, Széchenyi u. 64.
- 8673 Somogyeggyes, Fő u. 24.
- 8660 Tab, Kossuth L. u.86.
- 8660 Tab, Templom tér 2-6.
- 8658 Bábonymegyer Szent István u. 44.

Az intézmény jogállása, gazdálkodási jogköre:

Az intézmény jogi személyként működő, az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörrel rendelkező önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv.

Az intézmény költségvetése Tab Város Képviselő-testülete költségvetési rendeletébe épül be.

Az intézmény alapítója, fenntartója: Tab Város Önkormányzata Képviselő-testülete

8660 Tab, Kossuth Lajos u. 49.

Az intézmény alaptevékenységének jellege: TEÁOR: 852010 Alapfokú oktatás

Ellátandó alaptevékenység:¹

562912 1	Óvodai intézményi étkeztetés
562913 1	Iskolai intézményi étkeztetés
562917 1	Munkahelyi étkeztetés
841901 1	Önkormányzatok és többcélú kistérségi társulások elszámolásai
851011 1	Óvodai nevelés, ellátás
851012 1	Sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelése, ellátása
852011 1	Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (1-4. évfolyam) Az általános iskola 1–4. évfolyamán, meghatározott időkeretekben az iskola
852012 1	Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (1-4. évfolyam)
852021 1	Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (5-8. évfolyam)

---

¹2010. január 1-jétől hatályos TEÁOR számok szerint

- 852022 1 Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (5-8. évfolyam)
- 852031 1 Alapfokú művészetoktatás zeneművészeti ágban
A Zeneiskola - Alapfokú Művészetoktatási Intézményegység esetében a Művészeti ágak, azon belül tanszakok megnevezése:
Művészeti ág: zeneművészet
Klasszikus zene
hangszeres tanszakok: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, kürt, trombita, harsona, tuba, zongora
elméleti tárgyak, tanszakok: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom
kötelezően választható, illetve választható tantárgyak: fafűvós kamara, rézfűvós kamara, szintetizátor-keyboard, számítógépes zene, második hangszer, zenekar, kórus
Korrepetíció
Népzene
Hangszeres tanszakok: népi furulya, népi klarinét/tárogató, népi hegedű, citera
Elméleti tárgyak, tanszakok: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom
Kötelezően választható, illetve választható tantárgyak: népi játék – népszokás, kamarazene, szintetizátor-keyboard, számítógépes zene, második hangszer, kórus
Korrepetíció
Elektroakusztikus zene
Hangszeres tanszakok: szintetizátor-keyboard
Elméleti tárgyak, tanszakok: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom
Kötelezően választható, illetve választható tantárgyak: számítógépes zene, kamarazene, második hangszer, zenekar, kórus
Évfolyamok száma: 12
2 előképző, 6 alapfokú, 4 továbbképző osztály
- 855911 1 Általános iskolai napközi otthoni nevelés
- 855912 1 Sajátos nevelési igényű tanulók napközi otthoni nevelése
- 855914 1 Általános iskolai tanulószobai nevelés
- 855915 1 Sajátos nevelési igényű tanulók általános iskolai tanulószobai nevelése
- 856011 1 Pedagógiai szakszolgáltató tevékenység
- 856012 1 Korai fejlesztés, gondozás

856013 1	Fejlesztő felkészítés
856020 1	Pedagógiai szakmai szolgáltatások
889101 1	Bölcsődei ellátás
931204 1	Iskolai diáksport-tevékenység és támogatása

Alaptevékenységhez kapcsolódó kiegészítő tevékenységek:

493909 2	M.n.s. egyéb szárazföldi személyszállítás Iskolabusz szolgáltatás, azon belül az iskola tanulóinak utaztatása versenyekre, kulturális programokra, osztálykirándulásra stb.
562920 2	Egyéb vendéglátás A szabad kapacitásának kihasználása érdekében történő étkeztetés/ételfőzés és egyéb vendéglátás
682002 2	Nem lakóingatlan bérbeadása, üzemeltetése
771200 2	Gépjárműkölcsönzés (3,5t fölött) Az iskolabusz szabad kapacitásának kihasználása érdekében történő bérbeadás
856020 2	Pedagógiai szakmai szolgáltatások A pedagógiai szakmai szolgáltatások közül a pedagógiai tájékoztatás és az igazgatási, pedagógiai szolgáltatás
856099 2	Egyéb oktatást kiegészítő tevékenység A kistérségi pedagógusok továbbképzésének szervezése
889109 2	Gyermekek napközbeni ellátásához kapcsolódó egyéb szolgáltatások A bölcsőde és a családi napközi alapellátáson túl nyújtott szolgáltatása, az időszaki gyermekfelügyelet, a játszóház, baba-mama klub, speciális tanácsadás

Az intézmény kisegítő és vállalkozási tevékenységet nem folytat.

Az intézmény évfolyamainak száma: 1-8 évfolyamos általános iskola

Az intézménybe felvehető maximális gyermek és tanulólétszám: 1010 fő

- **Iskola: 600 fő**
- **Bölcsőde: 10 fő**
- **Óvoda: 200 fő**
  - „Szivárvány” Óvoda: 125 fő
  - Bedegkér Óvoda: 25 fő
  - Somogymeggyesi Óvoda: 25 fő
  - Bábonymegyeri Óvoda: 25 fő
- **Zeneiskola: 200 fő**
  - Klasszikus zene: 135 fő

- Népzene: 40 fő
- Elektroakusztikus zene: 25 fő

Az intézmény alaptevékenysége, feladatai:

8 évfolyammal rendelkező általános iskola

- Az Általános Iskola 8 évfolyammal rendelkező nevelési-oktatási intézmény. Az iskola feladata biztosítani, az általános iskolai nevelést és oktatást, felkészíteni a tanulókat az alapfokú iskolai végzettség megszerzésére. Az intézményben az 1-4. évfolyamon iskolaotthonos nevelés és oktatás folyik. Integrált nevelést-oktatást valósít meg azoknak a sajátos nevelési igényű (testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő) gyermekek, tanulók tekintetében, akik nevelése-oktatása a – a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleménye szerint - többi tanulóval együtt, azonos iskolai osztályban történhet. Ellátja továbbá az 5-8 évfolyamon az emelt szintű idegen nyelvvizítást.

Zeneiskola – Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

- Művészeti nevelés és oktatás. A művészeti oktatás keretében megalapozni a művészi kifejező készségeket, illetve előkészít, felkészít a szakirányú továbbtanulásra.

Egységes Pedagógiai Szakszolgálat

- nevelési tanácsadás
- logopédiai ellátás
- korai fejlesztés és gondozás
- továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás
- fejlesztő felkészítés
- gyógytestnevelés

„Szivárvány” Óvoda

- A 3-7 éves gyermekek napközbeni szakszerű ellátása, gondozása, étkezés biztosításával.
- Az óvodai nevelés keretében három éves kortól, az iskolába járáshoz szükséges fejlettség elérése (legfeljebb 8 éves korig).

- A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján a sajátos nevelési igényű (testi, érzékszervi, értelmi, beszéd-fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd) gyermekek óvodai nevelése, iskolai oktatása.
- Az óvodai csoportokban folyó fejlesztéssel párhuzamosan szükség szerint szegregált gyógypedagógiai fejlesztés, habilitáció, rehabilitáció és terápiás célú pedagógiai ellátás biztosítása külső szakemberekkel (logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus).

Bölcsőde

- A családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni bölcsődei ellátása, gondozása, nevelése, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéb sajátosságok figyelembevételével, speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet.

Pedagógiai Szakmai Szolgáltató

- a pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítése, szervezése
- a tanulmányi és tehetséggondozó versenyek szervezése, összehangolása,
- pedagógiai értékelés, melynek feladata mérni és értékelni a nevelési-oktatási intézményben végzett nevelő- és oktatómunka eredményességét, és segíteni a helyi, a térségi és az országos közoktatási feladatellátás szervezését

Az intézmény működési területe, felvételi körzete: A bölcsődei ellátást, a nevelési-oktatási feladatokat biztosítja Tab város területén élő, lakóhellyel rendelkező gyermekek, tanulók, valamint a többcélú intézményfenntartó társulási megállapodás alapján Lulla, Sérsekszőlős, Zala, Torvaj, Kánya, Kapoly, Somogymeggyes, Tengőd, Somogyegres, Bedegkér, Bábonymegyer községekben lakóhellyel rendelkező gyermekek, tanulók tekintetében.

Az intézmény biztosítja az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és a Pedagógiai Szakmai Szolgáltatások körébe tartozó ellátásokat az alábbi településeken lakóhellyel rendelkező gyermekek esetében: Andocs, Bábonymegyer, Bedegkér, Bony-

nya, Fiad, Kánya, Kapoly, Kára, Kisbárapáti, Lulla, Miklósi, Nágocs, Sérsekszőlős, Somogyacsa, Somogydöröcske, Somogyegres, Somogymeggyes, Szorosad, Tab, Tengőd, Torvaj, Törökkoppány, Zala, Zics.

Az intézmény alapító okiratának kelte: 2009. április 23.

III. A nevelő-oktató munka alapelvei

- Intézményünk a társulás területén élők részére biztosítja a bölcsődés kortól az alapfokú oktatásban érintett valamennyi résztvevő számára a szükségleteknek és a felmerülő igényeknek – a lehetőségeknek megfelelően - a neveléshez, oktatáshoz, önművelődéshez, továbbképzéshez szükséges alapfeltételeket.
- Személyiség- és közösségformáló tevékenységünkben elsődlegesnek tekintjük a társadalmilag elfogadott értékek közvetítését. Munkánk minden területén érvényesíteni kívánjuk a demokratikus emberi jogokat, a humánus magatartás, az összetartozás erősítését; a lakóhelyhez való kötődésre, a családi ház és az intézmények együttműködésének erősítésére, a közösségi gondolkodásra, az egymás tiszteletére, megbecsülésére való nevelést.
- Nevelő- oktató munkánkat a fenntarthatóság elve hatja át. Olyan értékeket, tudást, környezettudatos magatartást, attitűdöt közvetítünk, amelyek lehetővé teszi a jövő számára is az élhető, fejlődőképes közösségi életterek egészséges környezeti hátterét.
- Nevelési, oktatási, tevékenységünkkel, az intézményegységek szoros együttműködésével, programjaink összehangolásával a különböző korosztályok eltérő igényeinek kielégítését kívánjuk elősegíteni.
- Az egységes, sokszínű, következetes nevelést helyezzük középpontba.
- Nevelő-oktató munkánk alapja a gyermeki szükségletek kielégítése, pozitív tulajdonságainak erősítése, a bátorító nevelés.
- Valljuk, hogy minden gyermeknek joga van a saját fejlődési üteméhez: a készség, képességfejlesztés során kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek életkori sajátosságaira; a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve, egyéni fejlődési ütemükhöz igazodva fejlesztjük kompetenciáikat, segítjük tudásuk gyarapítását.
- Fontosnak tartjuk a Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciák fejlesztését, az alapkészségek fejlesztését, megszilárdítását.

- Kezdeményező szerepet vállalunk partnerkapcsolatainkban – elsősorban a szülőkkel ápoltt kapcsolatok révén folyamatosan részt kívánunk venni a lakóhely, a kistérség életében.

IV. Általános céljaink

Átfogó célunk, hogy:

- Többcélú intézményünkben minden gyermek és felnőtt személyes adottságait és lehetőségeit mind teljesebben kibontakoztassa.
- Intézményegységeink összehangolt tevékenységükkel képesek legyenek egymás nevelési, oktatási, képzési törekvéseit erősíteni, a fejlesztés folyamatosságát a helyi feltételek függvényében biztosítani.
- Az intézményi tevékenység minden szintjét az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák fejlesztése hassa át; a modern, személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások és módszerek alkalmazásával.
- Az alapfokú művészetoktatás programja nyújtson lehetőséget az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a készségek fejlesztésére is.
- Esélyt és lehetőséget teremtsünk gyermekeink számára – intézményrendszerünk minden szintjén –, hogy korszerű ismeretek birtokában, az alapkészségek megszilárdításával kompetens személyiséggé váljanak, ezáltal eredményesek és sikeresek lehessenek.

V. Nevelési program

V.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

V.1.1 ÁLTALÁNOS ISKOLA

V.1.1.1 Helyzetelemzés

Az iskola nevelési és oktatási céljainak megvalósításához adottak a személyi feltételek. Jelenleg 61 pedagógus és 37 fő egyéb személyzet biztosítja a nevelés-oktatás és ellátás biztosítását az intézményben. Szakos ellátottság 98,9 %-os.

Az 515 fő tanulónkból 35 fő sajátos nevelési igényű, akiket integrált keretek között oktatunk.

Az összes tanulónk 35 %-a bejáró a környező településekről. 2003. szeptember 1-től iskola-fenntartó társulással működtetjük, tartjuk fenn intézményünket (Tab, Zala, Torvaj, Sérsekszőlős, Kánya, Lulla), mint alapítók, 2004. január 1-től Somogymeggyes, Kapoly, Somogyegres, Tengőd, Bedegkér, Bábonymegyer, mint társult tagok.

E szerteágazó feladatot jelenleg hat épületben tudjuk megoldani.

- 1.sz. épület Tab, Petőfi u. 6-12. 5-8. évfolyam
- 2.sz. épület Tab, Kossuth u. 19. 1-4. évfolyam
- 3.sz. épület Tab, Virág u. 12. Szakszolgálat, Konyha, étterem
- 4.sz. épület Bábonymegyer tagintézmény
- 5.sz. épület Somogymeggyes tagintézmény
- 6.sz. épület Bedegkér tagintézmény

A 3. sz. épületnél szolgáltatásként biztosítjuk a Somogyi TISZK Rudnay Gyula Középiskola és Szakiskolai tagintézményének és Kollégiumának étkeztetését is. Konyhánk 2003. szeptember 1-től ellátja szabadkapacitása terhére a Szociális Szolgálat Tab étkeztetését is.

Intézményünk tárgyi feltételei adottak, de nem a kor követelményeinek megfelelőek. A szemléltető eszközök, a korszerű oktatást segítő eszközök (számítástechnika, Internet hozzáférés több helyen) folyamatos fejlesztésre szorulnak. Ezek beszerzése a kötelező eszköz- és felszerelésjegyzék alapján 2003-ig fenntartói és pályázati pénzforrások segítségével folyamatosan történt. 2003-2008-ig a hiányzó eszközök és felszerelések beszerzését az OKÉV-től kért engedély alapján külön ütemterv szerint beszereztük.

V.1.1.2 Pedagógiai alapelveink

Iskolánk nevelő-oktató munkáját a demokrácia értékei, a nemzeti értékek, az európai humanista értékrend hatja át, továbbá kiemelt figyelmet fordítunk az emberiség előtt álló közös problémákra és a különböző kultúrák iránti nyitottságra.

Iskolánkban olyan légkört szeretnénk megteremteni, ahol tanulóink otthon érezhetik magukat. Ennek érdekében:

- tiszteletben tartjuk a tanulók személyiségét,
- bevonjuk őket az iskolai élet megszervezésébe,
- figyelembe vesszük egyéni képességeiket,
- előre megismertetjük velük, a tanulókkal szemben támasztott követelményeket,
- minden gyermek számíthat a pedagógusok segítségére a tanulmányi munkában is és életvitelének kialakításában is.

Iskolánk nevelői a tanulók teljes személyiségének fejlesztésére törekednek, szellemileg, erkölcsileg és testileg egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből. Fontosnak tartjuk a Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciák elsajátítását, minden iskolahasználó fogadja el és ennek megfelelően vegyen részt az alapfokú nevelés-oktatás megvalósításában.

Iskolánk – elsősorban a szülőkkel ápoltság kapcsolat révén – folyamatosan részt kíván venni a lakóhely életében.

V.1.1.3Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai

- Az iskolában folyó nevelés célja felkészíteni a tanulókat arra, hogy készek és képesek legyenek egészséges, kultúrált életmódot kialakítani, eredményesen részt venni a társadalom életében.
- Olyan korszerű ismereteket és alapkészségeket kívánunk tanulóinknak nyújtani, amelyek birtokában képesek lesznek a következő iskolafokozatokon továbbtanulni, valamint megérteni a természet, a társadalom, a technika és a művészetek szerepét az ember életében. Célunk, hogy növendékeink magatartását a társadalom által elfogadott erkölcsi értékek vezéreljék.
- Célunk, hogy a kulcskompetenciákat (szükséges ismeretek, képességek, attitűdök) a tanulóink nagytöbbsége olyan szinten sajátítsa el, hogy azok segítsék a tanulási továbbhaladásukat, javítsák életesélyeiket.

A kulcskompetenciák a következők:

- Anyanyelvi kommunikáció
  - Idegen nyelvi kommunikáció
  - Matematikai kompetencia
  - Természettudományos kompetencia
  - Digitális kompetencia
  - A hatékony, önálló tanulás
  - Szociális és állampolgári kompetencia
  - Kezdeményezőkészség és vállalkozói kompetencia
  - Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség
- Fő célkitűzéseinkből iskolánk számára a következő részcélok adódnak:

- Az iskolai tevékenység valamennyi területén és szintjén olyan oktatás-nevelés biztosítása, amellyel a tanulók képességeiknek megfelelő szintre juthatnak el.
  - A szociális és kulturális hátrányok ellensúlyozásával lehetővé tenni tanulóink számára a képességeik, adottságaik fejlesztését, továbbtanulásuk elősegítését.
  - Egészséges életvitelű, kiegyensúlyozott személyiségek nevelése.
  - Kiemelt közvetítendő érték iskolánkban a természet és a környezet szeretete és védelme.
  - Nevelőmunkánk során kiemelten kezeljük a tolerancia erényének kimunkálását, elfogadni mások „másságát”, tisztelni az emberi méltóságot.
- Elérendő célkitűzés, hogy iskolánk diákjai az eredményesen befejezett évfolyam végén a NAT-ra épülő kerettanterv és helyi tanterv tantárgyainak minimális követelményeit teljesítsék illetve
- egyéni képességeik alapján elvárható legjobb szinten feleljenek meg az iskola helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek,
  - legyen önbecsülésük és legyen elképzelésük közelebbi és távolabbi sorsukat illetően.
- A NAT kiemelt fejlesztési feladatainak megfelelően teljesítsék a követelményeket, amelyek a helyi tantervben szerepelnek:
- Énkép, önismeret
  - Hon- és népismeret
  - Európai azonosságtudat- egyeteme kultúra
  - Környezeti nevelés
  - Információs és kommunikációs kultúra
  - Tanulás
  - Testi és lelki egészség
  - Felkészülés a felnőtt lét szerepeire
  - Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Célunk, hogy tanulóink átfogó képet kapjanak a világ vallásairól.

V.1.1.4 A nevelő-oktató munka feladatai:

Pedagógiai munkánk fő feladata, hogy a gyermeki fogékonyságra, érdeklődésre építve szilárd alapokat teremtsen a NAT kiemelt fejlesztési feladatainak megfelelően, a következő készségeket, képességeket és tulajdonságokat alakítsa ki, illetve fejlessze a tanulóknál:

- a) Az önálló ismeretszerzéshez, a tanuláshoz és a problémamegoldó gondolkodáshoz szükséges alapvető készségeket és képességeket (gondolkodási képességek, beszéd, írás, olvasás, matematikai képességek), - kulcskompetenciák,
- az egyéni tanulás hatékony módszereit,
  - az érdeklődés felkeltésével a világ megismerésének igényét,
  - igényt a folyamatos önművelésre – nagyobb szerepet biztosítani az önálló olvasásnak, segédkönyvek, lexikonok, egyéb ismerethordozók által megszerezhető tudásnak,
  - építve a tanulók fejlődő önállóságára, öntevékenységre alakítjuk a kitartó munkához való helyes viszonyt (szorgalom, kitartás, igényesség),
  - az értékelést és önértékelést.

- b) Tudatosítjuk az egészséges életmód jelentőségét, az egészség megőrzésének fontosságát. Az egészséges és kulturált életmód, a testmozgás iránti igény kialakításának megfelelően szerveztük az iskolai életet.

A meghirdetett szélesebb körű egészségnevelési programokban való részvétellel segítjük az önellátás képességének kialakítását (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása).

Tudatosítani a természetes és épített környezet megóvásának fontosságát. Kapcsolódjanak be közvetlen környezetük megőrzésébe, gyarapításába (osztályok, folyosók, udvar tisztasága, esztétikus dekorálása, a mellékhelyiségek kulturált használata, fásítás, hulladékgyűjtés, állatok szeretete – madárvédelem).

Fogékonnyá tenni tanulóinkat az élő és élettelen természet szépsége iránt.

- c) A tolerancia, a felelősségvállalás, a tisztelet, a segítőkészség, valamint a jogok és kötelességek egységének kimunkálásával erősítjük kortársi és nemzedékek közötti kapcsolatainkat:

- a család tisztelete, szülők, nagyszülők szeretete,
- kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben,
- törekvés az előítélet-mentességre, egymás elfogadására, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre,
- mások szokásainak, tulajdonának tiszteletben tartása.

- d) Hazánk földrajzának, történelmének, kultúrájának és hagyományainak megismertetésével elő kívánjuk segíteni a nemzeti önbecsülés és hazaszeretet kialakulását,
- a kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség- és közösségvállalást.
- e) Feladatunk felkészíteni a tanulókat a helyes állampolgári magatartásra.
Kialakítani a tanulóknál a készséget
- az emberek különbözőségének elismerésére,
  - más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére, különös tekintettel az EU tagországainak népeire,
  - az egyetemes emberi jogok megismerésére, befogadására,
  - érdeklődést a közéleti, a társadalmi jelenségek, problémák iránt,
  - igényt a közéleti, közösségi tevékenységre.
- f) Folyamatosan megismertetjük a tanulókkal a humánus magatartásmintákat és szokásokat.

V.1.1.5 Alkalmazott eszköz- és eljárásrendszer

Az iskolában folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink:

- a) Közvetlen módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
- b) Közvetett módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelői eljárások:

1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek

Közvetlen módszerek:

- Követelés.
- Gyakoroltatás.
- Segítségadás.

- Ellenőrzés.
- Értékelés.
- Ösztönzés.

Közvetett módszerek:

- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése.
- Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása.
- Hagyományok kialakítása.

2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése

Közvetlen módszerek:

- Elbeszélés.
- Tények és jelenségek bemutatása.
- Műalkotások bemutatása.
- A nevelő személyes példamutatása.

Közvetett módszerek:

- A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből

3. Tudatosítás - meggyőződés kialakítása

Közvetlen módszerek:

- Magyarázat, beszélgetés.
- A tanulók önálló elemző munkája.

Közvetett módszerek:

- Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról.
- Vita.

A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás érdekében alkalmazott módszereink:

- o az oktatásban alkalmazott módszerek;
- o minta, példa, példakép, példakövetés, eszménykép;
- o bírálat, önbírálat;
- o beszélgetés, felvilágosítás, tudatosítás;
- o előadás, vita, beszámoló.

Ösztönző módszerek:

- o helyeslés, biztatás, megbízás, elismerés, ígéret, dicséret;
- o gyakorlás, követelés;
- o ellenőrzés, értékelés, szóban vagy írásban, osztályozás;
- o játékos módszerek;

A pozitív magatartásra ható módszereink:

- o helyeslés, ösztönzés, biztatás; elismerés, dicséret, jutalmazás;
- o osztályozás;
- o felszólítás; kényszerítés
- o követelés.

A negatív viselkedés kialakulása elleni módszerek:

- o felügyelet;
- o ellenőrzés;
- o figyelmeztetés;
- o intés, elmarasztalás, tiltás;
- o büntetés.

V.1.2 ZENEISKOLA – ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNY

V.1.2.1 Az iskola rövid története

1976 őszén 8 tanítvánnyal és egy pedagógussal indult a fúvós tanszak a siófoki zeneiskola kihelyezett tagozataként az akkori községi ünnepek színvonalának emelése céljából. Ide tartoztak: ünnepi műsorok a szabadtéri színpadon, zenés ébresztők, felvonulások.

1977-ben a zongoraoktatás is kezdetét vette 12 növendékkel. A 70-es évek végére a zeneiskola népszerűsége úgy megnőtt, hogy létszáma felfejlődött 100 tanuló fölé. A növendékek hangszeres tudása megfelelt ahhoz, hogy részt vegyenek a községi népi együttes műsorainak segítésében. A 80-as évek küszöbén a zenei képzés meghozta gyümölcsét. A fúvósszenekar részt vett a siófoki Majálison, Kaposváron megnyerték a megyei Kamarazenekarok versenyét. Párhuzamosan a hangszeres oktatással fejlődött a kóruséneklés és a néptánc – a népi hagyományok őrzése céljából.

Zeneiskolánk 1992-ben önállósult és gazdaságilag részben önálló intézménnyé alakult - 141 tanulóval és 5 pedagógus álláshellyel rendelkezett. A hangszerek közül zongorát, furulyát, klarinétot és trombitát lehetett választani.

V.1.2.2 Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A „Pedagógiai Program” és a „Helyi tantervek” közötti összefüggések:

A Programban megfogalmaztuk a művészeti nevelés általános célkitűzéseit, a művészeti területek cél- és feladatrendszerében a specifikus, de még mindig általános nevelési elveket. A Helyi tantervekben az adott tantárgyra, hangszere vonatkozó célokat, feladatokat határoztuk meg. Minden tantárgy, tevékenységi forma eszköz- és kifejező rendszerében specifikus és egyedi, de eredményében és megvalósulásában az általánosat is tükrözi, csak így beszélhetünk zenei, vizuális nevelésről.

Iskolánk fejlesztő, építkező tevékenységével, szellemiségével mindig is törekedett részben hagyományokhoz csatlakozni, részben új hagyományokat teremteni.

V.1.2.3 Jövőkép

A művészeti oktatás-nevelés sajátosságaiból következően iskolánk zenei működése soha nem korlátozódhatott az épületben folytatott tevékenységre. Mindig is arra törekedtünk, hogy nevelési eredményeink minél szélesebb körben ismertek legyenek és városunk kulturális életét gazdagítsák.

Alapvető feladatunknak tekintjük, hogy a művészetek és a kultúra irányába elkötelezett embereket neveljünk. Csak a kulturális igény, aktivitás teremtheti meg egy város kulturális - művészeti életének alapjait. Iskolánk megalapozója a mai kulturális életnek. Kamaraegyütteseink, fúvószenekarunk, hangversenyeink egyaránt szolgálják az oktatást, az amatőr művészeti mozgalmat, közművelődést, művészeti életet.

Ez irányú törekvéseinket, célkitűzéseinket csak az általános iskolákkal és a kulturális intézményekkel kialakított jó együttműködéssel tudjuk megvalósítani.

Cserekapcsolatok létesítése hazai – és lehetőség szerint – külföldi zeneoktatási intézményekkel.

A Zeneiskola a tabi kistérségben betöltött egyéni, és meghatározó szerepe miatt - fontosnak tartja az oktatás, és a fellépések színvonalának folyamatos javítását.

Az oktatás, és a szereplések minősége pedagógusaink kiértékelésével, a diákönkormányzattal, valamint a szülői közösség bevonásával kerül meghatározásra.

Küldetésünk, hogy a rendelkezésünkre álló eszközökkel, valamint újabb erőforrások rendszeres feltárásával minőségi nevelésben - oktatásban részesítsük növendékeinket, színvonalas műsorainkkal színesítsük a fenntartónk által rendezett ünnepségeket.

A 2007/2008-as tanévben 121 tanulót 6 főállású pedagógus oktatott. Szolfézszt, zongorát, furulyát, fuvolát, klarinétot, szaxofont, oboát, szintetizátort, trombitát, kürtöt, harsonát, tenort - baritont, tubát, népi furulyát, kamarazenét, kórust, fúvószenekart, számítógépes zenét választhattak a növendékek.

Intézményünk hagyományává vált a megyei versenyeken és találkozókra való szereplés és a tanév közben növendékhangversenyek, különböző hangversenyek lebonyolítása. Kapcsolatot tartunk az óvodákkal és az általános iskolák alsó tagozataival a hangszerek megismertetése céljából. Nemzeti ünnepeinken, városi rendezvényeken rendszeresen fellép az iskola gyermekkórusa, fúvószenekara, szóló hangszeresek és kamaracsoportok, valamint népi hagyományainkhoz híven ápoljuk és tartjuk ünnepeinket.

V.1.2.4 Az iskola eredményei

A tanulók az utóbbi évek során jó eredményt értek el országos, megyei versenyeken és találkozókra:

Megyei Zongoratalálkozó

Megyei Zongora négy - és hatkezes találkozó

Országos Zongora négykezes és kétzongorás találkozó

Megyei Rézfúvós verseny

Megyei Zenekarok találkozója

Népzenei verseny

Egyes növendékeink a zeneiskola elvégzése után felvételt nyertek zenei pályára.

V.1.2.5 Hagyományrendszer

Az iskola akkor tud egy település, vagy város életében teljes körűen működni, ha az oktatás-nevelésen túl felvállalja a település kulturális értékeit, hagyományainak őrzését és folytatását. Minden közösségnek, településnek az évtizedek, évszázadok során meg voltak a maga hősei, rendkívüli emberei, példaképei, közösségei, akik tudásukkal, tehetségükkel, áldozatvállalással vagy művészetükkel hozzájárultak az életfeltételek, életminőség javításához, a szellemi élet fejlesztéséhez, kulturális értékek gyarapításához.

Az iskola önmaga is a hagyományteremtés fontos bázisa egyfajta szellemiség megteremtésével, kulturális szokások kialakításával.

Hagyományainkhoz tartoznak az iskolai ünnepek, művészeti világnapok, az évenkénti tehetséggondozó zenei tábor – a közösségi nevelés céljából, mivel a tanulók közösségben történő nevelésének megszervezése, irányítása intézményünk nevelő – oktató munkájának egyik fontos feladata.

V.1.2.6 Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Intézményünk a hagyományos zeneiskola szervezetét, szerkezetét, tantárgyrendszerét foglalja magába. Az iskola pedagógiai programjának alapelemeit, tartalmát és követelményeit az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja határozza meg.

A zene a tanulók szabadidejében nyújt érdeklődésüknek és tehetségüknek megfelelően művészeti képzést, készségfejlesztést, nevelést.

A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei, feladatai:

- A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.
- A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).
- A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejtése.
- A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.
- A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.
- A zene logikájának a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- Az értékes zene megszerettetése. A növendékek zenei ízlésének formálása.
- A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.
- Tehetséggondozás.

- A zenei pályát választó növendékek felkészítése szakirányú továbbtanulásra.
- A növendékek rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- A tanulók aktív, társas muzsikálásra nevelése.
- Közreműködés az egyéb kulturális intézmények rendezvényein.
- Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Legfontosabb célunk a tanulóknál az általános műveltség, kiemelten az esztétikai nevelés, a művészetek szeretetének, értésének és művelésének megalapozása, fejlesztése, a legtehetségesebb tanulók művészeti pályára irányítása.

Iskolánk, tantestületünk folyamatos újíto, fejlesztő készségével az esztétikai nevelés elméletének és gyakorlatának megvalósítása terén elért eredményeivel, megyei szakmai elismertségre tett szert.

Másik példaértékű eredményünk a zeneiskolai oktatásban résztvevők „életre szóló” motiválása, melynek köszönhetően kulturális igény, életmóddá fejlődik a művészet aktív művelése.

Célunk a nevelési lehetőségek megvalósulása, a művészetek hatása a személyiségre, a közösségre, az alkotó fantázia kibontakoztatása, a tehetségnevelés, az önmegvalósulás. Vannak olyan tanulóink, akik több hangszer tanulására alkalmasak, sokoldalúak, tehetségesek és képesek arra, hogy eredményesen tanuljanak.

V.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

V.2.1 ÁLTALÁNOS ISKOLA

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

a., A tanulók erkölcsi nevelése

Feladat: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és alapkészséggé alakítása.

b., A tanulók értelmi nevelése

Feladat: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

c., A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése

Feladat: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kultúrált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

d., A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése

Feladat: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

e., A tanulók akarat nevelése

Feladat: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság kialakítása.

f. A tanulók nemzeti nevelése

Feladat: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

g. A tanulók állampolgári nevelése

Feladat: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

h. A tanulók munkára nevelése

Feladat: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önelátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása.

i. A tanulók testi nevelése

Feladat: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

A személyiségfejlesztés színterei:

1. tanítási órák
2. tanítási órán kívüli foglalkozások.

1. A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

- a) A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk.
- b) A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.
- c) Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. E feladat megoldását a tanítási órákon az alábbi tanítási módszerek és szervezeti formák segítik:

- Valamennyi évfolyamon a szociálisan hátrányos helyzetű, beilleszkedési, magatartási, tanulmányi problémákkal küzdő tanulók részére biztosítja az iskola az egyéni problémák kezelését, egyéni fejlesztést a nevelési tanácsadó javaslatára.
- A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik a képességekhez igazodó munkaformákat, így – elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél – a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.
- Az 5-8. évfolyamon – a tanulók létszámát figyelembe véve (28-30 fő) – a magyar nyelv és irodalom, illetve a matematika tantárgynál a csoportbontást fenntartjuk, amennyiben a nem kötelező tanórai keret erre lehetőséget ad. A csoportok kialakításánál a tanulók az egyes szaktárgyakból elért teljesítményük alapján kerülnek beosztásra. Az egyes évfolyamokra járó tanulók a magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika tantárgyakat legalább kettő (gyenge – jó) csoportban tanulják a 8. évfolyamon.

2. *Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi tanítási órán kívüli tevékenységek segítik:*

a) Hagyományőrző tevékenységek

- Minden tanév folyamán iskolai ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő alkalmakkor: március 15., október 23., szüreti bál, karácsony, farsang, gyermeknap, 8. osztályosok ballagása.

- Évente 4 alkalommal megjelentetjük a Krétapor című diákújságot, amelyet a Diákönkormányzat szerkeszt. Az újság bemutatja az iskolai élet minden szeletét. Az újság megjelenését az iskola költségvetésében biztosított összeggel támogatja az iskolavezetés. A bábonymegyeri tagintézményben a diákújság szintén 4 alkalommal jelenik meg „Cirka-firka” címen, a két újság szerkesztői segítik egymás munkáját.
- Kulturális bemutatót szervezünk az iskolában működő szakköri, illetve önszerveződő kulturális csoportoknak évente 1 alkalommal (alsó és felső tagozat).
- A tagintézménnyel történő bensőséges kapcsolat kialakítását segíti elő a Rudnay-nap megszervezése minden évben.

- b) Diákönkormányzat.** A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelők segítik (alsó és felső tagozat, tagintézmények). A diákönkormányzat saját SZMSZ, valamint az iskolával kötött együttműködési megállapodás alapján tevékenykedik.
- c) Napközi otthon, tanulószoba.** A közoktatási törvény előírásainak megfelelően, - a szülők igénye alapján – az iskolában 1-4. évfolyamon iskolaotthonos oktatás folyik, az 5-8. évfolyamon tanulószoba működik. A tanítási szünetekben a munkanapokon összevont napközi otthoni csoport üzemel, ha ezt a szülők legalább 15 gyermek számára igénylik. (Felmérést minden szünet előtt megteszük.)
- d) Diákétkeztetés.** A napközi otthonba felvett tanulók napi háromszori étkezésben (tízórai, ebéd, uzsonna) részesülnek. A napközibe nem járó tanulók számára – igény esetén – ebédet (menzát) biztosít az intézmény. Az iskola fenntartója által megállapított étkezési térítési díjakat az iskolában kell befizetni.
- e) Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások.** Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.
- Az 1-4. évfolyamon az egyes tantárgyakból gyenge teljesítményt nyújtó tanulók képességeinek fejlesztésére felzárkóztató órát szervezünk.

- Az 5-8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére a gyenge eredményt elérő tanulók részére felzárkóztató, a jó eredményt elérő tanulók részére képesség fejlesztő órákat szervezünk. A tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról – az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév májusában a következő tanévre vonatkozó igény felmérése után dönt a nevelőtestület.

- f) Iskolai sportkör.** Az iskolai sportkör tagja az iskola minden tanulója. Az iskolai sportkör a tanórai testnevelési órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, valamint a tanulók felkészítését a különféle sportágakban az iskolai és iskolán kívüli sportversenyekre. Az iskolai sportkör feladatait a Széchenyi DSK látja el.
- g) Szakkörök.** A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról – az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével – minden tanév májusában az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.
- h) Versenyek, vetélkedők, bemutatók.** A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A tehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik. Csak azokra a versenyekre készítünk fel, amelyeket az éves munkatervben rögzítünk.
- i) Tanulmányi kirándulások.** Az iskola nevelői a tantervi követelmények teljesülése, a nevelőmunka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal tanulmányi kirándulást szervezhetnek. A tanulmányi kiránduláson való részvétel önkéntes, nem kötelező, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.
- Az alsó tagozatban a tanulmányi kirándulások időtartama évente 1 tanítási nap, a felső tagozatban 2 tanítási nap lehet. A tanulmányi kirándulások szervezéséhez külső anyagi segítség is igénybe vehető (szponzor)./ Pl.: Béta-Roll Rt. Bábonymegyer tagintézmény, Flextronics Internacional Kft Tab /.
- j) Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás.** Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, annak jobb megértését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos

látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel önkéntes, azon való részvétel nem kötelező. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük az önkéntesen jelentkezők részére.

- k) Szabadidős foglalkozások.** A szabadidő hasznos és kultúrált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat kínál (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdélutánok, táncos rendezvények stb.) A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, nem kötelező, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük az önként jelentkező tanulók részére.

Az i, j, k, pontokban szereplő programokra a szervezők a Szülők Közösségével és a DÖK-kel megállapodásban meghatározhatják azt a legmagasabb összeget, amellyel a programok szervezhetők.

- l) Iskolai könyvtár.** A tanulók egyéni tanulását, önképzését a tanítási napokon látogatható iskolai könyvtár segíti. A könyvtáros segíti a tanulók egyéni felkészülését versenyekre, információt nyújt számukra. Az iskolai könyvtár használata ingyenes.
- m) Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.** A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. sportlétesítmények, számítógép stb.) a tanulók – tanári felügyelet mellett – egyénileg vagy csoportosan használják.
- n) Hit- és vallásoktatás.** Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek tanórai foglalkozásokon kívül. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes, amely a délutáni időpontban szervezhető, az intézmény minden tárgyi feltételt ehhez ingyenesen biztosít.

V.2.2 ZENEISKOLA

A művészeti tevékenység - mint minden emberi tevékenység - magában hordozza az ember személyiségfejlesztő lehetőségeit.

A művészetnek, mint emberi produktumnak az az értéke, hogy az emberhez, az emberről szól. Alapvető célkitűzésünk, hogy a zeneiskolai oktatás-nevelés sajátos lehetőségeivel, eszközeivel, konkrét művelésével harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív és kultúrált embereket neveljünk.

Az alapfokú művészetoktatásban rejlő személyiségfejlesztő, értékteremtő tulajdonságok, készségek kialakításával, elsajátításával el kell érni, hogy a tanulók:

- sajátos, speciális művészeti ismeretekkel, készségekkel rendelkezzenek, amelyek lehetővé teszik a tanulás során rendszeresen alkotó művészeti tevékenységgel, az interpretálással együtt járó pozitív élmények átélését, mint az alkotás és a siker örömét, a szépség, az esztétikum átélését
- olyan magatartási szokásokkal rendelkezzenek, amelyek biztosítékot jelentenek arra, hogy a tanulóiban kialakult a művészetek befogadása, értéke, művelése iránti nyitottság, esztétikai érzékenység, és nem szakad meg az alapfokú művészeti tanulmányok befejezésével, hanem felnőtt korban is kulturális igényükké, életmódjukká válik.

A zeneoktatás, nevelés eszközrendszerével hozzájárul:

- olyan társadalmi feladatok, társadalmi egészségügyi problémák megoldásához (pl. a személyiségzavarral küszködő gyermekek nevelése, beilleszkedése)
- a zene eszközeivel a gyermekek személyiségzavarainak leküzdéséhez, gyógyításához a gyermekek neveléséhez (pl. bűnmegelőzés).

A zeneoktatásban, nevelésben részt vevő tanulókkal:

- ismertesse meg nemzeti, művészeti kultúránk értékeit
- alapozza meg szűkebb és tágabb környezetünk esztétikumának, kulturáltságának megismerését
- ismertesse meg az egyetemes művészet legjellemzőbb, legnagyobb hatású értékeivel, alkotásaival.

A zeneoktatás:

- segítse elő a művészeti területekhez kapcsolódó kommunikáció megismerését, megértését, a tanulás és alkalmazni tudás révén kulturált magatartást, társadalmi kapcsolatteremtés, együttműködés és párbeszéd kialakulását
- segítse elő a harmonikus életmód kialakulását. Járuljon hozzá a szabadidő speciális ismereteinek megértéséhez, az eredményes tanulás, a gyakorlás sajátos módszereinek, technikáinak elsajátításához, az akusztikus, vizuális, motorikus emlékezetbe vésés, megőrzés és felidézés tanulásához
- alapozza meg az egyes művészi kifejezési módok elsajátítását
- bontakoztassa ki a tanulók alkotó fantáziáját, értelmi, érzelmi és kifejezőképességét
- készítse fel a kiemelkedő képességű tanulókat szakirányú továbbtanulásra, művészeti pályára

- készítse fel a tanulókat különböző szintű helyi, területi, országos versenyeken, fesztiválokon való részvételre
- ösztönözze a tanulókat amatőr művészeti együttesekbe, önképző körökbe, kulturális körökbe való bekapcsolódásra, részvételre
- alakítson ki a tanulóknál társzművészetekkel való együttműködést, érdeklődést
- alakítson ki a tanulóknál olyan belső késztetést, igényt, amelynek révén részt vesznek szűkebb és tágabb környezetük művészeti emlékeinek, értékeinek, népzenei örökségeinek, hagyományainak feltáró és ápoló tevékenységében.

A művészeti, esztétikai nevelés speciális cél és eszközrendszerével, értékteremtő lehetőségeivel segítse, egészítse ki a nevelés olyan területeit és ágait, mint az:

- értelmi nevelést (pl. megfigyelő képesség fejlesztése, összefüggések felismerése, lényegkiemelés, készségszintre emelés, önálló ismeretszerzés fejlesztése, logikai, kreatív gondolkodásmód megszerzése)
- érzelmi, akarati nevelést (pl. a helyes önbecsülés, önértékelés, dönteni tudás)
- erkölcsi nevelést (kötelesség, felelősségvállalás, hűség, kitartás, bátorság)
- közösségi nevelést (egymásért való felelősségérzés, egymás segítése, társunk eredményeinek, tudásának elismerése, a gyengébbek segítése, felkarolása, közös sikerért, eredményeiért való munkálkodás).

A zeneoktatás alapvető feladata – tehetség-, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység zenei műveltség megalapozása és fejlesztése

- A zenei képességek fejlesztése, kialakítása (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység)
- A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és fejlesztése
- A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása
- A zenei műszavak és jelentésük megismertetése
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és forma összefüggéseinek megismertetése

- A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népzene zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása
- A kortárs zene befogadására nevelés
- A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelés
- Az értékes zene megszerettetése, a növendékek zenei ízlésének formálása
- A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társzművészetek iránti nyitottság kialakítása
- A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben, rendszeres hangverseny látogatás
- Tehetséggondozás
- A zenei pályát választó növendékek felkészítése szakirányú továbbtanulásra, képzés és idő biztosítása ehhez emelt szinten
- A növendékek rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése
- A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése
- A tanuló felkészítése közismereti iskolájuk, intézményük kulturális iskolai rendezvényeire, illetve különböző más szereplésekre is
- Az amatőr zenekarokban, kamara-együttesekben, kórusokban történő aktív részvételre való felkészítés, ösztönzés
- Cserekapcsolatok létesítése hazai és – lehetőség szerint – külföldi zeneoktatási intézményekkel, közvetlen kapcsolat fiatalokkal

V.3 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

V.3.1 ÁLTALÁNOS ISKOLA

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

a. A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladat: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

b. A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladat: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az önálló, önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.

c. Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

d. A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladat: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

e. A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

f. A közösségi életet hassa át a másság elfogadása, a tolerancia kialakulása.

Feladat: A tanulói közösséget osztályfőnöki órákon, különböző programokon szituációs játékokkal vagy szituációk megbeszélésével neveljük.

g. A közösségformálás fontos tere a diákönkormányzat.

Feladat: A diákönkormányzat rendezvényein közösségi szemléletmód, az összetartozás érzésének kialakítása.

h. A szabadidős tevékenységek szerepe a közösségfejlesztésben.

Feladat: A szabadidő-szervező ragadjon meg minden alkalmat az általa szervezett közösségi összejöveteleken a közösség kialakítására.

A közösségfejlesztés színterei: A tanítási órák és a tanórákon kívüli tevékenységi és szervezeti formák, amelyek megegyeznek a személyiségfejlesztésnél leírtakkal.

V.3.2 ZENEISKOLA

Az emberi élet alapja a társas valóság. Az ebben való élethez, eligazodáshoz elengedhetetlen a közösségben való nevelés, amely mint tanulási színtér is megjelenik.

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti.

A gyerekek szempontjából meghatározó a család, az óvoda és az iskola, mert az alapvető viselkedési formákat itt sajátítják el. Nem becsülhető le a baráti kör, sportegyesület és egyéb közösségek hatása sem, de ezek csak később kezdenek előtérbe kerülni. A társadalom egészének hatása elsősorban a médián keresztül közvetítődik. A média hatása különösen erős a gyerekekre. Ezt figyelembe kell venni, és megfelelően értelmezni.

A közösségfejlesztés eszközei, formái:

Csoportos órák

Tanórákon kívüli, diákok által (tanári segítőkkal) szervezett iskolai foglalkozások

- diákönkormányzat
- hangversenyek

Szabadidős tevékenységek

- kirándulások
- tanulmányi kirándulások
- Alapítványi Bál
- Zenei Világnap
- Karácsony
- Ünnepeles tanévnyitó
- Ünnepeles tanévzáró
- Nyílt nap a leendő előképzősöknek
- Kapcsolat más iskolákkal

A tanulók közössége: Diákönkormányzat

A Köznevelési Törvény új jogi alaphelyzetet teremtett, amely egyenrangú félként kezeli az oktatás folyamatában szereplőket, és demokratikus működési formát ír elő az iskolák számára. Az iskola egyes alapidokumentumai a Diákönkormányzattal való egyeztetési vagy véleményezési folyamaton keresztül lépnek életbe, illetve ezeken keresztül változtathatók meg.

Iskolai Diákönkormányzatunk dönt:

- saját működéséről;
- hatáskörei gyakorlásáról;
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról;
- tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről;

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. Cél: Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

2. Cél: A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladat: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

3. Cél: A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

4. Cél: A diákönkormányzat váljék a közösségformálás fontos színterévé.

Feladat: A diákönkormányzat rendezvényein közösségi szemléletmód az összetartozás érzésének kialakítása.

Legeredményesebb tanulóinkat oklevéllel, jutalomtárgyakkal tüntetjük ki.

V.4 A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek

- szűrés, dokumentálás, gondozás;
- szoros kapcsolat a helyi óvodai intézményekkel, nevelési tanácsadóval, és gyermekjóléti szolgálattal;
- az egyéni képességekhez igazodó nevelés-oktatás megszervezése a tanórákon mind általános, mind a zeneiskolában;
- csoportbontásos oktatás az 5-8. évfolyamon;

- a felzárkóztató órák szervezése;
- a napközi otthonban a nevelő külön foglalkozik a regisztrált, rászoruló tanulókkal.
- a tanulószobán kiemelt feladat a tanulás tanítása.
- a felzárkóztató foglalkozások biztosítása;
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak kialakítása;
- a családlátogatások;
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése (Családsegítő Szolgálattal történő együttműködés).
- az intézményegységként működő nevelési tanácsadó külön foglalkozásokon, sajátos módszerekkel segíti a regisztrált tanulókat, egyéni fejlesztéseket végez, személyiség-fejlesztési programokat dolgoz ki az érintett gyermekek részére.
- gyermek- és ifjúságvédelmi munkával az osztályfőnökök foglalkoznak az intézményben, akiknek munkaköri leírásában szereplő feladata a beilleszkedési és magatartási problémákkal küzdő tanulók szűrése, regisztrálása, gondozása. Ehhez a tevékenységhez az iskola biztosítja a technikai feltételeket (számítógép, telefon, fax, posta stb. használatát).

V.5 A tehetség, képesség kibontakoztatását az alább tevékenységek segítik

V.5.1ÁLTALÁNOS ISKOLA

- szűrés, dokumentálás, gondozás;
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás tervezése, megszervezése, irányítása;
- csoportbontásban történő oktatás 5-8. évfolyamon;
- a nem kötelező (választható) tanórán tanulható tantárgyak tanulása;
- a tehetséggondozó foglalkozások (középiskolai előkészítő foglalkozások szervezése), magyar nyelv és irodalom és matematika tantárgyból;
- az iskolai sportkör;
- a szakkörök;
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.);
- a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások);
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;

- a továbbtanulás segítése;
- szabadidő szervezői feladatokat az intézményben a DÖK vezető látja el, akinek munkaköri feladata az érdeklődők számára tartalmas programok szervezése, amely a tehetséges tanulók számára a képességük kibontakoztatásának egyik színtere; a programokhoz az iskola minden technikai feltételt biztosít (számítógép, telefon, fax, posta használat, iskolai létesítmények ingyenes használata, stb.)

V.5.2 ZENEISKOLA

Kiemelkedő képességű, tehetséges tanulóink – vizsgabizottság döntése alapján – emelt időtartamú oktatásban részesülhetnek. Iskolánkban kiemelt fontosságot tulajdonítunk az átlagon felüli képességgel rendelkező gyermekek megfelelő szintű oktatásának. A tehetséggondozás alapvető kritériuma, hogy a pedagógus minél előbb felismerje tanulója kiemelkedő képességét.

Biztosítani kívánjuk, hogy különösen tehetséges tanulóink gyorsan és akadálytalanul kibontakoztathassák képességüket. Ehhez iskolánkban igyekszünk megteremteni azokat a feltételeket, amelyek a magasabb szintű képzéshez szükségesek.

Alapfok második osztályától a kiemelkedő képességű tehetséges tanulóinkat úgynevezett „B” tagozatba soroljuk és emelt szintű képzést biztosítunk, magasabb követelmények alapján. A „B” tagozatra történő átvezetéshez a főtárgy-tanár tesz javaslatot a vizsgabizottságnak. A követelmények teljesítéséhez a főtárgyi tanítási óra ideje heti 60 percről – 90 percre módosul.

V.6 A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

1. Családlátogatások

A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásban, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok

Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítése elsősorban az osztályfőnökök feladata. A gyermek- és ifjúságvédelem alapvetően négy területre terjed ki:

a. *A tanulókkal kapcsolatos feladatok:*

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

A veszélyeztetett gyermekekkel kapcsolatosan

- A veszélyeztetett tanulók felmérése, nyilvántartásba vétel, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése, ez alapján a további teendőkre javaslattétel; egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekvédelmi koordinátorral.
- A veszélyeztetett gyermekek szabadidős tevékenységének és tanulási előmenetelének figyelemmel kísérése, adott esetben javaslattétel a változtatásra (pl: fejlesztő csoport kialakítása délelőtti, illetve délutáni időszakra, szükség esetén külső szakember bevonásával vagy önismereti csoport szervezése, viselkedésmódosító eljárások stb.)
- Drog- és bűnmegelőzési programok.
- A veszélyeztetett gyermekek számára hasznos szünidei elfoglaltság biztosítása pl: táborok, művelődési ház.
- Tanácsadás tanulóknak, szülőknek, pedagógusoknak.
- Fegyelmi eljárásokon való részvétel.
- Szociális ellátások számbavétele (ingyenes vagy kedvezményes étkeztetés, tankönyvvásárlási támogatás, reggeli ügyelet stb.)

A hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatosan

- A hátrányos helyzetű tanulók felmérése az osztályfőnökök közreműködésével.
- Nyilvántartásba vétel, a hátrányos helyzet típusának mérlegelése, ez alapján a további teendőkre javaslattétel.
- A hátrányos helyzetű gyermekek szabadidős tevékenységének és tanulási előmenetelének figyelemmel kísérése és adott esetben javaslattétel a változtatásokra (pl.: fejlesztő csoport kialakítása, szükség esetén külső szakember bevonásával vagy önismereti csoport szervezése, viselkedésmódosító eljárások, stb.).
- A hátrányos helyzetű gyermekek számára hasznos szünidei elfoglaltság biztosítása.
- A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, intézkedések a hátrányos helyzetű tanulók esetén.
- Tanácsadás tanulóknak, szülőnek, pedagógusnak.
- Szociális ellátások számbavétele (ingyenes ill. kedvezményes étkeztetés, ingyenes tankönyv, reggeli ügyelet stb.)

Az intézmény valamennyi gyermekére vonatkozóan

- Általános prevenciós tevékenységek, az iskolát körülvevő szociális társadalmi környezet függvényében.
- A mentálhigiénés programok bevezetésének szorgalmazása.
- A diákönkormányzattal való kapcsolattartás.
- A tanulók számára hasznos szünidei elfoglaltság biztosítása (táborok, művelődési ház)
- Szociális ellátások számbavétele.
- Minden esetben a gyermekek érdekeinek képviselése!

a) A tanári közösségben végzett feladatok:

- ◆ együttműködés és szemléletformálás,
- ◆ igazgatóval és igazgatóhelyettesekkel való kapcsolattartás,
- ◆ az intézményegységek közötti kapcsolattartás,
- ◆ a helyi pedagógiai program elkészítésében való részvétel,
- ◆ információ áramoltatása,
- ◆ motiválás továbbképzésekre,
- ◆ tanácsadás,
- ◆ nevelőtestületi értekezleteken való aktív részvétel,
- ◆ szakirodalom ajánlása.

b) A szülők körében végzett feladatok:

- ◆ együttműködés, szemléletformálás,
- ◆ tanácsadás,
- ◆ családlátogatás – esetenként,
- ◆ szülői értekezleten, fórumon való aktív közreműködés,
- ◆ előadások szervezése.

c) Önálló feladatok:

- ◆ külső intézményekkel történő kapcsolattartás (Gyermejjóléti Szolgálat, szociális gondozó, nevelési tanácsadó, művelődési ház, szakmák képviselői),
- ◆ pályázat,
- ◆ nyilvántartás,
- ◆ innovatív (orientációs) feladatok,
- ◆ szakirodalom gyűjtése, tanulmányozása,
- ◆ ismertetők, szóróanyagok gyűjtése, készítése,

- ♦ továbbképzés.

V.7 Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése a következő tevékenységek során történik

- Szűrés, dokumentálás, okkeresés, gondozás;
- képességzavarok vagy hiány megállapítása szakember bevonásával, egyéni fejlesztés külön fejlesztési program alapján;
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás tervezése, megszervezése, irányítása;
- csoportbontással szervezett oktatás;
- a napközi otthon;
- a tanulószoba,
- az egyéni foglalkozások;
- a felzárkóztató foglalkozások (korrepetálások, habilitációs, rehabilitációs órák szervezése);
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata (egyéni fejlesztés lehetőségeinek kihasználása segítség-adással, számítógép – multimédiás program segítségével);
- a továbbtanulás irányítása, segítése;
- szakszolgálati segítségnyújtás a regisztráltaknak;
- Képességvizsgáló és Rehabilitációs Bizottsággal folyamatos kapcsolattartás, rendszeres szűrés, vizsgálat megszervezése a tanulók érdekében.

V.8 Szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják

Mindkét intézménytípusban

- szűrés, dokumentálás, okkeresés;
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a felzárkóztató órák;
- a napközi otthon;
- a tanulószoba;
- a diákétkeztetés;

- a felzárkóztató foglalkozások;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése;
- a családlátogatások;
- a továbbtanulás irányítása, segítése;
- szoros kapcsolat a Kistérségi Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal,
- a tankönyvvásárláshoz nyújtott segélyek;
- az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segélyek;
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivattal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

V.9 A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

V.9.1 ÁLTALÁNOS ISKOLA

Az iskolai nevelő-oktató munkát segítő szemléltetést és a tanulók tevékenykedtetését az osztálytermekben és a szaktantermekben az alábbi alapfelszerelések és eszközök szolgálják: írásvetítő, diavetítő, fali vetítövászón, televízió, videó lejátszó, kazettás magnetofon, CD lejátszó.

V.9.1.1 Alsó tagozat

Az alsó tagozatos **magyar nyelv és irodalom** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Képek, betűkártyák, szótagkártyák
- ◆ Hívóképek
- ◆ Írott és nyomtatott ABC (falikép)
- ◆ Betűsín
- ◆ Írott kis- és nagy ABC
- ◆ Fali tablók:
  - ❖ Hangtani ismeretek
  - ❖ Szavak alakja, jelentése
  - ❖ A szó
  - ❖ A mondat
- ◆ Szólások, közmondások könyve

- ◆ Nemzeti jelképek (fali tabló)
- ◆ Fali táblák:
  - ❖ Igék
  - ❖ Az igenév
  - ❖ A teljes hasonulás
  - ❖ Mondat
  - ❖ Az állítmány fajtái
  - ❖ A jelzők rendszere
  - ❖ Ok és célhatározó
- ◆ Történelmi arcképsorozat
- ◆ Helyesírási szabályzat és szótár

Az alsó tagozatos **matematika** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Űrmértékek (cl, dl, l)
- ◆ Demonstrációs óra
- ◆ Táblai vonalzó
- ◆ Táblai körző
- ◆ Számkártyák (1-1000-ig)
- ◆ Helyiérték-táblázat
- ◆ Kéttányéros mérleg és súlysorozat (szertár)
- ◆ Hőmérő (szertár)
- ◆ Színes rudak

Az alsó tagozatos **környezetismeret** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Az idő (oktatótábla)
- ◆ Iskolai iránytű
- ◆ Magyarország domborzati térképe
- ◆ Magyarország közigazgatási térképe a megyecímerekkel
- ◆ Szobai hőmérő
- ◆ Borszeszégő
- ◆ Domborított földgömb
- ◆ Videokazetták:
  - ❖ Életközösségek I.
  - ❖ Életközösségek II.
  - ❖ Életközösségek III.

- ❖ Életközösségek IV.
- ❖ Vadon nőtt gyógynövényeink
- ❖ Dunántúli középhegység
- ❖ Dunántúli dombvidék
- ❖ Alpokalján
- ◆ Homokasztal
- ◆ Tanulói kísérleti dobozok (8 db)
- ◆ Ásványok
- ◆ Magyar nemzet jelképei (fali tabló)
- ◆ Élő természet (dia pozitívok)
- ◆ Testünk (videofilm)
- ◆ Közlekedés szabályai (videofilm)
- ◆ Nagyító
- ◆ Szűrőpapír

Az alsó tagozatos **ének-zene** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Ritmus eszközök: triangulum, xilofon, kisdob
- ◆ Zenehallgatási anyagok hangkazettán vagy CD-n:
  - ❖ Magyar népzenei anyag
  - ❖ Gyermekdalok
  - ❖ Himnusz
  - ❖ Szózat
  - ❖ Magyar és rokon népek dalai
  - ❖ Cselekményes zenék – nőikar, férfikar, vegyes kar
  - ❖ Iskolai ünnepek újabb dalai
  - ❖ Európai népdalok
  - ❖ Egyházi énekek
  - ❖ Jeles napok, ünnepkörök dalai
  - ❖ Kórusművek, műzenei szemelvények

Az alsó tagozatos **rajz** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Diapozitívek (szertár):
  - ❖ Steindl Imre: Országház
  - ❖ Kispaládi parasztház
  - ❖ Thököly vár – Késmárk

- ❖ Medgyessy Ferenc: Anyaság
- ❖ Kolozsvári testvérek: Szt. György szobra
- ❖ Kovács Margit: Szamaras, Sámson dombormű
- ❖ Szőnyi István: Este
- ❖ Csontváry Kosztka Tivadar: Mária kútja
- ❖ Pablo Picasso: Maia arcképe
- ❖ Ferenczy Noémi: Noé bárkája – gobelin
- ❖ Cifraszűr, bölcső, csengős népi játék
- ❖ Hollókői ház
- ❖ Füstös konyha
- ❖ Matyó tisztaszoba
- ❖ Mai lakóház külső és belső képe
- ❖ Árva vára
- ❖ Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum
- ❖ Schaár Erzsébet: Kirakat
- ❖ Albrecht Dürer: Nyúl, Önarckép – ezüstvessző rajz, Hónapok – Berry herceg óraskönyvéből
- ❖ Eugène Delacroix: Villámtól megriadt ló
- ❖ Paul Cézanne: Csendélet
- ❖ Ferenczy Károly: Festőnő
- ❖ Fényes Adolf: Testvérek
- ❖ Vaszilij Kandinszkij: Festmény három folttal
- ❖ Bálint Endre: Vándorlegény útra kél
- ❖ Ember alakú butella
- ❖ Kerített ház – Pityerszer
- ❖ Botpaládi ház
- ❖ Faragott, festett, oromzatos ház – Hegyhátszentpéter
- ❖ Hősök tere
- ❖ Vajdahunyad vára
- ❖ Makovecz Imre: Sárospataki Művelődési Ház
- ❖ Ligeti Miklós: Anonymus
- ❖ Ferenczy Béni: Bem érem
- ❖ Götz János: Szarvas
- ❖ Cseh László: Táncolók

- ❖ Michelangelo: Ádám teremtése
- ❖ Ferenczy Károly: Október
- ❖ Fényes Adolf: Babfejtők
- ❖ Koszta József: Tányértörölgetők
- ❖ Glatz Osztkár: Birkózók
- ❖ Kapatisztító, kunsági gyapjú hímzés, hímes tojás, mézeskalács báb
- ❖ Aratókorsó, tálak, miskakancsó
- ❖ Magyar koronázási jelvények

Az alsó tagozatos **technika** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Olló, kés, vonalzó 20 db
- ◆ Mintázó eszközök 10 db
- ◆ Építőkocka (fa)
- ◆ Csiszolópapír

Az alsó tagozatos **testnevelés** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Síp
- ◆ Gumilabda (20 db)
- ◆ Babzsák (20 db)
- ◆ Ugrókötél (20 db)
- ◆ Kislabda (20 db)
- ◆ Tornapad (3 db)
- ◆ Tornazsámolyok (6 db)
- ◆ Medicinlabda (10 db)
- ◆ Karika (20 db)
- ◆ Jelzőszalagok (10 db)
- ◆ Ugrószekrény (1 db)
- ◆ Dobbantó (1 db)
- ◆ Tornaszőnyeg (4 db)
- ◆ Bordásfal (10 db)
- ◆ Mászókötél (5 db)
- ◆ Mérőszalag (1 db)

V.9.1.2 Felső tagozat

A felső tagozatos **magyar nyelv és irodalom** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Térkép (irodalomtörténeti) (3 db)
- ◆ Írói arcképsorozat (3 db)
- ◆ Magyar értelmező szótár (5 db)
- ◆ Szinonima szótár (5 db)
- ◆ Helyesírási tanácsadó szótár (5 db)
- ◆ Életrajzi lexikon (5 db)
- ◆ Helyesírási szabályzat és szótár (20 db)
- ◆ Hanganyag (hangkazetta, CD):
  - ❖ Népdalok, népmesék
  - ❖ János vitéz
  - ❖ Mitológiai és bibliai történetek
  - ❖ Versek (Petőfi, Arany)
  - ❖ A kis herceg
  - ❖ Görög regék és mondák
  - ❖ Rege a csodaszarvasról
  - ❖ Népballadák
  - ❖ Arany: A walesi bárdok
  - ❖ Toldi
  - ❖ Egri csillagok (részletek)
  - ❖ Janus Pannonius, Balassi Bálint, Zrínyi Miklós, Csokonai Vitéz Mihály versei
  - ❖ Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor, Arany János, Jókai Mór művei
  - ❖ Halotti beszéd és könyörgés
  - ❖ Ómagyar Mária – siralom
  - ❖ Móricz Zsigmond: Hét krajcár, Légy jó mindhalálig (rádiójáték)
  - ❖ Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila, Radnóti Miklós versei
  - ❖ Megzenésített versek
- ◆ Videofilmek:
  - ❖ Magyar népmesék

Iskolai könyvtárban
találhatók.

- ❖ János vitéz (rajzfilm)
- ❖ A Pál utcai fiúk (film)
- ❖ Rab ember fiai (film)
- ❖ Magyar mondák:
  - ❑ Álmos vezér
  - ❑ A fehér ló mondája
  - ❑ A szentgalleni kaland
  - ❑ Botond
  - ❑ Lehel kürtje
  - ❑ István megkoronázása
- ❖ Arany: A walesi bárdok
- ❖ Ludas Matyi (rajzfilm)
- ❖ Egri csillagok (film)
- ❖ Janus Pannonius emlékére
- ❖ Mátyás könyvtára
- ❖ A Corvinák
- ❖ Balassi, Csokonai: A felvilágosodás
- ❖ Mikszáth: Szent Péter esernyője (film)
- ❖ Mikszáth prózája
- ❖ Liliomfi (film)
- ❖ A reformkor I-II.
- ❖ Petőfi
- ❖ Egy magyar nábob (film)
- ❖ Kárpáti Zoltán (film)
- ❖ A köszívű ember fiai (film)
- ❖ Halotti beszéd
- ❖ Légy jó mindhalálig (film)
- ❖ Móricz és a Légy jó mindhalálig
- ❖ Móricz élete
- ❖ Nyugat
- ❖ A fiatal József Attila
- ❖ Erőltetett menet (film)

◆ Könyv:

- ❖ Népmesegyűjtemények

- ❖ O. Nagy Gábor: Magyar szólások és közmondások
- ❖ Gabnai Katalin: Drámajátékok
- ❖ Kaposi László: Drámafoglalkozások
- ❖ Montágh Imre: Mondjam vagy mutassam
- ❖ Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk (10 db)
- ❖ Gárdonyi Géza: Egri csillagok (10 db)
- ❖ Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője (10 db)
- ❖ Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig (10 db)
- ❖ Szigeti Ede: Liliomfi

◆ Fali tablók (tanteremben):

- ❖ Hangtan
- ❖ A teljes hasonulás
- ❖ Jelentéstan
- ❖ Szótan
- ❖ A szófajok
- ❖ Jelentés
- ❖ Szerkezet
- ❖ Mondattan
- ❖ Magyar nyelvm emlékek
- ❖ Nyelvcsaládok

A **történelem** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

◆ Falitérkép:

- ❖ A ókori Kelet
- ❖ Az ókori Görögország
- ❖ A Római Birodalom
- ❖ Bibliai országok – Pál apostol utazásai
- ❖ Magyarország X-XI. sz.
- ❖ A magyar népvándorlás és a honfoglalás
- ❖ Európa Nagy Károly korában
- ❖ Magyarország a korai feudalizmus idején
- ❖ A feudális Magyarország a XIII. sz. közepétől a XV. Sz. elejéig
- ❖ A tatárjárás Magyarországon 1241-42.
- ❖ A Föld népei a XIV-XV. században
- ❖ Magyarország 1526-1606.

- ❖ Európa a XIV-XV. században
- ❖ A feudális Magyarország a XV. században
- ❖ Magyarország a XVII. században
- ❖ Európa a XVII. század közepén

Az európaiak felfedezései és a gyarmatosítás XV-XVII. század

- ❖ Magyarország Bethlen Gábor korában (1629)
- ❖ Magyarország népei a XVIII. század végén
- ❖ Európa a XVIII. század végén
- ❖ A Föld népei a XVI-XVIII. században
- ❖ Az 1848/49-es szabadságharc
- ❖ Európa a XIX. század második felében
- ❖ Európa a XIX. században
- ❖ Európa 1815-1849.
- ❖ Európa az I. világháború idején
- ❖ A gyarmati rendszer 1830-1914.
- ❖ Az Osztrák-Magyar Monarchia 1914-ben
- ❖ A gyarmati rendszer felbomlása (1917-1975)
- ❖ A Tanácsköztársaság honvédő harcai
- ❖ Európa a II. világháború idején
- ❖ Hazánk felszabadulása

◆ Videokazetta (iskolai könyvtár videotárában):

- ❖ Az ókori Egyiptom
- ❖ Egyiptomi hétköznapiak
- ❖ Egyiptom, a Nílus ajándéka
- ❖ Széthi, a fáraó
- ❖ A piramisok
- ❖ A kínai Nagy Fal
- ❖ Az ókori Hellász
- ❖ Görögország
- ❖ Az ókori Róma
- ❖ Róma és Pompei
- ❖ Róma építésze
- ❖ A Colosseum, Róma
- ❖ Álmos vezér

- ❖ Honfoglalás, államalapítás
- ❖ Aquincum
- ❖ Élet a középkori Európában
- ❖ Céh, inas – legény – mester
- ❖ A román kori művészet
- ❖ A román stílus
- ❖ Mátyás király
- ❖ Hunyadi János
- ❖ Mátyás országa
- ❖ Mátyás király könyvtára
- ❖ A lovagok, a Hunyadiak
- ❖ Mohács
- ❖ Magyar ereklyék
- ❖ Nagy Szulejmán és kora
- ❖ Rákóczi szabadságharca
- ❖ A francia forradalom
- ❖ Reformkor I-II. rész
- ❖ Kossuth élete
- ❖ A kiegyezés
- ❖ Oroszország a cártól Sztálinig
- ❖ Versailles
- ❖ A II. világháború
- ❖ 1956. október 23.

◆ Egyéb (tanteremben):

- ❖ Írásvetítő transzparens
- ❖ Transzparens sorozat az általános iskolai történelem tanításához (5-8. évf.)
- ❖ Diapozitív sorozat az általános iskolai történelem tanításához (5-8. évf.)
- ❖ A magyar államcímer története (falikép)
- ❖ Magyar történeti áttekintés a honfoglalás idejétől (falikép)
- ❖ A középkori társadalom (falikép)

Az **angol nyelv** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Chatterbox 1., 2., 3. (tankönyv, munkafüzet, hangkazetta, tesztek, szemléltető képsor)

- ◆ Project English 1., 2., 3. (tankönyv, munkafüzet, hangkazetta, tesztek, videokazetta, munkafüzet videokazettához)
- ◆ New Project 1., 2. (tankönyv, munkafüzet, hangkazetta)
- ◆ Videokazetták:
  - ❖ Muzzy in Godoland
  - ❖ Muzzy Comes Back
  - ❖ Window on Britain
  - ❖ Guide to Britain

- ◆ CD-ROM: Mano angol

A **német nyelv** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Deutsch für Dich I. (munkatankönyv, hangkazetta)
- ◆ Tematikus képek
- ◆ Büderchen komm tanz mit mir (hangkazetta, daloskönyv)
- ◆ Schulbus I. (munkatankönyv, hangkazetta)
- ◆ ABC kártya (betűkártyák)
- ◆ A nevelő (fali tabló)
- ◆ Gyenge ige ragozása (fali tabló)
- ◆ Ping Pong I. (tankönyv, munkafüzet, hangkazetta)
- ◆ A névelő (falitabló)
- ◆ A főnév szótári alakjai (fali tabló)
- ◆ Időbeli, módbeli segédigék (fali tabló)
- ◆ Deutschmobil I. (tankönyv, munkafüzet, hangkazetta)
- ◆ Erős ige ragozása (fali tabló)
- ◆ Időbeli, módbeli segédigék (fali tabló)
- ◆ A személyes névmás (fali tabló)
- ◆ Az előljárószó (fali tabló)
- ◆ A melléknév ragozása (fali tabló)
- ◆ A személyes névmás ragozása (fali tabló)
- ◆ A főnév ragozása (fali tabló)
- ◆ Deutschmobil II. (tankönyv, munkafüzet, hangkazetta)
- ◆ A birtokos névmás (fali tabló)
- ◆ A melléknév ragozása (fali tabló)
- ◆ Németország (falitérkép)

A felső tagozatos **matematika** tanítását segítő felszerelések és taneszközök (tanteremben):

- ◆ Táblai körző fa (2 db)
- ◆ Táblai vonalzó 45^0 -os fából (5 db)
- ◆ Táblai vonalzó 60^0 -os fából (5 db)
- ◆ Táblai szögmérő fából (5 db)
- ◆ Méterrúd fából (5 db)
- ◆ Összerakható m^3 (5 db)
- ◆ Alaphálók, alapábrák (2 db)
- ◆ Nagy matematikusok arcképei
- ◆ Sík és mértani modellezőkészlet (2 db)
- ◆ Számegyenes, koordinátarendszer (írásvetítő fólia)
- ◆ Helyiérték táblázat (írásvetítő fólia)
- ◆ Oszthatósági szabályok (falikép)
- ◆ Százalékszámítás (falikép)
- ◆ Kétkaros mérleg és súlysorozat
- ◆ Hatványozás azonosságai (falikép)
- ◆ Halmazok (falikép)
- ◆ Derékszögű koordinátarendszer (írásvetítő fólia)
- ◆ Lineáris függvény (falikép)
- ◆ Másodfokú függvény (falikép)
- ◆ Abszolút érték függvény (falikép)
- ◆ Mértékegységek (falikép)
- ◆ Területszámítások (falikép)
- ◆ Kocka, téglatest (testek)
- ◆ Űrmérték sorozat
- ◆ Szétszedhető dm^3
- ◆ Tükrözés (falikép)
- ◆ Terület és kerületszámítások (falikép)
- ◆ Négyszögek kerülete, területe (falikép)
- ◆ A kör kerülete, területe (falikép)
- ◆ Szögpárok (falikép)
- ◆ Hasábok (falikép)

- ◆ Eltolás (falikép)
- ◆ Pithagorasz-tétele (falikép)
- ◆ Az egyenes körkúp, gúla (falikép)
- ◆ Az egyenes henger, gömb (falikép)
- ◆ Műanyag henger
- ◆ Műanyag kúp
- ◆ Műanyag gúla
- ◆ Műanyag hatszög alapú hasáb
- ◆ Műanyag ötszög alapú hasáb
- ◆ Testek felszíne, térfogata (falikép)
- ◆ Algoritmus folyamatábra (falikép)

Az **informatika** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Pentium típusú számítógép (15 db)
- ◆ Monitor (SVGA) (15 db)
- ◆ Billentyűzet (15 db)
- ◆ Egér (15 db)
- ◆ CD meghajtó 40x (3 db)
- ◆ Hangkártya + hangfal (3 db)
- ◆ Modem MR 56 SVS-EX 2 (1 db)
- ◆ Tintasugaras nyomtató (1 db)
- ◆ Fali tablók:
  - ❖ A számítógép belső felépítése (IBM – 02)
  - ❖ Az input-output eszközök csatlakoztatása
  - ❖ A billentyűzet
- ◆ Alapvető programok:
  - ❖ WINDOWS XP vagy 2000
  - ❖ OFFICE 2003
  - ❖ Szoftver az Internet hálózatban való működtetéséhez

A **természetismeret és a földrajz** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Terepasztal
- ◆ 7-8. osztályos diafilm sorozat a földrajz tanításához
- ◆ 7-8. osztályos írásvetítő fólia-sorozat a környezetismeret és a földrajz tanításához
- ◆ Kőzetgyűjtemény

- ◆ 7-8. osztályos táblai vaktérképsorozat
- ◆ Hőmérő
- ◆ Iránytű
- ◆ Térképjelek
- ◆ Magyarország térképe (falitérkép)
- ◆ A föld éghajlata (falikép)
- ◆ A föld természetes növényzete (falikép)
- ◆ A Föld domborzata (falitérkép)
- ◆ Földgömb (5 db)
- ◆ Tellurium (1 db)
- ◆ A Föld felszíne (dombortérkép)
- ◆ A Föld morfológiai térképe a tengerfenék domborzatával (falitérkép)
- ◆ A Föld forgása és keringése (falikép)
- ◆ Afrika domborzata és vizei (falitérkép)
- ◆ Ausztrália és Óceánia gazdasági élete (falitérkép)
- ◆ Afrika domborzata (falitérkép)
- ◆ Ausztrália és Új-Zéland domborzata (falitérkép)
- ◆ Észak-Amerika, Dél-Amerika domborzata és vizei (falitérkép)
- ◆ Ázsia domborzata és vizei (falitérkép)
- ◆ Európa domborzata és vizei (falitérkép)
- ◆ Európa országai (falitérkép)
- ◆ Észak-Európa (falitérkép)
- ◆ Kelet-Európa (falitérkép)
- ◆ Ázsia domborzata (falitérkép)
- ◆ Közép-Európa (falitérkép)
- ◆ A Kárpát-medence domborzata és vizei (falitérkép)
- ◆ Térképtartó állvány

A **fizika** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Írásvetítő fólia-sorozat (fizika 7-8. osztály)
- ◆ Mágneses-rúdpár fatokban
- ◆ Táblai mágnes 25 mm-es
- ◆ Fényből áram (videokazetta)

- ◆ Részecskemodell (videokazetta)
- ◆ Fizikusok arcképcsarnoka (falikép sorozat)
- ◆ SI mértéktáblázat (falikép)
- ◆ Mágneses készlet (komplett)
- ◆ A naprendszer (tabló)
- ◆ Lejtőmodell (tanulókísérleti eszköz 5 db)
- ◆ Mikolacső (5db)
- ◆ Mechanikai eszközkészlet (tanulókísérleti eszköz 5 db)
- ◆ Nyomás, súrlódás vizsgálatára alkalmas eszközkészlet (10 db)
- ◆ Rugós erőmérő (10 db)
- ◆ Kétkarú emelő (5 db)
- ◆ Karos mérleg, súlysorozattal (5 db)
- ◆ Hőmérő
- ◆ Hőtágulást bemutató tanári eszközkészlet (1 db)
- ◆ Kétütemű motorminta (1 db)
- ◆ Négyütemű motorminta (1 db)
- ◆ Áramátalakító (1 db)
- ◆ Csengő reduktor (1 db)
- ◆ Dugaszos ellenállásszekrény (1 db)
- ◆ Generátor minta (1 db)
- ◆ Elektromotor és generátor (4 db)
- ◆ Elektrovaria (tanári bemutató eszközkészlet 1 db)
- ◆ Transzformátor modell (2 db)
- ◆ Mérőműszer (Voltax 10 db)
- ◆ Tanulókísérleti eszközkészlet áramkörök létrehozására (10 db)
- ◆ Sztatikus elektromosságot létrehozó eszközkészlet (10 db)
- ◆ Optikai pad (lencsékkel, tükrökkel) (2 db)
- ◆ Prizmatartó (1 db)
- ◆ Tanulókísérleti eszközkészlet a fény vizsgálatára (10 db)

A **biológia** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Biológiai egységcsomag
- ◆ Bonctű

- ◆ Csíráztató
- ◆ Diapozitívek a 7-8. osztályos biológia tanításához
- ◆ Kézi nagyító
- ◆ Metszettároló
- ◆ Mikroszkópizáló
- ◆ Lámpa
- ◆ Mikroszkóp
- ◆ Szilvafa virága (modell)
- ◆ Burgonya virága (modell)
- ◆ Almafa (oktatótábla)
- ◆ Rovarok (oktatótábla)
- ◆ Lepkék (oktatótábla)
- ◆ Sertés koponya
- ◆ Juh koponya
- ◆ Madár csontváz
- ◆ Emlős csontváz
- ◆ Fogtípusok
- ◆ Lábtípusok
- ◆ Szarvasmarha (oktatótábla)
- ◆ Házityúk (oktatótábla)
- ◆ Erdők legjellemzőbb élőlényei (oktatótábla)
- ◆ Fenyő (oktatótábla)
- ◆ Erdei pajzsika (oktatótábla)
- ◆ Kocsányos tölgy virága (oktatótábla)
- ◆ Ehető- és mérgező gombák (oktatóáblák)
- ◆ Keresztes pók (oktatótábla)
- ◆ Mókus (oktatótábla)
- ◆ Sün (oktatótábla)
- ◆ Szarka (oktatótábla)
- ◆ Róka (oktatótábla)
- ◆ Szarvas vagy őzagancs
- ◆ Hazai füves területek legjellemzőbb élőlényei (oktatótábla)

- ◆ Görény (oktatótábla)
- ◆ Sáska (oktatótábla)
- ◆ Ürge (oktatótábla)
- ◆ Varjú (oktatótábla)
- ◆ Folyók, tavak legjellemzőbb élőlényei (oktatótábla)
- ◆ Hal (csontváz)
- ◆ Béka (csontváz)
- ◆ Rák testfelépítése (oktatótábla)
- ◆ Fűrge gyík (csontváz)
- ◆ Nemzeti parkjaink (falitérkép)
- ◆ Fali tablók:
  - ❖ A sejtmagnélküli egysejtűek
  - ❖ Szivacsok, csalánozók
  - ❖ Gyűrűsférgesek
  - ❖ Puhatestűek
  - ❖ Ízeltlábúak
  - ❖ Gerincesek
  - ❖ Moszatok, zuzmók, mohák, harasztok
  - ❖ Nyitvatermők
  - ❖ Zárvatermők
  - ❖ A lomblevél működése
  - ❖ A virág és virágzat
  - ❖ Termések, terméstípusok
  - ❖ Fásszár keresztmetszete
  - ❖ Egyszikű szár keresztmetszete
- ◆ Az emberi bőr (bőrmetszet)
- ◆ Emberi csontváz
- ◆ Csípőcsont
- ◆ Csövescsont
- ◆ Koponya
- ◆ Emberi torzó
- ◆ Lapos és csöves csont metszete
- ◆ Emberi nyelv fogakkal (modell)

- ◆ Légzés (oktatótábla)
- ◆ Szív-modell
- ◆ Vese (metszet)
- ◆ Az emberi szaporodás (8 db-os oktatótábla)
- ◆ Szem (modell)
- ◆ Hallás és egyensúly szerv (modell)
- ◆ Emberi fejmetszet
- ◆ Fül (modell)

Az **egészségtan** tanítását segítő felszerelések és taneszközök (Biológia tárgyhoz csatolva):

- ◆ Videofilmek:
  - ❖ Az élelem
  - ❖ Alapvető élelmiszerek
  - ❖ Az izmok és a mozgás
  - ❖ A dohányzás és az egészség
  - ❖ Vigyázz a gyógyszerekkel!
  - ❖ Járvány, avagy a gyermek kábítószer, alkohol
  - ❖ Ép testben ép lélek
  - ❖ Az emberi szervezet reprodukciós rendszere

A **kémia** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Kémcső (50 db)
- ◆ Főzőpohár (25 db)
- ◆ Óraüveg (10 db)
- ◆ Borszeszégő (10 db)
- ◆ Kémcsőfogó (10 db)
- ◆ Vasháromláb (5 db)
- ◆ Agyagos drótháló
- ◆ Vízbontó készülék (1 db)
- ◆ Kalotta molekulamodell (1 garnitúra)
- ◆ Pálcika modell (1 garnitúra)
- ◆ Mágneses atommodell (1 garnitúra)
- ◆ Kristályrács (gyémánt, grafit, NaCl) (3 db)
- ◆ Fali tablók:
  - ❖ Atomok elektronvonzó képessége

- ❖ Fémek jellemerősségi sora
- ❖ Periódusos rendszer
- ❖ Elektronhéjak kiépülése

◆ Oktatótáblák:

- ❖ Fémek reakciói vízzel
- ❖ Fémek reakciói savval
- ❖ Sav-bázis reakció
- ❖ Közömbösítés
- ❖ Redukció a redukáló sorban

◆ Videokazetták:

- ❖ Ismeretlen ismerős a víz
- ❖ Kincsek a homokban és a bányákban
- ❖ A fémek általános jellemzése
- ❖ A víz
- ❖ Az élet elemei
- ❖ Levegő, tenger, kőzet
- ❖ Atom és molekula
- ❖ A víz egy csodálatos nyersanyag
- ❖ A konyhasó
- ❖ Tűzijátéktól a házépítésig
- ❖ A magyar ezüst, az alumínium
- ❖ Az ég fém a vas
- ❖ Lidércfény és nitrátos vizek
- ❖ Kénsav a felhőből és a gyárból
- ❖ Szabadon és kötve
- ❖ Atom és molekula

◆ Írásvetítő transzparens sorozat a 7. és 8. osztályos kémia tanításához (1 db)

Az **ének-zene** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

◆ Pianínó

◆ A kerettantervben szereplő zenehallgatási anyag hangkazettán vagy CD lemezen

◆ Videofilmek:

- ❖ Tánc típusok
- ❖ Jeles napok népszokásai

- ◆ Ritmuskésztséget fejlesztő hangszerek, eszközök

A felső tagozatos **rajz** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Műanyag, átlátszó hengerek, gúlán
- ◆ Képsíkrendszer a vetületi ábrázoláshoz
- ◆ Táblai körző (fém hegyű)
- ◆ 60⁰-os táblai vonalzó
- ◆ 45⁰-os táblai vonalzó
- ◆ 100 cm-es táblai vonalzó
- ◆ Táblai szögmérő
- ◆ Műanyag, átlátszó kocka, téglá
- ◆ Demonstrációs testek (fa)
- ◆ Diapozitívek: a kerettanterven a megismertetésre, elemzésre ajánlott műalkotásokról (1-1 db)
- ◆ Videofilmek:
  - ❖ Képzőművészet a honfoglalás idején
  - ❖ A román stílus
  - ❖ A gótika
  - ❖ Reneszánsz
  - ❖ XIX. század művészete
  - ❖ XX. század művészete
  - ❖ Pásztorkodás a Hortobágyon
  - ❖ Testbeszéd, gesztus

A felső tagozatos **technika** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Fareszelő lapos 25x200 (15 db)
- ◆ Fareszelő gömbölyű 10x200 (15 db)
- ◆ Fareszelő fél gömbölyű 25x200 (15 db)
- ◆ Vasreszelő lapos 25x200 (15 db)
- ◆ Vasreszelő gömbölyű 10x200 (15 db)
- ◆ Vasreszelő fél gömbölyű 25x200 (15 db)
- ◆ Laposfogó (10 db)
- ◆ Kalapács 15-20 dekás (15 db)
- ◆ Csípőfogó, gömbölyűcsőrű fogó (15-15 db)
- ◆ Fafűrész (illesztő), vasfűrész (15-15 db)

- ◆ Lyukfűrész (10 db)
- ◆ Kézi fúró (amerikáner) (4 db)
- ◆ Lemezvágó olló (10 db)
- ◆ Faliképek a fa megmunkálásáról (5 db)
- ◆ Szerelő készlet gépelemek tanításához (4 db)
- ◆ Elektromos szerelőkészlet I-II. (4-4 db)
- ◆ Asztali fűrőgép (állványos) (1 db)
- ◆ Asztali körfűrész (1 db)
- ◆ A gépek (fali tabló) (3 db)
- ◆ Kerékpár (1 db)
- ◆ KRESZ-táblák (oktató táblák) (1-1 db)

A felső tagozatos **testnevelés** tanítását segítő felszerelések és taneszközök:

- ◆ Ugródomb (1 db)
- ◆ Magasugrómérce fém (1 pár)
- ◆ Magasugróléc (1 db)
- ◆ Maroklabda (10 db)
- ◆ Súlygolyó 3 kg (1 db)
- ◆ Súlygolyó 4 kg (1 db)
- ◆ Tornaszekrény (2 db)
- ◆ Gyűrű (1 db)
- ◆ Gerenda (1 db)
- ◆ Dobbantó (2 db)
- ◆ Tornazsámoly (4 db)
- ◆ Medicinlabdák (20 db)
- ◆ Ugráló-kötél (20 db)
- ◆ Kézi súlyzók (10 db)
- ◆ Mászókötel (5 db)
- ◆ Kosárlabda (30 db)
- ◆ Kézilabda (5 db)
- ◆ Futball-labda (5 db)
- ◆ Röplabda (20 db)
- ◆ Tornaszőnyeg: 150x250 cm-es (4 db)

150x400 cm-es (2 db)

- ◆ Súlypontemelkedés mérő
- ◆ Tornapad (4 m-es) (5 db)

V.9.2 ZENEISKOLA

Iskolánk jelenleg egy önálló épületben, a Római Katolikus Általános Iskola egy tantermében, a Művelődési Ház két termében látja el feladatát.

Épületünk szaktantermeinek száma: 5.

Tantermeink állaga, színvonala összességében megfelelőnek minősíthető. Jó feltételek között folyik az oktatás. Az adminisztratív munkát is szaktanteremben végezzük oktatási időn kívül, mivel erre külön helyiséggel nem rendelkezünk. (Az adminisztrációs munkák elvégzéséhez külön irodahelységre lenne szükség.)

Feladatelláti helyenkénti eszközjegyzék:

Zeneiskola Tab, Óvoda u. 4.

Egyéni oktatás termei:

- zongora terem	zongora, korrepetíció, kamarazene,
- fafúvós, népzene terem	fafúvós, kamarazene, furulya népzene
- rézfúvós, furulya terem	rézfúvós, furulya
- szintetizátor terem	korrepetíció, szintetizátor

Csoportos oktatás terme:

- szolfézs,	szolfézs, kórus,
- számítógépes zene terem	számítógépes zene, diákönkormányzati óra

Római Katolikus Általános Iskola Tab

- ének-zene terem	szolfézs népzene, kamarazene

Művelődési Központ Tab, Kossuth Lajos u. 86.

- népzene terem	népzene
- kamaraterem	fúvószenekar, kamarazene

Eszközök, felszerelések:**Zeneiskola Tab, Óvoda u. 4.****Zongora terem**

Zongora	2 db
Zongoraszék	2 db
Lábzsámoly	2 db
Kottatartó	1 db
Hordozható CD-s rádiómagnó	1 db
Tanári asztal	1 db
Tanári szék	1 db
Parafa hirdetőtábla	1 db

Fafúvós, népzene terem

Pianínó	1 db
Klarinét	1 db
Szaxofon	1 db
Fuvola	1 db
Oboa	1 db
Furulya szoprano	1 db
Furulya szoprán	1 db
Furulya alt	1 db
Furulya tenor	1 db
Furulya basszus	1 db
Népi furulya	1 db
Kottatartó	4 db
Hordozható CD-s rádiómagnó	1 db
Álló tükör	1 db
Népi ruhák	10 garnitúra
Tanári asztal	1 db
Tanári szék	1 db
Tanulói szék	6 db
Parafa hirdetőtábla	1 db
Oktatott hangszerek tanulói használatra:	
Klarinét	19 db
Szaxofon	3 db

Fuvola	7 db
Oboa	1 db
Furulya szoprán	4 db
Furulya alt	5 db
Furulya tenor	3 db
Furulya basszus	1 db
Népi furulya	35 db

Rézfúvós, furulya terem

Pianínó	1 db
Kürt	1 db
Trombita	1 db
Tenorkürt	1 db
Bariton kürt	1 db
Szárnykürt	1 db
Harsona	1 db
Tuba	1 db
Furulya szoprán	1 db
Furulya alt	1 db
Furulya tenor	1 db
Furulya basszus	1 db
Kottatartó állvány	4 db
Mini Hi-Fi torony hangfalakkal	1 db
Álló tükör	1 db
Tanári asztal	1 db
Tanári szék	1 db
Tanulói asztal	1 db
Tanulói szék	8 db
Parafa hirdetőtábla	1 db

Oktatott hangszerek tanulói használatra

Kürt	2 db
Trombita	14 db
Tenorkürt	4 db
Szárnykürt	3 db
Harsona	2 db

Tuba	3 db
Furulya szoprán	2 db
Furulya alt	3 db
Furulya tenor	1 db
Furulya basszus	1 db

Szintetizátor terem

Digitális pianínó	1 db
Szintetizátor	3 db
Zongoraszék	2 db
Lábzsámoly	2 db
Hordozható CD-s rádiómagnó	1 db
Számítógép	1 db
Nyomtató, fénymásoló gép	3 db

Hangosításhoz használatos eszközök:

Erősítő – mixer	1 db
Hangfal	4 db
Hangfalállvány	2 db
Kottatartó	1 db
Tanári asztal	1 db
Tanulói asztal	5 db
Tanári szék	1 db
Tanulói szék	7 db
Parafa hirdetőtábla	1 db

Szolfézs, számítógépes zene terem

Pianínó	1 db
Zeneszerzők arcképei	29 db
Számítógép és tartozékok:	5 db
Kottatartó	2 db
Mini Hi-Fi torony hangfalakkal	1 db
Cubase zeneszerkesztő program	1 db
MIDI billentyűzet	1 db
Külső merevlemez 80 GB Max 4	1 db
Ötvonalas tábla	1 db
Televízió	1 db

Videomagnó	1 db
Tanári asztal	1 db
Tanári szék	1 db
Tanulói asztal	9 db
Tanulói szék	15 db
Parafa hirdetőtábla	1 db

Római Katolikus Általános Iskola Tab

Ének-zene terem

Pianínó	1 db
Ötvonalas tábla	1 db
Hordozható CD-s rádiómagnó	1 db
Kottatartó	3 db
Népi furulya	1 db
Tanári asztal	1 db
Tanári szék	1 db
Tanulópad	7 db

Művelődési Központ Tab, Kossuth Lajos u. 86.

Népzene terem

Népi furulya - dunántúli	1 db
Népi furulya – erdélyi	1 db
Ikerfurulya	1 db
Hosszúfurulya	1 db
Ütőgardon	1 db
Kottatartó	7 db
Ötvonalas szemléltető	1 db
Hordozható CD-s rádiómagnó	1 db
Hangzó anyag (CD, magnókazetta)	
Tanári asztal	1 db
Tanári szék	1 db
Tanulói szék	8 db

Kamaraterem

Kottatartó	35 db

Ötvonalas szemléltető	1 db
Hordozható CD-s rádiómagnó	1 db
Tanári asztal	1 db
Tanári szék	1 db
Tanulói szék	40 db

V.10 A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

V.10.1 ÁLTALÁNOS ISKOLA

1. A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:
  - az iskola igazgatója legalább évente egyszer a *diákköszgyűlésen*, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
  - a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a *diákönkormányzat vezetőségének ülésén* és a diákönkormányzat *faliújságján* keresztül,
  - havonta az iskola igazgatója és helyettesei az *iskolagyűlésen*,
  - az osztályfőnökök folyamatosan az *osztályfőnöki órákon*.
2. A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetben keresztül írásban) tájékoztatják.
3. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az iskola szülői közösségével.
4. Iskolánkban a szülők érdekeiket a Szülők Közössége révén gyakorolhatják. Választott képviselőik saját munkaterv alapján tevékenykednek.
5. A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:
  - az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a *szülői közösség ülésén* vagy az *iskolai szintű szülői értekezleten*,
  - az osztályfőnökök folyamatosan az *osztályok szülői értekezletein*.

6. A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a) Családlátogatás.

Feladata a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében. Családlátogatást szülői beleegyezés esetén szükség szerint szervezünk.

b) Szülői értekezlet.

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- szülők tájékoztatása
  - az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
  - az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
  - a helyi tanterv követelményeiről,
  - az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
  - saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
  - a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
  - az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

c) Fogadó óra.

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

d) Írásbeli tájékoztató.

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

A szülői értekezletek, a fogadóórák időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy a szülők közösségével.

7. A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységét, fejlődését az osztályfőnökök minden félév és tanév végén írásban értékelik, amelyet az iskolavezetés rendelkezésére bocsátanak az intézményi értékelés elkészítéséhez.

a) A tanulói közösségek (osztályközösségek) tevékenységének, fejlődésének értékelési szempontjai:

- Az osztályközösség életét jellemző legfontosabb adatok (létszám, fiúk-lányok aránya, új tanulók, távozók).
- Az osztály szociális összetétele (a családok szociális helyzete, a családok kulturális elvárásai, gyermek- és ifjúságvédelmi munka).
- A tanulási teljesítmény (tanulmányi átlageredmények, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, a bukások, a tehetséges tanulók eredményei).
- Az osztályközösség társas szerkezete, a közösségi struktúra (szociometria, a közösség rétegződése) 4. és 6. osztályban.
- Neveltségi szint (magatartás, társas viselkedés, beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók).
- A közösségi tevékenység (önkormányzás szintje, közös programok és rendezvények, tanórán kívüli foglalkozásokon való részvétel).
- A szülői házzal való kapcsolat (a családlátogatások és a szülői értekezletek tapasztalatai, a szülők nevelési elvei, a szülők kapcsolata az iskolával).
- Minden felsorolt területen belül meg kell határozni az alapvető pedagógiai feladatokat:
  - Milyen változások történtek?
  - Milyen új problémák jelentkeztek?
  - Milyen beavatkozás látszik célszerűnek?

8. Intézményünkben folyó nevelő-oktató munka megismerése érdekében a beiratkozás előtti időszakban nyílt napot tartunk, amelyre nem csak a leendő diákjaink szüleit, hanem a jogviszonyban lévők szüleit is várjuk. A nyílt napot az alsó- és felső tagozatban is megszervezzük, amelyek időpontját az éves munkaterv tartalmazza.

9. A tanulók személyiségfejlődésének, magatartásának, viselkedésének értékelése

- a) A tanulók személyiségfejlődését, magatartásuk és viselkedésük jellemzőit az osztályfőnökök folyamatosan szóban értékelik az osztályfőnöki órákon. Írásban értékelik évente kétszer a magatartás és szorgalom jegyek értékelése előtt.
- b) A tanulók tanulmányi munkájával kapcsolatos értékelési feladatokat az iskola helyi tanterve tartalmazza.

V.10.2 ZENEISKOLA

Zeneiskolánk akkor működik még eredményesebben, ha tanulóink érdeklődésére épít, és figyelembe veszi a szülői érdekeket is.

A gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és pedagógus közösségünk koordinált, aktív együttműködése.

Ezen együttműködés:

- **alapja** a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség;
- **megvalósulási formái** a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység
- **feltétele** a kölcsönös bizalom és tájékoztatás.

Elvárásaink a szülők felé:

A szülők részéről - a sikeresebb nevelőmunka segítéséhez - az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- együttműködő magatartást, a problémák nyílt jelzését, megbeszélését,
- a gyermekek tanulmányi munkájának folyamatos figyelemmel kísérését,
- a gyermekek tanulmányi munkájához szükséges felszerelések biztosítását,
- aktív részvételt az iskolai szülői értekezleteken, fogadóórákon és rendezvényeken,
- nevelési problémák, családi nehézségek őszinte jelzését, közös megoldás keresését,
- véleménynyilvánítást, visszajelzést az iskola működésével kapcsolatosan,
- szponzori, szervező segítségnyújtást.

A szülőkkel való kapcsolattartáshoz az alábbiakkal járulunk hozzá:

- nyílt nap szervezése
- rendszeres tájékoztatás tanulóink előmeneteléről, magatartásáról
- előre tervezett szülői értekezletek, fogadóórák (évente 2 alkalommal)
- Szülők Közössége megbeszélések (évente legalább 2 alkalommal)

A szülői ház és iskolánk együttműködésének további lehetőségei:

- közös rendezvények szervezése a diákok, a szülők és a pedagógusok részvételével; (Zenei Világnap, kirándulások)
- alapítványunk bevonása a közös rendezvények támogatásába (Pl. Alapítványi Bál)

A szülő kérheti:

- Felmerülő problémáinak megoldásához segítséget kérhet
  - szaktanártól,
  - a zeneiskola vezetőjétől
  - a Többcélú Intézmény vezetőjétől

Kapcsolattartás a Szülők Közösségével

▪ Szülők Közössége

A szülők önkéntes társulásából jött létre. A szülői szervezet az egyes főtárgyak tanáraihoz beosztott tanulók szüleiből tevődik össze. Egy-egy tanszakhoz, tanárhoz tartozó szülők egy taggal képviseltetik magukat a szülői tanácsban. A szülői szervezet véleményét minden, a tanulókat érintő döntés előtt ki kell kérni. A szülői tanács tagjai közül elnököt, elnökhelyettest és pénztárost választ. Az elnöki és elnökhelyettesi tisztséget tanévenként felváltva töltik be. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

A diákok legfőbb képviseleti fóruma a DÖK

▪ Diákönkormányzat

A diákjogok és kötelességek érvényesítése, a tanulókat érintő döntések (pl. az iskolai házirend) véleményezése, az iskola demokratikus működését segíti. A Diákönkormányzat működését a megválasztott pedagógus segíti (munkájukat részletesen az SzMSz szabályozza).

A tanuló és pedagógus együttműködésének további lehetőségei:

- A diákönkormányzat képviselőinek részvétele a diákok többségét érintő változtatások előtt a tanári értekezleten, vagy vezetőségi értekezleten.
- A DÖK segítő tanár folyamatos kapcsolattartása az iskola vezetésével, a diákok kéréseinek továbbítása
- Diákrendezvényeken pedagógusok aktív részvétele (DÖK nap, hangverseny, kirándulás)
- Diákok bevonása a pedagógiai értékelésbe. (IMIP mellékletét képező kérdőív)

V.11 Környezeti nevelés programja

Célja:

- Tudatformálás, amely a gyerekeket megtanítja a környezettel való tudatos együttélés, környezetbarát életvitelre.
- A környezet okos és mértéktartó felhasználására – ehhez szükséges életmód, gondolkodás, attitűd, megfelelő szintézisének kialakítása.
- Teljes személyiségre hason.
- Környezet iránti felelősség, minden élő iránti tisztelet, mindennapi életvitel értékrendszerbe az ökológiai szemlélet megalapozása és fokozatos kialakítása.

Általános pedagógiai szempontok:

- Saját tapasztalatra építés.
- Valamennyi tantárgyban megjelenik.
- Helyi adottságokra épít, de kitekintő is.
- Alkalmas a probléma megoldásra és a döntési készségeink fejlesztésére.
- Bevonja a családokat, lakóközösségeket a nevelés folyamatába.
- Felébreszti a segíteni akarást, az együttműködés szándékát, erősíti ennek képességét. Empátiára, megértésre, szeretetre nevel.

Környezeti nevelés tartalmi elemei:

- Kognitív elemek, ismeretek, tapasztalatok, fogalmak általánosítások, ismeretstruktúrák, vélemények, nézetek, személyi érzelmek.
- Magatartási módok.
- Attitűdök, érzelmi viszonyulások.
- Életvitel kialakítása, formálása.
- Ökológiai morál, szeretet, hit.
- Közvetlen környezetünk értékeinek megőrzése, gyarapítása.
- A globális világjelenségek ismerete.
- A természet tisztelete, felelősség, megelőzés, együttműködés.

Helyzetelemzés:

Intézményünkbe beiratkozott tanulóinkat az alsó tagozat épületében helyezzük el. A tanítók által kialakított környezet meghatározó a kisiskolások értékrendjének kialakulása szempontjából. Az esztétikus, rendezett környezet elősegíti az eligazodást a mindennapi élet feladatai során. A belső terek tisztasága, rendje meghatározza a napi tevékenységek szervezését, igényesség megalapozását. Az iskolai udvar biztosítja a gyerekek mozgásigényének kielégítését. Sajnos az elmúlt évtizedekben mindent leaszfaltoztak, lebetonoztak, amely ma már rondának és ormótlannak tűnik. Új fajtákkal, új külső berendezésekkel próbáljuk a tanulóink külső környezetét szelídebbé, élhetőbbé tenni (sporteszközök, fa padok, szabadidős játékok). A közös gyűjtési akciók megerősítik a környezeti nevelés céljainak megvalósítását (papír, elemek, stb.). A közös környezeti ápolás szintén biztosítja a célok megvalósítását (növények ápolása – osztályterem, udvar), állatok gondozása, etetése. Az alsós tanítók könnyebben és hatékonyabban képesek megszervezni a környezeti nevelés színtereit, mint a felsős kollégák.

A felső tagozaton a környezet állapota a székhelyünkön sok kívánni valót hagy maga után. Több évtizedes lemaradást kell pótolni a belső és külső környezetünkön is, hogy pozitív irányba változtassa tanulóink szemléletének alakulását. Csak a közös programok és a minden

tantárgyat átható pedagógusi nevelő tevékenység alakítja a gyermekek szemléletét. A személyes példamutatás szerepét minden kolléga átérzi a környezeti nevelésben. A Petőfi utcai épületünk esztétikus, a kor követelményeinek megfelelő teret biztosít a nevelés-oktatás számára. Itt viszont a külső udvar kialakítása maradt el az elmúlt 10 évben.

Célkitűzések meghatározása

„Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan”

- Olyan intézményben kívánunk tanulni és tanítani, ahol az iskola tárgyi környezete biztosítja az egészséges emberi kapcsolatok kialakítását.
- Olyan intézményben kívánunk tanulni és tanítani, ahol valamennyi tantárgyat áthatja a környezeti nevelés.
- Olyan intézményben kívánunk tanulni és tanítani, ahol a környezeti nevelés iskolai tevékenységébe bevonja a családokat, a lakóhely polgárait és hatni tud a családokra, azok környezetére is.

A környezeti nevelés feladatai, színterei, tevékenységrendszere

a) Tanórákon ismeretnyújtás

Követelmények:

♦ *Ember és társadalom*

- ❖ lakóhely nevezetességei, értékei
- ❖ helyi önkormányzat feladatai
- ❖ globális problémák helyi kezelése

♦ *Ember és természet*

Környezetszennyező anyagok ismerete, felhalmozódásuk csökkentése, megelőzése

Környezetismeret és természetismeret

Szennyező anyagok problémája (talaj, víz, levegő)

Környezetbarát növénytermesztés és állattenyésztés

Kémia

- Az anyagok tulajdonságai ill. környezeti hatásainak összefüggése.
- Mérgező anyagok körültekintő használata, gondatlan bánásmód következményei, környezettudatos magatartás.
- Adatgyűjtés a környezetszennyezésekről.
- Vízminőség megállapítása.
- Személyes felelősség, cselekvés.
- Anyag- és energiatakarékosság (egyén – nemzetgazdaság – emberiség)

Biológia és egészségtan

- Vizek öntisztulása, szennyezés hatása.
- Erdők pusztulásának okai (savas esők, gombás fertőzések, stb.)
- Környezetünk állapotának romlását észrevenni, megakadályozás igénye.
- Tájak, élővilág, élőlények esztétikuma.
- Természetvédelmi területek jelentősége.
- Helyi védettség alatt álló területek, fák megismerése, azok védelme.

Földünk és környezetünk

- Környezetkárosító folyamatok megelőzése, megszüntetése.
- Természetvédelem, természeti értékek.
- Természeti állapot visszaállítása (táj-rehabilitáció, rekultiváció, szeméttelpek kérdése).
- Vízgazdálkodás, vízvédelem, vízszennyezés (felszíni és felszín alatti vizeink).
- Levegőszennyezés és éghajlat kapcsolata.
- Erdőirtás, talajerózió, savas eső.
- Környezetgazdálkodás, regionális környezeti problémák (Tab Város rendezési terve 2003).
- Épített örökség megőrzése.

Életvitel és technika

- Környezetbarát technika, környezetalakításban való részvétel.
- Környezetbarát agrotechnika.
- Konyhai hulladékok kezelése környezeti problémák ismerete (ISPA beruházás a Dél-Dunántúlon Somban szeméttlerakó).

Osztályfőnöki órákon

- Újság és sajtófigyelés, rádió és TV-híryanag figyelemmel kísérése.
- Rajzok, plakátok készítése a faliújsághoz.
- Csoportviták adott környezeti témákról.

b) Tanórán kívüli tevékenység

- ◆ tantermek környezetkultúrája
- ◆ iskolai rend (SZMSZ, Házirend, Katasztrófavédelmi Prevenációs Program)
- ◆ parkosítás, virággonndozás, faültetés
- ◆ rendszeres gyűjtőakciók (papír, szárazelem)
- ◆ alkalmi tevékenységek

- ◆ vetélkedők, versenyek (pl: katasztrófavédelmi, tűzoltó verseny, stb)
- ◆ az iskola környezettudatos működése
- ◆ „Jeles napok” szerepe (Fák és madarak napja, FÖLD napja, Víz napja, stb, kapcsolódó programok.)

c) Iskolán kívüli tevékenység

- ◆ kirándulások, tanulmányi séták
- ◆ városunkban v. a lakóhelyen folyó alkalmi tevékenységek (pl: parlagfű-gyűjtési akció)

d) Kapcsolatok, együttműködés más intézményekkel, szervezetekkel

- ◆ a településen működő többi iskolával (Somogyi TISZK Rudnay Gyula Középiskola és Kollégium, Római Katolikus Általános Iskola, óvodák)
- ◆ Köppányvölgyi iskolákkal történő együttműködés (Köppányvölgyi Többcélú Kistérségi Társuláson keresztül.)
- ◆ Katasztrófavédelmi Központtal
- ◆ Városi Tűzoltósággal

A tevékenységek szervezeti keretei, felelősök

A tanórákon és tanórán kívüli foglalkozások keretein belül a pedagógusok felelősök a programban megfogalmazott követelmények érdekében tevékenykedni. Ebben a nevelőtestület minden tagja részt vesz. A szaktárgyakat tanító kollégákat a munkaközösségek irányító útmutatásaikkal segítik.

A diákönkormányzat a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében vesz részt, így segíti a környezet nevelési program céljainak megvalósítását.

Ellenőrzés, értékelés

A környezetnevelési programban meghatározott feladatok elvégzését az éves ellenőrzési tervben határozzuk meg.

Az ellenőrzési tervnek tartalmaznia kell az ellenőrzés tartalmát, időintervallumot vagy alkalmat és az ellenőrzést végző személyt vagy személyeket.

Az értékelést minden osztályfőnök és munkaközösség-vezető évente egyszer írásban teszi meg a tanév végi tanulmányi munka értékelésével együtt.

V.12. Egészségnevelési program

Célja:

Intézményünkre nagy feladat és felelősség hárul a ránk bízott tanulók egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységünkkel a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését kell elősegítenünk. Az iskolai környezet és a pedagógusok segítsék a tanulóinkban a pozitív beállítódások, magatartásformák és szokások kialakulását, mert ez fiataljaink egészségi állapotát javítja.

Alapvető célja az egészségnevelési programnak, hogy olyan gyerekeket neveljünk, akik önálló, felnőtt életükben képesek lesznek életmódjukra vonatkozó helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani. Fejlesztünk kell a beteg, sérült és fogyatékkal élő embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Segítséget kell nyújtani a káros függőségek kialakulásának megelőzésében (dohányzás, alkohol – és drogfogyasztás, rossz tá

plálkozás). Megkerülhetetlen feladat, hogy foglalkozzunk a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, megismertessük a családi élet, a felelős, örömteli párkapcsolatok szükségességét.

Helyzetelemzés:

Intézményünkben mind a személyi, mind a tárgyi feltételek adottak a hatékony egészségnevelés megvalósításához. Pedagógusok továbbképzési tervének összeállításakor figyelembe vettük az egészségnevelés területén történő továbbképzési lehetőségeket. Mentálhigiénés képzésen túl biztosított a szaktanárok részére a szakkönyvek, kézikönyvek, programok, filmek sokasága, amely a célok megvalósítását szolgálják. Az iskola folyamatos kapcsolatot tart fenn az ÁNTSZ Siófoki Intézetével, az Egészségügyi Szolgálat (gyermekorvos, védőnők), Vöröskereszt helyi csoportjával, a Rendőrség kollektívájával.

A tárgyi feltételek szintén adottak: 3 tornaterem, 1 tornaszoba, iskolaudvarok, tanuszoda az átlagosnál jobb feltételeket biztosítanak iskolánk valamennyi tanulójának, pedagógusának.

A folyamatosan szervezett házi sportversenyek, vetélkedők az egészségnevelés egész területét áthatják (sportversenyek: foci, röplabda, kosárlabda, atlétika, játékos váltóversenyek, grundfoci, stb., csecsemőgondozó verseny, elsősegélynyújtó verseny, közlekedési ismereti verseny, stb.).

Célkitűzés meghatározása:

- Olyan intézményben kívánunk tanulni és tanítani, hol az iskola tárgyi környezete, az emberi kapcsolatok minősége egészségmegtartó, egészségbarát.

- Olyan intézményben kívánunk tanulni és tanítani, ahol az egészségnevelési tevékenység átfogó integráns részévé válik az iskolai nevelésnek és oktatásnak.
- Olyan intézményben kívánunk tanulni és tanítani, ahol az egészségnevelés valamennyi tantárgyat áthatja, átszövi az iskola mindennapjait, az iskolai élet szerves részévé válik.
- Olyan intézményben kívánunk tanulni és tanítani, ahol az egészségnevelési tevékenység bevonja a családokat és kihat a közvetlen környezetére is.

Az egészségnevelés feladatai, színterei és tevékenységrendszere

Egészségnevelés feladatai:

- Mentálhigiénés lét értékeinek megalapozása
  - ◆ megfelelő iskolai légkör kialakítása
  - ◆ a nevelés a gyermeki személyiség egészére irányuljon
  - ◆ vegye figyelembe az egyéni képességeket
  - ◆ hátrányok enyhítésére törekedjünk
  - ◆ iskolarádió, Krétapor című újságunk adta lehetőségek kihasználása (riportok, esszék)
  - ◆ Diákönkormányzat által szervezett programok támogatása
  - ◆ egészségnevelési programokhoz csatlakozás (Pl. DADA a rendőrzés közreműködésével)
  - ◆ ismertető filmek használata, pályázatokon való részvétel
  - ◆ együttműködés kialakítása az iskolaorvossal és a védőnői szolgálattal a 26/1997. (IX.3.) NM. rendelete értelmében.
- Testi fejlődéssel kapcsolatos feladatok
  - a) mozgástevékenység – mozgási igényre nevelés.

Minden pedagógusnak szem előtt kell tartania, hogy a testmozgás a fizikai és lelki egészséget egyaránt erősíti.

Kiemelt feladata ez a tanítóknak és testnevelő kollégáknak.

    - ◆ mindennapos testedzés lehetőségének biztosítása (lásd: később részletezve)
    - ◆ sportrendezvények, sportnapok szervezése
    - ◆ túrák, tanulmányi séták szervezése.
  - b) Higiénés magatartásra nevelés
    - ◆ fogápolási programokhoz csatlakozás (Signal, Blend-a-Med)
    - ◆ Always és Johnson and Johnson programokhoz kapcsolódás

c) Egészséges táplálkozásra nevelés

- ◆ technika, biológia, egészségtan és osztályfőnöki órákon
- ◆ iskolai büfé kínálatának bővítése, iskolai étkezéssel kapcsolatos észrevételek tolmácsolása (HACCP működtetésével a korszerű táplálkozásra és egészséges étkezési szokások kialakítására fordítunk nagy figyelmet.)
- ◆ Kapcsolódás a NUTRIKID programhoz.

d) Biztonság megőrzése

Közlekedésbiztonságra nevelés

- ◆ elsősegélynyújtás (szakkör működtetése, versenyeken való részvétel)
- ◆ iskolai KRESZ és közlekedési ismeretek oktatása (szakkör és versenyeken való részvétel)

e) Növekedés, változás, emberi szexualitás, családi életre készítés

- ◆ tanórákon (biológia – egészségtan modul, osztályfőnöki órák)
- ◆ tájékoztató programok (iskolaorvos, védőnők bevonásával)

Színterei és tevékenységrendszer:

a) A tanítási órákon folyó egészségnevelés

- testnevelési órák (lásd: tantervi követelmények)
- Szaktárgyi tanórák (környezet- és természetismeret, biológia – egészségtan modul, Életvitel és technika)
- Osztályfőnöki órák 28/2000. (IX.21.) rendelethez kiadott kerettantervi segédletben szereplő 10 óra/tanítási év (5-8. évf.) témák megtárgyalása az osztályfőnöki órákon.
(Ismeretnyújtás, felvilágosítás, szemléletformálás, ill. gyakoroltatás.)

b) Tanórán kívüli tevékenység az iskola szervezésében

- sportköri tevékenység
- szakkörök
- felvilágosító programok (ifjúságvédelmi tevékenység)
  - D.A.D.A. (rendőrség)
  - szexuális felvilágosítás (iskolaorvos, védőnők)
  - baleset-megelőzés (rendőrség)
  - drogprevenció (Somogy megyei Polgárvédelmi Egyesület)
  - táplálkozáskultúra (ÁNTSZ Siófoki Intézete)

- alkalmankénti akciók, programok (NUTRIKID program)

c) Iskolán kívüli tevékenységek

- kirándulások, túrák
- úszásoktatás
- tevékenység sportegyesületekben (Tabi VSC – foci, asztalitenisz, sakk, Foci-sulik (JO-KO-SZA), Eszterlánc Gyermek Aerobik Egyesület, Hajsza, Tagintézmények tanulói a községi sportegyesületekben szerepelnek)
- lakóhelyi akciók (pl: Fut a Tab, Városi teremfoci bajnokság, stb.)
- együttműködés szülőkkel, felnőttekkel, civil szervezetekkel (Vöröskereszt, Máltai Szeretetszolgálat, helyi alapítványok – Vonzóbb Tabért Alapítvány)
- D.A.D.A. programok
- együttműködés másik intézményekkel (Somogyi TISZK Rudnay Középiskola és Kollégium, Római Katolikus Iskola, Polgármesteri Hivatal – sportszervező)
- bekapcsolódás az iskolai versenysportba (diákolimpia: foci, röplabda, játékos sor- és váltóversenyek alsósoknak, Grundfoci, asztalitenisz, sakk)

Az egészségnevelési program megvalósításához szükséges erőforrások megléte

Humán: - szakemberekkel való ellátottság teljesen biztosított (szaktanárok – biológia, testnevelés, tanítók testnevelés szakkollégiumi végzettséggel)

Tárgyi: - helyiségek, eszközök rendelkezésre állnak

- pénzügyi lehetőségek: az intézmény bérbeadásból származó bevételeinek egy részét az egészségnevelés megvalósítására fordítja, önkormányzati támogatás a sportra szánt keretből.

Ellenőrzés és értékelés:

Az éves ellenőrzési terv tartalmazza az egészségnevelési programból adódó feladatok teljesítésének ellenőrzését.

Az ellenőrzés ideje, intervalluma, az ellenőrzés témája is rögzített.

Az ellenőrzést végző személy vagy személyek nevét szintén az ellenőrzési terv tartalmazza.

d) Mindennapos testnevelés biztosításának keretei intézményünkben.

Alsó tagozatban:

Az új óratervben szereplő testnevelés órák száma az egész napos iskolaotthonos szervezés miatt 3 óra/hét. Amely napokon nincs testnevelés óra a délelőtti időszakban a nem kötelező tanórai keret terhére testnevelés órát építünk be az órarendbe arra a napra, amelynek keretében megszervezzük az úszásoktatást osztályonként heti 1 órában, illetve a játékos

testmozgást az iskolaudvaron. Így mindenki számára biztosított a mindennapos testmozgás lehetősége.

Felső tagozatban:

A testnevelés órák száma a délelőtti időszakban 2,5 óra/hét. A mindennapos testmozgás lehetőségét minden osztály számára biztosítjuk: tömegsport-foglalkozással 1 óra/hét és a sportkör által működtetett sportcsoportok foglalkozásaival - 2 x 45' foglalkozás/hét - a nem kötelező tanórai keret terhére. A fenntartóval történő egyeztetés alapján osztályonként 1 óra/ hét/ úszásoktatást szervezünk.

Az iskolai sportkör feladatait intézményünkben a Széchenyi DSK látja el, amely sportegyesületként bejegyzett a Somogy Megyei Bíróságnál. A Széchenyi DSK és az iskola között együttműködési megállapodás rögzíti az átvállalt feladatokat, sportcsoportok fajtáit, a foglalkozások időtartamát. A megállapodás rögzíti, hogy az iskola milyen anyagi támogatást nyújt a feladatellátáshoz.

Intézményünkben alkalmazott fizikai és motorikus képességvizsgálathoz használt mérési rendszer

Minden évfolyamon és osztályban a korábban is használt, az OM által kiadott HUNGAROFIT 5. teszt alapján végezzük a felméréseket.

Évente kétfő alkalommal – szeptember, június – történnek a felmérések.

A teszt fontos nevelési eszköz, amely lehetőséget nyújt a tanulók fizikai alapképességeinek rögzítésére, fejlődésük folyamatos ellenőrzésére. A próbák nem szerepelnek a tananyagban, azokat nem tanítjuk be, így azok valós képet mutatnak az összevetés során.

A 2004/2005-ös tanévtől az elért eredményeket az OM által kiadott számítógépes program alapján vezetjük és összesítjük.

A feladatok elvégzésének, végrehajtásának a módja szintén a 2000-ben kiadott „Útmutató a tanulók fizikai és motorikus képességeinek méréséhez” című kiadvány útmutatásaival történik.

A mérés a következő feladatokat tartalmazza:

1. Rögzítjük a tanulók testtömegét és testmagasságát
2. 3.sz. teszt – előrenyúlás – a hajlékonyság mérésére
3. 4.sz. teszt – helyből távolugrás – Explozív erő mérése
4. 6.sz. teszt – felülések – hasizom – erő állóképesség mérése

5. 8.sz. teszt – 10 x 5 méteres ingafutás – futási sebesség – fürgeség mérése
6. 9/c teszt – 12 perces futás (Cooper-t.) – kardiorespiratorikus állóképesség mérése
7. 7.sz. teszt – függés hajlított karral (funkcionális erő)

Az utóbbi években bekövetkezett egészségi és mentális állapotváltozások javításához szolgál segítségül a próbák végrehajtása.

A tanulók önmagukhoz és társaikhoz viszonyított adataik alapján motivációt éreznek a jobb eredmény eléréséhez, amely hosszútávon az egészségnevelési program megvalósítását és a gyerekek egészségesebb, sportosabb életvitelének kialakítását szolgálja.

1. sz. melléklet: az OM által készített eredménylap, amelyet az intézményünkben használunk.

1. sz. Melléklet

EREDMÉNYLAP

Korcsoport: ..... **Nem:** ..... **Azonosító szám:** .....
Iskola: ..... **Osztály:** .....
Név: ..... **Szül. év:** ..... **hó:** ..... **nap:** .....
Testmagasság (cm): ..... **Testsúly (kg):** .....
Bőrredő (mm): .....
Triceps: ..... **Lapocka alatt:** .....
Biceps: ..... **Csípőn:** .....

TESZTEK	MEGJEGYZÉS	TESZTEREDMÉNY
1. Ülés előrenyúlás (hajlékonyság)	Kötelező	
2. Helyből távolugrás (explozív erő)	Kötelező	
3. Felületek (törzserő)	Kötelező	
4. Függés hajlított karral (funkcionális erő)	Kötelező	
5. Ingafutás (futási gyorsaság, fürgeség)	Kötelező	
6. Ingafutás (kardiorespiratorikus állóképesség)	Kötelező	
7. 12 perces futás (kardiorespiratorikus állóképesség*)	Kötelező	

* 6-10 éveseknek választható az ingafutás helyett

Az iskola egészségnevelési programját az iskola-egészségügyi szolgálat elfogadta, megvalósíthatónak tartja; az abban foglaltak megfelelnek a jogszabályi és szakmai követelményeknek.

Dátum

Aláírás

V.13 Írásbeli beszámoltatás formái, rendje, korlátai

A tanulók tudásának értékelésében betöltött szere, súlya

Az iskolai nevelő és oktató munkánk egyik fontos feladata, hogy folyamatosan ellenőrizzük, értékeljük a tanulók tanulmányi munkáját.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően szóbeli, írásbeli és gyakorlati ellenőrzéssel valósítják meg.

Az írásbeli beszámoltatásnak több fajtáját alkalmazzuk a nevelési folyamat során:

Írásbeli beszámoltatás formái, gyakorisága

a) Diagnosztikus mérés

Célja: A tanulók előzetes ismereti szintjének megállapítása, helyzetfelmérés, feladat meghatározó jelleggel az adott tanulócsoportra.

Értékelés: A teljesítményeket pontszámokban, ill. százalékokban kifejezve adjuk meg, nem osztályozzuk.

Gyakoriság: A diagnosztikus mérést valamely osztályfokra való belépéskor (pl.: 5. évfolyam), tanárváltáskor, iskoláztatás szakasz határain, ill. egyéb objektív tényező hatására végzünk az adott célcsoportban.

b) Formatív mérés

Célja: A tanulási folyamat eredményének követése.

Formái:

- írásbeli felelet,
- röpdolgozat,
- témaközi felmérés,
- témazáró dolgozat.

Értékelés: A teljesítményeket – a tantervi követelményekkel való összehasonlítás alapján – osztályozzuk. A témazáró dolgozatok értékelésénél a már korábban is alkalmazott teljesítmény (pontszám) érdemjegyekké történő átváltását alkalmazzuk a szaktárgyak esetében:

<u>Teljesítmény</u>	<u>Érdemjegy</u>
0 – 33 %	elégtelen (1)
34 – 50 %	elégséges (2)
51 – 74 %	közepes (3)
75 – 90 %	jó (4)
91 % ⇔	jeles (5)

Gyakoriság: A tanulási folyamat által meghatározott időben rendszeresen tervszerűen elosztott gyakorisággal végezzük.

c) Szummatív mérés

Célja: Az adott évfolyamon, vagy az iskoláztatás határán a tanítási – tanulási folyamat eredményének mérése.

Formái:

- év végi felmérés,
- szintmérés,
- képességmérés,
- ismeret és tájékozottság mérése.

Értékelés: A teljesítményeket a törzsanyag követelményeivel (minimum, átlagos, optimum szinthez) összehasonlítva pontokban és százalékokban kifejezett értékkel adjuk meg.

Gyakoriság: Előre kijelölt év végi időpontokban.

Írásbeli beszámoltatás rendje

- a) A szaktárgyak értékelési rendszerét** a helyi tanterv részletesen tartalmazza. Ebben a dokumentumban az írásbeli beszámoltatás speciális rendjét az egyes tantárgyakhoz kapcsolva meghatározzuk. Itt található az írásbeli beszámoltatás korlátozása is, amely szintén tantárgy specifikus.
- b)** A magyar oktatás helyzetének, színvonalának megállapítását célzó országos és nemzetközi mérések (OM – OKÉV által kijelölt mérések), amelyeket minden évben az Oktatási Miniszter rendeletben határoz meg. (Kompetenciamérések: matematikai képességek, olvasás-szövegértés, PISA vizsgálat, Monitor vizsgálat, Kistérségi tantárgyi mérés-értékelés rendszer működtetése).
- c)** Az írásbeli beszámoltatás különféle formáit alkalmazni hivatott személyek:
- tanító, szaktanár,
  - munkaközösség-vezető,
  - szaktanácsadó,
  - igazgató, igazgató-helyettes,
  - mérési szakértő.

V.14 Otthoni (napközi, tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai

Intézményünk tantestülete a nevelés-oktatás folyamatában fontosnak tartja, hogy tanulóink a nevelőktől kapott feladatokat otthon, önálló munka során elvégezzék. A házi feladatok fontos szerepet töltenek be a tanórán elsajátított tananyag rögzítésében, a gyakorlás elősegíti növendékeink feladattudatának kialakulását, megerősítését.

A házi feladatot a nevelők konkrét nevelési cél megvalósítása érdekében adjanak.

A házi feladatok fajtái:

1. Kötelező házi feladat
2. Szorgalmi házi feladat

Kötelező házi feladat

a) Szóbeli házi feladat

- ◆ tananyaghoz kapcsolódó: - elnevezések – szakkifejezések
  - fogalmak - összefüggések
  - szabályok - törvények
  - ismeretek, melyet az óravázlat, ill. a tankönyv tanár által kijelölt részek tartalmaznak
- ◆ Kötelező olvasmány, melyet a magyar nyelv és irodalom tanterv alapján a munkaközösség évfolyamonként megjelölt.
- ◆ A tananyaghoz kapcsolódó, az ismeretek elmélyítését szolgáló szemelvények, ajánlott irodalom.
- ◆ Memoriterek – melyet a szaktárgyi tanterv megjelöl.

b) Írásbeli házi feladat

- ◆ Tankönyv, munkafüzet, feladatgyűjtemény, iskolai füzet, tanító-tanár által kijelölt feladatainak megoldása.
- ◆ Tananyag szerves részét képező fogalmazások, írásbeli elemzések, gyűjtőmunkák elkészítése.

Általános szabályok a kötelező írásbeli és szóbeli házi feladatok adására vonatkozóan

- ◆ A szóbeli és írásbeli házi feladat mindenkor kapcsolódjon a tanóra anyagához, témájához.

- ◆ Célja minden esetben a tanórán szerzett ismeretek megszilárdítása, elmélyítése és a tantárgyi készségek begyakorlása legyen.
- ◆ Az írásbeli házi feladat mennyisége napi átlagban 45 percnél több felkészülést ne követeljen meg a tanulótól az összes tantárgyat figyelembe véve.
- ◆ A házi feladatot elmulasztók a tanító és a szaktanár által kidolgozott rendszerű elmarasztalásban részesülnek (fekete pont, ellenőrzőbe – naplóba történő beírás, a házi feladat pótlása, stb.).
- ◆ A házi feladat ellenőrzése, megbeszélése következetes legyen a legközelebbi órán (a tanulókkal történő ellenőrzés, tanító-tanár javítása). Alsó tagozatban – különösen első osztályban – az eredményes készségfejlesztés érdekében heti rendszerességgel ellenőrizték a tanítók a füzeteket. Felső tagozaton a nevelők legalább félévente tekintsék át tanulók füzeit, munkafüzeit.
- ◆ Az írásbeli házi feladat értékelése – tartalmi és formai szempontból – egyaránt fontos, ezét a nevelő szóban és írásban is közölheti a tanulóval.
- ◆ Javítás: - tartalmi hibák vagy formai igénytelenség miatt a feladat újra íratható,
                   - hibás feladatmegoldásánál a javítás egyénileg történik,
                   - az osztályt érintő általános hiba esetén újratanítás történik ill. a hiányosságokat pótolják.

Szorgalmi házi feladat

a) Szóbeli házi feladat

- ◆ vállalt kiselőadás (referátum) a tananyaghoz kapcsolódva,
- ◆ ajánlott olvasmány – melynek jegyzékét a magyar munkaközösség az érvényes tanterv alapján megjelöli évfolyamonként,
- ◆ az éves munkatervben elfogadott tanulmányi versenyekhez a felkészülés.

b) Írásbeli házi feladat

- ◆ képességek fejlődését, tehetség fejlesztését, kibontakozását elősegítő feladatok,
- ◆ az éves munkatervben elfogadott tanulmányi versenyekre feladatmegoldások,
- ◆ írásbeli pályamunkák készítése pályázati felhívásokra.

Általános szabályok a szorgalmi házi feladatokra vonatkozóan:

- ◆ A szóbeli és írásbeli szorgalmi házi feladatok a tantárgyi követelményeken felüli teljesítményt alapozzák meg. Hozzájárul a tanuló széleskörű tájékozottságához, segíti képességeinek fejlesztését, tehetségének kibontakoztatását.
- ◆ Szaktanár ajánlásával azok a tanulók kapnak ilyen feladatot, akik motiváltak a tanulásra és önként vállalják ezt a többlet tevékenységet.
- ◆ A szorgalmi feladat mennyisége:
  - egyéni elbírálás alapján más-más terheléssel élhet a szaktanár figyelve a tanuló motiváltságának megőrzésére.
- ◆ A szorgalmi feladat gyakorisága:
  - a tanulók egyéni elfoglaltságát figyelembe véve havonta 1-2 alkalommal, kivételt képez a tanulmányi versenyekre való felkészülés időszaka.
- ◆ A szorgalmi feladatokat is ellenőrizni és értékelni kell, amelyet az osztályközösség előtt tegyünk meg.
- ◆ A szorgalmi munka értékelését követően jutalmazunk a tanítók és szaktanárok által kidolgozott rend alapján.
A versenyeken való szereplésért a helyi tantervben szereplő jutalmazást alkalmazzuk.

V.15 Sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése és oktatása

A sajátos nevelési igényű tanulóknak közvetítendő értékek meghatározásánál és a terápiás célú foglalkozások tervezésénél alapul szolgál az iskola pedagógiai programja, helyi tanterve. Az általános iskolai normál tanulók és a sajátos nevelési igényű tanulók között fennálló különbségek azonban szükségessé teszik, hogy a helyi pedagógiai programban, annak szerves részeként külön fejezetként jelenjen meg e tanulók nevelése és oktatása.

- A fogyatékoság a gyermekek között fennálló különbségek olyan formája, amely a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét teszi szükségessé.
- A különleges gondozási igény a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulása, az iskolai tanuláshoz szükséges képességek

részleges vagy teljes kiesése, fejletlensége, lassúbb ütemű és alacsonyabb szintű fejleszthetősége, az iskolába hozott ismeretek szűkebb köre miatt áll elő.

- Mindezek szükségessé teszik sajátos fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs és terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását. A sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai ellátásának kötelező habilitációs, rehabilitációs időkerete (a Kt. módosított 52. §. (6) bek.) a kötelező tanórai foglalkozások 15 %-a, amelyet egyéni fejlesztésekre kell fordítani.
- Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók ellátása kétféle integráció keretében történik:
  - a. A részképesség zavarokkal, hiányokkal küzdő sajátos nevelési igényű tanulók számára (disgráfia, dislexia, discalculia stb.) a tanórai foglalkozásokon felül fejlesztő pedagógus ill. a pedagógiai szakszolgálat gyógypedagógusai segítségével, egyéni fejlesztési terv alapján kiscsoportos vagy egyéni foglalkozások megtartását biztosítjuk heti 3 órában a délutáni időszakban.
  - b. A sajátos nevelési igényű tanulók közül a tanulásban akadályozottakat különös gondozás keretében látjuk el. Az integrálás a következő képen történik: E tanulók gyógypedagógiai tantervnek megfelelően részleges csoportbontásos formában vesznek részt az órákon. Együtt vannak a többi tanulóval a tanórai foglalkozások egy részén (ének, testnevelés, rajz, technika, informatika), a többi órán csoportbontással vesznek részt a gyógypedagógus óráján magyar nyelv- és irodalom, matematika, természetismeret, földrajz, biológia, történelem tárgyakból. A szakértői vélemény alapján az enyhén értelmi fogyatékos (mentálisan sérült) tanulóknak nem kell idegen nyelvet és kémia tárgyat tanulniuk, így azok látogatása és értékelése alól mentesítve vannak igazgatói határozatnak megfelelően.
- Személyiségük fejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer enyhe, különféle eredetű, örökölt vagy korai életkorban szerzett sérülésével és funkciózavarával függ össze.
- A speciális fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat, ezért a gyógypedagógiai ellátásra csak szakértői (Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság) javaslattal rendelkező tanuló vehető fel.
- A speciális tanulóink fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal, vagy következményesen egyéb ha-

tásokra alakulnak ki. (Téri tájékozódás, finommotorika, figyelemkoncentráció, bonyolultabb gondolkodási folyamatok, kommunikáció, szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései.)

- Intézményünk – személyi és tárgyi feltételei alapján – biztosítani tudja gyógypedagógiai ellátásban résztvevő tanulók integrált nevelését. Az itt tanuló diákok minden iskolai rendezvényen, programon részt vesznek, a szabadidejükben, óráközi szünetekben is együtt vannak az iskola valamennyi tanulójával, így a szocializációjuk, társas kapcsolataik harmonikusan fejlődhetnek.
- A gyógypedagógiai nevelésben résztvevő tanulók fejlesztése a számukra megfelelő tantárgyi területen valósul meg a többcélú általános iskola fejlesztési követelményeit, irányát figyelembe véve. De e követelmények elsajátíttatása – személyiség és közösségfejlesztés – heterogén módon, széles korhatárú nevelésben lassúbb ütem biztosításával, a tananyagátadás és a fejlesztés a szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésével valósul meg.
- A tanulócsoporthok (csoportbontásoknál) kialakításánál figyelembe kell venni, hogy 1 sajátos nevelési igényű tanuló 2 fő tanulónak számít. Évfolyamra történő beosztásuk képességeiknek és egyéni fejlettségüknek megfelelően történik.
- A gyógypedagógiai nevelés a magatartási, beilleszkedési problémákat valamint az oktatás során fellépő intellektuális különbségeket a szakértői javaslatok alapján egyéni fejlesztéssel is biztosítja. A fogyatékosságból eredő és a meglevő ép képességeket maximálisan fejleszti. A legfontosabb távlati célként az életvezetési nehézségek csökkentését jelöli meg.
- A képezhetőség jellegzetes különbségei miatt az ebbe a körbe tartozó tanulóknál nem tervezhető biztonsággal az, hogy a tanuló a tanulás, az ismeretsajátítás folyamatában milyen készség-, képesség szintre, milyen ismeret birtokába juttatható el.
- Tehetség-, képesség kibontakoztatását a Pedagógiai program ide vonatkozó fejezetében foglalt tevékenységek segítik.

A tanulásban akadályozott sajátos nevelési igényű tanulók részére helyi tantervként a 23/1997. (VI. 4.) MKM rendeletben meghatározottak alapján készített tantervet használjuk.

Szerzője: Némethné Tóth Ágnes gyógypedagógiai szakértő.

A szakértő által készítette helyi tanterv e Pedagógiai program mellékletét képezi. A helyi tanterv a NAT és arra épülő kerettantervek figyelembe vételével készült.

A NAT 10 műveltségi területe a tanulásban akadályozott tanulók nevelésében és oktatásában is megjelenik. Az iskola csak így biztosíthatja a tanulók személyiségének kibontakozását, valamint szellemi és fizikai tehetségének és képességeinek a lehetőségek legtágabb határáig való kiterjesztését.

A tíz műveltségi területből iskolánk az élő idegen nyelvet nem érvényesíti.

Fontosnak tartjuk az Életvitel és gyakorlati ismeret, az Anyanyelv és irodalom, a matematika, a testnevelés és sport és művészetek műveltségi területek %-os arányának kihangsúlyozását.

- A NAT közös követelményeit a sajátos nevelési igényű tanulók esetében is alkalmazni kell, kiemelten: - a Hon- és népismeret, környezeti nevelés, testi és lelki egészség, tanulás, pályaorientáció

- Általános fejlesztési követelmények:

A NAT általános fejlesztési követelményeiben az 1-6. évfolyamig meghatározott követelményeket, enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az iskolai képzés végére jelöljük meg célként.

- Kiemelt fejlesztési követelmények:

- Énkép, önismeret
- Hon- és népismeret
- Európai azonosságtudat-egyetemes kultúra
- Környezeti nevelés
- Információs és kommunikációs kultúra
- Tanulás
- Testi és lelki egészség
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire
- Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés

- A részletes fejlesztési követelményeket a NAT-tól való eltérést az egyéni teljesítést követő, egyéni fejlesztési tervek elkészítésénél tudjuk figyelembe venni.

- Minimális teljesítmények

Indokolt esetben, ha a tanuló a pedagógiai szakasz végére ajánlott minimális teljesítményt valamely műveltségi területen nem éri el, továbbhaladása – az értékelés és minősítés alól történő egyidejű mentesítéssel – biztosítható, de fejlesztése a továbbiakban egyéni program szerint történik.

- A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció.

A gyógypedagógiai nevelést átható rehabilitációs, rehabilitációs nevelés célja az értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

A fejlesztés a tanítás – tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul és az intézmény által szervezett programokon keresztül valósul meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Ebben a gyógypedagógusokon kívül részt vesz az intézmény keretében működő Egységes Pedagógiai Szakszolgálat is.

A fejlesztő programok bevétele akkor történik meg, ha hozzájárulnak a tanuló hátrányainak csökkentéséhez, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, pszichikai és fiziológiai funkciók zavarainak korrigálásához.

VI. Helyi tanterv

VI.1 ÁLTALÁNOS ISKOLA

VI.1.1 Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások, ezek óraszámai, az előírt tananyag és a követelmények

VI.1.1.1 Tantervek

Az iskola egyes évfolyamain az elkövetkező tanévekben az alábbi tantervek alapján folyik az oktatás. A Köznevelési törvény módosításának megfelelően iskolánkban az OM által akkreditált Nyíregyházi Tantervcsalád tantárgyi rendszerét és ehhez kapcsolódó óraszámokat vettük alapul, amelyet a kerettantervi rendeleteknek megfelelően már 2001/2002-es tanévtől alkalmaztunk.

Az óraszámok elosztásánál, valamint a tantárgyi modulok tantárgyakhoz való kapcsolásánál figyelembe vettük a helyi sajátosságokat és hagyományokat is.

A kerettantervi rendelet módosításának megfelelően a tanterveket a munkaközösségek a helyi sajátosságoknak megfelelően tantárgyanként módosították a továbbhaladás feltételeit, a minimális követelményeket, a magasabb évfolyamra lépés feltételeit, témakörök és ahhoz kapcsolódó óratervezetek módosításait.

E módosítások a nyomtatott formában meglévő Nyíregyházi tantervcsalád tantárgyi tanterveiben találhatóak, amelyek e pedagógiai program mellékletét képezik.(2.sz.melléklet)

Érvényben lévő tantervek, amelyeket iskolánkban alkalmazunk:

Tanév	Évfolyam							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2004/05	N	HT	K	K	HT	HT	K	K
2005/06	N	N	HT	K	HT	HT	HT	K
2006/07	N	N	N	HT	HT	HT	HT	HT
2007/08	N	N	N	N	HT	HT	HT	HT
2008/09	N	N	N	N	NHT	HT	HT	HT
2009/10	N	N	N	N	NHT	NHT	N	HT
2010/11	N	N	N	N	NHT	NHT	N	N
2011/12	N	N	N	N	NHT	NHT	N	N

N = a NAT alapján elfogadott helyi tanterv (2003)

K = a kerettanterv alapján elfogadott helyi tanterv (2001)

HT = a 2003. évi Költségvetési törvény 103. §. 4. (bek.) előírt óraszám és tananyag csökkentés alapján készült helyi tanterv

NHT= nem szakrendszerű oktatás bevezetése 2008. szeptember 1-től

VI.1.1.2 Tantárgyak és óraszámok tagozatonként

Az iskolában az egyes évfolyamokon tanított tantárgyakat és azok óraszámait az alábbi táblázat (óraterv) foglalja össze az érvényben lévő tanterveknek megfelelően.

K – 97-98.o. érvényes 2001. szeptember 1-től

HT – 98-99.o. érvényes 2003. szeptember 1-től

N és arra épülő érvényes 2004. szeptember 1-től felmenő rendszerben.

NHT- 100-102.o.érvényes 2008.szeptember 01-től felmenő rendszerben az 5. évf.-től

Kerettantervi óraszámok és tantárgyak az alsó tagozatban

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	8	8	8	7
Matematika	4 + 1*	4 + 1*	4 + 1*	3 + 1*
Idegen nyelv (angol, német)	-	-	-	3
Környezetismeret	1	1	2	2
Ének-zene	1	1	2	1,5
Rajz	1,5	1,5	2	1,5
Technika és életvitel	1	1	1	1
Testnevelés és sport	2,5	2,5	2,5	2,5
Ofi	-	-	-	-
Kötött óraszám!	19	19	21,5	21,5
Szabadon tervezhető órák	1*	1*	1*	1*
Kötelező óraszám	20	20	22,5	22,5
Nem kötelező időkeret 52.§ (7)	10% 2 óra	10% 2 óra	10% 2,25 óra	10% 2,25 óra
Választható óra	1 testnev. 1 korrep.	1 testnev. 1 korrep.	1 testnev. 1 korrep.	1 testnev. 1 korrep.
Tanulók tanórai terhelésének felső határa	22	22	24,5	24,5

Kerettantervi óraszámok és tantárgyak felső tagozat

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar irodalom	2 + 1*	2 + 1*	2 + 1□	2 + 1□ + M
Magyar nyelv	2	2	2	2
Történelem	2	2	2 + M	2
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	3 + 0,5*	3 + 0,5*	3 + 0,5*
Informatika	0,5* + 0,5□	0,5* + M	1	1
Természetismeret	2	2	-	-

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Fizika	-	-	2	1,5
Biológia	-	-	1,5 + M	2 + M
Kémia	-	-	1,5	1,5
Földrajz	-	-	1,5	1,5
Ének-zene	1 + 0,5* + M	1,5 + M	1	1
Rajz	1,5 + M	1,5 + M	1	1
Technika	1	1	1	1
Testnevelés	2,5	2,5	2	2
Ofi	1	1	1	1
MODULOK Hon- és népism. (rajzhoz)	+ 0,5	+ 0,5	-	-
Mozgókép- és média (m. iroda- lom)	-	-	-	+ 1
Tánc és dráma (ének-zenéhez)	+ 0,5	+ 0,5	-	-
Informatika	-	+ 0,5	-	-
Egészségtan (bio- lógiához)	-	-	+ 0,5	+ 0,5
Ember és társ.ism. (történelemhez)	-	-	+ 1	-
Kötött óraszám	23	23	27	27
Szabadon tervez- hető óraszám	2*	2*	0,5*	0,5*
Kötelező órák összesen:	25	25	27,5	27,5
Választható óra	0,5 ^a nincs felhasz- nálva 1,5	2 nincs felhasznál- va	2 ^a 1 irodalom nincs felhasznál- va	2 ^a 1 irodalom nincs felhasznál- va
Nem kötelező időkeret 52.§ (7)	6,25	6,25	8,25	8,25
Tanulók terhelé- sének felső határa	27	27	30,5	30,5

Helyi tanterv óraszámai az alsó tagozatban

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	8	8	8	7
Matematika	4 + 0,5*=4,5	4 + 0,5*=4,5	4	3 + 0,5*=3,5
Idegen nyelv (angol, német)	-	-	2 választható tárgy!	3
Környezetismeret	1	1	2	2
Ének-zene	1	1	1	1,5
Rajz	1,5	1,5	1,5	1,5

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Technika és életvitel	1	1	1	1
Testnevelés és sport	$2,5 + 0,5^*=3$	$2,5 + 0,5^*=3$	2,5	$2,5 + 0,5^*=3$
Ofi	-	-	-	-
Szabadon tervezhető órák	1* (0,5 mat. 0,5 testnev.)	1* (0,5 mat. 0,5 testnev.)	-	1* (0,5 mat. 0,5 testnev.)
Kötelező óraszám!	20	20	20	22,5
Nem kötelező időkeret 52.§ (7)	10% 2 óra	10% 2 óra	10% 2 óra ebből 2 óra felhasználva az idegen nyelvhez. Ez választható óra!	10% 2,25 óra

Helyi tanterv óraszámai a felső tagozatban

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar irodalom	2,5	2,5	2,5	$2 + 0,5M=2,5$
Magyar nyelv	2	2	2	2
Történelem	2	2	$2 + 0,5M=2,5$	2
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	3,5	3	3
Informatika	1	$0,5+0,5M$	1	1
Természetismeret	2	2	-	-
Fizika	-	-	1,5	1,5
Biológia	-	-	1,5	$1,5 + 0,5M=2$
Kémia	-	-	1,5	1,5
Földrajz	-	-	1,5	1,5
Ének-zene	$1 + 0,5M=1,5$	$1 + 0,5M=1,5$	1	1
Rajz	$1 + 0,5M=1,5$	$1 + 0,5M=1,5$	1	1
Technika	1	1	0,5	0,5
Testnevelés	2,5	2,5	2	2
Ofi	0,5	0,5	0,5	0,5
MODULOK				
Hon- és népism. (rajzhoz)	0,5	0,5	-	-
Mozgókép- és média (m. irodalom)	-	-	-	0,5
Tánc és dráma (ének-zenéhez)	0,5	0,5	-	-
Informatika	-	0,5	-	-
Egészségtan (biológiához)	-	-	-	0,5
Ember és társ.ism. (történelemhez)	-	-	0,5	-

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Kötött óraszám	22,5	22,5	25	25
Nem kötelező időkeret 52.§ (7)	25% 5,625	25% 5,625	30% 7,5	30% 7,5
Választható óra	1 inform.	0,5 inform.	-	-

NAT-ra épülő helyi tanterv óraszámai az alsó tagozatban

(Bevezető és kezdő szakasz)

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
	<i>Bevezető szakasz</i>		<i>Kezdő szakasz</i>	
Magyar nyelv és irodalom	8	8	8	7
Matematika	4,5	4,5	4	4
Idegen nyelv (angol, német)	-	-	2 választható tárgy!	3
Ember a természetben (Környezetismeret)	1	1	2	2
Művészetek (Ének-zene)	1	1	1	1
Művészetek (Rajz)	1,5	1,5	1	1
Életvitel és gyakorlat (technika)	1	1	1	1
Informatika	-	-	-	1
Testnevelés és sport	3+2*	3+2*	3+2*	3+2*
Ofi	-	-	-	-
Kötelező óraszám!	20	20	20	23
Nem kötelező időkeret 52.§ (7)	10% 2 óra	10% 2 óra	10% 2 óra ebből 2 óra felhasználva az idegen nyelvhez. Ez választható óra!	10% 2,25 óra
A tanulók tanórai terhelésének felső határa	22	22	22	24,5
* mindennapos testnevelés biztosítása a du. időszakban +2 a nem kötelező időkeretből	2	2	2	2

NAT-ra épülő helyi tanterv óraszámai a felső tagozatban

(Alapozó és fejlesztő szakasz)

	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
	<i>Alapozó szakasz</i>		<i>Fejlesztő szakasz</i>	
Magyar irodalom	2,5	2,5	2,5	2 + 0,5M=2,5
Magyar nyelv	2 (1M)	2 (1M)	2	2
Ember és társadalom (Történelem)	2 (0,5M)	2 (0,5M)	2 + 0,5M=2,5	2
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4 (1M)	3,5 (1M)	3	3
Informatika	választható: 1	választható: 0,5+0,5M	1	1
Ember a természetben (Természetismeret)	2(0,5M)	2(0,5M)	-	-
Fizika	-	-	1,5	1,5
Biológia	-	-	1,5	1,5 + 0,5M=2
Kémia	-	-	1,5	1,5
Földünk, környezetünk (Földrajz)	-	-	1,5	1,5
Művészetek (Ének-zene)	1 + 0,5M=1,5 (0,5 M)	1 + 0,5M=1,5 (0,5 M)	1	1
Művészetek (Rajz)	1 + 0,5M=1,5 (0,5M)	1 + 0,5M=1,5 (0,5 M)	1	1
Életvitel és gyakorlat (Technika)	1 (0,5 M)	1 (0,5 M)	0,5	0,5
Testnevelés és sport	2,5	2,5	2+0,5 szab.vál.	2+0,5 szab.vál.
Ofi	0,5	0,5	0,5	0,5
MODULOK				
Hon- és népism. (rajzhoz)	0,5	0,5	-	-
Mozgókép- és média (m. irodalom)	-	-	-	0,5
Tánc és dráma (ének-zenéhez)	0,5	0,5	-	-
Informatika	-	0,5	-	-
Egészségtan (biológiához)	-	-	-	0,5
Ember és társ.ism. – etika (történelemhez)	-	-	0,5	-
Nem szakrendszerű okt.modulja	2,5+4,5 Tantárgyakhoz csatolva Pl:(1M)	2,5+4,5 Tantárgyakhoz csatolvaPl:(1M)	-	-
Kötelező óraszám	22,5	22,5	25	25
Nem kötelező	25% 5,625	25% 5,625	30% 7,5	30% 7,5

időkeret 52.§ (7)				
Választható óra	1 inform.	0,5 inform.	0,5 testnev.	0,5 testnev. + 2 óra idegen nyelv emelt szinten
A tanulók tanórai terhelésének felső határa	24,5	24,5	29*	29**
Tényleges tanulói órák a választható órákkal együtt	Kötelező: 22,5 választható: 1 23,5 óra	Kötelező: 22,5 választható: 0,5 23 óra	Kötelező: 25 választható: 0,5 25,5	Kötelező: 25 választható: 0,5 25,5
Mindennapos testnevelés biztosítása a délutáni időszakban: tömegsport óra DSE délutáni foglalkozásai (2x45')	1	1	1	1
	1,5	1,5	1,5	1,5

* a 7. évfolyamon 2005. szeptember 1-től kötelező alkalmazni.

** a 8. évfolyamon 2006. szeptember 1-től kötelező alkalmazni.

VI.1.1.3 Moduláris oktatás

Az óratervben is szereplő, az oktatási miniszter által kiadott kerettantervi rendeletben meghatározott moduláris tantárgyak tananyagát és követelményeit az alábbi tantárgyak foglalják magukban:

- A tánc és drámát az 5. és a 6. évfolyamon az ének-zene.
- Az egészségtant a 8. évfolyamon a biológia.
- A hon- és népismeret 5-6. évfolyamon a rajz.
- Mozgókép és médiaismeret 8. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom.
- Ember és társadalmi ismeretek, etika 7. évfolyamon a történelem.
- Nem szakrendszerű oktatás modulja az e fejezet 1.6. –nál meghatározottak alapján történik, a követelmények a helyi tanterv 2. fejezetében találhatók

VI.1.1.4 Választható órák az egyes évfolyamokon

Az egyes évfolyamokon választható órák száma:

3. évfolyamon idegen nyelv 2 óra

5. évfolyamon informatika 1 óra

6. évfolyamon informatika 0,5 óra

7. évfolyamon testnevelés 0,5 óra

8. évfolyamon testnevelés 0,5 óra

VI.1.1.5 Nem szakrendszerű oktatás

Nem szakrendszerű oktatás óraszámait tantárgyakhoz csatolva modulként jelennek meg az óratervekben.

Heti összes óra a kötelező és nem kötelező óra időkeretének 25 %-a, azaz 7 óra, amely a következők szerint oszlik meg:

- 1 óra magyar nyelv és irodalom
- 1 óra matematika
- 0,5 óra történelem
- 0,5 óra ének
- 0,5 óra technika
- 0,5 óra természetismeret
- 0,5 óra rajz
- 0,5 óra egyéni foglalkozás
- 2 óra tanulószobai foglalkozás

A nem szakrendszerű oktatás bevezetésének ideje:

- 2008. szeptember 01. az 5. évfolyamon
- 2009. szeptember 01. a 6. évfolyamon

VI.1.1.5.1 2008/2009. tanév

Tanulócsoporthoz heti óraszám

Évfolyam	Tan.csoportok száma	Kötelező tanórai foglalkozások	Nem kötelező tanórai foglalkozások	Összesen
1.	2	N 20 x 2 = 40	4	44
2.	2	N 20 x 2 = 40	4	44
3.	2	N 20 x 2 = 40	4	44
4.	2	N 22,5 x 2 = 45	4,5	49,5
5.	3	N 22,5 x 3 = 67,5	16,875	84,375
6.	3	HT 22,5 x 3 = 67,5	16,875	84,375
7.	3	HT 25 x 3 = 75	22,5	97,5
8.	2	HT 25 x 2 = 50	15	65
Összesen:	19	425	87,75	512,75

Egyéni foglalkozásra fordítható 52.§. (11) c. pontja (10%)

42,5

Pedagógiai feladatok időkerete (ofi, mk.vez.)

1. sz. mell. harmadik részének II. 7. pontja

21,25

Napközis foglalkozás az egésznapos

isk. keretében (8 alsós csoport) 53.§. (4) bek. 180

Tanulósobai foglalkozásra fordítható (2 csoport felső) 30

Szakszolgálati órakeret 147

Könyvtári feladatok 10

Integrált gyógypedagógiai ellátásra 40,5

Úszásoktatás 1óra/hét/osztály 19

Az intézmény összes órakerete: 1003 ó

Tagintézmény Bábonymgyer

Évfolyam	Tan.csoportok száma	Kötelező tanórai foglalkozások	Nem kötelező tanórai foglalkozások	Összesen
1-3.	1	N 20	2	22
2-4.	1	N 22,5	2,25	24,75
5.	1	NHT 22,5	5,625	28,125
6.	1	HT 22,5	5,625	28,125
7.	1	HT 25	7,5	32,5
8.	1	HT25	7,5	32,5
Összesen:	6	137,5	30,5	168

Egyéni foglalkozásra fordítható 52.§. (11) c. pontja (10%) 13,75

Pedagógiai feladatok időkerete (ofi, mk.vez.)

1.sz. mell. harmadik részének II. 7. pontja 6,875

Napközis foglalkozásra fordítható 53.§. (4) bek.

vegyes csoport (alsó-felső) 22,5

Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály 6

A tagintézmény összes órakerete: 217,125

Somogymeggyes tagintézmény órakerete

Évfolyam	Tan.csop.	Köt. tanórai fogl.	Nem köt. tanórai fogl.	Összesen:

1-4.	1	22,5 óra	2,25 óra	24,75

Egyéni fogl.52.§.(11.)c.p. / 10 % /	2,25

Ped.feladatok időkerete 1. sz. mell.harmadik rész II.7.p.	1,125

Napközis foglalk. Egész napos isk. 53.§.(4.) bek.	22,5

Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály	1

A tagintézmény összes órakerete: 51,625

Bedegkér tagintézmény órakerete

Évfolyam	Tan.csop.	Köt. tanórai fogl.	Nem köt. tanórai fogl.	Összesen:
1-4.	1	22,5 óra	2,25 óra	24,75
Egyéni fogl.	52 .§.(11.)c.p. / 10 % /			2,25
Ped.feladatok időkerete	1. sz. mell.harmadik rész II.7.p.			1,125
Napközis foglalk.	Egész napos isk. 53.§.(4.) bek.			22,5
Úszásoktatás	1 óra/hét/osztály			1
<u>A tagintézmény összes órakerete:</u>				51,625

Intézményi órakeretek összesen:

Tab Iskola + Szakszolgálat	1003 ó
Bábonymegyer tagintézmény	217,125 ó
Somogy Meggyes tagintézmény	51,625 ó
Bedegkér tagintézmény	<u>51,625 ó</u>
	1.323,375 ó
Órakedvezmények ig.(18), igh-ek (70)	
Szakszerv.vez. (2), Közalk.tan. (4)	94 ó
	<u>1.417,375 ó</u>

VI.1.1.5.2 2009/2010. tanév**Tanulócsoportok heti óraszám**

Évfolyam	Tan.csoportok száma	Kötelező tanórai foglalkozások	Nem kötelező tanórai foglalkozások	Összesen
1.	2	N 20 x 2 = 40	4	44
2.	2	N 20 x 2 = 40	4	44
3.	2	N 20 x 2 = 40	4	44
4.	2	N 22,5 x 2 = 45	4,5	49,5
5.	2	NHT 22,5 x 2 = 45	11,25	56,25
6.	3	NHT 22,5 x 3 = 67,5	16,875	84,375
7.	3	HT 25 x 3 = 75	22,5	97,4
8.	3	HT 25 x 3 = 75	22,5	97,5
Összesen:	19	427,5	89,625	517,125

Egyéni foglalkozásra fordítható 52.§. (11) c. pontja (11%) 47,025

Pedagógiai feladatok időkerete (ofi, mk.vez.)

1.sz. mell. harmadik részének II. 7. pontja 21,375

Napközis foglalkozás az egész napos isk. keretében (8 alsós csoport) 53.§. (4) bek.	180
Tanulósobai foglalkozásra fordítható (2 csoport felső)	30
Szakszolgálati órakeret	147
Könyvtári feladatok	10
Integrált gyógypedagógiai ellátásra	40,5
Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály	19
Az intézmény összes órakerete:	1012,025 ó

Tagintézmény Bábonymegyer

Évfolyam	Tan.csoportok száma	Kötelező tanórai foglalkozások	Nem kötelező tanórai foglalkozások	Összesen
1-3.	1	N 20	2	22
2-4.	1	N 22,5	2,25	24,75
5.	1	NHT 22,5	5,625	28,125
6.	1	NHT 22,5	5,625	28,125
7.	1	HT 25	7,5	32,5
8.	1	HT25	7,5	32,5
Összesen:	6	137,5	30,5	168

Egyéni foglalkozásra fordítható 52.§. (11) c. pontja (11%)	15,125
Pedagógiai feladatok időkerete (ofi, mk.vez.)	
1.sz. mell. harmadik részének II. 7. pontja	6,875
Napközis foglalkozásra fordítható 53.§. (4) bek.vegyes csoport (alsó-felső)	22,5
Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály	6
A tagintézmény összes órakerete:	218,5 ó

Somogymeggyes Tagintézmény órakerete:

Évfolyam	Tan.csop.	Köt.tanórai fogl.	Nem köt. Tanórai fogl.	Összesen:
1-4.	1	22,5	2,25	24,75 ó
Egyéni foglalk.52.§.(11.) c.p. 11%				2,475 ó
Ped.fel.időkerete 1.sz. mell. Harmadik rész II.7.p.				1,125 ó
Napközis fogl. Egész napos isk.fogl. 53.§.(4.) bek.				22,5 ó
Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály				1
A tagintézmény összesen:				51,85 ó

Bedegkér Tagintézmény órakerete:

Évfolyam	Tan.csopt.	Köt.tanórai fogl.	Nem köt. Tanórai fogl.	Összesen:
1-4.	1	22,5	2,25	24,75 ó
Egyéni foglalk.52.§.(11.) c.p. 11%				2,475 ó
Ped.fel.időkerete 1. sz. mell. Harmadik rész II.7.p.				1,125 ó
Napközis fogl. Egész napos isk.fogl. 53.§.(4.) bek.				<u>22,5 ó</u>
Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály				1
<u>A tagintézmény összesen:</u>				<u>51,85 ó</u>

Intézményi órakeretek összesen:

Tab Iskola + Szakszolgálat	1012,025 ó
Bábonymegyer Tagintézmény	218,5 ó
Somogymeggyes Tagintézmény	51,85 ó
Bedegkér Tagintézmény	51,85 ó
	<u>1334,225 ó</u>
Órakedvezmények ig.(18), igh-ek (70)	
Szakszerv.vez. (2), Közalk.tan. (4)	<u>94 ó</u>
	<u>1.428,225 ó</u>

VI.1.1.5.3 2010/2011. tanév**Tanulócsoportok heti óraszám**

Évfolyam	Tan.csoportok száma	Kötelező tanórai foglalkozások	Nem kötelező tanórai foglalkozások	Összesen
1.	2	N 20 x 2 = 40	4	44
2.	2	N 20 x 2 = 40	4	44
3.	2	N 20 x 2 = 40	4	44
4.	2	N 22,5 x 2 = 45	4,5	49,5
5.	2	NHT 22,5 x 2 = 45	11,25	56,25
6.	2	NHT 22,5 x 2 = 45	11,25	56,25
7.	3	N 25 x 3 = 75	22,5	97,5
8.	3	HT 25 x 3 = 75	22,5	97,5
Összesen:	18	405	84	489

Egyéni foglalkozásra fordítható 52.§. (11) c. pontja (12%)	48,6
Pedagógiai feladatok időkerete (ofi, mk.vez.)	
1.sz. mell. harmadik részének II. 7. pontja	20,25

Napközis foglalkozás az egész napos	
isk. keretében (8 alsós csoport) 53.§. (4) bek.	180
Tanulósobai foglalkozásra fordítható (2 csoport felső)	30
Szakszolgálati órakeret	147
Könyvtári feladatok	10
Integrált gyógypedagógiai ellátásra	40,5
Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály	19
Az intézmény összes órakerete:	984,35 ó

Tagintézmény Bábonymegyer

Évfolyam	Tan.csoportok száma	Kötelező tanórai foglalkozások	Nem kötelező tanórai foglalkozások	Összesen
1-3.	1	N 20	2	22
2-4.	1	N 22,5	2,25	24,75
5.	1	NHT 22,5	5,625	28,125
6.	1	NHT 22,5	5,625	28,125
7.	1	N 25	7,5	32,5
8.	1	HT25	7,5	32,5
Összesen:	6	137,5	30,5	168

Egyéni foglalkozásra fordítható 52.§. (11) c. pontja (12%)	16,5
Pedagógiai feladatok időkerete (ofi, mk.vez.)	
1.sz. mell. harmadik részének II. 7. pontja	6,875
Napközis foglalkozásra fordítható 53.§. (4) bek.vegyes csoport (alsó-felső)	22,5
Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály	6
A tagintézmény összes órakerete:	219,875 ó

Somogymeggyes Tagintézmény órakerete:

Évfolyam	Tan.csop.	Köt.óra	Nem köt .tanórai fogl.	Összesen
1-4.	1	22,5	2,25	24,75 ó
Egyéni fogl. 52.§.(11.) c.p. 12 %				2,7
Ped.fel.időkerete				1,125
Napközis foglalk. időkerete				22,5
Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály				1
A tagintézmény összes időkerete:				52,075 ó

Bedegkér Tagintézmény órakerete:

Évfolyam	Tan.csop.	Köt.óra	Nem köt .tanórai fogl.	Összesen
1-4.	1	22,5	2,25	24,75 ó
Egyéni fogl. 52.§.(11.) c.p. 12 %				2,7
Ped.fel.időkerete				1,125
Napközis foglalk. időkerete				22,5
Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály				1
<u>A tagintézmény összes időkerete:</u>				52,075 ó

Intézményi órakeretek összesen:

Tab Iskola + Szakszolgálat	984,35 ó
Bábonymegyer Tagintézmény	219,875 ó
Somogymeggyes Tagintézmény	52,075 ó
Bedegkér Tagintézmény	52,075 ó
	1.308,375 ó
Órakedvezmények ig.(18), igh-ek (70)	
Szakszerv.vez. (2), Közalk.tan. (4)	94 ó
	<u>1.402,375 ó</u>

VI.1.1.5.4 2011/2012. tanév**Tanulócsoportok heti óraszám**

Évfolyam	Tan.csoportok száma	Kötelező tanórai foglalkozások	Nem kötelező tanórai foglalkozások	Összesen
1.	2	N 20 x 2 = 40	4	44
2.	2	N 20 x 2 = 40	4	44
3.	2	N 20 x 2 = 40	4	44
4.	2	N 22,5 x 2 = 45	4,5	49,5
5.	2	NHT 22,5 x 2 = 45	11,25	56,25
6.	2	NHT 22,5 x 2 = 45	11,25	56,25
7.	2	N 25 x 2 = 50	15	65
8.	3	HT 25 x 3 = 75	22,5	97,5
Összesen:	17	380	76,5	456,5

Egyéni foglalkozásra fordítható 52.§. (11) c. pontja (12%) 45,6

Pedagógiai feladatok időkerete (ofi, mk.vez.)

1. sz. mell. harmadik részének II. 7. pontja 19

Napközis foglalkozás az egész napos	
isk. keretében (8 alsós csoport) 53.§. (4) bek.	180
Tanulósobai foglalkozásra fordítható (2 csoport felső)	30
Szakszolgálati órakeret	147
Könyvtári feladatok	10
Integrált gyógypedagógiai ellátásra	28
Úszásoktatás 1óra/hét/osztály	19
<u>Az intézmény összes órakerete:</u>	935,1 ó

Tagintézmény Bábonymegyer

Évfolyam	Tan.csoportok száma	Kötelező tanórai foglalkozások	Nem kötelező tanórai foglalkozások	Összesen
1-3.	1	N 20	2	22
2-4.	1	N 22,5	2,25	24,75
5.	1	NHT 22,5	5,625	28,125
6.	1	NHT 22,5	5,625	28,125
7.	1	N 25	7,5	32,5
8.	1	HT25	7,5	32,5
Összesen:	6	137,5	30,5	168

Egyéni foglalkozásra fordítható 52.§. (11) c. pontja (12%)	16,5
Pedagógiai feladatok időkerete (ofi, mk.vez.)	
1. sz. mell. harmadik részének II. 7. pontj	6,875
Napközis foglalkozásra fordítható 53.§. (4) bek.	
vegyes csoport (alsó-felső)	22,5
Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály	6
<u>A tagintézmény összes órakerete:</u>	219,875 ó

Somogyeggyes Tagintézmény órakerete :

Évfolyam	Tan.csop.	Köt.óra	Nem köt .tanórai fogl.	Összesen
1-4.	1	22,5	2,25	24,75 ó
Egyéni fogl. 52.§.(11.) c.p. 12 %				2,7
Ped.fel.időkerete				1,125
Napközis foglalk. időkerete				22,5
Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály				1
<u>A tagintézmény összes időkerete:</u>				52,075 ó

Bedegkér Tagintézmény órakerete:

Évfolyam	Tan.csop.	Köt.óra	Nem köt .tanórai fogl.	Összesen
1-4.	1	22,5	2,25	24,75 ó
Egyéni fogl. 52.§.(11.) c.p. 12 %				2,7
Ped.fel.időkerete				1,125
Napközis foglalk. időkerete				22,5
Úszásoktatás 1 óra/hét/osztály				1
<u>A tagintézmény összes időkerete:</u>				52,075 ó

Intézményi órakeretek összesen:

Tab Iskola + Szakszolgálat	935,1 ó
Bábonymegyer Tagintézmény	219,875 ó
Somogymeggyes Tagintézmény	52,075 ó
Bedegkér Tagintézmény	52,075 ó
	1.259,125 ó
Órakedvezmények ig.(18), igh-ek (70)	
Szakszerv.vez. (2), Közalk.tan. (4)	94 ó
	<u>1.353,125 ó</u>

VI.1.1.5.5 Nem szakrendszerű oktatás megszervezése az intézményben

1. Iskolánkban az alapozó szakaszon (5-6. évfolyam) a kötelező és nem kötelező tanórai időkeret huszonöt százalékában (heti 7 óra) folyik nem szakrendszerű oktatás.
2. A Köznevelési törvényben meghatározottak szerint a nem szakrendszerű oktatást - felmenő rendszerben - a 2008/2009-es tanévtől vezetjük be.
3. Nem szakrendszerű oktatásban azok a pedagógusok vehetnek részt, akik a tantárgyakat vagy a tantárgyak nagyobb körét tanítói végzettséggel és szakképesítéssel vagy tanári végzettséggel és 120 órás akkreditált továbbképzéssel megszerzett tanúsítvánnyal rendelkeznek. 2008. szeptember 1-jétől a tantárgyfelosztás elkészítésénél, az intézménynél állományban lévő pedagógusok közül az 5. évfolyamon a tantárgyak egy részét e kollégák fogják tanítani.
4. A törvényi szabályozásnak megfelelően a nem szakrendszerű oktatást intézményünkben *moduláris tárgyként kezeljük*. A következő tantárgyakhoz *csatolt modulként* végezzük el az oktatást:
  - magyar nyelv és irodalom,

- történelem,
- matematika,
- természetismeret,
- technika,
- rajz,
- hon-és népismeret
- ének
- tanulószobai foglalkozás,
- egyéni foglalkozás,
- fejlesztés.

5. A kötelező hét éves továbbképzési terveknek megfelelően hangsúlyt fektetünk a nem szakrendszerű oktatás bővítéséhez a megfelelő végzettség megszerzésére is.

VI.1.1.5.6 A nem szakrendszerű oktatás moduljai az 5-6. évfolyamon

Tantárgyak és műveltségi területek bevonása

Matematika (benne: problémamegoldás)

- elemi számolási készség (számírás, mértékegység-váltás, a négy alapművelet 100-as számkörben)
- elemi rendszerező képesség
- elemi kombinatív képesség

Magyar nyelv és irodalom (benne: kommunikációs képességek, szövegértés-olvasás)

- Olvasáskészség (szövegértő, élményszerző, elemi olvasástechnika)
- Íráskészség (rajzoló írástól a kiírt írásig eljutni)

További tantárgyak bevonását a törvény nem írja elő, de intézményünkben ettől eltekintünk és bevonjuk a következő tárgyakat műveltségi területeket is:

- természetismeret
- történelem
- hon- és népismeret,
- rajz
- ének tánc és dráma
- technika és életvitel
- napközis foglalkozás
- egyéni fejlesztés

VI.1.1.5.7 Az alapozó szakasz meghosszabításától várt eredmények

- A tanulási hatékonyságot fokozó tanulásszervező technikák megismertetése és begyakoroltatása
- A tanulás belső motivációjának lehetséges erősítési formái
- A tanulásban tanúsított aktivitás eredményjavító szerepe
- Az előzetes ismeretek mozgósításának hatásai
- A korrigálás mozzanatának szükségszerűsége és előnyei
- A kooperatív tanulás módozatai
- A problémamegoldási képességek fejleszthetősége komplex feladatokkal
- A differenciálás és az egyéni képességek fejlesztésének szükségszerűsége
- Komprehenzív szervezeti formák
- Információs és kommunikációs technika
- Kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása
- Tanulási nehézségek feltárása, egyéni bánásmód

VI.1.1.5.8 A nem szakrendszerű képzésben kiemelten fejlesztendő kulcskompetenciák

Anyanyelvi kommunikáció	Szókincs Nyelvtani ismeretek Nyelvi funkciók Szóbeli kapcsolattartás Irodalmi és nem irodalmi szövegek megértése Nyelvi stílusok érzékelése és adekvát alkalmazása Kommunikációs helyzetek változatai
Szövegértési-szövegalkotási kompetenciák	Beszédképesség, szövegek megértése, értelmezése és alkotása Olvasás, írott szöveg megértése Írás, szövegalkotás A tantárgyakon átívelő tanulási képesség Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék
Matematikai kompetencia	számok, mértékek és struktúrák megértése, alkalmazása alapműveletek rutinos végzése matematikai fogalmak megértése felismerése és alkalmazása összefüggések átlátása érvek láncolatának megértése és hasonlóak alkotása a bizonyítás eszközei és törvényszerűségei matematikai, információszerzési eszközök hatékony alkalmazása tájékozódás a térben tájékozódás az időben tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban A tapasztalatszerzés, a képzelet, az emlékezés, és a gondolkodás alapműveletei a matematikában és a verbális tevékenységekben

A hatékony, önálló tanulás	írás, olvasás, számolás saját tanulási stratégia összpontosítás tanulás céljának mérlegelése közös munka támogatáskérés
Gazdasági nevelés	tudatos fogyasztóvá válás kockázatok mérlegelése rövidebb és hosszabb távú előnyök
Környezettudatos-ságra nevelés	fenntartható fejlődés állampolgári kötelességek személyes felelősség válságjelenségek fogyasztás és erőforrások
A tanulás tanítása	Érdeklődés Önállóság könyvtári és más információforrások előzetes tudás mozgósítása csoportos tanulás módszerei az emlékezet erősítése jegyzetelési technikák forrásból tájékozódás, szelektálás, rendszerezés, felhasználás, új kontextusban alkalmazás

VI.1.1.5.9 Értékelési szempontok

- **Magyar nyelv és irodalom**

Köszönés, megszólítás, kérdés, kérés, társalgás, tájékoztatás jól hallhatóan, a mondat típusoknak megfelelő intonációval mondja szövegét.

Különbséget tud tenni közlési stílusok és kifejezőmódok között.

Megért egyszerű metakommunikációs jelzéseket.

Tisztában van a szavak jelentéshordozó szerepével, toldalékolásával, a mondat- és a szövegalkotás elemi szabályaival, a beszélői szándék kifejezésének módjával, illetve annak megértésével.

Az életkorának megfelelő egy oldalnyi szöveget néma olvasás útján megérti és saját olvasata szerint, értelmezi azt.

A szövegben egyszerű összefüggéseket felismer, a fontos információkat kiemeli.

Ismert tartalmú szövegről felkészülés után képes emlékezetből tömörített összegzést adni.

Az olvasottakról véleményt nyilvánít.

Rövid szöveget nyomtatott és folyóírással mások számára jól olvashatóan, betűkihagyás és betűcsere nélkül képes írni.

Adott vagy választott témáról egy - másfél oldal terjedelmű, értelmes összefüggő szöveget tud leírni.

Jelzi a szó- és mondathatárokat. A mondatvégi írásjelek közül megfelelően használja a pontot és a kérdőjelet.

Írásban helyesen jelöli a magán és mássalhangzók időtartamát, a tulajdonnevek kezdőbetűjét, a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokat, a "j" hangot, az igekötős igék gyakori eseteit, továbbá hibátlanul választja el az egyszerű szavakat.

- **Matematika**

A természetes szám fogalmát gazdag tartalommal indokolt kiépíteni a tízezres számkörben.

Indokolt segíteni a biztonságos eligazodást a tízes számrendszerben.

Indokolt kidolgozni és fejleszteni a biztonságos szám- és műveletfogalomra épülő számolási készségeket.

Formálni kell a sík- és térbeli tájékozódási képességet, alakzatok megismerésével, formai és mennyiségi tulajdonságok felismerésével, egyszerű transzformációkkal kell alakítani a geometriai szemléletet.

Tapasztalati függvények és sorozatok vizsgálatával, ábrázolásával segíteni indokolt a problémát, a probléma-megoldási képesség fejlődését.

Valószínűség számítását fejlesztő játékokkal, megfigyelésekkel, kísérletekkel.

A valószínűségi szemléletet indokolt lehet megalapozni, konkrét szituációkkal.

Példákkal indokolt alakítani a tanulók szemléletét a valóság és a matematikai modell kapcsolatáról.

- **A többi műveltségi terület esetén**

A fenti tárgyaknál felsorolt szempontok érvényesítése, alkalmazása a saját tantárgy esetében.

Pl. technika – életvitel, természetismeret

- **Olvasás- szövegértés gyakorlása minden tantárgy esetén. Hosszabb szöveg olvasása után tömörítés, lényegkiemelés képességének fejlesztése.**

VI.1.1.5.10 Célok és feladatok

1. Beszédkészség, szóbeli és írásbeli szövegek alkotása és megértése

Mások számára is érthető, nyelvileg igényes és helyes beszéd, megfelelő artikuláció, beszédtempó, hangsúly, hangmagasság, hangerő, hanglejtés és szünettartás alkalmazása. A testbeszéd és a mondandó kifejező összehangolása.

Rövid terjedelmű memoriterszövegek (versek, rövid prózarészletek) kifejező elmondása.

A szövegértés fejlesztésén nem csupán az írás és a beszéd technikai megvalósításának gyakoroltatását értjük, hanem ezen keresztül a másik ember megértése, tisztelete iránti fogékonyság fejlesztését is. A szövegalkotás hasonló módon az önkifejezés, önismeret, önbecsülés és magabiztosság fejlesztésére is alkalom kell, hogy legyen.

2. Olvasás, írott szöveg megértése

Tájékozódás a tankönyvi szövegben: a tagolás, a betűtípusok, a betűméretek, a szöveg képének megfelelő értelmezése.

Rövidebb terjedelmű (min. 200 szavas) szépirodalmi, ismeretterjesztő és dokumentumszövegek önálló feldolgozása vázlatírással, lényegkiemeléssel, összefoglalással. Vélemény szóbeli megfogalmazása a szöveg tartalmával kapcsolatban. Információ-visszakeresés a szövegből kérdések

3. Halmazok megértése és alkalmazása

Elemek elhelyezése adott diagramban. A kétfelé válogatás szigorú szabályának követése.

Elemekhez és címkékhez diagram készítése. Elkészült diagram részeinek jellemzése halmazra vonatkozó állítással és a benne levő elemek közös, meghatározó tulajdonságával.

Adott és a gyerekek által előállított elemek különféle elrendezései, a rendszer kiegészítésére szolgáló újabb elemek létrehozása, keresése, tulajdonságainak megnevezése. Azonos elemek rendezése után átrendezése új adott vagy önállóan megválasztott szempont szerint; szempontváltás (pl. betűrendben felsorolt verscímek átrendezése a kezdősorok betűrendje szerint).

4. Íráskép és helyesírás

A helyesírási alapelvek alkalmazásának felismerése saját és mások munkáiban. A helyesírási alapelvek érvényesülésével kapcsolatos törvényszerűségek, az elválasztás, a betűrendbe sorolás és a keltezés főbb helyesírási szabályainak alkalmazása. Javítás tanári irányítással és önállóan szótár segítségével. Szótárhasználat tanári segítséggel.

5. A tanulási képesség fejlesztése

Vázlat felhasználása különböző témájú, műfajú szövegek megértéséhez, megfogalmazásához. Az összefoglalás sajátosságainak és szerepének felismerése pl. a szóbeli felelet és a beszámoló műfajában.

A tanuló váljon képessé információk megszerzésére és feldolgozására. Alakuljon ki benne az önálló gondolkodás, az önkifejezés képessége. Tapasztalja meg és vegye észre a morális és esztétikai kérdések bonyolultságát, árnyalatait. Tegye meg az első lépéseket az érvelés kompetenciája felé.

6. Gondolkodási és megismerési módszerek

Elemi módszer alakítása a fogalmak egymáshoz való viszonyának, rendszerének megismeréséhez.

A gondolatok, megfigyelések kifejezési módjainak gyakorlása (tárgyi tevékenységgel és szóban, rajzban, írásban, jelekkel); mások hasonlóan kifejezett gondolatainak értelmezése, megértése, megítélése igazsága, érdekessége, adott szempontú fontossága szerint.

7. Számtan, algebra

Alapszintű jó fejszámolási készségek, erre épülő becslőképesség alapozása; jó jártasság a tanult írásbeli műveletek elvégzésében, ellenőrzésében.

Más számolási eljárások és eszközök elfogadása, megismerésére való nyitottság és készség (pl. szorobán, zsebszámológépek célszerű használata).

Törtszám és negatív számfogalom tapasztalati továbbépítése.

Az alkotó, a problémamegoldó, az algoritmusos és az analógiás gondolkodás fejlődése.

A gyerekek eredményeikért való felelősségvállalásának fejlesztése.

8. Geometriai alkotások térben, síkban - tulajdonságok és kapcsolatok

A szerkesztés és a definiálás gondolati előkészítése konstrukciókkal.

Az eddig megismert és néhány további, testeket és síkidomokat jellemző tulajdonság és kapcsolat. (Testek: lapok, csúcsok, élek száma; konvexitás; a lapok alakja, egybevágósága.

Síkidomok: oldalak, csúcsok száma, oldalak, szögek nagysága.

Alakra jellemző tulajdonságok: hosszúkás, tömzsi, kövérek, karcsú...

VI.1.1.5.11 Témakörök

5. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom:	37 óra
Történelem:	18,5 óra
Matematika:	37 óra
Technika- és életvitel:	18,5 óra
Rajz- nép- és honismeret:	18,5 óra
Természetismeret:	18,5 óra
Ének- tánc, dráma:	18,5 óra
Napközis foglalkozás:	74 óra
<u>Egyéni fejlesztés:</u>	<u>18,5 óra</u>
Összesen:	259 óra/ év

1. Beszédkészség, szóbeli és írásbeli szövegek alkotása és megértése

Óraszám: folyamatos fejlesztés a tantárgyhoz kapcsolt moduláris tárgynak megfelelően

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák Szókincs fejlesztése

Nyelvtani ismeretek megértése és gyakorlati alkalmazása

Változatos nyelvi funkciók és a köztük való váltás gyakoroltatása

A szóbeli kapcsolattartás nyelvi és metakommunikációs eszközeinek kulturált alkalmazása

Tartalom

Népi játékok

A tartalom kulcselemei írás, olvasás, számolás

a fenntartható fejlődés környezetvédelmi dimenziójának megértése
könyvtári és más információforrások hatékony használata

Tanulói tevékenységek Mozgáskoordinációt, ritmusérzékenységet, finommotoros mozgást fejlesztő játékok

Figyelemfejlesztő játékok

Szókincsfejlesztésre irányuló játékok

Ön- és társismeret fejlesztésére irányuló játékok

Kapcsolódások

Népmesék, népdalok (irodalom) ének, rajz

2. Olvasás, írott szöveg megértése

Óraszám: folyamatos fejlesztés a tantárgyakhoz kapcsolt moduláris tárgynak megfelelően

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák Irodalmi és nem irodalmi szövegek értő olvasása, egyéni újraalkotása

Különböző nyelvi stílusok közti különbségek megnevezése, hasonló váltások alkalmazása

A kommunikáció alaptípusainak változatai

Tartalom

Te egyszer s mindenkorra felelős lettél azért, amit megszélídítettél.” (Antoine de Saint-Exupéry)

A tartalom kulcselemei saját tanulási stratégia

állampolgári jogok és kötelességek tudatosulása

előzetes tudás mozgósítása a tanulás előbbé tétele érdekében

Tanulói tevékenységek Állatvédelemmel, állattartással kapcsolatos információk gyűjtése, csoportosítása

Páros munka: Szólások, közmondások, szóláshasonlatok, szállóigék gyűjtése, rendszerezése

Jóslás: Szövegalkotás jóslással

Kapcsolódások Állattörténetek (irodalom), állattenyésztés (történelem), természetismeret

3. Halmazok megértése és alkalmazása

Óraszám: folyamatos fejlesztés

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák számok, mértékek és struktúrák rendszerének átlátása

alapműveletek gyakorlása

melyik elem illik/nem illik a halmazba

milyen közös halmazba sorolhatók a látott elemek

válaszd ki azt a halmazt, amely magába ölelheti az összes elemet

Tartalom

Fekete István: Bogáncs (részlet):

A tartalom kulcselemei Összpontosítás a munkában, tanulásban, személyes kapcsolatokban
személyes felelősség környezetünk élő tagjaiért és élettelen tárgyaiért
csoportos tanulás módszerei differenciált feladatok közös megoldása
révén

Tanulói tevékenységek emlősök, madarak, rovarok szétválogatása

mezei zsálya, mezei nyúl, fácán, mezei pocok jellemzői, tablókészítés

építő egymásrautaltság, együttműködés, metakommunikáció, manuális tevékenység

Kapcsolódások Ifjúsági regények (irodalom), környezettudatosság (természetismeret), rajz, technika életvitel, tanuló szobai foglalkozás

4. Íráskép és helyesírás

Óraszám: folyamatos fejlesztés

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák Beszédkészség, írott szövegek megértése, értelmezése és alkotása

Az írás technikájának fejlesztése változatos szövegalkotási feladatok révén

A tanulási képesség fejlesztése vázlatoló, lényegkiemelő, összehasonlító feladatok révén

Tartalom

Biblia történetek

<i>A tartalom kulcselemei</i>	Egyéni tanulástervezés a tanulás céljának mérlegelése révén A környezetvédelmi tudatosság fokozása a világban tapasztalható válságjelenségek elemzése révén A tanulói emlékezet erősítése memóriagyakorlatokkal, memória-technikák bemutatásával
<i>Tanulói tevékenységek</i>	Káin és Ábel: érvek, ellenérvek gyűjtése, vita A vízözön: szövegértés, matematikai alpműveletek, vázlatírás, Noé naplója: fogalmazás írása, méretarányos kicsinyítéssel a bárka elkészítése Ábrahám és Izsák története: fogalmazás írása szerepészleléssel, illusztráció készítése Ézsau eladja elsőszülöttségét: szövegkönyv megírása szerepjátékhoz, majd annak megjelenítése dramatizálással, párbeszéd írása, anyaggyűjtés: a lencse szólásokban, mondásokban, a szakácskönyvben
<i>Kapcsolódások</i>	Képzőművészeti ábrázolások (rajz), ókor (történelem)

5. A tanulási képesség fejlesztése

Óraszám: folyamatos fejlesztés

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák

Tapasztalatszerzés
Képzlet
Emlékezés
Gondolkodás

Tartalom

Az emberiség története

<i>A tartalom kulcselemei</i>	A közös munka nagyobb hatékonyságának felismertetése az iskolában és a felnőtt világban A fogyasztás és erőforrások közti aránytalanság megmutatása környezetvédelmi szempontból A tanulás hatékonyabbá tétele különböző jegyzetelési technikák megismertetésével
<i>Tanulói tevékenységek</i>	Ősember, leletek, ősnövények, ősállatok: információk feldolgozása, átadása Dramatizálás Játékos ismeretszerzés (vadászat, halászat, sámán hitvilág...)

Kapcsolódások Óskor (történelem), barlangrajzok (rajz, természetismeret, tanulószobai foglalkozás))

6. Gondolkodási és megismerési módszerek

Óraszám: folyamatos ismeretbővítés

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák Induktív, deduktív matematikai és gondolkodási lépéssorok
Ok-okozati láncolatok matematikában és ismeretszerzésben
A következtetések gyakoroltatása
Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése
műfajok ismerete, értéke, nyelvhelyessége, helyesírása

Tartalom

Népünk eredete

A tartalom kulcselemei A tanulói támogatás-kérés kulturált és célzott eljárásai
A tudatos fogyasztóvá válás korosztályhoz illő előkészítése
Forrásból tájékozódás különböző témákban, szelektálás, rendszerezés, felhasználás, új kontextusban alkalmazás

Tanulói tevékenységek Következtetések levonása, vázlatírás képek segítségével
Térképhasználat
Feszty-körkép: olvasás, szövegértés, matematikai alpműveletek
A honfoglalással kapcsolatos ismeretek előhívása kulcsszavakkal, írás diktálás után
Mozgás az időben; az időmérés egységei, hatvanas számrendszerrel való ismerkedés

Kapcsolódások Magyar mondák (történelem, irodalom, technika életvitel, rajz ének)

7. Számtan, algebra

Óraszám: folyamatos ismeretbővítés

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák Függvények és más matematikai fogalmak előkészítése, bevezetése, gyakoroltatása
Elvont és gyakorlati összefüggések felismerésének gyakoroltatása
Érvek láncolatának értő követése és hasonlóak alkotása

Tartalom

A falu

A tartalom kulcselemei A vállalkozói társadalom veszélyei; kockázatok mérlegelése a magánemberek mindennapjaiban

<i>Tanulói tevékenységek</i>	A térképhasználat alapjai, tájékozódás a térképen Lakossági arányszámok kiszámítása Számításos demográfiai feladatok Utazási távolságok, sebességek matematikai elemzése
<i>Kapcsolódások</i>	Térkép (természetismeret, rajz, technika- életvitel, történelem, irodalom)

8. Geometria Alkotások térben, síkban Tulajdonságok és kapcsolatok

Óraszám: folyamatos ismeretbővítés

<i>Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák</i>	Tételek bizonyítás geometriai, algebrai és verbális kommunikációs eszközökkel Matematikai segédeszközök rutinos használata Tájékozódás a térben Tájékozódás az időben Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban

Tartalom **Lakóházak alapanyagai**

<i>A tartalom kulcselemei</i>	A családok mindennapi tervezése. rövidebb és hosszabb távú előnyök összevetése
<i>Tanulói tevékenységek</i>	Parasztház bemutatása Lakóépület és udvar makettjének elkészítése kicsinyítéssel (aránypárok alkalmazása, szerkesztés) Tablókészítés Háziállatok bemutatása: kecske, szarvasmarha, házi sertés, ló
<i>Kapcsolódások</i>	Folklór (ember és társadalom, hon- és népismeret, rajz, ének tánc dráma, technika, életvitel)

VI.1.1.5.12 A továbbhaladás feltételei

Kommunikáció

Köszönés, megszólítás, kérdés, kérés, társalgás, tájékoztatás szövegtípusainak megfelelő használata.

Jól hallhatóan, a mondattípusoknak megfelelő intonációval mondja szövegét

Különbséget tud tenni közlési stílusok és kifejezőmódok között.

Megért egyszerű metakommunikációs jelzéseket.

Tisztában van a szavak jelentéshordozó szerepével, todalékolásával, a mondat- és a szövegalkotás elemi szabályaival, a beszélői szándék kifejezésének módjával, illetve annak megértésével.

Az életkorának megfelelő egy oldalnyi szöveget néma olvasás útján megérti és saját olvasata szerint, értelmezi azt.

A szövegben egyszerű összefüggéseket felismer, a fontos információkat kiemeli.

Matematika

A természetes szám fogalma gazdag tartalommal a tízezres számkörben,

Biztonságos eligazodás a tízes számrendszerben,

Biztonságos szám- és műveletfogalomra épülő számolási készségek,

Sík- és térbeli tájékozódási képesség

Alakzatok megismerése, formai és mennyiségi tulajdonságok felismerése, egyszerű transzformációk

VI.1.1.5.13 Témakörök

6. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom:	37 óra
Történelem:	18,5 óra
Matematika:	37 óra
Technika- és életvitel:	18,5 óra
Rajz- nép- és honismeret:	18,5 óra
Természetismeret:	18,5 óra
Ének- tánc, dráma:	18,5 óra
Napközis foglalkozás:	74 óra
<u>Egyéni fejlesztés:</u>	<u>18,5 óra</u>
Összesen:	259 óra/ év

1. Beszédkészség, szóbeli és írásbeli szövegek alkotása és megértése

Óraszám: folyamatos fejlesztés

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák A szókincs további bővítése szinonimákkal, határozószókkal, árnyalatot kifejező jelzőkkel

A nyelvtani ismeretek elmélyítése morfológiai elemzésekkel hiányos szövegek révén

A nyelvi funkciók szélesebb körének begyakoroltatása az érveléstől a bocsánatkérésen át a buzdításig

A szóbeli kapcsolattartás további formái a figyelem fenntartásától a célzás alakzatáig.

Tartalom

Magyar mondák (pl. Beckó vára)

A tartalom kulcselemei Az írás, olvasás, számolás hiányosságainak további pótlása
Környezettudatosság fejlesztése; a fenntartható fejlődés fogalmának bevétele

Önálló tanulás részeként könyvtári és más információforrások mozgósítása

Tanulói tevékenységek Figyelem- és memóriafejlesztésre irányuló játékok

Mozgáskoordináció fejlesztésére irányuló játékok

Metakommunikáció fejlesztésére irányuló játékok

Csoportépítő és együttműködést segítő játékok

Kapcsolódások Mondavilágunk (történelem, irodalom, honismeret, rajz, technika)
életvitel, ének tánc- dráma

2. Olvasás, írott szöveg megértése

Óraszám: folyamatos fejlesztés

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák Újabb műfajok megismerése irodalmi és nem irodalmi szövegek köréből a reklámtól a használati utasításon át a szappanoperáig.

A nyelvi stílusok újabb rétegeinek gyakoroltatása.

A kommunikáció változásai térben és időben a hierarchikus társadalmtól a liberális berendezkedésig.

Tartalom

Balladák (pl. Kőmíves Kelemenné)

<i>A tartalom kulcselemei</i>	Személye tanmenet közös megtervezésével a saját tanulási stratégia kialakításának képessége A családi és társadalmi szintű demokrácia intézményeinek megértése, az állampolgári kötelességek logikájának megértése A tanulásban felhasználható előzetes tudás mozgósítása
<i>Tanulói tevékenységek</i>	Szakértői mozaik: építőanyagok Plakát és tabló készítése: erdélyi várak Bonyolultabb szövegszerkesztési feladatok (szimultán módon, egymásba fonódva alkalmazott elbeszélés, leírás, jellemzés)
<i>Kapcsolódások</i>	Babonák, hiedelmek (irodalom), magyar várak, természetismeret

3. Halmazok megértése és alkalmazása

Óraszám: folyamatos fejlesztés

<i>Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák</i>	Összeadás, kivonás, szorzás, osztás bővülő számkörben Mértékek és mértékegységek további gyakorlása, átváltások rutinossá tétele.

Szöveges feladatok nagyobb aránya.

Halmazok azonosítása, halmazba sorolás, mi a kakukkfű

Ellentétes halmazok, közös halmazok, metszet

Tartalom

Elbeszélő költemények (pl. Szép Ilonka)

<i>A tartalom kulcselemei</i>	Fokozatosan nehezedő problémamegoldó feladatok során az összpontosítás fejlesztése A környezettel szembeni személyes felelősség dimenziójának erősítése A csoportos tanulás módszerei a differenciált feladatok együttes megoldásától a hosszú távú projektfeladatokig. Erdei vadak csoportokba sorolása
<i>Tanulói tevékenységek</i>	Mit gondolsz, miről szól...? (téma: vadászat, vadgazdálkodás) szövegalkotás jóslással, befejezés-változatok vita: helyes volt-e a rókvadászat betiltása Angliában előfeltevések és tények összehasonlítása
<i>Kapcsolódások</i>	Romantikus irodalom (irodalom), környezettudatosság (természetismeret, ének, rajz tanulószobai foglalkozás)

4. Íráskép és helyesírás

Óraszám: folyamatos fejlesztés

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák Íráskészség fejlesztése drámajátékok forgatókönyvének megírása formájában.

Bonyolultabb szóbeli szövegek megértése, a vitától a művészi sűrűségű szövegen át a kódolt beszédig.

Nyelvi és nem nyelvi jelek értelmezése és alkotása; értelmezések írásbeli rögzítése

Biztosabb, folyékonyabb, értőbb olvasás saját jegyzetből, kézírásból, saját fogalmazásból

Különböző témájú, műfajú és nehézségi fokú írott szöveg megértése

Önálló írás leíró, elbeszélő és jellemző szövegtípusokban

Kommunikációs helyzethez igazodó, önálló vagy irányított szövegalkotás elsősorban írásban

Az önállóbb és önreflektívebb tanulási képesség fejlesztése

Tartalom

Toldi (részletek)

A tartalom kulcselemei Miklós fejlődése kapcsán: az önreflexív-metakognitív tanulás erősítése, saját tanulási célok mérlegelésének képessége

A bikakaland, városi túlnépesedtség kapcsán: környezetvédelmi válságjelenségek megismerése, az okok és fenyegető következmények megértése

Az emlékezet erősítésének gyakorlatai, az önálló tréning igényének kialakítása.

Tanulói tevékenységek Toldi: kifejező olvasás, szövegértés, szótárhasználat és szókincsfejlesztés, tulajdonságok gyűjtése, rajzos vázlat készítése, riport készítése, irodalmi képek értelmezése és üzenetének megfogalmazása, illusztráció tervezése és készítése a Toldi egy szabadon választott jelenetéhez

Kapcsolódások

Toldi-illusztrációk rajz, Anjou-kor (történelem, irodalom, ének)

5. A tanulási képesség fejlesztése

Óraszám: folyamatos fejlesztés

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák Színesebb tematikai egységekre kiterjedő tapasztalatszerzés a fizikai kísérletektől a növényültetésen át a tárgyak létrehozásáig.

A képzelet további erősítése befejezés változatok írásával, történetjóslatok alkotásával

Az emlékezet további fejlesztése látens memória-elemek felidézésével

A gondolkodás átfogó fejlesztése komplex problémamegoldó feladatok révén

Tartalom

Versek (pl. Ady – A föl-földobott kő)

A tartalom kulcselemei Tanári koordináció nélkül kialakítandó közös munka önszerveződő, kollektív képességének kialakítása

Párizs, globalizáció kapcsán: környezettudatosság kiépítése a fogyasztás és az erőforrások közti összefüggés megértésével.

Újabb jegyzetelési technikák megismertetése a kéthasábos reflektív jegyzettől a strukturált vázlatig (pl. az európai közlekedés technikai fejlődése témakörében)

Tanulói tevékenységek

A hazáról szóló szövegek: szövegértés, összehasonlítás

Hallás utáni szövegértés fejlesztése (téma: Európai Unió)

Kapcsolódások

Az előző századforduló, a világkiállítás és az Eiffel-torony (történelem), Párizs és Budapest városépítészete (vizuális kultúra, természetismeret.)

6. Gondolkodási és megismerési módszerek

Óraszám: folyamatos ismeretbővítés

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák Az anyanyelvi kultúra mélyebb megismerése a földrajzi tagolódás és a függőleges-stilisztikai tagolódás felvillantásával

Tudatosabb, átfogóbb ismeretek az anyanyelvről a szófajokra és a mondat típusokra összpontosítva

Ismeretek szerzése az irodalmi kultúráról, a korokon átívelő hatást kifejtő művekről

Irodalmi művek denotatív és konnotatív jelentéselemeinek értelmezése

Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék további fejlesztése

Kortárs és irodalomtörténetből ismert műfajok ismerete, értése

Tartalom

Ifjúsági regények (pl. Nógrádi Gábor – Gyerekrablás a Palánk utcában)

A tartalom kulcselemei A tudáshiány pontos megfogalmazásának képessége, a hatékony és célratörő támogatáskérés képessége.

A pénz szerepének megértése, tudatos fogyasztóvá válás

Önálló tanulás, forrásból tájékozódás, szelektálás, rendszerezés, felhasználás, új kontextusban alkalmazás

Tanulói tevékenységek Részletek az ifjúsági regényből: kifejező olvasás fejlesztése, szövegértés, szótárhasználat és szókincsfejlesztés, síkbábok készítése és a történet előadása bábokkal. Részletek további Nógrádi-művekből: differenciálással lényegkiemelés, különbségek keresése, mese és valóság elkülönítése

Az elvált szülők problematikája: a regény és valóságos esetek összehasonlítása

Társasjáték készítése a gyerekek/szülők témában

Matematikai alpműveletek, tizedes törttel való szorzás, területszámítás

A család a mai magyar társadalomban: statisztikai kiadványhoz munkaterv készítése

Kapcsolódások A családmodellek változása évszázadok folyamán (történelem, irodalom, ének, tanuló szobai foglalkozás)

7. Számtan, algebra

Óraszám: folyamatos ismeretbővítés

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák Újabb matematikai fogalmak bevezetése

Elvontabb összefüggések megértése

Bonyolultabb és többágú érvek láncolatának áttekintése

Tartalom

Görög mítoszok részletei (pl. Odüsszeusz kalandja a küklopsszal)

A tartalom kulcselemei A gazdasági képességek, önálló egzisztenciateremtés és tudatos életvezetés képessége, gazdasági kockázatok mérlegelése

Tanulói tevékenységek Távolságok kiszámítása

A görög kereskedelem adataival való számításos feladatok

Odüsszeusz utazásaihoz kapcsolódó összeadások, kivonások

Az emberek és a küklopszok méreteivel kapcsolatos szorzási, osztási feladatok

Domborzati képződmények, folyók, tavak keresése

Égtájak

Szigetek, félszigetek

Trójai mondakör: szövegértés

Élet a Földközi-tenger medencéjében

Mediterrán gyümölcsök és állattenyésztés

Kapcsolódások Térkép (természetismeret, történelem, irodalom, természetismeret)

8. Geometria alkotások térben, síkban -tulajdonságok és kapcsolatok

Óraszám: folyamatos ismeretbővítés

Kiemelt fejlesztési feladatok és kulcskompetenciák Matematikai állítások szakszerű bizonyítása

A matematikai segédeszközök használatának rutinná tétele

Tájékozódás a térben felvett szakaszok és szögek segítségével

Tájékozódás az időben az óra, perc, nap, hét, hónap, év fogalmainak elmélyítésével

Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban mértékegységek átváltásával

Tartalom

Jelenetek az Egri csillagokból

<i>A tartalom kulcselemei</i>	Az egyén és a családi háztartás gazdálkodásának kérdései, rövidebb és hosszabb távú előnyök mérlegelése a jövedelem felhasználásakor
<i>Tanulói tevékenységek</i>	Kiállítás az elkészült munkákból Egri vár: alaprajz készítése nagyítással A merőleges, párhuzamos, derékszög felismerése a gyakorlatban Szabálytalan testek (az egri vár makettjének készítése kapcsán): szerkesztés lépésről lépésre, utasítások követése biztos eszközhasználat elősegítése felszín fogalmának előkészítése a kész vár-makett díszítése, esztétikai érzék fejlesztése
<i>Kapcsolódások</i>	Folklór (ember és társadalom, raj, technika, életvitel)

VI.1.1.5.14 A továbbhaladás feltételei

Kommunikáció

A szövegben egyszerű összefüggéseket felismer, a fontos információkat kiemeli.

Ismert tartalmú szövegről felkészülés után képes emlékezetből tömörített összegzést adni.

Az olvasottakról véleményt nyilvánít.

Rövid szöveget nyomtatott és folyóírással mások számára jól olvashatóan, betűkihagyás és betűcsere nélkül képes írni.

Adott vagy választott témáról egy - másfél oldal terjedelmű, értelmes összefüggő szöveget tud leírni.

Jelzi a szó- és mondathatárokat. A mondatvégi írásjelek közül megfelelően használja a pontot és a kérdőjelet.

Írásban helyesen jelöli a magán és mássalhangzók időtartamát, a tulajdonnevek kezdőbetűjét, a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokat, a "j" hangot, az igekötős igék gyakori eseteit, továbbá hibátlanul választja el az egyszerű szavakat.

Matematika

Alakzatok felismerése, formai és mennyiségi tulajdonságok felismerése, egyszerű transzformációk

Tapasztalati függvények és sorozatok vizsgálata, ábrázolása problémalátás, problémamegoldási képesség,

Valószínűség számításának képessége, megfigyelésekkel, kísérletekkel

A valóság és a matematikai modell kapcsolatának megértése

VI.1.1.6 Alkalmazható tankönyvek, tanulói segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, amelyeket az Oktatási Minisztérium hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A hivatalos tankönyv lista minden tanévben CD formában jelenik meg az OM kiadásában. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés stb.), ezeket a funkcionális felszerelési jegyzéket figyelembe véve kell a szaktanároknak meghatározni.
2. Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei (illetve ahol nincs munkaközösség, ott az egyes szaktanárok) határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége.

3. A taneszköz kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:
  - A taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének!
  - Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
  - A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.
  - A taneszközök ára feleljen meg annak az összegnek, amelyet a magasabb jogszabályban foglaltak alapján a szülők közössége évente meghatároz. Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják. (Tartós könyvek beszerzése.)
4. A tankönyvek forgalmazásáról minden évben az igazgató tájékoztatja az SZK-t. A szülők a tankönyvrendelés előtt megkapják a tankönyv listát, amelyből választhatnak. E listán az arra az évre érvényes árakról is tájékozódhatnak. A kedvezménnyel kapott

könyvek (ingyenes ellátás) az iskola tulajdonát képezik, azokat a tanév végén begyűjtjük. Az ingyenes ellátást kölcsönzéssel is biztosíthatja az iskola.

VI.1.1.7 A magasabb évfolyamra lépés feltételei

1. A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az OM által jóváhagyott Nyíregyházi tantervcsalád tantárgyi tanterveinek „A továbbhaladás feltételei” c. fejezetekben meghatározott minimum követelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette.
2. A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A 4. év végén és az 5-8. évfolyamon minden tantárgyból az „elégséges” év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
3. Ha a tanuló a 4-8. évfolyamon, a tanév végén „elégtelen” osztályzatot szerez, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.
4. Az 1-3. évfolyamon félévkor és év végén, továbbá a 4. évfolyamon félévkor – szöveges minősítéssel határozzuk meg a tantárgyi követelmények teljesítését. Az értékelési szempontokat tartalmazó értékelő lapok a HT 4. fejezetében található. Az évfolyamon a tanulók *kiválóan, jól, megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul* minősítést kap.

A szöveges értékelés bevezetése 2004. szeptember 1-től lép hatályba felmenő rendszerben (2004/2005-ös tanév 1. évfolyam, 2005/2006-os tanév 1-2. évfolyam, 2006/2007-es tanév 1-2-3. évfolyam, 2007/2008-as tanév 1-2-3. évfolyam, 4. félév).

5. Az első évfolyamos tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi – a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó javaslatára -, az igazgató mentesíti az értékelés és minősítés alól, és részére egyéni továbbhaladást engedélyez. A fenti tanuló az első évfolyamot előkészítő évfolyamonként végzi és fejezi be. Előkészítő évfolyamra a tanuló csak egy tanéven keresztül járhat és csak abban az esetben, ha tanulmányait legkésőbb a hetedik életévében megkezdte. Az előkészítő év az első félévet követő hónap utolsó napjáig átváltoztatható egyéni továbbhaladásra. Egyéni továbbhaladás esetén az igazgatói engedélyben meg kell határozni, melyik tantárgyból, melyik évfolyam utolsó tanítási napjáig kell a tanulónak utolérnie a többieket.

Az engedély legkésőbb a negyedik évfolyam végéig szólhat.

6. A tanuló 1-3. évfolyamon csak akkor utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztása miatt nem tudta teljesíteni. Ugyanez vonatkozik az idegen nyelv tekintetében is az idegen nyelv tanulásának első évében is. (2004. szeptember 1-jétől az 1. évfolyamon lép hatályba, utána felmenő rendszerben).
7. A tanuló részére engedélyezhető az iskola évfolyamának megismétlése abban az esetben is, ha a követelményeket teljesített. Az engedélyt – szülői kérésre – az iskola igazgatója adja meg. A szülő kérésére 1-4. évfolyamon engedélyezni kell az évfolyam ismétlését.
8. A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie ha:
  - az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
  - az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
  - egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott;
  - magántanuló volt.
9. Egy adott tantárgyból a tanítási órák 30 %-át meghaladóan hiányzott az év végén nem osztályozható kivéve, ha a tantestület engedélyezi az osztályozó vizsga letételét. Ha nem, évfolyamismétléssel folytatja tanulmányait. (Osztályozó vizsgát az adott tárgyból teszi.)
10. A 250 óránál és a tantárgyi tanítási órák 20 %-ánál többet mulasztott tanulók valamint a magántanulók esetében az osztályozó vizsga tantárgyai a következők:
  - 1-4. évfolyam: magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret.
  - 5-6. évfolyam: magyar irodalom, magyar nyelvtan, történelem, matematika, természetismeret.
  - 7-8. évfolyam: magyar irodalom, magyar nyelvtan, történelem, matematika, fizika, biológia, kémia, földrajz.

VI.1.1.8 Iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái, a tanulói magatartás, szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei, a tanuló teljesítménye, magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének fajtái

1. Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

2. Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.
3. A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv (a 4-8. évfolyamon), matematika, környezetismeret, természetismeret, történelem, fizika, kémia, biológia, földrajz ellenőrzésénél:
  - az 1-4. évfolyamon az év végén a tanulók a követelmények teljesítéséről átfogó írásbeli dolgozatban is tanúbizonyságot tesznek, amelyet osztályozunk;
  - a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrzik;
  - az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.
4. A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében minden tanuló legalább egyszer felel szóban:
  - az ének-zene, a rajz, a számítástechnika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
  - a többi tantárgy esetében egy-egy témakörön belül.
  - A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.
5. A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett figyelembe veszik azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta.
6. A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik:
  - Az első évfolyamon minden tantárgy esetében szöveges értékelést alkalmazunk.
  - Az 1-3. évfolyamon és 4. félévkor alkalmazandó szöveges értékelést a KT 70. §. /3/ bek. szerint 2004. szeptember 1-től vezetjük be felmenő rendszerűen.

- A 4. évfolyam II. félévétől a 8. évfolyam végéig a tanulók munkáját minden tantárgyból év közben érdemjegyekkel, a félév és a tanév végén osztályzattal minősítjük. Az alsó tagozatban bevezetésre kerülő szöveges értékelés és az alkalmazott értékelő lapok a következőket tartalmazzák:

A szöveges értékelés szempontjai 1-3. év végi és 4. félévi értékeléshez

1. osztály

1. Érzelmi élet jellemzői

- érzelmi élete
- iskolai munkához való viszonya
- pedagógusokhoz való viszonya
- fegyelmezettsége
- konfliktusmegoldó képessége.

2. Társas kapcsolatok

- társas kapcsolatok köre
- kapcsolatteremtő képesség
- együttműködési képesség a csoportban
- másokra való odafigyelés képessége
- csoportnormák elfogadásának szintje

3. Tanulást befolyásoló tényezők fejlettségének megfigyelése, értékelése

Figyelem: - megfigyelőképesség	Emlékezet: - bevésés
- tartóssága	- megtartás
- terjedelme	- felidézés
- gondolkodás	- mozgásos eml. fejlettsége
	- vizuális eml. fejlettsége
	- verbális eml. fejlettsége
	- testséma
	- térorientáció

4. Tanulási technikák fejlettségének értékelése

- feladatmegoldásban nyújtott segítség
- munkatempó
- taneszközök, segédeszközök használata
- önellenőrzés

5. Kommunikáció és olvasási képesség

- beszédkésztetés, kifejezőkészség

- szókincs
- betűfelismerés
- összeolvasás
- olvasás folyamatossága
- olvasás pontossága
- olvasottak megértése

6. Írás, íráskészség

7. Számolás és matematikai képesség

- szám és mennyiségi fogalom
- műveletek megértése, alkalmazása
- logikai feladatok megoldása
- geometriai feladatok
- matematikai nyelvezet értése és ismerete

8. Környezetismeret

- tájékozódás szűkebb és tágabb környezetben
- élőlények, tárgyak csoportosítása
- évszakok jellemzői (időbeli tájékozódás)
- szakkifejezések használata

9. Művészetek értékelése

Ének

- éneklés
- zenei hallás (ritmusérzék)
- zenei olvasás - írás
- zenehallgatás

Rajz

- alkotások (élményrajzok, tárgyak, élőlények ábrázolása)
- befogadás (megfigyelések, festmények, szobrok)
- technikák (ceruza, filctoll, kréta, ecsetrajz, hajtogatás, vágás, nyomatkészítés)
- színek ismerete, használata

Technika

- munkaformák
- eszközök használata (olló, ragasztó)
- problémamegoldó képesség (elemző, szintetizáló, rendszerező, összpontosító képesség)

Testnevelés (mozgás)

- tanítási órákon való aktivitás
- futás

- labdaügyesség (labdakezelés)
- gimnasztikai alapformák ismerete
- játékokban, versenyekben való részvétel.

2. osztály

1. Érzelmi élet jellemzői

- érzelmi élete
- iskolai munkához való viszonya
- pedagógusokhoz való viszonya
- fegyelmezettsége
- konfliktusmegoldó képessége.

2. Társas kapcsolatok

- társas kapcsolatok köre
- kapcsolatteremtő képesség
- együttműködési képesség a csoportban
- másokra való odafigyelés képessége
- csoportnormák elfogadásának szintje

3. Tanulást befolyásoló tényezők fejlettségének megfigyelése, értékelése

Figyelem: - megfigyelőképesség	Emlékezet: - bevésés
- tartóssága	- megtartás
- terjedelme	- felidézés
- gondolkodás	- mozgásos eml. fejlettsége
	- vizuális eml. fejlettsége
	- verbális eml. fejlettsége

4. Tanulási technikák fejlettségének értékelése

- feladatmegoldásban nyújtott segítség
- munkatempó
- taneszközök, segédeszközök használata
- önellenőrzés - javítás
- tanulni tudás képessége

5. Magyar nyelv és irodalom

- Kommunikáció: - beszédkésztetés, kifejezőkészség
- szókincs
  - tartalom
  - memoriter

Hangos olvasás: - az olvasás technikája

Néma értő olvasás:

- szöveg értése értelmezése, alkalmazása
- irodalmi ismeretek

Írás: - eszközszintű íráshasználat megerősítése
- íráskép

Nyelvtan: - hangtani, szótani és mondattani ismeretek
- begyakorolt szókészlet helyesírása

6. Matematika
- számfogalom
  - műveletek értelmezése, műveletvégzés
  - összefüggések, kapcsolatok
  - síkidomok, testek
  - mérhető tulajdonságok, mérés

7. Környezetismeret
- megfigyelés, tapasztalatszerzés (önálló szóbeli beszámoló)
  - élettelen természet (anyagok csoportosítása)
  - az élő természet alapismeretei (növények, állatok élőhelyei)
  - tájékozódás (időben, térben, saját testen)
  - közlekedés
  - lakóhelyismeret

8. Művészetek értékelése

Ének - éneklés
- zenei hallás (ritmusérzék)
- zenei olvasás - írás
- zenehallgatás

Rajz - alkotások (élményrajzok, tárgyak, élőlények ábrázolása)
- befogadás (megfigyelések, festmények, szobrok)
- technikák (ceruza, filctoll, kréta, ecsetrajz, hajtogatás, vágás, nyomatkészítés)
- színek ismerete, használata

Technika - munkaformák
- eszközök használata (olló, ragasztó)
- problémamegoldó képesség (elemző, szintetizáló, rendszerező, összpontosító képesség)

Testnevelés (mozgás)

- tanítási órákon való aktivitás
- futás
- labdaügyesség (labdakezelés)
- gimnasztikai alapformák ismerete
- játékokban, versenyekben való részvétel.

3. osztály

1. Érzelmi élet jellemzői

- érzelmi élete
- iskolai munkához való viszonya
- pedagógusokhoz való viszonya
- fegyelmezettsége
- konfliktusmegoldó képessége.

2. Társas kapcsolatok

- társas kapcsolatok köre
- kapcsolatteremtő képesség
- együttműködési képesség a csoportban
- másokra való odafigyelés képessége
- csoportnormák elfogadásának szintje

3. Tanulást befolyásoló tényezők fejlettségének megfigyelése, értékelése

Figyelem: - megfigyelőképesség

- tartóssága
- terjedelme
- gondolkodás

Emlékezet:

- bevésés
- megtartás
- felidézés
- mozgásos eml. fejlettsége
- vizuális eml. fejlettsége
- verbális eml. fejlettsége

4. Tanulási technikák fejlettségének értékelése

- feladatmegoldásban nyújtott segítség
- munkatempó
- taneszközök, segédeszközök használata
- önellenőrzés - javítás
- tanulni tudás képessége

5. Magyar nyelv és irodalom

Kommunikáció: - beszédkészítettség, kifejezőkészség

- szókincs
- tartalom
- memoriter

Hangos olvasás: - az olvasás technikája

Néma értő olvasás:

- szöveg értése értelmezése, alkalmazása
- irodalmi ismeretek
- versek feldolgozása

Írás: - íráskép

Fogalmazás: - szóbeli szövegalkotás
 - írásbeli fogalmazás alapozása
 - időrend megállapítása
 - szöveg tagolása (hármass tagolás)
 - elbeszélő fogalmazás
 - párbeszéd

Nyelvtan: - mondatfajták
 - az ige (cselekvés, történés, létezés)
 - az ige – személyi – ragjai
 - igeidők és jelentésük
 - igekötők (helyesírásuk)
 - főnév (köznév, tulajdonnév – helyesírásuk)
 - melléknév (fokozása, helyesírásuk)
 - rokon- és ellentétes jelentésű szavak
 - szófajok   - ige
                       - főnév
                       - melléknév
                       -szófajokhoz kapcsolódó helyesírási problémák

6. Matematika

- számfogalom
- műveletek értelmezése, műveletvégzés
- összefüggések, kapcsolatok
- testek, síkidomok,
- mérhető tulajdonságok, mérés

- valószínűség, statisztika

7. Környezetismeret

- megfigyelés, tapasztalatszerzés (írásbeli rögzítése)
- élettelen természet alapismeretei
- az élő természet alapismeretei
- tájékozódás
- közlekedés
- országismeret

8. Idegen nyelv

- szókincs
- szövegértés
- beszédképesség (olvasás)
- helyesírás

9. Művészetek értékelése

Ének - éneklés

- zenei hallás (ritmusérzék)
- zenei olvasás - írás
- zenehallgatás

Rajz - alkotások (élményrajzok, tárgyak, élőlények ábrázolása)

- befogadás (megfigyelések, festmények, szobrok)
- technikák (ceruza, filctoll, kréta, ecsetrajz, hajtogatás, vágás, nyomatkészítés)
- színek ismerete, használata

Technika - munkaformák

- eszközök használata (olló, ragasztó)
- problémamegoldó képesség (elemző, szintetizáló, rendszerező, összpontosító képesség)

Testnevelés (mozgás)

- tanítási órákon való aktivitás
- futás
- labdaügyesség (labdakezelés)
- gimnasztikai alapformák ismerete
- játékokban, versenyekben való részvétel.

4. osztály

1. Érzelmi élet jellemzői

- érzelmi élete
- iskolai munkához való viszonya
- pedagógusokhoz való viszonya
- fegyelmezettsége
- konfliktusmegoldó képessége.

2. Társas kapcsolatok

- társas kapcsolatok köre
- kapcsolatteremtő képesség
- együttműködési képesség a csoportban
- másokra való odafigyelés képessége
- csoportnormák elfogadásának szintje

3. Tanulást befolyásoló tényezők fejlettségének megfigyelése, értékelése

Figyelem:	- megfigyelőképesség	Emlékezet:	- bevésés
	- tartóssága		- megtartás
	- terjedelme		- felidézés
	- gondolkodás		- mozgásos eml. fejlettsége
			- vizuális eml. fejlettsége
			- verbális eml. fejlettsége

4. Tanulási technikák fejlettségének értékelése

- feladatmegoldásban nyújtott segítség
- munkatempó
- taneszközök, segédeszközök használata
- önellenőrzés - javítás
- tanulni tudás képessége

5. Magyar nyelv és irodalom

- Kommunikáció:
- beszédkésztetés, kifejezőkészség
  - szókincs (aktív, passzív)
  - párbeszéd (testbeszéd)
  - tartalom
  - memoriter

- Hangos olvasás:
- az olvasás technikája

Néma értő olvasás:

- szöveg értése értelmezése, alkalmazása
- irodalmi ismeretek

Fogalmazás:

- leírás
- levél-, levelezőlap – írása választott személyhez

Írás:

- tetszetős egyéni írás

Nyelvtan:

- szófajokról tanultak kibővítése
- mondatfajták ismerete
- helyesírási ismeretek elsajátítása

6. Matematika

- számfogalom
- műveletek értelmezése, műveletvégzés
- összefüggések, kapcsolatok
- geometriai mérés (testek, síkidomok)
- mérhető tulajdonságok, mérés
- valószínűség, statisztika

7. Környezetismeret

- megfigyelés, tapasztalatszerzés (összefüggések keresése, problémamegoldó képesség fejlesztése)
- élettelen természet alapismeretei
- az élő természet alapismeretei
- tájékozódás
- közlekedés
- országismeret

8. Idegen nyelv

- szókincs
- szövegértés
- beszédkészség (olvasás)
- helyesírás

9. Művészetek értékelése

Ének

- éneklés
- zenei hallás (ritmusérzék)
- zenei olvasás - írás
- zenehallgatás

- Rajz
- alkotások (élményrajzok, tárgyak, élőlények ábrázolása)
  - befogadás (megfigyelések, festmények, szobrok)
  - technikák (ceruza, filctoll, kréta, ecsetrajz, hajtogatás, vágás, nyomatkészítés)
  - színek ismerete, használata
- Technika
- munkaformák
  - eszközök használata (olló, ragasztó)
  - problémamegoldó képesség (elemző, szintetizáló, rendszerező, összpontosító képesség)
- Testnevelés (mozgás)
- tanítási órákon való aktivitás
  - futás
  - labdaügyesség (labdakezelés)
  - gimnasztikai alapformák ismerete

Az értékelő lapon a szempontok alapján egyénre szabott, részletes értékelést kell a tanuló szülőjének átadni az értesítő vagy bizonyítvány átadásával egy időben (félév és tanévzáraskor).

Az értékelő lapot az OM által készített szoftverrel készítjük.

1. Az első évfolyam végén a tanulók bizonyítványába az kerül bejegyzésre, hogy a tanuló a tantervi követelményeket *kiválóan, jól, megfelelően teljesítette vagy felzárkóztatásra szorul*. Az értékelő lapot a félévi értesítő és az év végi bizonyítvánnyal egy időben át kell adni a szülő részére.
2. Az elsős tanulók közül, akiket az igazgató mentesített – a nevelési tanácsadó és rehabilitációs bizottság véleménye alapján – az értékelés alól és egyéni továbbhaladást engedélyezett csak abban az esetben ismételheti meg a tanévet, ha a szülő kéri vagy az igazolt és igazolatlan mulasztása miatt nem tudta teljesíteni a követelményeket. Elsős előkészítő évfolyamon csak azok a tanulók fejezhetik be a tanévet, akik a 7. életévük előtt kezdték meg a tanulmányaikat, egyébként egyéni továbbhaladással folytatják a 2. évfolyamon tanulmányaikat. (2004. szeptember 1-jétől hatályos felmenő rendszerrel.)
3. A 4. évfolyam második félévétől a 8. évfolyam befejezéséig a pedagógus a tanulók teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben minden tantárgyból rendszeresen érdemjegyekkel értékeli, félévkor és a tanév végén osztályzattal minősíti. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni.

4. Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: kitűnő (5), jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1). (Kitűnő a szaktanár javaslatára adható.)
5. A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.
6. A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt a tárgyat tanító nevelő értesíti az értesítő könyvön keresztül. Az értesítő könyv bejegyzéseit az osztályfőnök kéthavonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.
7. A **tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése** érdekében – kivétel a minimum követelmények felmérésénél és javítóvizsgán – a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0 - 33 %	elégtelen (1)
34 - 50 %	elégséges (2)
51 - 74 %	közepes (3)
75 - 90 %	jó (4)
91- 100 %	jeles (5)

8. A 2-8. évfolyamon a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a következő tantárgyakból elért eredmények kerülnek minősítésre:
  - a) A kötelező tanítási órák tantárgyai közül:
    - 2-4. évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, matematika, környezetismeret, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, idegen nyelv (3-4. évf.), és informatika (4 évf).
    - 5. évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, természetismeret, ének-zene, rajz, technika, testnevelés, informatika.
    - 6. évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, informatika, természetismeret, ének-zene, rajz, technika, testnevelés.
    - 7. évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, informatika, fizika, biológia, kémia, földrajz, ének-zene, rajz, technika, testnevelés.

- 8. évfolyamon: magyar nyelv, magyar irodalom, történelem, idegen nyelv, matematika, informatika, fizika, biológia, kémia, földrajz, ének-zene, rajz, technika, testnevelés.

b) **A moduláris tárgyakat** az óraterveknek megfelelő szaktárgyakhoz kapcsoltuk az értékelés a szaktárgyon belül történik.

9. **A tanulók magatartásának** értékelésénél és minősítésénél az 1-8. évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2) érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

a) Az osztályfőnökök a tanulók értelmi fejlettségét, viselkedését, jellemvonásait az alábbi szempontok alapján szóban minden tanév végén értékelik az utolsó osztályfőnöki órán, ahol megállapítják a magatartás és szorgalom jegyeket.

- A tanuló

- figyelme:

- ♦ koncentrált, kitartó, rendezett,
    - ♦ kevésbé tartós, nem rendszeres,
    - ♦ képtelen a figyelemkoncentrációra.

- megértése, felfogásmódja:

- ♦ gyors és biztos,
    - ♦ lassú, de biztos,
    - ♦ lassú és bizonytalan,
    - ♦ gyors, de felszínes.

- emlékezése:

- ♦ könnyen, értelmesen jegyez meg,
    - ♦ könnyen, mechanikusan jegyez meg,
    - ♦ rosszul, nehezen jegyez meg.

- megfigyelőképessége:

- ♦ átfogó, lényegre irányuló,
    - ♦ egy területen alapos,
    - ♦ erősebb irányításra szorul.

- munkatempója:

- ♦ gyors,
    - ♦ normál,
    - ♦ lassú.

- fegyelmezettsége:
  - ◆ önmaga fegyelmezésére képes,
  - ◆ passzivitásból, félelemből fegyelmezetlen,
  - ◆ fegyelmezetlen, rendbontó.
- gondolkodása:
  - ◆ fejlett kombinatív készség, logikus következtetés,
  - ◆ irányításra szorul, kissé lassú,
  - ◆ összefüggések felismerésére, önálló problémamegoldásra nem képes.
- érdeklődése:
  - ◆ sokoldalú, tartós,
  - ◆ egyoldalú, tartós,
  - ◆ kialakulatlan, változó.
- tanulásmódja:
  - ◆ könnyen, értelmesen, eredményesen tanul,
  - ◆ nehezebben, de értelmesen és eredményesen tanul,
  - ◆ nehezen, kevés eredménnyel tanul.
- kifejezőkészsége:
  - ◆ szóban fejlett, pontos,
  - ◆ írásban fejlett, pontos,
  - ◆ nehézkes, pontatlan.
- A tanuló viselkedése, jellemvonásai az iskolai munkában
  - ◆ törekvő, készséges, megbízható, gondos,
  - ◆ hangulata szerint változó, felületes,
  - ◆ megbízhatatlan, hanyag, zavaró, ellenszegülő.
- Társaival szemben:
  - ◆ a segítőkész, barátságos, együtt érző, nyílt,
  - ◆ fegyelmezett, szerény, csendes, zárkózott, passzív,
  - ◆ érvényesülésre törő, önző, uralkodni vágyó.
- önértékelése:
  - ◆ megalapozott, kiegyensúlyozott, jogos önbizalom,
  - ◆ szélsőségesen felértékelő, túlzott magabiztosság,
  - ◆ az önbizalom hiánya, belső gyengeség

- érzelmi élete:
  - ◆ vidám, lelkes, optimista, lobbanékony,
  - ◆ kiegyensúlyozott, tartózkodó,
  - ◆ szeszélyes, ingerlékeny, kötekedő.
- akarat vonások:
  - ◆ kitartó, szava álló, állhatatos,
  - ◆ változó szorgalmú, biztatást igénylő,
  - ◆ akarat erőfeszítésekre nem képes.
- reagálása jutalmazásra és büntetésre:
  - ◆ tartósan, mélyen érinti, eredményes,
  - ◆ kissé érzéketlen, rövid ideig hatékony,
  - ◆ elhárítja, önigazolást keres, menti magát.

10. A tanulók magatartását az 1-4. évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök írásban minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzí (példás, jó, változó, rossz). A 5-8. évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek, a tanulói vélemények és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Az 1-3. évfolyamon és 4. félévkor bevezetendő szöveges értékelést 2004. szeptember 1-től a magatartás és szorgalom megállapításánál is alkalmazzuk.

11. Iskolánkban a **magatartás értékelésének és minősítésének követelményei** a következők:

a) Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tiszteletudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;

- nincs írásbeli büntetése.

b) Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- csak szóbeli figyelmeztetése volt.

c) Változó (3) az a tanuló, aki:

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki szintű büntetése vagy büntetése volt (figyelmeztetés, intés, megrovás);

d) Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- igazgatói vagy nevelőtestületi büntetése van (igazgatói figyelmeztetés, igazgatói intés, nevelőtestületi megrovás).

12. A **tanulók szorgalmának értékelésénél a minősítésénél** a 4-8. évfolyamon a példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2), érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

13. A tanulók szorgalmát az 1-4. évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök írásban minősíti, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzí.

14. A 5-8. évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi

véleménye dönt az osztályzatról. Amennyiben a szavazás döntetlen az osztályfőnök véleménye a mérvadó. A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni. 1-3. évfolyamon és a 4. félévkor alkalmazandó szöveges értékelést, minősítést 2004. szeptember 1-től felmenő rendszerben alkalmazzuk.

15. Az iskolában **a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei** a következők:

a) Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

b) Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

c) Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.
- Félévi vagy év végi osztályzata 1 tárgyból elégtelen.

d) Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;

- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata 2 vagy több tárgyból elégtelen.

16. Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít, vagy
- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy
- az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy
- iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt, vagy
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

17. Az iskolai jutalmazás formái:

- a) Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicsérek adhatók:
  - szaktanári dicséret,
  - napközis nevelői dicséret,
  - osztályfőnöki dicséret,
  - igazgatói dicséret,
  - nevelőtestületi dicséret.
- b) Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén
  - szaktárgyi teljesítményért,
  - példamutató magatartásért,
  - kiemelkedő szorgalomért,
  - példamutató magatartásáért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.
- c) Az egyes tanévek végén, valamint a nyolc éven át kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
- d) Az iskolai szintű versenyek 1-3. helyezettjei oklevél, osztályfőnöki és könyvjutalomban részesülnek.
- e) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek. Megyei tanulmányi- és sportverseny 1-5. helyezettjei igazgatói dicséretben részesül.

Országos tanulmányi- és sportverseny 1-10. helyezettje nevelőtestületi dicséretben részesül.

- f) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni. Csoportos jutalmazás formái: jutalom kirándulás, hozzájárulás kulturális programok látogatásához (színház, mozi, stb.).

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására hozni.

18. Azt a tanulót, aki:

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy
- a házirend előírásait megszegi, vagy
- igazolatlanul mulaszt, vagy
- bármely módon árt az iskola jó hírnevének büntetésben lehet részesíteni.

Szóbeli büntetés:

- Szaktanári figyelmeztetés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés,

Írásbeli büntetés:

- Szaktanári figyelmeztetés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés,
- osztályfőnöki intés,
- osztályfőnöki megrovás,
- igazgatói figyelmeztetés,
- igazgatói intés,
- nevelőtestületi megrovás.

19. Az **iskolai büntetések formái:**

- szaktanári figyelmeztetés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés,
- osztályfőnöki intés,
- osztályfőnöki megrovás,
- igazgatói figyelmeztetés,
- igazgatói intés,
- tantestületi megrovás.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára és életkorra való tekintettel – el lehet térni.

Kiszabhatóság eseteit és feltételeit az SZMSZ pontosan tartalmazza.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

VI.1.1.9 A mindennapos testedzés formái és szabályozása

Célja:

A 6-14 éves korosztály egészséges életmódra nevelése, rendszeres sportolás, mozgás iránti igény kialakítása és kielégítése.

Formái:

Iskolánkban a törvény által előírt mindennapos testedzést a:

- kötelező tanórai foglalkozások,
- nem kötelező, választható tanórai foglalkozások,
- iskolai sportkörü foglalkozások (Széchenyi DSK),
- tanórán kívüli tömegsport foglalkozások megszervezésével valósítjuk meg.

Alsó tagozat

Évfolyam	Kötelező tanórai foglalkozás			Választható óra			Tanórán kívüli tömegsport órák			Széchenyi DSK Összes tanterv mellett			Összesen		
	N	HT	K	N	HT	K	N	HT	K	N	HT	K	N	HT	K
1.	3	2,5	2,5	-	0,5	1	2	1	-	1	1	1,5	6	5	5
2.	3	2,5	2,5	-	0,5	1	2	1	-	1	1	1,5	6	5	5
3.	3	2,5	2,5	-	-	1	2	1	-	1	1	1,5	6	5	5
4.	3	2,5	2,5	-	0,5	1	2	1	-	1	1	1,5	6	5	5

Felső tagozat

Évfolyam	Kötelező tanórai foglalkozás			Választható óra			Tanórán kívüli tömegsport órák			Széchenyi DSK			Összesen		
	N	HT	K	N	HT	K	N	HT	K	N	HT	K	N	HT	K
5.	2,5	2,5	2,5	-	-	-	1	1	1	1,5	1,5	1,5	5	5	5
6.	2,5	2,5	2,5	-	-	-	1	1	1	1,5	1,5	1,5	5	5	5
7.	2	2	2	0,5	-	-	1	1	1	1,5	1,5	1,5	5	5	5
8.	2	2	2	0,5	-	-	1	1	1	1,5	1,5	1,5	5	5	5

Általános rendelkezések a mindennapos testedzésre vonatkozóan:

- az órarend készítésénél arányos, mindennapos testmozgás megszervezését vegyük figyelembe (testnevelési óra, tömegsport órák, sportkörü foglalkozások)
- a testnevelési órák és sportfoglalkozások minimum 45', maximum 90' időtartamúak lehetnek
- a foglalkozásokat pedagógus vezesse (tanító, szabadidő-szervező, napközis nevelő, testnevelő)
- Az iskolában folyó testedzés valamennyi foglalkozásáról írásbeli dokumentálás történik (osztálynaplók, szakkörü naplók, mulasztási-, haladási napló stb.)

VI.1.1.10 A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Lásd: a nevelési program egészségnevelési programjában részletesen kidolgozva 80-86.oldal.

A mindennapos testedzés megszervezése a 153.oldalon található táblázatban szereplő óraszámokkal- történik

VI.2 ZENEISKOLA

VI.2.1 Helyi tantervek

Az iskola évfolyamain tanított tantárgyak és óraszámok

Zongora, furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott, szaxofon, trombita, kürt, harsona, tenor - bariton, tuba, szintetizátor, számítógépes zene, népi furulya, népi klarinét/tárogató, szolfézs előképző (Ált. Isk. 1. osztályosai – hangszert még nem tanulnak), hangszeres előképző (Ált. Isk. 2. osztályosai – hangszert is tanulnak a szolfézs mellett), szolfézs vagy zeneirodalmi szolfézs (kötelező tárgyak a hangszer mellett), kamarazene, kórus vagy fúvószenekar (kötelezően választható tárgy), kamarazene – mint főtárgy (csak a Továbbképzősök részére), korrepetíció (a főtárgy mellett kötelező zongorakíséret), második hangszer a fentebb felsoroltak közül heti 30’.

Főtárgy

Előképző 1. (szolfézs)	– csoportos	heti 2x45 perc	= 4 óra
Előképző 2. (hangszeres előképző)	– egyéni	heti 2x30 perc	= 10 óra
illetve 1-3 tanuló esetén heti 2x45 perc			
1. osztálytól - 6. osztályig	– egyéni	heti 2x30 perc „A” tagozaton	
vagy		heti 2x45 perc „B” tagozaton	= 85 óra
Továbbképző évfolyamokon (I-IV.)	– egyéni	heti 2x30 perc „A” tagozaton	
vagy		heti 2x45 perc „B” tagozaton	= 5 óra
Kamara	– csoportos	heti 2x45 perc	= 2 óra

Kötelező tárgy

Előképző 2. (szolfézs)	– csoportos	heti 2x45 perc	4 óra
1. osztálytól - 4. osztályig: szolfézs	– csoportos	heti 2x45 perc	= 16 óra
5 - 6. osztály: zenetörténet-zeneirod.	– csoportos	heti 1x45 perc	2 óra

Korrepetíció

Zongorakíséretes foglalkozás, ami kötelezően kapcsolódik a választott hangszerhez (trombita, kürt, harsona, tenor-bariton, tuba, furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott, szaxofon, népi furulya, népi klarinét/tárogató).

„A” tagozaton:

1. évfolyam	heti 5 perc/növendék
2 – 3. évfolyam	heti 10 perc/növendék
4 – 10. évfolyam	heti 15 perc/növendék

„B” tagozaton:

3-4. évfolyamon	heti 15 perc
5-10. évfolyamon	heti 20 perc

Korrepetícióban átlagban 60 növendék érintett heti 8 órában = 8 óra

Kötelezően választható tárgyak

Kamarazene 4 csoport (tanszakonként minimum 1 csoport: fafúvós, rézfúvós, zongora, szintetizátor)

	– csoportonként	heti 1x45 perc	= 4 óra
Énekkar	– 1 csoport	heti 2x45 perc	2 óra
Fúvószenekar	– 1 csoport	heti 2x45 perc	2 óra
Népi kamarazene	2 csoport	– csoportonként heti 1x45 perc	2 óra

Választható tárgy

Bármilyen második hangszer heti 1x30 percben = 3 óra

Az elkövetkezendő öt évben átlag 150 zeneoktatásban részesülő növendékkal számolunk heti 144 órában.

VI.2.2 Tantárgyszerkezet

Az alapfokú művészetoktatás követelményeiben és tantervi programjában a tantárgyszerkezet, óraszám, feltételrendszer és használandó eszközrendszer, amely főtárgyi óraszámokat, kötelező és kötelezően választható tantárgyakat ír elő.

Minden beiratkozott tanulónak joga van a főtárgyi óratervében előírt főtárgyi, a kötelező és választható tantárgyakból hat tanítási órának, illetve 300 percnél megfelelő óraszámot, foglalkozást felvenni.

ÓRATERV

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző				Alapfok				Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A zeneművészeti képzés kötelező minimális óraszám 4.

VI.2.3 A tanszakok fejlesztési követelményei

A képzés pedagógiai szakaszai, évfolyamok száma:

A maximális képzés 12 évfolyamból áll.

A 12 évfolyam elvégzése után a tanulónak (22 éves koráig) lehetősége nyílik készségének, tudásának további megerősítésére, új tanszakok tanulására.

Az évfolyamok száma az egyes tantárgyak, hangszerek zenei jellegéből, technikai követelményeiből, illetve életkori sajátosságokból következően változó.

A képzés szakaszai három részből állnak:

Hangszeres előképző:	2 évfolyam
Alapfokú évfolyamok: /képzési idő/	4-6 évfolyam
Továbbképző évfolyamok:	2-4 évfolyam
Zongora, furulya, fuvola, trombita	2+6+4 =12 évfolyam
Klarinét, oboa, fagott, kürt, harsona, tenor – bariton, tuba:	2+4+4 =10 évfolyam
Szaxofon:	2+4+2 = 8 évfolyam
Népi furulya	2+6+4 = 12 évfolyam
Népi klarinét/tárogató	2+6 = 8 évfolyam
Kamarazene főtanszak: (csak továbbképzősöknek)	4 évfolyam

Az alapfokú zeneművészeti oktatás követelményeit és tantervi programját – a Művelődési és Köznevelési Minisztérium kiadásával – elfogadjuk és a tantervi program alapján kívánjuk oktatni. Ezek: Zongora, Furulya, Fuvola, Oboa, Klarinét, Fagott, Szaxofon, Trombita, Kürt, Harsona, Tenor – Bariton, Tuba, Szintetizátor, Számítógépes zene, Népi furulya, Népi klarinét/tárogató, Szolfézs, Zenetörténet-zeneirodalom, Kamarazene, Kórus, Fúvószenekar tárgyak tantervi programjai.

A hangszeroktatás szakirányú feladatai

VI.2.3.1 Klasszikus zene

1. A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelembe, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a növendéket a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- az előkészítő hangszerként furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az ábécés névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,

- az elsősorban barokk irodalomban gazdag hangszer más korokban keletkezett darabjainak tananyagba kerülésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

2. A fuvolatanítás szakirányú feladatai:

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a növendékekkel

- a fuvola történetét,
- a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a növendék zenei képességeit:

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a növendéket

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

3. Az oboatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel

- az oboa lehetőségeit, irodalmát, hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,

- az oboairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- az oboa kialakulását, fejlődését, sajátosságait,
- a hangszer részeit, összeállítását, tisztítását,
- a nád szerepét,
- a rokon hangszereket.

Tudatosítsa a kis b és e3 közötti hangok ismeretét, gyors olvasását és fogásait (egy hang többféle fogásának ismeretét és alkalmazását: f-ek, esz-ek).

Alakítsa ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező oboahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelembe, különböző figurációkkal,
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, tiszta intonáció mellett,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a növendéket az oboairodalomban előforduló díszítések kivitelezésében.

Fordítson figyelmet

- a megfelelő légzéstechnika, száj, hangszer, kéz és testtartás kialakítására, tudatosítására és automatikussá tételére,
- az önkontroll fejlesztésére,
- biztos és differenciált hangindításra és szép hangbefejezés kialakítására,
- kiegyenlített, szép hang létrehozására, megfelelő levegővezetéssel a különböző regiszterekben,
- a repetíció gyorsítására a torok és nyelv lazaságának megőrzése mellett,
- a nyelv és az ujjak szinkronjának állandó ellenőrzésére, tökéletesítésére (ujjgyakorlatok, szekvenciák különböző artikulációval és ritmusképlettel),
- a hallás, a ritmus- és a tempóérzék fejlesztésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,

- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

4. A klarinéttanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten) hangszerük történetét, akusztikai sajátosságainak alapjait, a klarinétirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit, a klarinétcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket (szaxofon, tárogató).

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező klarinéthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf<ff>pp), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

5. A fagott-tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten)

- a fagott lehetőségeit, irodalmát, hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a fagottirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező fagotthangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelembe, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a helyes légzésre és a folyamatos rekesztámasz kialakítására, állandó ejlesztésére, erősítésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra,
- a kamarazenében és zenekarban egyaránt szükséges intonációs, ritmikai és dinamikai alkalmazkodási készség kialakítására már egész kis ambitusnál.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

6. A kürttanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten)

- a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítsa ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kűrthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,

- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf, ff, pp), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelembe,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

7. A trombitatanítás szakirányú feladatai:

- a növendék egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a növendékkel

- a trombita történetét,
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
- a hangszer irodalmát,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,

- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás, mint a jó "ansatz", befúvási mód kialakulása alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a növendék

- hallását, belső hallását, "intonációs" képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a növendéket

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

8. A harsonatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten)

- a harsona lehetőségeit, irodalmát; hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a harsonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harsonahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes kartechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal.
- a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
  - = fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
  - = csak fúvókával,
  - = hangszerrel,
  - = mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

9. A tenor – bariton tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten)

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát; hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a hangszer legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és kézmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
- a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:

= fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,

= csak fúvókával,

= hangszerrel,

= mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

10. A tubatanítás szakirányú feladatai:

- a növendék egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása – kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
- a zenei hallás átfogó fejlesztése,
- zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a növendékkel

- a tuba történetét,
- a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
- a hangszer irodalmát,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a tuba hazai és külföldi művészeinek, munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás - mint a jó "ansatz", befúvási mód - kialakulása alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás - didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti – szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a növendék

- hallását, belső hallását, intonációs képességét,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a növendéket

- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.

11. A szaxofontanítás szakirányú feladatai

A szaktanár ismertesse meg a növendékekkel

- a szaxofon kialakulásának és fejlődésének történetét,
- a hangszer sajátosságait,
- a szaxofon irodalmát, felhasználásának és felhasználhatóságának sokszínűségét (pl. alkalmazását szimfonikus és fúvószenekarban, jazz-együttesekben stb.),
- a hangszer legkiválóbb előadóművészeinek munkásságát.

Hangszertechnikailag alakítsa ki

- a helyes légzéstechnikát,
- a helyes befúvásmódot és nyelvtechnikát,

- a stabil, de nem merev szájtartást,
- a megfelelő test-, fej-, kéz- és hangszertartást,
- a dinamikailag árnyalt, megfelelően intonált és jól képzett szaxofonhangot.

Fordítson figyelmet

- a helyes légzés gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
- a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

12. A zongoratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a növendéket arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni (prolongációs, bal - tompító, jobb),
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszer, a zenei karaktereket megvalósítani,

- a zongoradarabokat stílus- és kottahűen játszani.

Fejlessze a növendék

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítő, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

13. A szolfézstanítás szakirányú feladatai:

- a növendék személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; érzelmvilágának kibontakoztatása, nemzeti identitástudatának megalapozása,
- átfogó zenei műveltség kialakítása,
- a hangszerstanulás segítése,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása,
- a zenei készségek kiművelése, a képességek fejlesztése (mind befogadásban, mind reprodukálásban) az alábbi területeken:
  - = ritmus-metrum,
  - = tiszta intonáció,
  - = tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
  - = dallamhallás,
  - = többszólamúság - harmóniaazonosítás,
  - = zenei olvasás-írás,
  - = zenei szerkezet (forma, frazeálás, agogika),
  - = zenei memória,
  - = rögtönzés,
  - = zenehallgatás (szemben az előbbiekkal: a szintetizáló hallás fejlesztése),

- a zenei pályára készülő növendékek felkészítése a továbbtanulásra.

A szolfézstanítás - a hangszerstanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

14. A zenetörténet-zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai:

- a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése,

- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társzművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére: ösztönözze a növendékeket

- rendszeres hangverseny- és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a növendékben, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a növendéket minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társzművészetekben).

Fejlessze a növendékek esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

15. A fafúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai

Fejlessze a növendékek életformájává a kamarazenélést, növelje azok táborát, akik a későbbiekben egyéb tanulmányaik vagy munkájuk mellett szabadidejük egy részét kamaramuzsikálással töltik.

Készítse fel a növendékeket amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, teremtsen bensőséges kapcsolatot a kamaraegyüttes tagjai között. Növelje a növendékek egymás iránti felelősségérzetét, ugyanakkor használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó növendékek gátlásainak feloldására.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a növendék személyiségének, egyéniségének formálásához.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni a fafúvós kamarairodalomban fellelhető zenei stílusokról, műfajokról.

Végeztessen rendszeresen intonációs gyakorlatokat.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Fejlessze a növendékek igényességét a kiegyenlített hangzásra, egységes stílusú előadásra.

Ismertesse meg a növendékekkel a fafúvós hangszercsaládhoz tartozó, illetve a fafúvókhoz leggyakrabban társított egyéb hangszerek sajátosságait.

Tanítsa meg a növendékeket tájékozódni a partitúrában.

A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse a zeneiskola és egyéb intézmények rendezvényeinek műsorát.

16. A rézfúvós kamarazene-tanítás szakirányú feladatai:

- adjon lehetőséget a kamarazene-irodalom megismerésére és a zene aktív művelésére,
- képezzen a közösségi együttműzikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikuskat,
- ismertesse meg a közös zenélés alapszabályait,
- fejlessze a zenei hallást, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát,
- ismerkedjék meg a különböző zenei stílusokkal, és előadási hagyományokkal,
- a rézfúvós hangszerek sajátosságaiból adódó problémák megoldása egyes zeneművekben, a rézfúvós hangzás kialakítása, amely képlékenyen beépül minden hangszerösszeállításba,
- a nem rézfúvós hangszerekkel való együttjáték fejlesztése, ezáltal a tanszakok közötti "átjárhatóság" lehetősége, előkészítve és segítve a zenekari munkát,
- teremtsen lehetőséget a növendékeknek arra, hogy az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg harmonikus személyiséggé válhassanak.

17. A zenekari foglalkozások szakirányú feladatai

A növendékek megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.

A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.

A "zenekari hallás" fontosságának alakítása, tudatosítása.

A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.

Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.

Az arra alkalmas növendékek felkészítése professzionális együttesben való játékra.

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésből adódó - helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

18. A kórusfoglalkozás szakirányú feladatai

Ösztönözze a növendéket a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.

Fejlessze a növendékek

- hallását,
- ritmusérzékét,
- tempó- és dinamikai érzékenységét,

- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat

- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

Tudatosítsa a növendékekben az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

VI.2.3.2 Népzene

1. A népi furulya tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel

- a furulyák fontosabb fajtáinak játéktechnikáját, a furulya hangszercsalád történeti múltját,
- a magyar népzene legjellegzetesebb furulyastílusait, az ezekkel összefüggő énekelt és hangszeres dallamokat, táncfajtákat, népszokásokat, mindezek formai és tartalmi elemeivel, zenei gondolkodásmódjaival együtt,
- a hangszerjátékhoz szükséges elméleti ismereteket.

Fejlessze

- a tanuló hallását,
- a nyelvvel is összefüggő ritmus - és hangsúlyérzékét, formaérzékét, stílusérzékét, rögtönzőkészségét, zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összefűzésére, táncjátékok és ciklusok kialakítására,
- önálló lényegfelismerő képességét,
- a táncosokkal, illetve az énekessel való zenei kommunikációkészségét.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést,
- megfelelő légzéstechnikát, helyes és a hagyományoknak megfelelő befúvásmódokat,

- test- hangszer- és kéztartást, billentést, laza, egyenletes ujjtechnikát.

2. A klarinét/tárogató tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékkel

- a magyar népzeneben használatos klarinétfajták és a tárogató történetét, az európai kultúrában és a Kárpát-medence népzenei világában elfoglalt helyüket és szerepüket,
- a hangszerek kezelését, fúvás- és játéktechnikáját,
- a klarinétot és a tárogatót fenntartó tájegységek zenei formáit, műfajait és tánckíséret-típusait,
- az egyes tájegységek jellemző stílusjegyeit,
- a hagyományos népzenei előadás gondolkodásmódját,
- a Kárpát-medence népzenejének alapvető jellemzőit.

Fejlessze

- zenei hallását, dallam- és harmóniaérzékét,
- ritmus- és hangsúlyérzékét,
- zenei emlékezetét,
- lapról olvasási készségét,
- intonációs és dinamikai érzékenységét,
- motivikus és strófikus gondolkodásmódját,
- képességét motívumok és dallamok rögtönzött összefűzésére, tánczenei folyamatok önálló megvalósítására, népzenei darabok koncertszerű előadására,
- kamarazenei alkalmazkodóképességét és kommunikációját.

Alakítsa ki

- a fejlett légzéstechnikát,
- a kiegyenlített tónusú, hangszínekben telt klarinéthangot,
- a biztonságos hangindítást és lezárást,
- az egyenletes ujjtechnikáját.

A tárogató tárgy választható, nem kötelező.

3. Kamarazene tanítás szakirányú feladatai

Népszerűsítse

- a társas zenélés hagyományos formáit, ösztönözze a növendékeket együtt muzsikálásra, akár saját örömeikre, akár színpadi ének- vagy tánckíséret céljait szolgálva.

Készítse fel a növendékeket

- a hagyományos népzenei kamarazenélés önálló művelésére,
- a szólamok önálló, technikailag magas szintű, stílushű elsajátítására és megszólaltatására.

Járuljon hozzá

- a kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével a növendék személyiségének, egyéniségének formálásához.

Ismertesse meg a növendékeket

- a hangszeres népzene világával, gyakoroltassa a hangzó anyagok, kották egyéni és közös feldolgozását, ezek szabad alkalmazását, a zenei anyag folyamatos, dallam-, ritmus- és stílushű megszólaltatását, fejlesztve az igényességet a jó hangzásra, lendületes megszólalásra,
- az egymással társítható népi hangszerek sajátosságaival.

Fordítson figyelmet

- az egymás játékához, valamint az énekesekhez vagy táncosokhoz való alkalmazkodásra. A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse a zeneiskolai és más rendezvények műsorait.

VI.2.3.3 Elektroakusztikus zene

1. A szintetizátor tanításának szakirányú feladatai

Alakítsa ki a különböző billentéstechnikájú billentyűs hangszerek - akusztikus zongora, digitális zongora, szintetizátor - játéktechnikai és zenei alapjait,

Fejlessze a növendék zenei képességeit a szintetizátor és a hozzá tartozó digitális eszközök segítségével.

Alapozza meg a klasszikus és kortárs zenei műveltséget a digitális és számítástechnikai eszközök segítségével.

Fejlessze a hangszínek iránti fogékonyságot és a hallást a különböző előadásmódok finomabb megkülönböztetéséhez.

Adjon áttekintést a zenetörténet billentyűs irodalmáról, és ne zárkózzon el a jazz- és tánczene kiemelkedő alkotásaitól sem.

Foglalkozzon a szintetizátorra írott eredeti művekkel és átiratokkal, alakítsa ki az ezek interpretálásához szükséges játéktechnikai és stílusbeli jártasságot.

Ismertesse meg a hangszer technikai sajátosságait, hangtechnikai alapelveit.

Teremtse meg már az alsóbb évfolyamokon is az aktív kamarazenélés, zenekari játék lehetőségét,

- alakítson ki jó improvizációs készséget, ösztönözze a növendéket zenei fantáziájának kiélésére,
- készítsen fel a számítógépes zenei alkalmazások kreatív használatára,
- adjon lehetőséget a későbbi szintetizátor előadóművészi, illetve zeneszerzői pályára való felkészülésre.

2. Kamarazene tanítás szakirányú feladatai

Népszerűsítse a társas zenélés hagyományos formáit, ösztönözze a növendékeket együtt muzsikálásra.

Készítse fel a növendékeket- a hagyományos kamarazenélés önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag magas szintű elsajátítására és megszólaltatására.

Járuljon hozzá a kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével a növendék személyiségének, egyéniségének formálásához.

Ismertesse meg a növendékeket a hangszerek világával, gyakoroltassa a hangzó anyagok, kották egyéni és közös alkalmazását, a zenei anyag folyamatos, dallam-, ritmus- megszólaltatását, fejlesztve az igényességet a jó hangzásra, lendületes megszólalásra.

Fordítson figyelmet az egymás játékához való alkalmazkodásra. A kamaraegyüttesek közreműködésével színesítse a zeneiskolai és más rendezvények műsorait.

3. A számítógépes zene tanításának szakirányú feladatai

Komplexen gondolkodó, önálló zenei megnyilatkozásra képes személyiség fejlesztése, aki zeneelméleti téren is megfelelő alapképzettséggel rendelkezik.

A növendék zenei képességeinek fejlesztése a számítógépes zenei eszközök segítségével.

Teremtsen lehetőséget a művészetek közötti együttműködésre a számítógép segítségével.

Helyezzen hangsúlyt a képességek fejlesztésére, a lexikális tudás kizárólagos elsajátítása mellett.

Legyen a növendéknek átfogó, élményszerű képe a zene szerkezetéről, a művek formájáról.

Rendszeresen foglalkozzon a növendék komponálással, improvizációval.

Erősítse a kortárs zene iránti nyitottságot.

Az új számítógépes zenei alkalmazások és digitális eszközök figyelemmel kísérése és használatának önálló elsajátítása.

Az alapvető akusztikai és elektroakusztikai ismeretek elsajátítása.

Fejlessze fokozatosan zenehallgatással, kreatív kompozíciós és improvizatív feladatokkal a zenei fantáziát.

Nyújtson ismereteket a zeneelmélet alapvető szabályairól, a zenei formákról, a zene szerkezeti elemeiről.

Ismertesse a hangszerelés alapvető szempontjait, tudnivalóit.

Adjon ismereteket a számítógépes zeneszerzés és hangelőállítás különböző területeiről.

Ismertesse a szintetizátorok, a mintavevők és effektprocesszorok alapvető tudnivalóit.

Kiemelten foglalkozzon a számítógép segítségével írott művek megismertetésével és elemzésével.

Nyújtson ismereteket az elektroakusztikus darabok előadásának feladatairól.

Ismertesse az alapvető akusztikai és elektroakusztikai törvényszerűségeket.

VI.2.3.4 Vizsgakövetelmények évfolyamonként és tanszakonként

Az I. félév vizsgakövetelményei évfolyamonként és tanszakonként

ZONGORA: „A” tagozat

Hangszeres előképző 1, 2.: 2 gyermekdal vagy népdal

1-3. osztály: 1 etűd
2 darab választás szerint (lehet 4-6 kezes)

4-6. osztály: 1 etűd
1 szabadon választott mű

„B” tagozat

2. osztály: 1 etűd
1 klasszikus mű
1 Bartók: Mikrokozmosz darab

3-6. osztály: 1 etűd
1 barokk darab
1 Mikrokozmosz darab
1 szabadon választott mű

TK. „A, B” tagozat 2 szabadon választott mű

SZINTETIZÁTOR „A” tagozat:

Hek 1, 2. 2 gyermekdal vagy népdal

1. osztály: 1 etűd vagy C-dúr skála
1 darab a Zongoraiskola I-ből

2. osztály: 1 etűd

	1 darab a Gorsium szintetizátoriskola I-ből (vagy 1 darab a Zongoraiskola II-ből)
3. osztály:	1 etűd 1 darab a Gorsium szintetizátoriskola I-II-ből
4-5. osztály:	1 etűd 2 darab a Gorsium szintetizátoriskola II-III-ből (vagy 1 darab a Gorsium szintetizátoriskola II-III-ből és 1 barokk darab)
6. osztály:	1 szabadon választott előadási darab zongorán 2 darab a Gorsium szintetizátoriskola III-IV-ből
„B” tagozat	
2. osztály:	1 etűd 1 Bartók: Mikrokozmosz darab 2 darab a Gorsium szintetizátoriskola II-III-ből
3-6. osztály:	1 etűd 1 Mikrokozmosz darab 2 darab a Gorsium szintetizátoriskola II-IV-ből
TK. „A, B” tagozat	2 szabadon választott mű

FURULYA, FUVOLA, OBOA, KLARINÉT, FAGOTT, SZAXOFON:

Hangszeres előképző,

1. osztály:	4 gyermekdal vagy gyakorlat (tanulmányi haladástól függően előadási darab zongorakísérettel)
2 – 6. osztály, továbbképző:	1 skála gyakorlat (lehetőség szerint valamelyik etűdhez vagy az előadási darabhoz kötődően) 2 etűd 2 előadási darab zongorakísérettel

RÉZFÚVÓS „A, B” tagozat:

1-6. osztály TK:	1 gyakorlat 1 előadási darab zongorakísérettel

KAMARA TK I - IV:

2 különböző karakterű mű

NÉPI FURULYA

Ek. 1. osztály:	Táncritmusú népdalok(lassú csárdás, ugrós) eljátszása.
Ek. 2. osztály	Lassú csárdás és sebes csárdás dallamok eljátszása.
1. osztály	Székely betlehemes népdalok, könnyű lassú és sebes csárdás dallamok egyszerű, de stílusos előadása.
2. osztály	Felcsíki keserves, lassú és sebes csárdás, féloláhos, verbunk dallamok stílusos eljátszása gardonkísérettel is. Összesen mintegy 15-20 felcsíki dallam ismerete.
3. osztály	Gyimesi kerekas, féloláhos, lassú csárdás dallamok eljátszása.
4. osztály	Somogyi csárdás, ugrós dallamok eljátszása.
5. osztály	Palóc rubato és giusto dallamok eljátszása.
6. osztály	Moldvai táncdallamok.
Tk. I. évfolyam	Marosszéki és gyergyói táncdallamok
Tk. II. évfolyam	Felső-Tiszavidéki pásztornóták és szilágysági táncdarak
Tk. III. évfolyam	Küküllő vidéki lassúk, szaporák
Tk. IV. évfolyam	Bálványosváraljai, szásznyíresi, lesői dallamok

NÉPI KLARINÉT, TÁROGATÓ

1. osztály	5 gyermekdal, 5 ugrós dallam
2. osztály	dunántúli ugrós dallamok díszítés nélkül
3. osztály	ugrós dallamok összefűzve, lassú csárdások
4. osztály	dél-alföldi oláhos, lassú csárdás, friss csárdás dallamok
5. osztály	szatmári magyar verbunk, lassú és friss csárdások
6. osztály	székelyföldi táncok, aszimmetrikus ütemek, ritmusok

SZÁMÍTÓGÉPES ZENE

1-2. osztály	összefoglaló óra
3-4. osztály	összefoglaló óra

A II. félév vizsgakövetelményei évfolyamonként és tanszakonként

ZONGORA: „A” tagozat

Hangszeres előképző1, 2.:	3 előadási darab
1. osztály:	2 előadási darab 1 darab magyar zeneszerzőtől
2. osztály:	2 előadási darab 1 darab magyar zeneszerzőtől
3. osztály:	2 előadási darab 1 darab magyar zeneszerzőtől
4. osztály:	1 darab barokk 1 darab magyar zeneszerzőtől 1 darab szabadon választott
5. osztály:	1 darab barokk 1 darab magyar zeneszerzőtől 1 szabadon választott mű
6. osztály:	3 szabadon választott mű

„B” tagozat

2. osztály:	3 előadási darab 1 darab magyar zeneszerzőtől
3. osztály:	3 előadási darab 1 darab magyar zeneszerzőtől
4. osztály:	1 darab barokk 1 darab magyar zeneszerzőtől 2 darab szabadon választott
5. osztály:	J. S. Bach 1 szonatina tétel 1 romantikus 1 XX. századi mű
6. osztály:	J. S. Bach 1 teljes szonatina vagy szonáta vagy variáció 1 romantikus 1 XX. századi mű
TK. „A, B” tagozat:	2 különböző stílusú és hangulatú mű

SZINTETIZÁTOR „A” tagozat:

Hangszeres előképző1, 2.:	3 előadási darab
1. osztály:	2 darab a Zongoraiskola I-ből
2. osztály:	1 darab magyar zeneszerzőtől 1 darab a Gorsium szintetizátoriskola I-II-ből,
3. osztály:	1 darab magyar zeneszerzőtől 1 darab a Gorsium szintetizátoriskola I-II-ből,
4-5. osztály:	1 darab magyar zeneszerzőtől 2 darab a Gorsium szintetizátoriskola II-III-ből,
6. osztály:	1 szabadon választott előadási darab zongorán 3 darab a Gorsium szintetizátoriskola III-IV-ből,

„B” tagozat

2. - 3. osztály:	1 előadási darab 1 darab magyar zeneszerzőtől 1 darab a Gorsium szintetizátoriskola I-II-ből
4. osztály:	1 darab barokk 1 darab magyar zeneszerzőtől 2 darab a Gorsium szintetizátoriskola II-III-ből,
5. osztály:	J. S. Bach 1 XX. századi mű 2 darab a Gorsium szintetizátoriskola II-III-ből
6. osztály:	J. S. Bach 1 XX. századi mű 2 darab a Gorsium szintetizátoriskola III-IV-ből
TK. „A, B” tagozat:	2 különböző stílusú és hangulatú mű

FURULYA, FUVOLA, OBOA, KLARINÉT, FAGOTT, SZAXOFON:

Hangszeres előképző:

1. osztály:	4 gyermekdal vagy gyakorlat (tanulmányi haladástól függően előadási darab zongorakísérettel)
2 – 6. osztály, továbbképző:	1 skála gyakorlat (lehetőség szerint valamelyik etűdhöz vagy az előadási

darabhoz kötődően)

2 etűd

2 előadási darab zongorakísérettel

RÉZFÚVÓS „A, B” tagozat:

1. osztály:	1 gyakorlat 1 előadási darab
2-6. osztály, Tk. I-IV.:	1 skála 1 gyakorlat 1 előadási darab

KAMARA FŐTÁRGY:

Tk. I-IV.:	2 különböző karakterű mű

NÉPI FURULYA

Ek. 1. osztály:	Rubato és giusto népdalok eljátszása, magyar nyelvi hangsúlyozással és ritmikával.
Ek. 2. osztály	Rubato, lassú és sebes csárdás dallamok eljátszása a Székelyföldről.
1. osztály	Rubato, lassú és sebes csárdás és forgató dallamok stílusosan díszített, variált eljátszása a Székelyföldről.
2. osztály	Felcsíki keserves, lassú és sebes csárdás, féloláhos, verbunk dallamok
3. osztály	Gyimesi lassú magyaros, sebes magyaros és csárdás, kettős, sirülője, keserves dallamok eljátszása gardonkisérettel is..
4. osztály	Dél-dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása.
5. osztály	Palóc giusto és rubato dallamok eljátszása. Dudautánzó furulyajáték
6. osztály	Széki lassú csárdás, magyar. Moldvai táncdallamok.
Tk. I. évfolyam	Gyimesi keservesek és táncdallamok, székelyföldi táncdarabok
Tk. II. évfolyam	Nógrádi pásztornóták és táncdallamok

Tk. III. évfolyam

Küküllő menti páros táncok

Tk. IV. évfolyam

Bálványosváraljai, szásznyíresi dallamok

NÉPI KLARINÉT, TÁROGATÓ

1. osztály

10 gyermekdal, 10 ugrós dallam

2. osztály

dunántúli ugrós dallamok díszítés nélkül

3. osztály

ugrós dallamok összefűzve, lassú csárdások

4. osztály

dél-alföldi oláhos, lassú csárdás, friss csárdás dallamok

5. osztály

szatmári magyar verbunk, lassú és friss csárdások

6. osztály

székelyföldi táncok, aszimmetrikus ütemek, ritmusok

SZÁMÍTÓGÉPES ZENE

1-2. osztály

tanszaki hangverseny

3-4. osztály

tanszaki hangverseny

SZOLFÉZS FŐTÁRGY:

Ek. 1. évfolyam

sz-m, sz-l, l-sz-m, m-r-d, l-sz-m-r-d, sz-f-m-r-d

Dallamfordulatok éneklése, olvasása, felismerése

SZOLFÉZS KÖTELEZŐ TÁRGY:

Ek. 2. évfolyam

sz-m, sz-l, l-sz-m, m-r-d, l-sz-m-r-d, sz-f-m-r-d,

m-r-d-l,-sz, l-sz-m-r-d-l,-sz,

dallamfordulatok éneklése, olvasása, felismerése

1. osztály

30-40 népdal és műzenei szemelvény, 4-5 kánon,

3-4 bicínium, hangszerkíséretes mű

Tájékozódás a vonalrendszerben

Ismeretlen, egyszerű, rövid dallamfordulatok hallás utáni visszaéneklése szolmizálva

Ismeretlen, az olvasási anyagnál egyszerűbb ritmusok és dallamok lejegyzése részekre bontott diktálással.

Ismeretlen, könnyű négyütemes dallamok memorizálása 2-3 meghallgatás után.

Memorizálás belső hallás alapján kottaképről

2. osztály

Dalok, dallamfordulatok éneklése megadott hangnemben ábécével is.

A tanult hangközök éneklése és felismerése együtthangzásban, vagy felbontásban.

A népdalok sorszerkezetének felismerése

Hangsorok ismerete 3# - 3b előjegyzésig

A tanult hangsorok felismerése

A zenei értelmezés megalapozása

A helyes kottaírás kialakítása

30-35 magyar népdal és ugyanennyi hasonló stílusú gyakorlat 10-15 bicínium, kánon.

Barokk táncjátékok

A zenei anyag olvasása szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel és szöveggel.

Egyszerű dallamok gyors memorizálása, transzponálása

Ismeretlen, az olvasási anyagnál egyszerűbb ritmusok és dallamok lejegyzése 4-5 meghallgatás után

Dalok, dallamfordulatok éneklése megadott hangnemben ábécével is

A tanult hangközök éneklése mindkét irányban ábécével is, felismerése együtthangzásban vagy felbontásban

A tanult hangsorok ismerete 3# - 3b előjegyzésig

A népdalok sorszerkezetének megállapítása

A barokk táncok jellegzetességei

3. osztály

20 magyar népdal

20-30 funkciós népzenei dallam, műzenei téma lehetőleg funkciós kísérszólammal

A népzenei anyaghoz hasonló egyszerű dallamok lapról olvasása, szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel, szöveggel – memorizálás

Könnyű periódus lejegyzése részekre bontott diktálás alapján.

Dúr, moll hangsorok ismeret 4#-4b előjegyzésig

Az elméleti ismeretek fejezetben felsorolt hangközök és hármashangzatok éneklése mindkét irányban szolmizálva és ábécés nevekkal. Felismerésük együtthangzásban, vagy felbontásban.

4. osztály

10-15 a periódusnál nagyobb terjedelmű – klasszikus mű feldolgozása, élményszerű megszólaltatása

40-50 dallam éneklése (ennek kb. 60 %-a bécsi klasszikus mű) szolmizálva, vokálisokkal, ábécével, szöveggel)

Könnyű, kétszólamú gyakorlatok lapról olvasása szolmizálva és ábécés nevekkal

Dallam kiegészítése, funkciós második szólam keresése

Az eddig tanult hangközök felismerése együtthangzásban hallás után, szolmizálva és ábécés nevekkal

A négyféle hármashangzat felismerése, éneklése együtthangzásban 5# 5b előjegyzésig

A dúr és moll hármashangzatok fordításai szolmizálva és ábécés névvel (5# – 5b előjegyzésig), felismerésül együtthangzásban vagy felbontásban

Dominánsszeptim hangzat éneklése oldással, szolmizálva és ábécés névvel

Funkciós főhangok dúrban és mollban – az ezekre építhető hármashangzatok

Könnyű kétszólamú dallamok lejegyzéstechnikájának kialakítása

Az elemzési képesség elmélyítése: az egyszerű formák, a funkciók felismerése

A zenei műszavak, a bécsi klasszikus zeneszerzők neveinek helyes kiejtése és írása

ZENETÖRTÉNET –ZENEIRODALOM

5. osztály

A gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése

A szolmizáció keletkezése

A világi műzenestílus megszületése: trubadúrok, trouverek

A többszólamúság kezdeti formái

A homofónia és a polifónia fogalma

Egyházi műfajok: mise, motetta

A klasszikus vokálpolifónia: madrigál, chanson hangszeres zene: táncok, táncpárok, vokális hangszeres átiratok

A monódia: a firenzei Camerata, az opera születése, a görög és római mitológia szerepe a barokk operában és más világi műfajokban

Corelli, Vivaldi – concerto és concerto grosso Itáliában, programzene a barokk operában és más világi műfajokban

Bach életútja, az életének főbb állomásaihoz kapcsolódó műfajok: vokális művek: világi és egyházi kantáták, passiók

A korál szerepe Bach műveiben

hangszeres művek: billentyűs hangszerre írt polifón műformák (prelúdium, toccata, fantázia és fuga

operák, oratóriumok

szvittek, concerto grossok, orgonaversenyek

A bécsi klasszika főbb stílárja, formái, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsőrendűen reprezentáló műfajok alapján:

Haydn (szimfónia, vonósnégyes, oratórium)

Mozart (szimfónia, zongoraverseny, divertimento, szereinád, opera)

Beethoven (szimfónia, nyitány, versenymű, vonósnégyes, zongoraszonáta) életmű két korszak határán: a klasszikus és a romantikus Beethoven

6. osztály

Formatani összegzés:

periódus, bővített periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátaron-dó

vokális tételtípusok: recitatívo (secco, accompagnato)
ária, együttesek, kórus

A korai romantika főbb stíluselemi Schubert művei alapján: dal, dalciklus, szimfónia, zongoraművek, kamarazene

A romantika élményanyaga: új témák (történelem, mítosz, irracionalitás, népiesség) a 19. században a természeti élmények a romantikus zenében

új műfajok: a romantikus karakterdarab

a dal a 19. századi virágzása

a programszimfónia, szimfonikus költemény

A nemzeti stílusok kialakulása

Chopin, Liszt, Grieg, Smetana, Dvorak, Csajkovszkij
művészetének nemzeti vonásai

a német és francia romantika

a magyar nemzeti stílus: a verbunkos

Operatörténet a 19. században és a 19-20. század fordulóján:

a 19. századi olasz opera

jelenetszerkesztés, ária- és egyéb zártszám-típusok, irodalmi témaválasztás, műfaji jellegzetességek a 19. századi olasz operában, a verizmus

Verdi és Puccini művészete

Wagner művészetének jelentősége a 19. század zenéjében: az új zenedráma-koncepció: harmóniai és formai újítások, a vezérmotívum-technika, történelem és mitológia egy-egy opera tükrében

Muszorgszkij operái: az orosz történelem az operaszínpadon, népzenei hatások és zenedráma

a 19. századi magyar opera: Erkel

A különböző stílusirányzatok (impresszionizmus neo-klasszicizmus, expresszionizmus, szerializmus) sajátosságai, zenei orientációinak fő vonásai a következő mesterek életművében:

Debussy, Ravel

Mahler, Schönberg, Webern, Berg

A népzene, mint stíluselem a 20. század első felében

A jazz, mint stíluselem a 20. század első felében (a jazz történelmi és stílári gyökerei)

A hagyományos tonalitás felbomlása (pentatónia, modális hangsorok, egészhangú skála, modell-skálák, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia)

VI.2.4 A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei és témakörei

A művészeti alapvizsga tartalma

Az írásbeli vizsga tartalma

SZOLFÉZS

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtantervek

A vizsgán az iskola választhat a) és b) feladat közül.

Diktálás, elemzés

a) feladat

- Egy magyar népdal lejegyzése és elemzése

A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) lehet, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- Períódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet felső szólamának lejegyzése és elemzése

Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es löktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-a_v felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: a funkciók bejelölése, formai felépítés, a zenei ele-

mek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb.). Az idézet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

b) feladat

- Egy magyar népdal első két sorának lejegyzése és kiegészítése

A népdal négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus (2/4 vagy 4/4) legyen, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. A befejezéshez meg kell adni a szöveget. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet előtagjának lejegyzése és befejezése két szólamban, vagy felső szólamának lejegyzése

Az idézet 2/4, 3/4 vagy 4/4-es löktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-a_v felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán tizenkétszer hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Egy magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése

A népdal négysoros, 8-10 szótagszámú, tempó giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust, valamint színező hangokat tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet. Ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Lehet benne szinkópa, éles és nyújtott ritmus, triola, valamint átkötések. Az idézetben előfordulhatnak nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, esetleg moduláció is. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

„B” tagozat

Hangszer, zenetörténet-zeneirodalom, főtanszakok

- Hangközmenet lejegyzése

10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben (oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközök, bővített kvart és szűkített kvint). Diktálás előtt meg kell adni a violinkul-

csot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán hatszor hangozhat el.

- Hangzatilejegyzés

10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt (valamennyi hármashangzat és fordításai, valamint domináns szeptim). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.

- Egy négysoros, közepesen nehéz magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése

Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 legyen. A ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Az idézet tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Szolfézs főtanterv

- Hangközmenet lejegyzése

10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben, hangnemi kitérésekkel. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán háromszor hangozhat el.

- Hangzatilejegyzés

10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, maximum egykvintes hangnemi kitéréssel, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.

- Egy közepesen nehéz, enyhén díszített magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése

Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.

- *Periódus terjedelmű kétszólamú műzenei idézet lejegyzése*

Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet. Az idézet tartalmazzon változatos ritmikai, dallami fordulatokat átkötéseket, lehetnek benne hangnemi kitérések és moduláció. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

„A” tagozat

Hangszer, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- A zenei korszakok felsorolása időrendben. A barokk korszak ideje, rövid általános jellemzése és zenei jellegzetességei.
- A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit [táncok, táncpárok], fuga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése. Két - a tanuló által ismert, meghallgatott - mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: A fuga művészete vagy a Wohltemperiertes Klavier kötetei). Egy vokális műfaj jellemzése (pl. Bach kantátái, a kantáták tételei).
- A bécsi klasszicizmus időszakának 3 jelentős és több kevésbé ismert, de fontos zeneszerzőjének felsorolása. A klasszikus zene általános jellemzése. A bécsi klasszika korszakának jellemzése a barokkal összehasonlítva. A bécsi klasszika műfajai és jellemző formái, a szonátaforma részei. Joseph Haydn életéről röviden, fontosabb művei; a szimfónia tételei; Haydn szimfóniáinak három korszaka egy-egy példán keresztül; a vonósnégyes hangszerei. W. A. Mozart műveinek jellemző műfajai egy-egy példával; két különböző műfajú művének részletes bemutatása.

A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A” tagozat

Hangszer, zenetörténet-zeneirodalom, főtanszak

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének,

hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/ barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), abból kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság egyszerű zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai, és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4, vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is.
- A „hozott” anyag: 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

Hangszer főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket; alterált hangokat és hangnemi kitérést, modulációt is.
- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 4 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársak-

kal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is.
- A „hozott anyag”: 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül hármat kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját. - A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

„A” tagozat

Hangszer, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- Teszt, ami 15-20 általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos feladatot tartalmaz.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A GYAKORLATI VIZSGA TARTALMA

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve kamarazene főtanszakon a tanult hangszerből kell tenni.

FURULYA

„A” tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán- vagy altfurulyán (Kállay G.: Hangnemgyakorló, Paubon: Etűdök, Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello: d-moll szonáta, Loeillet de Gant: Szonáták op. 1 és op. 3, Vivaldi: F-dúr szonáta RV 52, d-moll RV 36, Telemann: F-dúr szonáta, kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos, 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az előadási darabot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólómű (Kállay G.: Hangnemgyakorló, V. Eyck: Variációk, Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Telemann: C-dúr szonáta, Veracini: a-moll szonáta, Lavigne: Rondeau és Tambourin I-II. tétel, Fesch: F-dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén).

Az etűd és kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

FUVOLA

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56-85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1-3. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonátatétel (Marcello: d-moll szonáta, Telemann: F-dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin,

Népszerűelőadási darabok nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Platonov: 30 etűd 1-10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1-5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1-4. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta-tételpár (Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén).
- Egy karakterdarab vagy kamaramű (Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

OBOA

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű (Sellner: Etűdök, Snieczkovsky: Etűdök I., Hinke: Skálaetűdök, Wiedemann: 45 etűd nehézségi szintjén).
- Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is (Albinoni: B-dúr concerto III. t., Geminiani: e-moll szonáta: I-IV. t., Sosztakovics: Románc nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Wiedemann: 45 etűd, Pietzsch: Schule für die Oboe, Braun: 18 caprice).
- Két előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is, pl. egy barokk mű lassú és gyors tétele, vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab (Corelli: Barbirolli: F-dúr concerto, Händel: Ária és Rondinella, Telemann: c-moll szonáta, Albinoni: B-dúr concerto: II-III. t., Cimarosa: Oboaverseny III-IV. t., Head: Gavotte, Presto, Elégikus tánc, Lawson: Honeysuckle Reg, Vivaldi: C-dúr oboaverseny - kis C-dúr P.V. 44-F. VII. no. 4/1. t. nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KLARINÉT

„A” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 60-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Dancla: Románc [Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 39.], Weber:

Sonatina [Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 44], Haydn: Szent Antal korál [200 év klarinétmuzsikája] Barokk és klasszika, Mozart: Románc [Klarinétmuzsika 10.], Weber: Vadászórus [Kis előadási darabok 19]; Ludwik Kurkiewicz I.: 57., 72., 74., Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 15., 69., 84., Balassa György-Berkes Kálmán: Klarinétiskola II.: 13., 27., 28., 30., 74, nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 86-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75.; Jean-Jean I: 2. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina, Mendelssohn: Dal szöveg nélkül, (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9-es), Donizetti: Concertino II. tétel, Glinka: Vocalise, Tuček: B-dúr klarinétverseny II. tétel, Leopold Kozeluch: Esz-dúr Klarinétverseny II. tétel nehézségi szintjén; kamaraművek: Devienne: 6 duó, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 72., 86., Balassa György-Berkes Kálmán II.: 31., 40., 55., Kocsár Miklós: Ungaresca nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

SZAXOFON

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 50., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14371) 158., 178., 182., 24 könnyű etűd (M. Mule, A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 Studies (J. v. Beekum, Harmónia, HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz).
- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19 664), B. Marcello: Adagio (Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek - Kraszna L. EMB 14 251), Fr. Schubert: Sérénade (A.

Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136).

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Egy kíséretes vagy szólóművet lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két különböző karakterű etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., Szaxofon ABC II. (Perényi, EMB Z 14 299) 99., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J. v, Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 8.
- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (pl. egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell): G. Fr. Händel: Sicilienne et Gigue (A. Leduc AL 20 834), G. Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5-6 Muzika 14 103), F. Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij-Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl. Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A. Leduc AL 19 555), E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714).

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű (pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

FAGOTT

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Weissenborn: Fagottetűdök kezdőknek op. 8/1. kötet III. fejezet 23. G-dúr, IV. fejezet 1. C-dúr, 2. F-dúr nehézségi szintjén).

- Két-három előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű egyik tétele (Beethoven: Kontratánc/G-dúr, L. Fischer: Pincemester dala, Greccsanyinov: Tréfacsináló nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Weissenborn: Fagottetűdők kezdőknek op. 8/1. kötet IV. fejezet 2. F-dúr, op. 8/2. kötet 14. F-dúr, 15. d-moll, Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat I., 4. nehézségi szintjén).
- Két-három különböző karakterű darab vagy tétel-pár, az egyik lehet kamaramű tétel (Farkas F.: Népdalszonatina I-II. tétel, Telemann: F-dúr szonáta, Wiessendorf: Téma és variációk nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KÜRT

„A” tagozat

- Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. nehézségi szintjén); az egyik etűd helyett lehet kamaramű is (Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G. F. Händel: Sándor-ünnep nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (J. Mattheson: Ária, A. J. Varlamov: Orosz népdal, J. A. Hasse: Két tánc, G. F. Händel: Bourrée, Mező: Tánc, Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén),

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.
- Egy kantiléna (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. nehézségi szintjén).
- Két etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is).
- Egy előadási darab (Beethoven: Románc, Loeillet: Szonáta, Skroup: B-dúr koncert, Frehse: Andante, Székely: Szonatina II-III. tétel nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., Clodomir: Petits exercices 1-21., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74., Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornósy: Szonatina nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53., Clodomir: Petits exercices 1-29., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy, az előbbtől eltérő stílusú előadási darab (Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HARSONA

„A” tagozat

- Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat-felbontással.
- Egy etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./151., 158., 247., Steiner: Harsona-ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet, futóskála, futóskála oktávzárással).
- Egy etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola I./136., 137., Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./217., 300., 352., Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Ária [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TENORKÜRT

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
- Egy etűd (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. [51-116.] Clodomir: Etűdök I-II. nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Aria [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

BARITON

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Steiner: Bariton-ABC 56-66; Perényi: 347 etűd harsonára 100-115. nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal [20.], L. Mozart: Trombitaszó [22.], Anonymus: Hornpipe [24.], H. Purcell: Induló [26.], Corelli: Gavotta [28.], Rimsky-Korsakov: Mazurka [35.], vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
- Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
- Egy etűd (Steiner: Bariton-ABC 70-86; Perényi: 347 etűd harsonára 130-137. nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett [27.], Nagy Olivér: Chorea Hungarica [31.], G. Giordani: Arietta [33.], G. B. Pergolesi: Aria [34.], Bogár István: 4 bagatell [36.]; Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok).
- Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TUBA

„A” tagozat

- Egy skála (legalább három variációval).
- Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (F. Schubert: Bölcsődal [169], H. Purcell: Rigaudon [166] nehézségi szintjén). Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála (dúr és moll változata, legalább három variációval).

- Egy gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (J. Brahms: Bölcsődal - [176] H. Purcell: Rigaudon - [166] nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

ZONGORA

„A” tagozat

A 4 stíusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab (Bach: 18 kis prelúdium 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok, Telemann: Kezdők zongoramuzsikája nehézségi szintjén).
- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció (Könnyű szonatinák, 15 könnyű szonáta, Szonatina album, Clementi: C Op. 36 Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatinagyűjtemény I-II. kötet nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Emlékezés, Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás, Pacsirtadal, Schubert: Táncok, Keringők nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók Béla: Mikrokozmosz III/84 Mulatság, 90 Oroszos 91-92, Kromatikus invenció IV/97 Notturmo, Kodály: Gyermektáncok 5-10 nehézségi szintjén).

A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab:

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: 18 kis prelúdium 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók C, a, F nehézségi szintjén).
- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, variáció (15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, E Hob. XVI/13, D Hob. XVI/14, Mozart: 6 bécsi szonatina, Beethoven: Szonatinák, Grazioli: G-dúr Szonáta nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Fantáziatánc, Chopin: Keringők a, h, nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V/128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok nehézségi szintjén).

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

SZINTETIZÁTOR

„A” - „B” tagozat

- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció (Könnnyű szonatinák, 15 könnyű szonáta, Szonatina album, Clementi: C Op. 36 Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina-gyűjtemény I-II. kötet nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Emlékezés, Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás, Pacsirtadal, Schubert: Tánccok, Keringők nehézségi szintjén).
- 2 darab a Gorsium szintetizátoriskola III-IV-ből

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

NÉPI FURULYA

Palóc giusto és rubato dallamok eljátszása. Dudautánzó furulyajáték.

Széki lassú csárdás, magyar. Moldvai táncdallamok.

NÉPI KLARINÉT / TÁROGATÓ

Dél-alföldi oláhok, lassú csárdás, friss csárdás dallam.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA TARTALMA

1. AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A” tagozat

Zenetörténet-zeneirodalom főtantervek

Diktálás, elemzés

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése és elemzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: formai felépítés, zenei értelmezés (felütések, kötések, előadásmódra vonatkozó jelek bejelölése), zenei elemek megjelölése (hangzatfelbontás, késleltetés, szekvencia). Az idézet zongorán két szólamban nyolcszor hangozhat el.

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam felének lejegyzése és befejezése. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, amely zongorán hatszor hangozhat el.

Szolfézs főtan szak

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

„B” tagozat

Hangszer, kamarazene főtan szak

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Szolfézs főtan szak

- Kétszólamú barokk idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
- Egyszólamú XX. századi dallam lejegyzése. Az idézet tartalmazhat változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

2. A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A” tagozat

Hangszer, kamarazene, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.
- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami és fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.
- A „hozott anyag”: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján; 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig), ezek közül három kotta nélkül, saját kíséréssel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

SZOLFÉZS

„B” tagozat

Hangszer, kamarazene főtanszak

- Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.
- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 6 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, lehet benne hangnemi kitérés és moduláció is; C-kulcs előfordulhat.
- A „hozott” anyag: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

„A” tagozat

Hangszer, kamarazene és zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- Teszt, ami 10-15 egyszerű, általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A GYAKORLATI VIZSGA TARTALMA

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve a tanult hangszerből kell tenni.

FURULYA

„A” tagozat

- Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab (Paubon: Études Melodiques 1., 7., Brüggen: Etüddök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke, Winterfeld: Technische Studien, Telemann: Fantáziák, Eyck: Dér Fluyten Lust-hof I-III. nehézségi szintjén).
- Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny) és egy korabarrokk, vagy XX. századi mű, vagy tétel (Telemann: f-moll szonáta, d-moll szonáta, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., Vivaldi: G-dúr concerto, Dornel: Sonate op. 3 no.7, 3 altfurulyára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab (Brüggen: 1., Quantz: Solos 1-5./Baroque Solo Book, Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III., G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll nehézségi szintjén).
- Egy teljes szonáta vagy concerto és 1 korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amelyből 1 lehet kamaramű (Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.), Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, Vivaldi: a-moll piccoloverseny RV445 nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

FUVOLA

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet valamelyik darabja nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Marcello, Veracini, Telemann műveinek nehézségi szintjén).
- Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű vagy kamaramű (Fauré, Doppler, Mező Imre, Szervánszky Endre műveiből).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1-5., Andersen: 24 etűd fuvolára/1.; Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény valamelyik darabja nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Händel: Hat szonáta, egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi mű (Farkas: Bihari román táncok nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

OBOA

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű (Ferling: 48 etűd, Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I-II., Luft: 24 etűd oboára, Kerényi Sándor: 22 etűd oboára nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy
- Egy karakterdarab, vagy 1 kamarazenei mű.

Javasolt előadási darabok: Donizetti: Szonáta, Telemann: a-moll szonáta, Telemann: g-moll szonáta, Vivaldi: d-moll concerto, Vivaldi: a-moll concerto, Marcello: d-moll concerto, Bartók: Három csíkmegyei népdal, Gaál: Szonatina, Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I., Nielsen: Románc és Humoreszk, Glinka: Ária és Rondo, Cimarosa: c-moll oboaverseny I-II.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

A javasolt vizsgaanyag megegyezik az „A” tagozat anyagával, kiegészítve a következőkkel. Ferling: 18 gyakorlat, Paessler: 6 capriccio, Schumann: 3 románc, Bellini: Concertino, Dubois: Középkori ballada, Bozza: Conte pastorale, Haydn: C-dúr oboaverseny, Webber: Concertino, Hummel: Bevezetés, Téma és variációk, Ránki: Don Quijote y Dulcinea, Händel: c-moll szonáta, Händel: g-moll szonáta, Hindemith: Szonáta.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

KLARINÉT

„A” tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök I. nehézségi szintjén);
- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Wagner: Adagio, Barat: Szlovén dal, Donizetti: Concertino I-II. tétel, Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Bartók: Három csíkmegyei népdal, Draskóczy: Korondi táncok; kamaraművek: Pränzer: 3 duó concertante, Pleyel: Duók: I-II., Devienne: Concertino 2 klarinéttra és zongorára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Napi gyakorlatok, Klosé Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök II. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Danz: Szonáta, Stamitz: Esz-dúr koncert, Weiner: Csúrdöngölő, Dimler: B-dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33; kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I-II., Pränzer: 3 duó concertante nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

SZAXOFON

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmennel, domináns-, ill. szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.
- Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű az itt felsorolt, ill. a szakközépiskola tantervében 2. évfolyamtól szereplő kötetekből; vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15.; J. v. Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 13-tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20 402) bármely azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár.
- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: A. Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20 835); G. Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20 828); J. S. Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz-dúr szonáta (Hresztomatyija 5-6. Muzika 14 103 v. G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Rondo Op. 63. (Perényi: Szax. ABC II/84 EMB 14 299); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.); A. Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22 177); E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714); M. Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade); lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.

- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Egy kíséretes vagy szólóművet minden esetben kívülről kell játszani.

„B” tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangsze-
re az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmennel, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

- Két különböző karakterű, a 6. évfolyam szintjének megfelelő etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 19-től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) egy azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.
- Két különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (ajánlott pl. egy barokk szonáta vagy versenymű lassú-gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű): J. S. Bach: Szonáta (A. Leduc AL 20 831); G. Fr. Händel: 2. szonáta (A. Leduc AL 20 829); G. Fr. Händel: 6. szonáta (A. Leduc AL 20 830); A. Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R. Schumann: Fantáziadarab (G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Fantaisie brillante (H. Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 259 H.L.); E. Bozza: Scaramouche (A. Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A. Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade) bármely darab; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát.
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű.

Minden esetben összesen két vizsgadarabot kívülről kell játszani: pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd.

FAGOTT

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat, Weissenborn: 2. kötet etűdjei nehézségi szintjén.).
- Két-három előadási darab, amelyből lehet egy kamaramű, versenymű vagy szonáta tétel-pár (Pécsi J.: Dörmögő Dömötör, Vivaldi: d-moll fagottverseny II-III. tétel, Milde: Andante, Tarantella nehézségi szintjén; kamaradarabok: Mozart: Könnyű triók KV. 240, 252-oboa, fagott, zongora, Telemann: Kánonszonáták, Debussy: A kis néger-fúvósötös-nehézségi szintjén.).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Neukirchner: 23 középfokú etűd, Weissenborn: Fagottiskola II. kötet, Jacobi: Hat középfokú gyakorlat nehézségi szintjén).
- Egy szonáta, vagy versenymű tétel-pár (Vivaldi: d-moll fagottverseny, Marcello: e-moll szonáta, Telemann: f-moll szonáta nehézségi szintjén).
- Egy kamaradarab vagy kamaramű (Miroshnikov: Scherzo, M. Ried: 3 fantasztikus darab, Telemann: Kánonszonáták, Vivaldi: G-dúr kettősverseny - oboa-fagott, Farkas F.: Régi magyar táncok - fúvósötös nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KÜRT

„A” tagozat

- Egy kantiléna transzponálása Esz-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; (Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D-dúr kürtverseny, Händel: Ária, Skroup: B-dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina, Szervánszky: Kis szvit nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Transzponálás Esz-, vagy D-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/136., II/187. nehézségi szintjén).
- Egy etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén).
- Egy kamaramű (Mozart-kürtduók, Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok - fúvósötös - nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel (ajánlott előadási darabok a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tanterv 8-10. oldalán, valamint Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (előadási darabok: Albinoni: Esz- dūr, g-moll, C-dūr concerto, Barat: Fantázia, Gedicke: Koncertetűd; kamaraművek: Borst: Trombitaduók, Mező Imre: Variációk, Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió, Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dūr és 1 moll skála másfél oktávon, öt képlettel.
- Két etűd, vagy 1 etűd és 1 kamaramű (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dūr, g-moll, C-dūr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dūr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén).
- Egy más stílusú előadási darab (Bozza: Capriccio nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HARSONA

„A” tagozat

- Egy etűd (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 14. Andante, 16. Allegretto leggiero, 17. Allegro moderato, 18. Allegro moderato, 19. Andante, 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabokat lásd a hatályos tanterv 46. oldalán).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 33-35., 37., 38., 44., 46-50.; II.: 3., 4., 9-12., 14-16., 18., 20., 21., 29., 30., 32., 33., 38-40., 46. gyakorlatok nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tantervben).
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TENORKÜRT

„A” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála ok-távzárással).
- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. 1-30. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála ok-távzárással).
- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. 30-53. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai trombita tantervben).
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

BARITON

„A” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála ok-távzárással).

Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Kopprasch: Technikai etűdök 7-16. Perényi: 347 etűd harsonára 250-270. nehézségi szintjén).

- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei).
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl. hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála ok-távzárással).
- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (Kopprasch: Technikai etűdök 7-22. Perényi: 347 etűd harsonára 250-270; Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai harsona tantervben).
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

TUBA

„A” tagozat

- Két etűd (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén).
- Két előadási darab (G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két gyakorlat (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291-297. gyakorlatok nehézségi szintjén).
- Két előadási darab (B. Marcello: Szonáta I. tétel, Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén). Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

ZONGORA

„A” tagozat

A négy stíusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab, vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció (nehézségi szint: Händel: Könnyű zongora darabok Schaconne, Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, Bach: Francia szvit G táncjátékok).
- Klasszikus szonáta-tétel (Beethoven: Szonáta G Op. 49 no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79.; rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Kinderszenen, Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/102 Felhangok, V/130 Falusi tréfa nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Egy barokk mű: többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: h-moll háromszólamú invenció, Francia szvit, Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A-dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén).
- Egy klasszikus szonáta-tétel (Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19, Mozart: C-dúr szonáta KV. 309 nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Liszt-Zempléni: Etűd 2 a, Liszt: Consolation Desz nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Szonatina, Mikrokozmosz VI/Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque E nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

SZINTETIZÁTOR

„A” - „B” tagozat:

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab, vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció (nehézségi szint: Händel: Könnyű zongora darabok Schaconne, Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, Bach: Francia szvit G táncjátékok).
  - Klasszikus szonáta-tétel (Beethoven: Szonáta G Op. 49 no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79.; rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 nehézségi szintjén).
  - Romantikus mű (Schumann: Kinderszenen, Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 nehézségi szintjén).
  - XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/102 Felhangok, V/130 Falusi tréfa nehézségi szintjén).
  - 2 darab a Gorsium szintetizátoriskola III-IV-ből
- A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

NÉPI FURULYA

Bálványosváraljai, szásznyíresi, lesői, magyarnemeyei dallamok.
Magyarszováti, visai, füzesi dallamok.

NÉPI KLARINÉT / TÁROGATÓ

Székelyföldi táncok.

Aszimmetrikus ütemek, ritmusok.

Hangnem- modulációk.

Oktáv-váltás.

VI.2.4.1 A művészeti alap- és záróvizsga

1. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Fúvóhangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,

- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Billentyűs hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

2. Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

3. A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),

- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

VI.2.5 Alkalmazható tankönyvek, kották jegyzéke „A” és „B” tagozaton

Zongora

1. osztály

Válogatott etűdök zongorára (Teöke) I. kötet

Zongoraiskola 1.

Czerny: Etűdök zongorára op. 599.

2. osztály

Válogatott etűdök zongorára (Teöke) II. kötet

Zongoraiskola 2.

Papp Lajos: Zongora ABC 2. kötet

Cserny: Etűdök zongorára op. 599.

3. osztály

Válogatott etűdök zongorára (Teöke) III. kötet

Zongoraiskola 2.

Cserny: Etűdök zongorára op. 599.

Zongoráskönyv zeneiskola 3-4.

4. osztály

Válogatott etűdök zongorára (Teöke) IV. kötet

Zongoráskönyv zeneiskola 3-4.

Cserny: Etűdök zongorára op. 599.

Sitte: Etűdök zongorára op. 68.

Heller: Romantikus etűdök zongorára

5. osztály

Válogatott etűdök zongorára (Teöke) V. kötet

Zongoráskönyv zeneiskola 5.

Cserny: Etűdök zongorára op. 849.

Sitte: Etűdök zongorára op. 68.

Heller: Romantikus etűdök zongorára

6. osztály

Válogatott etűdök zongorára (Teőke) VI. kötet

Zongoráskönyv zeneiskola 5.

Cserny: Etűdök zongorára op. 821, 849.

Sitte: Etűdök zongorára op. 68.

Heller: Romantikus etűdök zongorára

TK. I - IV

Válogatott etűdök zongorára (Teőke) VI. kötet

Cserny: Etűdök zongorára op. 821, 849, 299.

Cramer: Válogatott tanulmányok

Heller: Romantikus etűdök zongorára

Liszt: 12 etűd zongorára op. 1.

Kamarazene

Aszalós T.: A zongorázó gyermek I-III.

Sári J.: Lépésről lépésre

Szőnyi E.: Kis kamarazene

Türk: Négykezes darabok gyerekeknek

Weiner: Három kis négykezes darab

Szávai – Veszprémi: Muzsikáljunk együtt

Teőke M.: Egy-mással

Szabó F.: Négykezes zongoradarabok

Weiner: LakodalmasChr. Bach: Duetti

Könnyű négykezesek Couperin-től Mozart-ig

Szintetizátor

1. osztály

Zongoraiskola I.

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola I.

2. osztály

Zongoraiskola I-II.

Bartók: Gyermeknek I.

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola I.

3. osztály

Zongoráskönyv 3-4.

Bartók: Gyermekeknek I-III.

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola II.

4. osztály

Zongoráskönyv 3-4.

Bartók: Gyermekeknek II-III.

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola II-III.

5. osztály

Zongoráskönyv 5.

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola II-III.

6. osztály

Zongoráskönyv 5.

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III-IV.

TK. I – IV

Válogatott etűdök zongorára (Teőke) VI. kötet

Cserny: Etűdök zongorára op. 821, 849, 299.

Cramer: Válogatott tanulmányok

Fehér József: Gorsium szintetizátoriskola III-IV.

Kamarazene

Kamarazene kezdők számára 1.

Gonda J.: A rögtönzés világa I.

Fuvoladuók kezdőknek

Hegedűmuzsika 2.

Korai barokk művek vonósokra

Gitármuzsika kezdők számára

Kamarazene 2. (triók)

triók két hegedűre és gordonkára

Duók hegedűre és gordonkára

Gordonkamuzsika kezdők számára

Gordonkaduók kezdők számára 1.

Furulya

EK. évfolyam

Lőrincz – Paragi: Furulya ABC

1. osztály

Lőrincz – Paragi: Furulya ABC

2. osztály

Lőrincz – Paragi: Furulya ABC

3. osztály

Lőrincz – Paragi: Furulya ABC

Czidra: Barokk etűdök szopránfurulyára

4. osztály

Sellner J.: Etüden for Oboe/ IV., V.

Gariboldi: 30 etűd fuvolára

Czidra: Altfurulya ABC

5. osztály

Sellner J.: Etüden for Oboe/ IV., V.

Gariboldi: 30 etűd fuvolára

6. osztály

Valk, t. v. der: 11 studies for flute

Kállay: Hangnemgyakorló szopránfurulyára

Tk. I-IV.

Vivaldi: 4 szonáta

Telemann: Szonáták

Hottetere: Szvitek

Bali János: A barokk díszítés iskolája

Barokk mesterek variációi szoprán- és altfurulyára II.

Táncok és kontratáncok dallamhangszerre

Vivaldi: a-moll concerto

34 Angol air

Az olasz barokk

Valentine: Szonáták

A korabarokk

Táncok és szonáták furulyára

Händel: 3 szonáta

TK. Furulya Kamarazene

Hegedűtriók (közreadja: Pejtsik Á.)

Kamarazene a 14-18. századból (közreadja: Bali J.)

Fúvóstriók kezdők számára (közreadja: Horváth Gy.)

Kamarazene II. - triók vonós, vagy fafúvós hangszerre Közreadja: Máriássy I. – Vígh L.)

W.A. Mozart: Hat noktürn

Németalföldi mesterek művei három hangszerre (közreadja: Czidra L.)

Angol dalok Erzsébet-kori énekeskönyvekből (közreadja: Dobszay L.)

J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások (közreadja: Sulyok I.)

Das Blockflötenquartett I. (közreadja: Hillemann)

Reneszánsz művek négy hangszerre (közreadja: Máriássy I.)

Németalföldi mesterek művei négy hangszerre (közreadja: Czidra L.)

G. Dufay: 10 Chansons

Klasszikus kánonok (összeállította: Molnár A.)

F. Caccini: Aure Volanti

Klasszikus kvartettmuzsika kezdők számára (közreadja: Pejtsik Á. – Vígh L.)

Reneszánsz táncok

Fuvola

1. osztály

Jeney: Fuvolaiskola I.

Fuvola ABC

Furolamuzsika kezdők számára 1.

2. osztály

Jeney: Fuvolaiskola II.

Furolamuzsika kezdők számára 1.

Devienne: 18 kis furoladuó

3. osztály

Jeney: Fuvolaiskola II.

Devienne: 18 kis furoladuó

Furolamuzsika kezdők számára 2.

4. osztály

Jeney:: Fuvolaiskola II.

Bántai- Kovács: Válogatott etűdök fuvolára 2.

Kis előadási darabok (duók)

Valentine: 12 szonáta (Kalmár)

5. osztály

Bántai- Kovács: Válogatott etűdök fuvolára 2.

Köhler: 15 etűd fuvolára

Robert Valentine: 12 szonáta

Gariboldi: 30 etűd

Debussy: Kis Néger

D. Scarlatti: 3 Sonata

6. osztály

Bántai- Kovács: Válogatott etűdök fuvolára 3.

Köhler: 15 etűd fuvolára

Gariboldi: 30 etűd

Robert Valentine: 12 szonáta

Handel: Hallei Szonáták

Mozart: Szonáták (K. 285)

TK. I.

Köhler: 15 etűd fuvolára

Gariboldi: 30 etűd

E. Kohler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66.

Robert Valentine: 12 szonáta

Loeillet: 12 szonáta op. 1., 3., 4.,

Gluck: G-dúr fuvolaverseny

Corelli: La Folia

Benda: Sonata C-dur

Bartók B.: Három csíkmegyei népdal

TK. II.

E. Kohler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66

Köhler: 15 etűd fuvolára

Vanhal: G-dúr Sonata
Telemann: f-moll sonata
Telemann: Zwölf Fantasien für Querflöte
Fiocco: Allegro
Mozart: Rondo, D-dúr (Pröhle)

TK. III.

Andersen: 24 etűd fuvolára
E. Kohler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66
Debussy: Syrinx
Schumann: Három románc
Farkas Ferenc: Bihari román táncok
Schubert: Téma variációkkal, B-dúrG. Fauré: Berceuse op. 16., 56., 79.

TK. IV.

E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75. 1., 2.
M. Moyse: Technikai etűdök fuvolára
Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára
Devienne: Fuvolakoncert
Devienne: 6 szonáta
Vivaldi: Concerto in do minore
Kuhlau: Bevezetés és Rondo
Borne: Carmen-fantázia

Klarinét

1. osztály

Kovács Béla: Klarinétozni tanulok I.
Könnyű előadási darabok
Klarinétmuzsika kezdők számára

2. osztály

Kovács Béla: Klarinétozni tanulok I.
Balassa-Berkes: Klarinétiskola I. duók
Répertoire zeneiskolásoknak

3. osztály

Kovács Béla: Klarinétozni tanulok I.

Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.

Balassa-Berkes: Klarinétiskola I-II. duók, tirók

Répertoire zeneiskolásoknak

Klarinétkvartettek kezdőknek 1.

4. osztály

Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.

Balassa-Berkes: Klarinétiskola I-II. duók, tirók

Klarinétkvartettek kezdőknek 1.

Klarinétkvartettek kezdőknek 2.

Répertoire zeneiskolásoknak

TK. I.

Kurkiewitz: II., III.

Paul Jeanjean: I. kötet

Kröpsch: I. kötet

Tucek: B-dúr Koncert I. tétel

Klarinétkvartettek kezdőknek 2.

Mozart: 5 Divertimento

Válogatott triók, kvartettek, kvintettek

Répertoire zeneiskolásoknak

TK. II.

Kurkiewitz: II., III.

Paul Jeanjean: I. kötet

Kröpsch: I. kötet

Váczai Gy.: Technikai gyakorlatok

Gambaro: 20 caprices

Mozart: 5 Divertimento

Válogatott triók, kvartettek, kvintettek

Wiedemann: Gyakorlatok V., VI.

Donizetti: Concertino

C. Stamitz: klarinétversenyek

Honegger: Sonatina

TK. III.

Klosé: 30 etűd

Kurkiewitz: III., IV.

Paul Jeanjean: II. kötet

Kröpsch: II. kötet

C. Stamitz: klarinétversenyek

Hoffmeister: B-dúr klarinétverseny

Saint-Saens: Szonáta

TK. IV.

Bitsch: 12 etűd

Cavallini: Caprices I., II.

Klosé: Karakterisztikus etűdök

Bach: Csellószvitek

Weber: Concertino

Poulenc: Szonáta

C. Stamitz: klarinétversenyek

Hoffmeister: B-dúr klarinétverseny

Kovács B.: Hommages

Oboa

1. osztály

Meszlényi: Oboa-ABC

Béres: Furulyaiskola

2. osztály

Hinke: Schule für die Oboe

Sellner: Etűdök

Oboamuzsika kezdőknek

Kamarazene kezdőknek

3. osztály

Hinke: Schule für die Oboe

Sellner: Etűdök

Oboaduók kezdőknek

Kamarazene kezdőknek

4. osztály

Sellner: Etűdök

Wiedemann: 45 etűd

Geminiani: e-moll szonáta

Purcell: Ária

Corelli-Barbiolli: F-dúr concerto

Handel: Ária és Rondinella

TK. I – IV

Ferling: 18 Etűd, 48 Etűd

Braun: 18 Caprice

Mille: 10 Etűd

Bozza: Etűdök

Telemann, Albinoni, Bach, Handel, Schumann, Vivaldi

szonáták és versenyművek

Cimarosa: Oboaverseny

Colin: Concerto no. 3.

Fagott

1. osztály

Hara: Fagottiskola I.

Weissenborn: Fagottiskola.

2. osztály

Goreczky: Fagottiskola I.

3. osztály

Goreczky: Fagottiskola II.

4. osztály

Sellner: Technikai gyakorlatok

TK. I – IV

Telemann, Albinoni, Bach, Handel, Schumann, Vivaldi előadási darabjai.

Weissenborn: Fagottiskola II.

Szaxofon

1. osztály

Perényi Péter-Perényi Éva: Szaxofon ABC I.

2. osztály

Perényi Péter-Perényi Éva: Szaxofon ABC I.

Herrer: Szaxofoniskola

Szaxofonmuzsika kezdők számára

3. osztály

Perényi Péter-Perényi Éva: Szaxofon ABC I-II.

Herrer: Szaxofoniskola

Szaxofonmuzsika kezdők számára

Joplin: Easy winners

Vivaldi: A tél

Massenet: Elégia

Debussy: A lenhajú lány

Mendelssohn: Velencei gondoladal

4. osztály

Perényi Péter-Perényi Éva: Szaxofon ABC II.

Herrer: Szaxofoniskola

Vivaldi: A tél

Massenet: Elégia

Debussy: A lenhajú lány

Mendelssohn: Velencei gondoladal

Handel: Sarabande

TK. I.

Perényi Péter-Perényi Éva: Szaxofon ABC II.

222 etűd szaxofonra

Klosé: Methode Complete 1., 2.

Mule: 53 Études 1., 2.

Mozart: Adagio

Telemann: Sonate in es

Handel: Sonate en Sol Mineur

TK. II.

Klosé: Methode Complete 1., 2.

Mule: 24 Études Faciles

Debussy Album

Előadási darabok altszaxofonra

Válogatott művek szaxofonra és zongorára II.

Harle: Scale and Arpeggios

Giampieri: 16 Studi

Klosé: 25 Mechanikus etűdök

Jolivet: Fantasia-Impromptu

Tomasi: Chant Corse

Handel: Sonata 1.

Handel: Sonata en Sol Mineur

Fauré: Pièce

Chopin: Nocturne

Fafúvós kamarazene

Joplin J.: Ragtimek

Kovács-Kesztler: Barokk muzsika

Bach: 6 szonáta

Devienne: Triók

Farkas F.: Maskarák

Hajdu: Fuvóstrió

Hajdn: Triók

Kodály Z.: Epigrammák

Mozart: Divertimento I-V.

Szőnyi E.: Öt régi tánc

Bach: Korálok

Mozart, Haydn: Klasszikus táncok

Susato: Danserye I-II.

Farkas Ferenc: Fúvósötös-szerenád

Hassler: Intraden

Trombita

1. osztály

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I.

Trombitamuzsika kezdők számára

2. osztály

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I.

Trombitamuzsika kezdők számára

3. osztály

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I-II.

Trombitamuzsika kezdők számára

4. osztály

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II.

Trombitamuzsika kezdők számára

5. osztály

Varasdy: Trombitaiskola III.

Arban: Trombitaiskola

Clodomir: Etűdök

G. F. Handel: B-dúr szonáta

Diabelli: Szonatina

6. osztály

Varasdy: Trombitaiskola IV.

Arban: Trombitaiskola

Clodomir: Etűdök

Handel: B-dúr szonáta

Diabelli: Szonatina

Telemann: F-dúr szonáta

Hanus: Impromptus

TK. I - IV.

Stamp: Warm Ups

Colin: Warm Ups

Peters: Gyakorlatok haladóknak

Maggio: Mindennapi gyakorlatok

Varasdy: Trombitaiskola III-IV. (egyoktávós, hatképletes skálatanulmányok)

Varasdy: Trombitaiskola IV. (másféléktávós, ötképletes skálatanulmányok)

Arban: Skálatanulmányok

Arban: Trombitaiskola

Clodomir: Etűdök (I, II, III, IV, VI.)

Keller: Szonáta

Corelli: e-moll szonátaPurcell: B-dúr szonáta

Kürt

1. osztály

Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola I.

Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre (kézirat)

Varasdy: Trombitaiskola I.

2. osztály

Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola I.

Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre (kézirat)

Varasdy: Trombitaiskola II.

3. osztály

Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.

Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre (kézirat)

Varasdy: Trombitaiskola III.

4. osztály

Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.

Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre (kézirat)

Maxime-Alphonse: Etűdök I.

Varasdy: Trombitaiskola IV.

TK. I - IV.

Kling: Etűdök

O. Franz: Kürtiskola

Kopprasch: Etűdök I.

Maxim – Alphonse: Etűdök I.

Thevet: 60 etűd I.

Geisler: Kürtiskola

Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre

MArcello: a – moll szonáta
Loeillet: Szonáta
Wagner: Walter dala
Vlaszov: Melódia
Grieg: Tavasz
Bozza: In Irland
Glazunov: Álom
Mendelssohn: Tavaszi dal
Händel: Larghetto
Pergolesi: Siciliana
Schubert: Ave Maria
Schubert: Serenade
Mozart: D-dúr kürtverseny
Mozart: Esz-dúr koncert No. 3.

Tuba

1. osztály

Jakab G.: Tubaiskola I.
Újfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára
Apáthy Á.: Tubaiskola I. (kézirat)
Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre
Újfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra

2. osztály

Jakab G.: Tubaiskola I.
Újfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola
Előadási darabok gordonkára (EMB)
Apáthy Á.: Tubaiskola II. (kézirat)
Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre
Újfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra

3. osztály

Jakab G.: Tubaiskola I.
Újfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola
Előadási darabok gordonkára (EMB)

Apáthy Á.: Tubaiskola III. (kézirat)

Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre

Újfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra

4. osztály

Jakab G.: Tubaiskola I.

Újfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola

Apáthy Á.: Tubaiskola IV. (kézirat)

Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre

Újfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra

C. Kopprasch: Etűdök

TK. I - IV.

Jakab G.: Tubaiskola II.

Újfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola

D. Meschke: Tubaiskola

Kietzer: Tubaiskola

Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II.

Harsona, tenor-bariton

1. osztály

Steiner: Harsona ABC

Steiner-Völgyi-Zilc: Harsonaiskola

Varasdy: Trombitaiskola I.

Steiner: Harsonaiskola

Újfalusi-Steiner: Előadási darabok

Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

2. osztály

Steiner: Harsona ABC

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Varasdy: Trombitaiskola I. 100-180

Újfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II.

Steiner: Előadási darabok

Borst-Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára

Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Steiner-Völgyi-Zilc: Harsonaiskola

Újfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra

3. osztály

Steiner: Harsona ABC

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Varasdy: Trombitaiskola I. 181-204

Varasdy: Trombitaiskola II. (I-XII. (1-50)

Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra

Borst-Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára

Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

C. Kopprasch: Technikai etűdök I.

Újfalusy-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II.

Marcello: Szonáta tételek

4. osztály

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Steiner: Harsona ABC

Varasdy: Trombitaiskola II. (I-XII. (51-116)

Clodomier: Etűdök I-II.

Kopprasch: Technikai etűdök

Újfalusy-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II-III.

Telemann: F-dúr szonáta

Diabelli: Szonatina

Újfalusy-Steiner: Előadási darabok

Marcello: Szonáta tételek

Gagliard: Szonáta tételek

Paudert: Berühmte Arien

Tk. I.

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Steiner: Harsona ABC

Collin: Kötésgyakorlatok

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.

Arban: Skálatanulmányok

Clodomier: Etűdök I-II.

Arban: Ritmustanulmányok, díszítés – és trilla-előkészítés tanulmányok, intervallumgyakorlatok

Kopprasch: Technikai etűdök I-II.

Bordogni: Volalises

Müller: Technikai gyakorlatok

Marcello: Szonáták

Paudert: Berühmte Arien

Kurpinski: Kavatina

Baldassari: Szonáta

Barat: Orientale

Händel: Hallei szonáta

Teleman: B-dúr szonáta

Rouger: Velencei karnevál

Tk. II.

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Collin: Lip flexibilites

Varasdy: Trombitaiskola IV.

Arban: Trombitaiskola

Clodomier: Etűdök I-II.

Arban: Ritmustanulmányok, díszítés – és trilla-előkészítés tanulmányok, intervallumgyakorlatok

Kopprasch: Technikai etűdök I-II.

Bordogni: Volalises

Müller: Technikai gyakorlatok

Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola III.

Ujfalusi – Steiner: Előadási darabok

Steiner: Harsona ABC

Marcello: Szonáták

Vivaldi: Szonáták

A trombitairodalom szonátái, előadási darabjai

Tk. III- IV.

Steiner: Mindennapi gyakorlatok

Stamp: Warm Ups

Collin: Warm Ups

Maggio: Bafúvási gyakorlatok

Collin: Skálatanulmányok

Arban: Skálatanulmányok

Arban: Famous Method for Trombone

Collin: Modern Method for Trombone

Müller: Technikai etűdök

Kopprasch: technikai etűdök

Bordogni: Vocalises

Lafosse: Complete Method

Clodomier: Etűdök I-IV.

Corelli: Szonáták

Marcello: Szonáták

Vivaldi: Szonáták

A trombita – és harsonairodalom szólóművei

Rézfúvós kamarazene

Mozart: Kürtduók

Beethoven: Szonáta kültre és zongorára

Schenk: 6 szonáta kültre

Durkó Zs.: Nyolc kürtduó

Mozart: 5 trió kürtökre

Hidas: Kamarazene kürtökre

Borst: Trombitaduók

Mező I.: Variációk

Vivaldi: g-moll koncert két harsonára

Müller: Duettgyűjtemény

Szbornyik: Harsonaduettek zongorakísérettel

Kocsár M.: Trió

Hidas: Quartettino

Csajkovszkij: Nápolyi tánc

Toronyzenék a XVII. századból

Szolfézs

Ek. 1-2. évfolyam

József Andrásné – Szmracsányi Magda: Zenei előképző olvasókönyv, munkafüzet

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Törzsök Béla: zenehallgatás az óvodában

Cini-cini muzsika

- **osztály**

Dobszay László: A hangok világa I.

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa (70 kánon)

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

- **osztály**

Dobszay László: A hangok világa II.

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.

Kodály Zoltán: Ötfokú zene I-II.

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa (70 kánon)

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

- **osztály**

Dobszay László: A hangok világa III.

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II.

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Kodály Zoltán: Válogatott bicíniumok

Bárdos Lajos: 70 kánon

- **osztály**

Dobszay László: A hangok világa IV.

Agócsy László: Zenei olvasókönyv

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Bárdos Lajos: 70 kánon

Kodály Zoltán: Bicíniumok

Győrffy István: Dallamírási feladatok

Zenetörténet – zeneirodalom

5 – 6. osztály

Dobszay László: A hangok világa V-VI.

Agócsy – Irsai: Énekeljünk, muzsikáljunk

Böhm: Zenei műszótár

Kórus

Bárdos: 70 kánon

Kicsinyek kórusa II.

Kicsinyek kórusa III.

20 egyenemű kar

40 egyenemű kar

Gyermekkarok II.

Gyermekkarok IV.

Daloló ifjúság

Kodály: Gyermek- és női karok

Kodály: Vegyeskarok

Balázs: Újabb kórusdalok

Tiszán innen, Dunán túl

A mi dalaink

A mi dalaink-ifjú Erdély, Kolozsvár

Balatoni népdalok

Kodály: Magyar népzene II. (énekhangra, zongorára)

Jertek, énekeljünk

Hangképző gyakorlatok

Kodály: Bicinia Hungarica

Ünnepeljünk (kórusgyűjtemény ált. és középiskolásoknak)

Fúvószenekar

J. S. Bach: 6 korál

Haydn: Szent Antal korál

Balázs : Muzica piccola

Hidas: Vidám zene

Kiadványok más hangszerekre írott anyag átírása fúvószenekarra

Apáthy: Fúvószenekari iskola I-III.

Purcell: Győzelmi ének

J. S. Bach: d-moll toccata és fuga

Eördögh: Kis nyitány

Számítógépes zene

Banay – Kruza: A szintetizátor a zenei gyakorlatban

A pedagógus által beszerzett irodalom

Népi furulya

Ek. 1. évfolyam

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2.

Ek. 2. évfolyam

Gergelyits Márta: Furulya előkészítő 2.

1. osztály

Bálint Éva – Juhász Zoltán: Éneklő furulya

Dévai János: Furulyaiskola I.

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. - Székelyföld

2. osztály

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. - Székelyföld

3. osztály

Juhász Zoltán: Furulyaiskola III. - Gyimes

Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika

4. osztály

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél-Dunántúl

5. osztály

Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége

6. osztály

Balogh Sándor: Moldvai csángómagyar furulyás dallamok és énekek

Tk. I.

Gyergyó-medencei gyűjtések, felvételek

Tk. II.

Juhász Zoltán: Az utolsó dudás – Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége

Tk. III.

Küküllő vidéki furulyaiskola, illetve példatár

Tk. IV.

Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele

Óbudai Népzenei Iskola módszertani kiadványai

Népi klarinét, tárogató

1. osztály

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2.

2. osztály

Bogyiszlói népzene Dubai János klarinétos

3. osztály

Pór Ferenc (Ozora)

4. osztály

Tari Rókus, Kovács Márton – Csongrád-Bokros

5. osztály

Szatmári bandák

Virágvölgyi – Vavrinecz: Szatmári népzene 1-2.

6. osztály

Homoródabásfalvi zenekar

Makfalva

Elek

Népzene kamarazene

Hangszeres népzene hangzó anyagai, kottái egyéni és közös feldolgozása, ezek szabad alkalmazása.

VI.2.6 A Zeneiskola magasabb évfolyamára lépés feltételei.

A Zeneiskola felsőbb osztályába az a tanuló léphet, aki az évfolyamára megállapított tantervi minimális követelményeknek eleget tett, arról bizonyítványt kapott és tanulmányait folytatni kívánja.

VI.2.7 A Zeneiskola tanulóinak beszámoltatása, tudásának és szorgalmának értékelése és minősítése

Az értékelés alapelvei

A Zeneiskolában a tanulók teljesítményét, a követelmények teljesítését folyamatosan értékelni, osztályozni kell.

Az osztályozás lehet részosztályzat (a tanuló tanítási órán nyújtott teljesítményének vagy részfeladatok teljesítésének rendszeres minősítése), és osztályozhatjuk az egy hónapban nyújtott teljesítményt is. A rész- és havi osztályzatokat a tanár pedagógiai gyakorlata alapján összesíti. Félév és tanév végén a tanuló féléves és egész évi teljesítményét kell osztályozni az előírt és teljesített követelmények alapján.

Félévkor és tanév végén a tanuló vizsgabizottság előtt ad számot tudásáról.

A tanévvégi osztályzatoknál meghatározó szempont a tanuló tanévben elért teljesítménye mellett a meghallgatásokon, vizsgán, előadásokon nyújtott teljesítménye.

A félévi beszámoló után a rézfúvós növendék a tanár javaslata alapján félévkor rézfúvós hangszert válthat.

Adható érdemjegyek:

- 5 (*jeles*), 4 (*jó*), 3 (*közepes*), 2 (*elégséges*), 1 (*elégtelen*)
- Az előképző évfolyamokon és zenekar, kórus, kamarazene, korrepetíció, választható tantárgyaknál: *jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg* - minősítés adható.

A tanuló félévben és a tanév végén elért osztályzatait a szorgalom osztályzat kivételével összegezni kell, ebből átlag érdemjegyet kell megállapítani.

Az átlagosztályzat a térítési díj megállapításához szükséges.

Felmentés vagy más ok miatt a tanuló főtárgyi és melléktárgyi osztályba sorolása eltérhet egymástól. Ebben az esetben az osztálybesorolásnál a főtárgyi osztályt kell figyelembe venni.

Az alapfokú évfolyamok elvégzése után növendékeink művészeti alapvizsgát tehetnek (27/98 MKM rendelet), így a továbbképző osztályokba való átlépéshez az iskolában tanulónak nem kell külön felvételi vizsgát tennie.

A szorgalom osztályozása:

A tanuló a főtárgy és a kötelező melléktárgy tanulásában tanúsított szorgalmát folyamatosan, lehetőleg havonta értékelni kell. Az alsó osztályos (10 éven aluli) tanulók esetében jó, ha a pedagógus a tájékoztató füzet útján értesíti a szülőket a tanuló szorgalmáról.

A szorgalom minősítésére **négy fokozatot** kell használni:

(5) példás, (4) jó, (3) változó, (2) hanyag

A szorgalom minősítését félévkor a tájékoztató füzetbe, év végén a bizonyítvány megfelelő rovatába kell bevezetni a napló alapján betűvel és számmal.

A szorgalom osztályzat a tanulmányi átlagba nem számít bele.

Az osztályozó, és a javító vizsgák lebonyolításának helyi szabályai:

A tanév folyamán a tanulók munkáját ún. részjegyekkel, havonta egy alkalommal pedig átlagjegyekkel osztályozzuk. A részjegyeket célszerű egy-egy kisebb feladat elvégzésére serkentő cézzal adni és nem feltétlenül törvényszerű, hogy a havi átlagjegy a részjegyek középarányosa legyen. (A nevelési és pedagógiai szempontból nem szerencsés, ha a részjegyek és a havi átlagjegyek között nagy az eltérés.)

Javítóvizsga:

- Kötelező tantárgyból a tanév végén kapott elégtelen osztályzat esetén a tanuló augusztus 25. – szeptember 10-ig javítóvizsgát tehet. A javítóvizsga napját az igazgató állapítja meg és az iskola hirdetőtábláján teszi közzé. A javítóvizsga idejéről és a javítóvizsgával kapcsolatban tudnivalókról a tanulók szüleit értesíteni kell. Ha a tanuló a javítóvizsgán nem jelenik meg, vagy a javítóvizsgán nem felelt meg, tanulmányait csak az osztály megismétlésével folytathatja.
- A javítóvizsgát bizottság előtt kell megtartani, melynek elnöke az igazgató vagy a megbízottja, tagjai a kérdező tanár és még egy, lehetőleg azonos vagy rokon szakos tanár.
- Javítóvizsga eredményét a főtárgy tanára vezeti be az anyakönyvbe és a bizonyítványba. A záradékot az igazgató és a főtárgy tanára írja alá, az eredményhirdetés a bizonyítvány kiosztásával történik.

Összevont beszámoló:

- Rendkívüli előrehaladás esetén a szaktanár javaslata alapján az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén két, esetleg több osztály anyagából tegyen összevont beszámolót. A főtárgyi beszámoló anyagát kétharmad részben a magasabb osztály anyagából kell összeállítani. A kötelező tantárgynál a magasabb osztály anyaga alapján kell az osztályzatot megállapítani.
- Összevont beszámolót a tanév végi beszámolókkal egyidejűleg, vagy az igazgató által megadott időben lehet tartani.
- Az összevont beszámoló engedélyezését írásban kell kérni. A kérelmet legkésőbb május 10-ig lehet az igazgatóhoz benyújtani.

Felsőbb osztályba lépés:

- A zeneiskola felsőbb osztályába az a tanuló léphet, aki a közvetlenül megelőző osztályt sikeresen elvégezte, arról bizonyítványt kapott és tanulmányaiban nincs megszakítás.
- Felmentés vagy más ok miatt a tanuló osztályba tartozása szolfézs, illetve a főtárgy esetében eltérhet egymástól. Ezt a bizonyítványban és az anyakönyvben is fel kell tüntetni. Ebben az esetben a felsőbb osztályba lépésnél a hangszeres osztályt kell figyelembe venni.

Tanulmányok folytatása ugyanabban az osztályban:

- Az a tanuló, aki osztálya tantervi anyagát önhibáján kívül elvégezni nem tudja, az igazgatótól legkésőbb május 10-ig kérheti, hogy tanulmányait a következő tanévben ugyanannak az osztálynak tanulójaként folytassa. Az igazgató a szaktanár meghallgatása után dönt. Ebben az esetben a tanuló osztályzatot nem kap. A bizonyítványba és az anyakönyvbe a fenti tényt be kell jegyezni „of.” rövidítéssel (osztályát folytathatja)
- Az előző osztályban folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akinek igazolt mulasztása valamely tantárgyból meghaladja az összes óraszám egyharmadát, kivéve, ha a tananyagot elsajátította és az igazgató engedélyével beszámolót tesz.
- Ugyanabban az osztályban tanulmányokat folytatni egy-egy tantárgyból is lehet. Ilyenkor a tanuló a többi tárgyból magasabb osztályba léphet.
- A legmagasabb zeneiskolai osztályt eredményesen végzett tanuló felvételi vizsga nélkül a zeneiskola továbbképző osztályába léphet.

Követelményrendszer, teljesítmények ellenőrzése:

Alapvető pedagógiai feladat a tanuló tevékenységének, ismereteinek, készségeinek, művészi megnyilvánulásainak rendszeres és folyamatos ellenőrzése, értékelése és minősítése. Mivel a tanulók egyéni és csoportos oktatásban vesznek részt, ezért a módszerek eltérőek. Egységes szempont a tantervi anyag elvégzése, a követelmény teljesítésének színvonala, illetve annak megállapítása, hogy a követelmény minimumát vagy maximumát teljesítette. A tanár értékeli a tanuló pozitív fejlődését, a tanulásban tapasztalt folyamatosságot, stagnálást, vagy visszaesést. A tanulók iskolai tevékenységének és teljesítményének ellenőrzése elméleti tárgyak, tevékenységek esetében előadói formában történhet.

Az oktató-nevelő munka értékelése:

Iskolánk valamennyi tanulójával szembeni alapkövetelmény, hogy önként vállalt tanulmányait tehetségének és képességeinek megfelelően végezze. Tanult tanszakának előírt követelményeinek eleget tegyen. A továbbhaladással kapcsolatos követelményeket a művelődési miniszter által az alapfokú művészetoktatásra előírt tantervi program és a helyi tantervi követelmények határozzák meg. A tanuló szorgalmának minősítési szempontjait jelen programban a tantestület fogadta el.

Az alábbiakban határozzuk meg az ellenőrzés módszereit és rendszerét:

- Egy tanévben minimum két alkalommal meghallgatást (félévi, év végi) és évközi tematikus (közös óra, bemutató) ellenőrzést kell tartani. A lehetőségeknek megfelelően az ellenőrzés egyéb (házi versenyek, növendék-koncertek) formái is alkalmazhatók.
- A tanulónak a tanév végén a tantervi követelményekben előírt vizsgaanyagot kell előadnia, amely tükrözi a tanuló technikai és zenei képességének, készségének fejlődését.
- A követelmények teljesítésének szinkronban kell lennie a végzett tananyaggal, ezért fontos, hogy a dokumentáció, napló tükrözze a tanévben elvégzett tananyagot.
- Az emelt szintű oktatásban részesülő un. „B” tagozatos tanulók évközi, illetve tanév végi ellenőrzéseken magasabb szintű követelményeknek kötelesek eleget tenni.

A tanulók jutalmazásának elvei:

Jutalmazhatnak: - szaktanár
                                  - igazgató

Jutalmazás elvei: - kiemelkedő tanulmányi munka

- versenyen elért eredmény

Jutalmazás formái:

- egyéni

- csoportos

- dicséret (igazgatói, tantestületi)

VI.2.8 A tanulói jogviszony létesítésének feltételei:

Iskolánkba a tanszakokra speciális képességvizsgálat alapján iratkozhatnak be a tanulók. Ügyelni kell arra, hogy a képességvizsgálat lehetőleg játékosan történjen, s ne jelentsen stresszt, lelki terhet a gyerekeknek.

A felvételnél figyelembe kell venni, hogy a Köznevelési Törvény értelmében a gyermeknek joga, hogy alapfokú művészetoktatásban részesüljön.

Az egyes tanszakok képességvizsgálati szempontjai:

Előképző 1.: hallás, ritmusérzék, tiszta éneklés

Előképző 2.: Előképző 1. eredményes elvégzése, vagy hallás, ritmuskészség, manuális készség, fizikai és fiziológiai adottság.

1. osztály: Előképző 2. eredményes elvégzése, vagy hallás, ritmuskészség, manuális készség, fizikai és fiziológiai adottság.

VII Egységes Pedagógiai Szakszolgálat

Intézményegységként működik iskolánkban a kistérségi feladatokat is ellátó pedagógiai szakszolgálat.

A 14/1994. MKM rendeletnek megfelelően a Szakszolgálati feladatok közül a következőket látjuk el:

- nevelési tanácsadás,
- logopédiai ellátás,
- korai fejlesztés, gondozás,
- továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás
- fejlesztő felkészítés,
- gyógytestnevelés, gyógyújszás

A feladatellátáshoz szükséges személyi feltételek adottak:

- 1 fő pszichológus
- 1 fő logopédus
- 3 fő gyógypedagógus
- 1 fő pedagógus
- 1 fő gyógytestnevelő

Tárgyi feltételek a fenti rendelet eszköz- és felszerelési jegyzékének megfelelően adottak.

VIII Pedagógiai szakmai szolgáltatások

A pedagógiai szakmai szolgáltatások közül a pedagógiai tájékoztatás és az igazgatási, pedagógiai szolgáltatás

- a pedagógusok képzésének, továbbképzésének és önképzésének segítése, szervezése
- a tanulmányi és tehetséggondozó versenyek szervezése, összehangolása,
- pedagógiai értékelés, melynek feladata mérni és értékelni a nevelési-oktatási intézményben végzett nevelő- és oktatómunka eredményességét, és segíteni a helyi, a térségi és az országos közoktatási feladatellátás szervezését

IX. A pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb

1. A pedagógiai program érvényességi ideje

A pedagógiai program hatálybalépésének időpontja 2009. szeptember 1.

Érvényességi ideje négy tanévre – azaz 2009. szeptember 1. napjától 2013. augusztus 31. napjáig – szól.

2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

2.1. A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

- A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

2.2. A pedagógiai programot 2 évente felül kell vizsgálni, legközelebb 2011-ben..

3. A pedagógiai program módosítása

3.1. A pedagógiai program módosítására:

- az intézmény főigazgatója,
- az intézményegységek, tagintézmények vezetői,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,
- a szülők közössége,
- az iskola fenntartója tehet javaslatot.

3.2. A szülők és a tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül a szülők közössége, illetve diák-önkormányzati képviselők útján kezdeményezhetik.

3.3. A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

3.4. A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

4.1. Az intézmény pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

4.2. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az intézmény fenntartójánál,
- az intézmény irattárában,
- az intézmény könyvtárában,
- az intézményegységek nevelői szobáiban,
- a főigazgatónál,
- az intézményegységek és tagintézmények vezetőinél
- az igazgatóhelyetteseknél,

- a szakmai munkaközösségeinek vezetőinél

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

1. A pedagógiai programot az iskolai diákönkormányzat 2009. június 08. napján tartott ülésén véleményezte, és elfogadásra javasolta.

Kelt: Tab, 2009.06.08.

.....

Az ált.isk.DÖK vezetője

.....

a Zeneisk.DÖK vezetője

2. A pedagógiai programot a szülői közösség iskolai vezetősége a 2009.június hó 08 napján tartott ülésén véleményezte és elfogadásra javasolta.

Kelt: Tab, 2009. 06. 08.

.....

Az ált.iskolai SZK elnöke

.....

A zeneisk.SZK elnöke

3. A pedagógiai programot a nevelőtestület 2009. év június hó ..09. napján tartott ülésén elfogadta.

Kelt: Tab, 2009.06.09.

.....

főigazgató

4. A Takáts Gyula Általános Iskola, Zeneiskola – Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Pedagógiai Szakmai Szolgáltató, Óvoda és Böl-

csőde Többcélú Intézmény szakmai programját Tab Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2009. év június. hó 25. . napján tartott ülésén a...../2009(VI.25.)számú határozatával jóváhagyta.

Kelt: Tab, 2009 június hó 25.

.....

polgármester

Mellékletek

1. sz. melléklet Eredménylap a fizikai állapotméréshez

2. sz. melléklet Nyíregyházi tantervcsalád

3. sz. melléklet Tanulásban akadályozott sajátos nevelési igényű tanulók integrált neveléséhez tanterv. Készítette: Némethné Tóth Ágnes gyógyped. szakértő

4. sz. melléklet

A 9. fejezetben meghatározott nevelő-oktató munkához szükséges eszközök és felszerelések közül az intézményben a következők hiányoznak:

9.4. Az alsó tagozat környezetismeret tanításhoz:

Videokazetták: Dunántúli középhegység

Dunántúli dombvidék

Alpokalján

9.6. Az alsó tagozatos rajz tanításhoz szükséges diapozitívek sorozata helyettesíthető a könyvtárban található könyvekben lévő képekkel, illusztrációkkal.

9.9 A felső tagozatos magyar nyelv és irodalom tanítását segítő felszerelések és taneszközök közül hiányoznak a következő eszközök:

Hanganyag (hangkazetta, CD):

- Mitológiai és bibliai történetek
- Versek (Petőfi, Arany)
- Görög regék és mondák
- Rege a csodaszarvasról
- Arany: A walesi bárdok
- Toldi
- Egri csillagok (részlet)
- Janus Pannonius, Ballasi Bálint, Zrinyi Miklós, Csokonai Vitéz Mihály versei
- Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Petőfi Sándor, Arany János, Jókai Mór művei
- Halotti beszéd és könyörgés
- Ómagyar Mária - siralom
- Móricz Zsigmond: Hét krajcár, Légy jó mindhalálig (rádiójáték)
- Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila, Radnóti Miklós versei

- Megzenésített versek

Videófilmek közül:

- János vitéz (rajzfilm) *
- Rab ember fiai *
- Balassi, Csokonai: A felvilágosodás
- A reformkor I-II.
- Petőfi
- Egy magyar nábod (film) *
- Kárpáti Zoltán (film)
- Halotti beszéd
- Móricz élete
- Nyugat
- A fiatal József Attila

9.18. Videófilmek az egészségtan modul oktatásához:

- Az élelem
- Alapvető élelmiszerek
- Az izmok és a mozgás
-

9.19. A kémia tanításához szükséges hiányzó eszközök, felszerelések:

Videokazetták:

- A fémek általános jellemzése
- Atom és molekula
- Lidércfény és nitrátos vizek
- Kénsav a felhőből és gyárból
- Szabadon kötve

A fenti eszközök beszerzését az intézmény saját költségvetésének terhére, illetve pályázati pénzek bevonásával teszi meg külön ütemterv alapján 2010. augusztus 31-ig. Ezen eszközök hiánya nem veszélyezteti a pedagógiai programban megfogalmazott célok sikeres elérését.

- A csillaggal jelölt könyvek és videófilmek a Városi Könyvtárban megtalálhatók, onnan kölcsönözhetők a tanórák idejére, beszerzésük nem indokolt.

Az itt felsorolt eszközök nem azonosak a kötelező eszköz –és felszerelési jegyzékben meghatározottakkal.

Szivárvány Óvoda Helyi Nevelési Programja

X. Bevezetés

Szivárvány óvodánkat a Tabi Többcélú Intézményfenntartó Társulása a **.../2009. (IV.23.) számú Képviselő-testületi határozatával** hozta létre, oly módon, hogy a Takáts Gyula Általános Iskola, Zeneiskola – Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Pedagógiai Szakmai Szolgáltató, Óvoda és Bölcsőde Többcélú Intézmény intézményegységévé vált.

Az óvoda egy központi és három tagintézménnyel működik:

- Szivárvány óvoda, Tab
- „Szivárvány” Óvoda Bedegkéri Tagóvoda
- „Szivárvány” Óvoda Somogymeggyesi Tagóvoda
- „Szivárvány” Óvoda Bábonymegyeri Tagóvoda

Intézményünk 8 csoporttal működik. Helyi Nevelési Programunk, „Az óvodai nevelés országos alapprogramjára” épül, de a helyi sajátosságok, igények és a nevelőtestület által meghatározott alapelvek, célok, feladatok tagozódásában.

Fontos szempont, hogy intézményünk önállóan dolgozta ki nevelési programját, mert meg kívánjuk őrizni hagyományainkat, eredményeinket, melyekre büszkék vagyunk, ugyanakkor megjelenítjük – az általános célokon, feladatokon túl – azt a sokszínűséget, amely jellemzi tagóvodáinkat.

Törekvésünk, hogy minden intézmény, hasonló személyi, tárgyi feltételekkel rendelkezzen. Az egységes pedagógiai szemlélet kialakulását megőrizzük és továbbfejlesszük tagóvodáink sajátos arculatát.

Tagóvodáinkban – az egységes pedagógiai szemlélet hatására – szeretetteljes, családias, biztonságot nyújtó légkörben folyik a nevelés;

- ahol az óvoda légköre, a folyamatos napirend és a játék kiemelt szerepének köszönhetően a gyermekek jól érzik magukat
- ahol tisztelik a gyermeki személyiséget, tolerálják a másságot,
- ahol a gyermek kíváncsiságára építve gazdag, változatos tevékenységek biztosítják az egyénre szabott fejlesztést,
- ahol elfogadják a család meghatározó szerepét, azt kiegészítve, szorosan együttműködve folyik a nevelés.

Tagintézményeink az alábbi sajátosságokkal rendelkeznek:

Bedegkéri Tagóvoda és a Bábonymegyeri tagóvoda Esztétikai nevelés

A program a művészetek eszközeivel kíván erősebben hatni a gyermekek személyiségére, természet közeli, élmény centrikus, pozitív élményeket gazdagító óvodai programmal

Somogymeggyesi tagóvoda Tevékenységközpontú óvodai nevelés.

A kommunikáció és a kooperáció képességeinek elsajátításával kívánja a gyermekeket fejleszteni

A sérült kisgyermekek nevelésénél intézményünk elengedhetetlennek érzi, hogy programunk integráló, átfogó, minden részletre kiterjedő, rugalmas, családra, közösségre építő legyen.

Hisszük, hogy a gyermekeket ért korai hatások meghatározzák további fejlődését, egész életét.

XI. Helyzetkép

A települések a Somogy-Tolna-Baranya megyék által alkotott Dél-Dunántúli Régióban, Somogy megyében, a Tabi kistérségben található. A térség településeinek nagy többsége kistelepülés. A térség egyetlen városa Tab, 4947 fő lakossal. Egyben a térség központja is. Természeti adottságaiban meghatározó szerepe van a Külső-Somogyi dombvidéknek, valamint a térséget átszelő Kis- és Nagy-Koppány patakoknak. Klimatikus viszonyai átlagosak, növénytakarója változatos.

Gazdasági és infrastrukturális jellemzők:

A kistérségben az infrastrukturális ellátottság országos átlag alatti. A térséget nem szeli át országos főútvonal. Az úthálózat ilyen elhelyezkedése, a térség falvainak külvilági kapcsolatait nehezíti, az utak elhasználtsága is nagymértékű. A kistérségben számos zsáktelepülés található, ilyen Bedegkér és Somogymeggyes.

Ezen a vidéken alapvetően mindig a mezőgazdaság biztosította az itt élő emberek számára a megélhetést, magas a mezőgazdasági őstermelők száma. Az ipar gyakorlatilag csak Tabon tudott megtelepedni.

A négy tagintézmény egymástól távol, másik településen helyezkedik el. Aki Tabra szeretne bejönni, annak 12-15 km-t kell utaznia. Vonatközlekedés nincs, a buszközlekedés jónak mondható. A felnőtt lakosság Tabra ingázik, mert a munkalehetőség ide köti.

A Tabon elkészült Koppány-völgye tanuszoda a térség egyetlen ilyen jellegű létesítménye. A térségben élő gyermekek a Helyi Pedagógiai Programba beépítve rendszeresen részt vehetnek a vízhezszoktató programon, a kikapcsolódásra vágyó felnőtteknek is lehetőségük lesz itt az aktív pihenésre.

XI.1. Szivárvány Óvoda, Tab

Intézményünk, a Szivárvány Óvoda (Tab, Óvoda u. 4.), fenntartója Tab Város Önkormányzata.

Tab a Koppány-völgye legnagyobb települése, a Balatontól délre, Siófoktól 25 km-re terül el. Huszonnégy község tartozik vonzáskörzetéhez. Egy olyan kisváros, mely intézmény fenntartó társulással működteti nevelési oktatási intézményeit, művészeti iskoláját. A szép természeti környezetben épült hangulatos kisváros és környéke, valamint az egész Koppány-völgye barátságos, vonzó vidék a kikapcsolódni és pihenni vágyóknak.

Napjainkban a legjelentősebb gazdasági társaság a Flextronics International Kft. Jelenleg 2000 főt foglalkoztat. Jelentős munkaerőt foglalkoztat még a SIME Kft. és az MKB Hungária Kft.

Az óvodáskorú gyermekek száma két intézmény között oszlik meg. Az önkormányzati óvodán kívül van egy római katolikus fenntartású óvoda is. Óvodánk: 125 férőhelyes. A beírt gyermekek száma: 100 – 110 közötti. A csoportok száma: 5. A nevelőmunkát végző óvodapedagógusok száma: 11 fő, intézményegység-vezetővel. A nevelőmunkát segítők száma: 8 fő. Munkánkat logopédus és pszichológus segíti (Takáts Gyula Többcélú Intézmény)

A Köznevelési Fejlesztési terv, valamint a demográfiai előrejelzések szerint szükség lesz intézményünkre a jövőben is, hiszen a gyermeklétszám csökkenése lassuló, stagnáló.

Az óvodánk alap épülete 1920-as években épült. Többször átépítették, hozzáépítettek. Gáz központi fűtés van az épületben. Az épület nagysága, elrendezése adott, ezért az ebből adódó problémákat (keskeny folyosó, nincs mindegyik csoportnak külön mosdója) a napirendek összehangolt szervezésével igyekszünk minimálisra csökkenteni. Az alagsorban jól felszerelt tornaterem van kialakítva.

2007-ben költözött épületünkbe a Bölcsőde, mely a Takáts Gyula Többcélú Intézmény intézményegységeként működik.

Udvarunk tágas, jó adottságú. A csoportok udvarrészein fa játékok vannak. A játékok alá ütésálló aljzat kialakítása szükséges. Az étkezés biztosítása a Takáts Gyula Többcélú Intézmény konyhájáról történik.

Programunk lényege:

Elfogadásra, szeretetkapcsolatra épülő értékrendszer, melyben minden egyes gyermek érezheti az ő saját fontosságát. Jellemző módszerünk, a biztonság nyújtására törekvés.

Azért tartjuk ezt különösen fontos gyakorlatnak, mert a mindennapok harcaival ellentétben, a másik felé fordulás erősítő hatásait állítjuk példaként.

Mivel az óvodás korosztály legjellemzőbb tulajdonsága, hogy példa útján tanul, a mi óvodánk példái, kiemelt értékei is egyben. A pozitív énképerősítésére való törekvés a társhoz fűződő kapcsolat, empátia tudatos formálása, fontos része nevelésünknek

A megkülönböztetés nélküli elfogadás gyakorlata, a tudatos tevékenységek sora annak érdekében, hogy minden egyes gyermek jusson el képességei csúcsára.

A gyakorlati megvalósítása során szigorúak és elváróak voltunk, vagyunk önmagunkkal szemben.

Értékeink:

Az érzelmi nevelés mindent átfogó megvalósulása.

A sokszínű tevékenységek kínálata, melyek között kiemelt a játék a személyiségfejlesztés leghatékonyabb eszköze.

A „másság” szélesen értelmezett elfogadása

Olyan „életrend” mely alkalmazkodik adottságainkhoz, ugyanakkor biztosítja a gyermekek számára a játékhoz, mozgáshoz, pihenéshez életkoruknak megfelelő időkereteket – az egészséges életmód megalapozását.

A partnereinkkel való együttműködésben kezdeményező szerepet vállalunk. Különös tekintettel a szülő – óvoda kapcsolatra.

A családi nevelés kiegészítőjeként a gyermekek fejlődésének, fejlesztésének olyan színtere óvodánk ahol mikro és makró csoportos szervezési mód közül választják ki az óvónők a legmegfelelőbbet, az adott tevékenységhez, témához.

Fontosnak tartjuk, hogy a napi mesehallgatásban, a testnevelés foglalkozáson mindig az egész csoport részt vegyen.

Az egyéni, differenciált bánásmód érvényesülése 5 éves kortól válik hangsúlyosabbá.

Ehhez a folyamathoz kapcsolódik a logopédus, a pszichológus a fejlesztőpedagógus tervezett időkeretben, a csoportok óvónőivel egyeztetve. E közös munka eredménye hogy óvodásaink alkalmassá válnak az iskolai élet megkezdésére, eredményes folytatására.

Egyénenkénti bánásmódban minden gyermek részesül óvodánkban az óvodakezdéstől végéig, igénye szerint.

A működés feltételeinek, a szakmai munka eszköztárának további javításával színesítjük tevékenységeink körét, tartalmát, eszközszükségletét.

A családi nevelést kiegészítve, óvodai nevelésünket sokszínűen alakítva, a tevékenységek kínálatával, megvalósulásával, a gyermekek érdeklődésén alapuló szabad játékkal, a hagyományainkra épített ünnepeinkkel, stabil, változásokra nyitott munkatársi közösséggel, a más-ság teljes körű elfogadásával, a partnereinkkel való együttműködéssel. Elfogadásra, szeretetkapcsolatra épülő értékrendszer, melyben minden egyes gyermek érezheti az ő saját fontosságát.

XI.2 Bedegkéri Tagóvoda

Bedegkér község Somogy és Tolna megye határán, elhelyezkedő, Tengőd, Kánya Somogyegres apró falvainak egyik zsáktelepülése. A falu szép környezetben levő településrészein /mecsek, csaba, ruzsás/ több német és városi vásárolt pihenésre alkalmas házat. A hatvanas – hetvenes években még „virágzó falu” az üzemek és Tsz megszűnésével fokozatosan leépült. Nincs posta, az általános iskola 4 osztályos összevont csoporttá zsugorodott. A kb. 400-500 fős lakos többsége idős ember, a fiatalok és középkorúak közül sokan szakképzetlenek, szociális támogatásból, idénymunkákból élnek. A szerencsésebbek a 15 km-re fekvő Tabon találhatnak munkát. Kedvező, hogy az autóbuszjáratok alkalmazkodnak a munkába és iskolába járáshoz.

A faluban az 1950 óta működik óvoda. Az eredetileg is óvodának épített épület azóta több átalakítást, felújítást megélt, de mindig igyekeztek a kor igényeinek megfelelően alakítani.

Az épületben tágas világos csoportszoba, kissé szűkösebb öltöző –mosdó, felnőttek számára zuhanyzó, öltöző, nevelői szoba található. Egy kisebb helyiségünket a szülők és lakosság segítségével felkutatott és összegyűjtött régi használati eszközökkel rendeztük be, programunk szellemében. Udvarunk füves, jól elkerített napos és árnyékos területekkel, betonozott terasszal szolgálja a gyerekek mozgásigényének kielégítését. Eszközeit, felszereltségét szükséges tovább javítanunk.

Az óvodai számítógépes pályázat eredményeképp van számítógépünk, mellyel való ismerkedést be tudjuk építeni mindennapi nevelő munkánkba. Fel tudjuk használni újabb ismeretek szerzésére.

Az óvodánk 20 férőhelyes. Személyi ellátottságunk évekig nem felelt meg a törvényi előírásoknak, 1 fő óvónő, 1 dajka végezhette a nevelőmunkát. Munkánkat segítették még 1 fő takarítónő, 1 fűtő-karbantartó, 1 fő konyhai kisegítő, közösen az iskolával. A régóta együttműködő közösség a nehézségek és körülmények ellenére is igyekezett a gyermekek és szülők igényeire figyelve munkáját ellátni.

Az önkormányzat 2008. augusztus 15.-től még 1 fő – pályakezdő - óvónőt alkalmaz, hogy a törvényi előírásnak megfeleljen.

Jelenleg tálaló konyhánk van, az étkezést a Takáts Gyula Többcélú Intézmény konyhája biztosítja.

Az óvodások testi-lelki szükségleteinek kielégítése az erkölcsi szociális az esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásával.

Az erkölcsi szociális érzelmek alakításának feladatai:

- Érzelmi biztonságot nyújtó bizalmas szeretetteljes nyugodt családias légkör megteremtése.
- Olyan óvodai élet szervezése melyben sok a közös élmény közös tevékenység. A közös együttlétek a szimbólumok jelek erősítsenek meg olyan erkölcsi tulajdonságokat, mint az együttérzés figyelmesség segítőkészség önállóság önfegyelem pontosság szorgalom kitartás állhatatosság szabálytartás a közösen végzett munka öröme önzetlenség.
- A mindennapi testi - lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét alkalmazkodó képességének fejlődését testi harmóniájának kialakulását
- A gyermek-gyermek felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítése a konstruktív együttműködő társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önértékelést, önértekelést. A gyermek legyen képes a környezetében levő emberi kapcsolataiban észrevenni a jót és rosszat.
  - o Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
  - o A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását.
  - o Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése, segítse a barátkozást, tegye lehetővé, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét szerepét a csoportban.

Esztétikai érzelmek alakításának feladatai

- Egyéni igények figyelembevételével esztétikus higiénikus gondozás biztosítása
- Harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Az egészséges esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását. Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi, társadalmi környezetben egyaránt.
- A művészeti tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, s ezáltal a gyermekekben erősödjön az élménybefogadó képesség.

- Képesek legyenek a tárgyi emberi természeti környezetben észrevenni a szépet és a csúnyát.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.

Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai.

Az intellektuális érzelmek megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, szűkebb-tágabb környezet nyitott érzékeny befogadását.

A gyermekek kíváncsisága, utánpótlási kedve fejlessze az értelmi képességeket, az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást, különös tekintettel a kreativitásra.

A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását.

A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.

Az érzelmi alapigények biztosítása. - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet - segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat, szóval mozgással vagy vizuális eszközök segítségével szabadon kifejezhessék.

XI.3 A Somogymeggyesi Tagóvoda

Somogymeggyes község Észak-Somogyban található, Tabtól 12 km-re lévő, 620 lélekszámú, „zsáktelepülés”. Meghatározó a falu életében, hogy a főútvonaltól távol helyezkedik el, a munkahely hiánya, a lélekszám csökkenését befolyásolja.

Az óvoda a falu közepén helyezkedik el, családi házból lett kialakítva, melyhez konyha, és étkező lett építve. Az épület folyamatos felújításon megy keresztül. Az óvoda egy vegyes csoporttal működik, 13-17 gyermekkel. Az óvodai férőhelyek száma 25.

Egy felsőfokú óvónőképzői végzettséggel és egy középfokú végzettségű óvónő dolgozik a csoportban. Munkánkat egy dajka segíti.

A gyerekek a Somogymeggyesi Önkormányzat által fenntartott konyháról kapják majd az ételt.

Pályázati lehetőségek kihasználásával bővítettük udvarunk felszereltségét.

A tevékenységközpontú óvodai nevelés a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.

A gyermeki személyiséget úgy definiáljuk, mint az egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény aktivitását. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés – az érés – sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magába foglalja: a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül, az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül. Ez a pedagógia –az óvodás gyermek szociális életképessége növelése érdekében- fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzet megteremtését feltételezi.

Meggyőződésünk, hogy a tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete kialakításának. Éppen ezért a tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a teljes nevelési folyamaton keresztül valósul meg.

XI.4 Bábonymegyeri Tagóvoda

Bábonymegyer község Észak-Somogyban található Tabtól 7 km-re, Siófoktól pedig 20 km távolságra. Lakosainak száma meghaladja a 860-at. A település hátrányos helyzetű, minimális munkalehetőséggel, éppen ezért magas számban vannak a munkanélküliek, melyet befolyásolnak a rossz közlekedési viszonyok.

Az óvoda a település széle felé található. 1991-ben egy szolgálati lakásból lett kialakítva. 2002-ben új szárnyrész (csoportszoba, öltöző, mosdó) épült hozzá, melyet 2005-ig a 2. csoport működésére használtak. A gyereklétszám csökkenésének következtében az új szárnyrész üresen maradt. Jelenleg 23 kisgyerek óvodai nevelését két főiskolai végzettségű óvodapedagógus, egy dajka és egy kisegítő végzi.

Felszereltségét tekintve jónak mondható. Nyílászárók és tornaeszközök cseréje történt meg az elmúlt években. Számítógépet kaptunk, de sajnos internet eléréssel nem rendelkezünk. Fejlesztő játékaink, hangszereink, bábjaink, fektetőink újak és kellő mennyiségben állnak rendelkezésünkre a gyerekek fejlesztéséhez.

Udvarunk alkalmas a nagymozgások fejlesztésére. Udvari játékaink megfelelő számban állnak rendelkezésre, többségük EU szabványnak megfelelő.

XI.5 Az intézmény főbb adatai

1. Szivárvány Óvoda Tab (székhelyintézmény)

Elérhetőség: Cím: 8660 Tab, Óvoda u. 4.
Tel./fax: 84/320-310
e-mail: szivarvany.ovoda@businessstel.hu
Nyitvatartás: hétköznapi 6:30 – 17:00 óráig
Csoportok száma: 5 (1 vegyes csoport, 4 osztatlan csoport)
Maximálisan felvehető gyermeklétszám: 125 fő

2. Szivárvány Óvoda Bedegkéri Tagóvoda

Elérhetőség: Cím: 8660 Bedegkér, Széchenyi u. 64.
Tel.: 84/585-109
Nyitvatartás: hétköznapi 6:45 – 16:00 óráig
Csoportok száma: 1 (vegyes csoport)
Maximálisan felvehető gyermeklétszám: 25 fő

3. Szivárvány Óvoda Somogymeggyesi Tagóvoda

Elérhetőség: Cím: 8673 Somogymeggyes, Fő u. 24.
Tel.: 84/370-013
Nyitvatartás: hétköznapi 7:00 – 16:00 óráig
Csoportok száma: 1 (vegyes csoport)
Maximálisan felvehető gyermeklétszám: 25 fő

4. Szivárvány Óvoda Bábonymegyeri tagóvoda

Elérhetőség: Cím: 8658 Bábonymegyer, Szent István u. 44.
Tel.: 84/325-332
Nyitvatartás: hétköznapi 7:30 – 16:30 óráig
Csoportok száma: 1 (vegyes csoport)
Maximálisan felvehető gyermeklétszám: 25 fő

Hitvallásunkat Kodály Zoltán gondolatai jellemzik legjobban:

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud...”

Hogy mit fogad el, azt bízunk rá.

Az a szellemi táplálék válik javára, amit maga kíván.”

XII. Egységes alapelvek

- Intézményi szinten célunk, érzélem gazdag, elfogadó, szeretetteljes, biztonságot adó, óvodát teremteni, ahol a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az esély-egyenlőség megteremtésére törekszünk.
- A gyermek személyiségét tisztelet, elfogadás, megbecsülés, szeretet övezi.
- Hagyjuk menni gyermekeinket a maguk útján, egyéni testi-lelki-érzelmi adottságaiknak megfelelően, de folyamatosan kísérik figyelemmel.
- Fontosnak tartjuk a gyermekek életkoronkénti és egyénenként változó testi-lelki szükségleteinek előtérbe helyezését.
- A különböző életkorú, képességű, fejlettségű, és kultúrájú gyermekek együtt nevelésével – integrált neveléssel - mintát adunk a másság tiszteletére, a tolerancia és egymás megbecsülésére.
- Nevelőmunkánk során a múlt és jelen értékeinek megismerésével, tiszteletével, új értékek teremtésére törekszünk.
- A játékot tekintjük a gyermekek legfontosabb, alap fejlesztőtevékenységének, a tapasztalatok gyűjtőhelyének, a legfőbb személyiségfejlesztő eszköznek.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket körülvevő felnőttek – kiemelten az óvodapedagógus – „minta” legyen a környezete számára.
- Egymás munkájának megbecsülésével és segítségével, a helyi értékek tiszteletben tartásával egységes pedagógiai szemlélet kialakítása.
- A családi nevelésre építve, azt kiegészítve végezzük nevelőmunkánkat.
- Fontosnak tartjuk a partnerkapcsolatok erősítésével, az óvoda nyitottságát és a hatékonyságot biztosítani.

XII.1 Óvodakép

Olyan óvodákban kívánjuk nevelni a gyermekeket, ahol a gyermek, a szülő és a munkatársak egyaránt felszabadultan, biztonságban érzik magukat.

A gyermekek nevelése során kiemelt feladatunk, hogy az óvó-védő, szociális, személyiségfejlesztő funkciók maradéktalan érvényesítésével segítsük a gyermekek személyiségének sokoldalú fejlődését az egyéni sajátosságok, és a gyermekenként eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.

XII.2 Gyermekkép

Az óvodás évek alatt minden gyermeket személyiségének, képességeinek megfelelő egyéni bánásmódban, és fejlesztésben részesítünk.

A családokkal együttműködve, a nevelési tevékenységüket kiegészítve és segítve olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik

Jól érzik magukat társaik és a felnőttek között az óvodáinkban.

Aktívak, érdeklődőek, szívesen tevékenykednek.

Testileg és lelkileg egészségesen fejlődnek.

Választékosan beszélnek anyanyelvünket, gondolataikat világosan kifejezik.

XIII. A nevelés kerete

XIII.1. Érzelmi nevelés és szocializáció

Cél: Bontakozzanak ki az érzelmei által vezérelt gyermek egyéni érdekei, tulajdonságai, képességei a közösségen belül, a közösség normái alapján.

Feladatok:

- érzelmi intelligencia fejlesztése, befogadás időszaka alatt az érzelmi biztonság meg-
alapozása és fenntartása,
- pozitív érzelmi töltésű kapcsolatok alakítása gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt kö-
zött,
- önismeretük folyamatos fejlesztése, igény alakítása az együttműködésre,
- közös élmények megteremtésével az összetartozás érzésének megerősítése,
- másság elfogadása, segítőszándék, tolerancia fejlesztése,
- akarati tulajdonságok fejlesztése (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmes-
ség),
- feszültségoldó módszerek alkalmazása a félelmek, szorongások oldására,

- a nehezen szocializálható, eltérő ütemben fejlődő érzékszervi- vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek hatékonyabb nevelése érdekében együttműködés megfelelő szakemberekkel,

A gyakorlatunkban, amire különösen figyelünk:

1. a beszoktatás

Úgy jönnek a gyerekek óvodába (édesanyjukkal), hogy előtte már találkozunk otthonukban (ha a szülő ezt jó néven veszi), illetve a bölcsődében. Minden gyermeknek ajándékot készítünk. (a csoport jelét). Beszoktatási időt a gyermekek és a szülők igényeihez igazítjuk. 4-5 család gyermekét, akik már esetleg ismerik egymást, együtt hívjuk az óvodába ismerkedni.

Biztonságérzetüket azzal is erősíteni kívánjuk, hogy mindkét óvónő és a dajka egész nap segíti, nyugtatja szeretetével a kezdeti nehéz napokban. A hazulról hozott „átmeneti tárgyak” – ami segíti a megnyugvást, minden esetben magával hozhatják.

Mi mindig rendelkezésre állunk. A helyes szokások megerősítését, dicséretét előtérbe helyezve gyengítjük az értékrendünk szerinti helyteleneket.

Az új környezet elfogadásához az új örömforrások közös átélésével vezetjük át a gyerekeket. A „beszoktatás” alatti figyelmünk – a „befogadás” után sem veszít érzelmi töltésből.

2. az ÉN-től a MI-ig

A gyermek személyiségének legszubjektívebb magva az „én – élmény” társas eredetű, a másikkal való kapcsolatból születik a másinak a közvetítésével.

Szükség van a külső segítségre. Amit otthon elsősorban az anya, azt itt óvodánkban az óvónő, - majd a társak segítenek.

Az „ÉN” és a „MÁSİK” – mindkettő nagyon fontos egymásnak. A „MÁSİK” szerepét mondókázással, énekes-mozgásos játékkal, szerepjátékkal, fantáziajátékkal a gyerekek örömeire és személyiségének alakításához felvállaljuk. Hisszük, hogy a jó közösség nem elnyomja, hanem segíti az egyén fejlődését. Megpróbálja legyőzni az akadályokat, tévedésekkel él együtt és sikerélményekből táplálkozik. Ezen az úton kialakul egy reális kép önmagáról és képességeiről.

Nevelésünkkel hangsúlyozzuk az egyéni differenciált bánásmódot, ugyanakkor fontos szerepet tulajdonítunk a közös élményeknek, örömteli tevékenységeknek. (névnapok, születésnapok, ünnepek, kirándulások stb.) Az óvoda életrendje alapján, a csoportok életrendje az, amely alapelveink szerint, az adott életkorban elvárható szokásokat, sza-

bályokat tartalmazza. A napi „közös percekben” is kiemeljük a helyes szokásokat, - amelyek már visszatükröződnek a gyerekek tevékenységei során. Ilyenkor szólunk a hiányzókról, betegekről is – ki tud róluk?

A kapcsolatok ápolásában kezdettől fogva jelentős szerepe van az állandó személyes érintkezésnek, a kommunikációnak. A szociális tanulás spontán és tudatosan szervezett pedagógiai hatásai által juttatjuk el a gyerekeket a társakkal való pusztán együttléttől az együttműködésig, az „én”-től a „mi” tudatának kialakulásáig.

Törekszünk arra, hogy a különböző csoportokba járó gyerekek is érezzék, hogy összetartoznak. Ezt az összetartozást erősítjük különböző jelképeinkkel is, s az óvodai szintű közös programokkal. (Őszi nap, Gyermeknap). A gyermekközösség alakításában fontos szerepe van a szülők közösségének is, akik segítenek programjaink megvalósításában.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- szeretik óvodájukat, elfogadják társaikat és tisztelik a felnőtteket,
- igényükké válik a kialakult szokás- és szabályrendszer betartása és betartatása,
- konfliktus helyzetekben képesek kompromisszumokat kötni, a problémákat békés úton, önállóan megoldani,
- a közös tevékenységekben aktívan és szívesen vesznek részt, örülnek az együtt elért közös sikereknek,
- szívesen dolgoznak a közösségért felelősséget vállalva,
- elfogadják, követik a felnőtt utasításait, kéréseit, értik a metakommunikatív jelzéseket,
- önálló véleményalkotásra, választásra, döntésre képesek,
- szükség esetén segítik egymást, észreveszik, ha valaki segítségre szorul,
- kialakult szabálytudat, feladattudat, önállóság, önfegyelem jellemzi őket,
- szociálisan éretté válnak.

XIII.2. Az egészséges életmódra nevelés

Cél: Alakuljon ki a gyermekekben az egészséges életvitel iránti igény.

Feladatok:

- a gyermekek számára biztonságos, egészséges, esztétikus környezet biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt,
- a gyermekek megismertetése a környezetvédelem alapvető feladataival,
- játékok, egyéb felszerelések állapotának folyamatos ellenőrzése,
- a különféle tevékenységek nyugodt légkörének, megfelelő időtartamának biztosítása,

- a gyermekek testi szükségleteinek igény szerinti kielégítése, különös figyelemmel a folyadék szükséglet folyamatos biztosítására,
- megfelelő feltételek megteremtése a testápolás, testi szükségletek kielégítéséhez,
- higiénés szokások kialakítása,
- a testi szükségletek igény szerinti kielégítése, folyadékszükséglet biztosítása a nap folyamán,
- higiénikus, esztétikus, kultúrált étkezési szokások kialakítása,
- praktikus, réteges az időjárásnak, hőmérsékletnek megfelelő öltözködés kialakítása,
- nyugodt pihenés, alvás feltételeinek megteremtése,
- a gyermekek mozgásfejlődésének biztosítása változatos mozgástevékenységekkel, szem előtt tartva a balesetek megelőzését,
- egészségvédő szokások kialakítása a betegségek megelőzése érdekében,
- szükség esetén az arra rászoruló gyermekeknek megfelelő szakemberek bevonásával prevenció ill. korrekció nevelés biztosítása.

A gyermekek egészségvédelme:

A gyermekcsoportokban a fertőző betegségek gyors terjedését szellőztetéssel, párologtatással, szabadban történő edzéssel, helyes öltözködéssel, higiénikus eszközökkel próbáljuk megelőzni, gátolni.

A napközben megbetegedett gyermekeket fokozott gondoskodással ápoljuk, indokolt esetben (láz, hányás, hasmenés stb.) társaitól elkülönítjük és értesítjük a szülőket. Betegség esetén nem adunk be a gyermeknek gyógyszert kivéve, ha egészségének megőrzése érdekében állandónak kell szednie.

A helyes életritmus:

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele. Ezt szolgálja a gyermekek életrendjét, időbeosztását tartalmazó napirend. A napirend rugalmassága lehetővé teszi a folyamatosságot, de a főbb kereteket betartjuk a gyerekek biztonságérzete, tájékozódása és a szokások alakulása érdekében.

Táplálkozás:

A megfelelő táplálkozás, a növekedés és a fejlődés elengedhetetlen feltétele. Óvodánkban napi háromszori étkezéssel, tápanyagszükségletük $\frac{3}{4}$ részét kapják a gyerekek. A szülőket az étrendről rendszeresen tájékoztatjuk hirdetőtábláinkon. Az étkezés önkiszolgálással és naposi tevékenységgel valósul meg. Az étkezési szokásokat a folyamatosság figyelembevételével

alakítjuk ki. A szülőkkel való beszélgetések során megismerjük a gyerekek táplálkozási szokásait, ennek megfelelően nagy tapintattal segítjük, szoktatjuk őket az önálló étkezésre, az önkiszolgálás szokásainak kialakítására. Az ízléses terítés váljon igényükké.

A nap bármely szakában ihatnak megfelelő mennyiségű folyadékot. Csak annyi ételt kapnak, ill. szedhetnek a tálból, amennyit jó étvággal el tudnak fogyasztani. A szülők közreműködésével kívánjuk megvalósítani, hogy a gyerekek minél több gyümölcsöt, zöldséget fogyaszthassanak.

Testápolás:

A testápolás a gyermekek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását szolgálja. Az óvodai és a családi gondozási szokásainak összehangolása segít az azonos elvek betartásában. A testápolási teendők elvégzéséhez a feltételeket úgy teremtik meg, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék azokat. (fogmosás, kézmosás, WC használat) A fogkrémet és a fogkefét a szülők biztosítják gyermekük számára. Javasoljuk a fogkefék gyakori cseréjét, ill. fertőtlenítését – különösen a betegségen átesett gyerekek esetében. A saját törölköző hetenkénti mosásáról is a szülők gondoskodnak.

Feladatunk, hogy saját példamutatással ügyeljünk a tisztaságra, a rendre és személyes gondozottságra, észrevetve ezt a gyerekekkel is.

Öltözködés:

A gyerekek komfortérzetéhez nagyban hozzájárul a kényelmes, praktikus játszóruha. A szülőket – amennyiben szükséges – tájékoztatjuk a réteges öltözködés előnyeiről. A csoportszobák tisztaságának megóvása érdekében váltócipőt kérünk minden kisgyermek számára. Javasoljuk a váltóruhát is, amit az öltözőszekrényben tarthatnak.

Pihenés, alvás:

A mi óvodánkban pihenés van, az alvás kényszere nélkül.

A nyugodt pihenés, alvás légkörének megteremtése minden óvodai dolgozó feladata. Mivel óvodánkban minden csoport ugyanabban a teremben étkezik, mint ahol pihen, ezért ebéd után alapos szellőztetéssel biztosítjuk a friss levegőt a pihenéshez. Óvodánkban a gyermekek pizsamában pihennek.

A gyermekek pihenését mesével, csoportbábbal, dúdolgatással segítjük.

A gyermekek alvásigénye különböző, ezért kb. egy órai pihenő után, lehetővé tesszük, hogy a nem alvó gyerekek csendes tevékenységet folytathassanak.

Edzés:

Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermekek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz.

Fontosnak tartjuk ezért, hogy a gyermekek rendszeresen tartózkodjanak a szabad levegőn, mert ez által növekszik ellenálló képességük.

Az állóképességük növelése érdekében rendszeresen futunk a csoportonként kijelölt területen – a gyerekek egyéni tempójukban és ideig.

Esős, szeles időben, a csoportszobákban, folyosókon, nyitott ablakok mellett mozgásos játékokat szervezünk.

Edzési lehetőség a téli időszakban a szánkózás, csúszkálás, hógolyózás – maga a szabad levegőn való tartózkodás.

A víz edző hatását az uszodalátogatások (nagycsoporthoz) alkalmával tapasztalhatják meg a gyerekek. Nyári időszakban pancsolhatnak, zuhanyozhatnak.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása:

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét.

Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Kialakítása, felszerelése az óvodások sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban és a különböző napszakokban. Óvodánkban minden csoportnak van állandó helye az udvaron. Biztosítva van füves és betonos rész is. Törekszünk az udvar esztétikai szépségére, ezért a szülők segítségével, virágokkal is díszítjük. Minden udvarrész rendelkezik homokozóval, mozgásfejlesztő eszközökkel. (dühgöngy, mászóka) Ezek kiegészítését folyamatosan biztosítjuk. A labdajátékokhoz megfelelő területek állnak a gyerekek rendelkezésére.

Az óvoda épületét a nevelési-fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével esztétikusan rendezzük be.

A csoportszoba a játék, a tevékenységek színtere, egyúttal az étkezés és a pihenés helye is. Barátságossá, otthonossá tesszük a gyerekek jó közérzetének biztosítása érdekében. A berendezési tárgyak megfelelő méretűek, könnyen tisztán tarthatók, mozgathatók. Biztosítjuk az elegendő helyet és a játékhoz szükséges eszközöket. Az öltözők kialakítása, berendezése és világítása a gyermekek kényelmes öltöztetés-vetkőztetését szolgálja.

Az óvodások életkora és fejlettsége figyelembe vételével ismertetjük az alábbiakat:

	Téma	Baleseti forrás	Feladat, szabályalakítás
Szeptember	Ismerkedés az óvodával	Udvari játékeszközök, mászóka, homokozó, olóhasználat...	Csak üres kézzel szabad a mászókára felmenni. Éles, szúrós tárggyal csak az asztalnál ülve lehet alkotni.

Október	Az óvodai élet mindennapjai.	Lépcsők, közlekedési folyosók, felmosott kőpadló, kikötődött cipőfűző korlátjai.	Tanulják meg, hogy a lépcsőn óvatosan kell közlekedni. A frissen mosott kőpadlóra ne lépjenek. Bekötött cipővel járnak.
November	Környezeti változások.	Őszi munkák és örömök, gyümölcsszüret, fáramászás, apró magvak, bogarak, rovarok.	Kerti szerszámok veszélyei. Csak mosott gyümölcsöt fogyasztunk. Vastag faágra lehet csak felmászni. A szőlődaráló veszélyes eszköz. Darázscsípéstől óvakodjunk. Magvak veszélyei.
December	Tél és az ünnepek.	Fagyott, csúszós úton közlekedés. Ünnepi előkészületek eszközei, gyertya, tűz, gáztűzhely, vasaló.	Figyelmes, szabályos közlekedés. Felnőtt segítségével történhet csak a gyertyagyújtás.
Január	Család, otthon-együtt a család.	Fűtési eszközök, gáztűzhely, gázkonvektor, széntüzelésű kályhák, forró víz, forró ételek, gyufa, öngyújtó.	Ne nyúljanak a konvektorhoz. A gáztűzhely csapját kisgyermeknek nem szabad forgatni. A fa gyúlékony. A gyufával nem szabad játszani. A forró víz, a forró étel, égési sérüléseket okozhat. Kisgyermek ne nyúljon hozzá.
Február	A villamos energia haszna és veszélye.	Televízió, rádió, magnó, vasaló, számítógép, hajszárító.	A konnektorba tilos bármilyen eszközt betenni, csak felnőtt felügyelete mellett szabad használni ezeket az eszközöket. Hajszárítót gumiszőnyegen állva lehet csak használni.
Március	A dohányzás káros az egészségre.	Cigarettázó felnőtt, a gyufa mint tűzveszély. A füst kellemetlen szaga, rossz	A dohányzó felnőtt negatív jeleinek bemutatása. Gyermekek nem szabad dohányozni,

		levegő. A dohányzás betegséget okoz.	gyufát gyújtani. Kerüljük a füstös helyiségeket.
Április	Udvari élet, kirándulás, közlekedés.	A játékeszközök szabálytalan használatakor a bennük rejlő veszély. Közlekedésben és a közlekedési eszközökön való helyes viselkedés. Járdá, zebra.	Játékszabályok betartása. A megrongálódott eszközöket nem szabad használni. Vegyük észre a baleseti forrásokat. Autóbuszon, vonaton, fogódkodni kell. A zebrán körültekintően szükséges közlekedni.
	Téma	Baleseti forrás	Feladat, szabályalakítás
Május	Tűz.	A tűz forrásai-gyufa, cigaretta. Gyúlékony anyagok, tűzrakás, lakástűz, erdő-tűz.	Kisgyermek nem gyújthat gyufát, öngyújtót. A gyúlékony anyagok felismerése. Erdőben tűzrakási tilalom. Csak a kijelölt helyen, csak felnőtt felügyeletével szabad tüzet gyújtani. A tűzoltók munkájának megismerése.
Június	Fürdés, napfürdőzés. A víz, mint barát és ellenség.	A nap égető hatása, a mélyvíz, a vihar veszélyei. A víz, mint örömförrás. Csúszda... Kihevült test.	Óvatosan, fokozatosan ajánlott napozni. Csak szülői felügyelettel szabad fürödni.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ügyelnek saját külsejük és környezetük rendjére, gondozottságára, részt vesznek a rend és tisztaság fenntartásában,
- önállóan, felszólítás nélkül végzik a testápolási teendőket (kézmosás, fogmosás, fésülködés, körömkefe használata), az eszközöket helyére rakják,
- önállóan használják a papírzsebkendőt, helyesen fújja az orrukát,
- esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek, az asztalnál kulturáltan viselkednek,
- önállóan és igényeiknek megfelelően étkeznek, szednek ételt, töltnek folyadékot, az evőeszközöket megfelelően használják

- önállóan, a hőmérsékletnek, időjárásnak megfelelően öltözködnek (tudnak gombolni, cipőt kötni), ruhájuk tisztaságára ügyelnek, gondosan bánnak vele,
- igénylik a szabadlevegőn való mozgást.

XIII.3. Az értelmi nevelés

Cél: Alakuljanak ki a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve olyan készségek, képességek, amelyek alkalmassá teszi őket az iskolai tanulásra.

Feladatok:

- közvetlen tapasztalatszerzésen keresztül a gyermekek érdeklődésének felkeltése, ki-elégítése érdekében változatos tevékenységek biztosítása,
- a megszerzett tapasztalatok, ismeretek bővítése, rendszerezése,
- értelmi képességek fejlesztése (érzékelés-észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, kreativitás, gondolkodás),
- eltérő képességek kibontakoztatása,
- helyes mintaadással a kommunikáció és az anyanyelv fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- érdeklődésük sokoldalú,
- képesek a pontos, differenciált vizuális érzékelésre-észlelésre (alak, forma, szín, méret),
- a hallott információkat pontosan észlelik, megkülönböztetik,
- egyre intenzívebb figyelemkoncentrációra képesek,
- emlékezetük, képzeletük megfelelően fejlett, gondolkodásuk logikus, ok-okozati összefüggéseket felismernek,
- gondolataikat képesek választékosan kifejezni.

XIV. Az óvodai élet megszervezése

XIV.1 Csoportok megszervezése

A csoportszervezést befolyásoló tényezők:

- A csoportszervezésnél előtérbe igyekszünk helyezni a pedagógiai követelményt.
- Minden tanévnyitón véglegesítjük a tanévzárón „felvetett” csoportösszetételeket a beíratott gyermekek adatainak pontos elemzése után. (indítható csoportok száma, szülői kérések, működő csoportok létszáma kor, nemek, egyéni szükségletek, stb.)
- A rugalmas iskolakezdés megvalósításánál igyekszünk, hogy a szomszéd csoportban maradjon a kisgyermek, ahol már ismeri a felnőtteket, gyerekeket. Minden gyermek esetében egyénileg, a szülővel közösen döntünk a lehető legjobb megoldásról.

Az óvodai beíratáskor „előjegyzésbe” vesszük a még nem 3 éves gyermekeket, így előre tudjuk, hogy hozzávetőleg még mennyi gyermekre számíthatunk az év folyamán.

A csoportok kialakítása:

A homogén (ha szükséges a részben osztott) csoportok kialakítását részesítjük előnyben. Arra törekszünk, hogy legalább egy vegyes csoportunk legyen.

A homogén csoportszervezés:

- A gyermekek életkora és fejlettsége hasonló, így a fejlesztésük látványosabb, könnyebben, gyorsabban történhet. (Bár tudjuk, hogy minden gyermek „más”)
- A játékfajták ebben a csoportszervezésben „egyöntetűbbek” a gyakorló-, szerep-, szabályjátékok fejlődése gyermekenként eltérést mutat, de domináns a korosztályilag jellemző. (Ezt figyelembe kell vennünk a játékok és játékeszközök vásárlásánál.)
- A homogén csoportokban a gondozási feladatok elvégzése, megtanulása, begyakorlása a követelmény azonossága miatt egyöntetűbb színvonalat jelent.
- A kommunikáció a tiszta csoportokban szegényesebb lehet a közel azonos, illetve hasonló fejlődési szint miatt. Ezt feltétlen ellensúlyoznunk kell, változatos módszerekkel, tevékenységekkel.
- A vizuális tevékenység látványos fejlesztése jól tetten érhető a homogén csoportjainkban.
- Érzelmi életük gazdag a gyerekeknek, de más korosztályokkal kevesebb a napi „megtapasztalási” lehetőségük. (az azonos részen különböző korcsoportok egymás mellett élését segítettük elő éppen ezért)

Feltétlen odafigyelünk a csoportokban a kortársi „pozícióharcok”, negatív érzelmek stabilizációjának elkerülésére!

Különös gonddal kell odafigyelnünk arra, hogy itt az óvodában a másik korosztályokkal is gyakorolhassák a viselkedésmódok elsajátítását óvodásaink! *Testvércsoportok* (udvaron, öltözőkben, mosdókban, ünnepek alkalmával, közös kiránduláson, játékban).

Ha életszervezésünk nem tudja ezt a szerepet betölteni - a heterogén csoportszervezés elkerülhetetlenné válik. Mi ehhez az elváráshoz időben alkalmazkodunk. E feladatra szívesen vállalkozó óvónői párossal, párosokkal.

Ennek azonban elengedhetetlen feltétele a gyermek létszámok stabilizálódása, a szülőkkel való elfogadtatása.

Életrendünk

Életrendünk a csoportok életrendjeinek elemeiből, azok szellemében épül fel. Tartalmában azokat az elemeket emeltük ki, amelyek mindhárom korcsoportra jellemzőek.

Életrendünk kialakításában elsődleges szempont a gyermekközpontúság, valamint a családi élet szokásaihoz való közelítés.

Reggel 6:30-tól, a 3-as bejáratnál lévő „Gyülekező” csoportban heti váltással mindig más óvónő várja a korán érkező gyerekeket, ahol 7 óráig szabadon választott tevékenységgel tölthetik az időt. 7 órától már minden gyermeket a saját csoportjában várunk.

A csoportszobák tárgyainak praktikus, esztétikus elrendezése, a játékeszközök gyermekközeli elhelyezése, valamint az óvónők figyelő, és a játékra-szóra kész jelenléte mind a gyerekek önkéntes és szabad játékának lehetőségét szolgálják. A szabad, önkéntes részvétel során érvényesülhet csak a játék képességfejlesztő és ismeretszerző ereje.

A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, ismereteire építve, valamint az évszakok adta aktualitást figyelembe véve tervezzük meg heti, ill. két hétre szóló lebontásban a különböző tevékenységeket, mese, - dal - és vers kínálatunkat. Heti és napirendjeinkre a rugalmasság a jellemző. Alkalmanként hagyjuk magunkat eltéríteni az érdekes, váratlanul adódó események vagy a gyermekek ötletei, szándékai által.

A közös, együttes – gyakran ismétlődő – tevékenységekre különböző módon motiváljuk a gyerekeket. Érdeklődésüktől függően maguk döntenek el, hogy aznap részt vesznek-e a kezdeményezéseken, vagy megkezdett játékuk folytatása érdekesebb számukra.

A gyerekek érdeklődésének felkeltésére olyan változatos módszereket alkalmazunk, amely biztosítja, hogy előbb-utóbb minden gyermek részt vesz a közös tevékenységekben.

A kötelező testnevelés foglalkozásokon való irányított mozgásra az óvoda alagsorában kialakított tornateremben van lehetőségük a gyerekeknek. Az átgondolt beosztás lehetővé teszi, hogy a csoportok heti két alkalommal is igénybe vehetik a tornatermet.

A gyermekek mozgásigényének kielégítésére szolgáló napi rendszeres testmozgást elsősorban a csoportszobákban, az udvaron és az óvoda nagy folyosóján végeztetjük. Tartalmát a természetes mozgások elemei, valamint a testnevelés foglalkozásokon megismert mozgások, játékok, és zenére történő játékos állatutánzó mozgások alkotják. Célunk az örömteli mozgás!

A csoportokban kialakult szokás, hogy az együttes rendrakás után – ami magában foglalja azt, hogy a gyerekek kérésére az építményeket meghagyjuk. A levegőzést megelőzően összeülünk egy kis közös beszélgetésre, játékra, mesére. Ebben az időszakban kerül megbeszélésre az is, hogy ki nem jött aznap óvodába, és miért. Mi történt a hétvégén, a nagycsoportokban- kinek van olyan története, amit szeretne úgy elmesélni, hogy mindenki hallja.

Az együttes rendrakás kiváló alkalom annak érzékeltetésére, hogy együtt többre megyünk, többet győzünk.

Óvodánkban a mesehallgatás a nap egyik legfontosabb eseménye. Minden csoportban van egy állandó hely a mesehallgatásra – mesesarok, meseszőnyeg, valamint egy, a gyerekek által ismert, mesére hívó zene, dal, vagy éppen csengőszó, aminek hallatára elcsendesül a csoport – hiszen mesét mondani, mesét hallgatni csak csendben lehet.

A gyermekek igazi világa az udvar, a rét. Hatalmas, jó adottságú udvarunkon minden udvarrészen egy vagy két csoport osztozik.

Az udvar dús zöldje, fás – füves - bokros, lejtős-és sík részei, valamint betonozott és fedett játszóhelyei egyaránt alkalmasak az őszi avarjátéokra, a téli szánkózásra, csúszkálásra, a tavasz nagy kergetőzésekre, mászásra és a nyári pancsolásra, hűsölésre, homokozásra is.

Ügyes szervezéssel a szűk folyosórészek zsúfoltságát is el tudjuk kerülni az udvarra készülődés során.

A tízóraiztatás minden korcsoportban folyamatosan történik. 8-9 óra között. A gyerekek maguk dönthetik el, hogy mikor és ki mellé ülve fogyasztják el tízóraijukat. A napi étkezések során a gyerekek maguk választhatják meg a helyüket.

Az ebédhez a kisebb korcsoportokban mindenki magának, a nagyobb gyerekeknek, pedig a naposok terítenek meg. A naposságot önként vállalják azok a gyerekek, akik már szívesen végeznek munkát társaikért is.

A nap folyamán folyadékszükségletük kielégítésére a gyermekek által is hozzáférhető helyen teát, ill. vizet biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

A délutáni pihenés időtartama korcsoportonként –és egyénenként- más és más. Minden kisgyerek megtapasztalja, hogy az óvodában aludni nem kötelező, de a pihenőidő alatt csendben kell lenni. Aki nem tud elaludni, mesekönyv nézegetésével – csoportonként változó a lehetőség - töltheti az időt.

Minden csoportban pizsamára vetkőznek a gyerekek, s otthonról hozott ágyneműben pihennek. Megengedjük, hogy ágyukba egy általuk választott, óvodai vagy otthonról hozott - puha „alvótársat” vigyenek. Legjobb altatójuk a délutános óvónő halk hangon elmondott meséje, majd altatódala vagy versikéje, s a kezére húzott kedves bábbal való simogatása. A pihenő idejére az óvoda épülete is elcsendesül.

A felkelés folyamatos és tapintatos. A még alvó gyerekeket nem ébresztjük fel, ha már elengedhetetlen a felébresztésük, akkor gyengéd simogatással tesszük azt. A pihenést a rendrakás és a gondozási teendők elvégzése után uzsonna követi. Az öltözőket, mosdókat egy, ill. két csoport használja. A torlódás elkerülését minden részen sikerült megoldani egymásra figyelemmel, alkalmazkodással.

A szülők érkezéséig szabadon választott tevékenységgel zárul a gyerekek óvodai napja. 16:30-ig a saját csoportjukban, ill. udvarrészükön, majd 17 óráig a „Gyülekező” csoportban, ill. annak udvarrészén játszhatnak.

A csoportos együttlét szabályainak meghatározásával, a pozitív viselkedési formák erősítésével, példamutatással egyértelművé tesszük a gyermekek számára a kívánt magatartást.

Hétköznapijainkat ünnepekkel, óvodai és népi hagyományok felelevenítésével tesszük színebbé, tartalmasabbá. A gyermekléttel kapcsolatos ünnepeinken minden évben a nagycsoportosok az óvodai dolgozók és kisebb csoportok vendéglátói.

Óvodánk és a csoportok életével kapcsolatos tudnivalókról, óvodai eseményekről faliújságon tájékoztatjuk a szülőket.

Napirendünk

Óvodánk nevelési programja megkívánta tőlünk, hogy a folyamatos illetve részben folyamatos életforma biztosítása érdekében rugalmas napirendet állítsunk össze.

Ez tartalmazza az évszakhoz való alkalmazkodás, igazodás lehetőségét, valamint a csoportok együttműködésének feltételeit is.

Fő szempontunk a játékidő maximális meghosszabbítása, a tapasztalatok különböző színterű feldolgozása érdekében.

A gondozás és különféle tevékenységek rövid időre vonják ki az egyes gyermekeket a játékból. A folyamatos játékba épül be a spontán és a szervezett tanulás is.

Csoportjainkban a gyerekek minden nap hallgatnak mesét. Ennek napirendi helye többnyire a délelőtti, csoportszobai játékot követő közös rendrakás utáni időnek, illetve a tornatermi testnevelés előtti vagy utáni időszak ill. pihenés előtt.

A középső és nagycsoportokban heti 1-2 alkalommal közös értelemfejlesztő játékokat játszunk. A drámajátékok „ÉN” erősítő játékok is fokozatosan beépülnek napirendünkbe.

A szabad levegőn tartózkodás időkerete optimálisan (időjárástól függően) napi egy óra.

Napirend:

Idő	Tevékenység		A gyerek	Óvodapedagógus	Dajka
	Fő	Mellék		Feladatai	
6:30	Játék	Gondozás: Önkiszolgálás Egészségügyi szokások gyakorlása	A	A játékhoz rendelkezésre állunk. Egyéni fejlesztés	Gondozási feladatok segítése a gyerekek igénye szerint.
8:30-9:30	Gondozás	Tízórai	Gyermek	Étkezés szervezése	Ügyelet a mosdóban.
		Munka jellegű Gondozás	a	Tanulási és munka jellegű tevékenységek szervezése	A környezet előkészítése, rendezése
	Játék	Tanulás: Kötetlen szervezett	tevékenységét	Egyéni- csoportos fejlesztés, levegőztetés.	Gondozási feladatok
11:45		Mindennapos testnevelés	cselekedeteit		
12:15			szabadon		
	Gondozás	Ebéd Munka jellegű: Naposság önkiszolgálás egyéni megbízatások	választja	Az étkezés és a pihenés szervezése, irányítása,	Gondozási feladatok differenciált ellátása a gyermekek körül
15:15			az egész		
14:45		Uzsonna	napi	Egyéni fejlesztések	
	Játék	Gondozás: Önkiszolgálás egészségügyi szokások gyakorlása Munka jellegű egyéni megbízatások	nevelési	A játékhoz rendelkezésre állunk.	Gondozási feladatok ellátása személyre szólóan
17:00			folyamatban.		

Hetirendünk:

Hetirendjeink rugalmasak, a tevékenység kínálatunkat a gyermekek érdeklődéséhez, hangulatahoz, időjáráshoz stb. igyekszünk igazítani.

A nagytestnevelés napjai (heti 2 alkalommal) előzetes egyeztetés után, beosztás szerinti.

Az évszaktervet 1-2 heti ciklusra bontjuk részletesen kidolgozva, különösen igaz ez a környező világ megismerésére, - matematikai vonatkozásaira, a „nagytestnevelés” felépítésére, valamint az ének-zenei feladat megvalósítására.

Tevékenységek	Napokhoz kötötten
A külső világ tevékeny megismerése Matematika	
Mese, vers, Báb, dramatizálás	A hét minden napján minden korcsoportban
Ének-zene Énekes játékok	
Testnevelés foglalkozás Mindennapos testnevelés	Tornatermi beosztás szerint Naponta (délelőtt) Kicsiknek 1-szer Középsősöknek, nagyoknak 1-szer. és plusz még 1 lehetőség
Rajzolás, mintázás Kézimunka	
Életrendünk ritmusát a hetente ismétlődő tevékenységek (5 féle) adják, változatosságot ezek tartalma, kapcsolatrendszere.	

XV. Az óvodai élet tevékenységformái

„A gyermek
csináljon bármit,
ami nyitogatja szemét, eszét,
szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi játszik.
De mi már tudjuk mire megy a játék.
Arra, hogy a világban
otthonosan mozgó,
eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”
(Varga Domokos)

XV.1. A játék integráló szerepe

Célja:

- Hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.
- A jó szokások, és a gyermeki műveltség megalapozása elsősorban a játékban valósuljon meg.
- Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása.

Feladata:

- Rendet tenni a tapasztalatokban.
- Szabályozni a magatartást, viselkedést.
- Összekapcsolni minden más tevékenységet.

Gyermeknevelő munkánk pedagógiai koncepciójában rangos szerepe van a gyermek **játékának**, melyet az óvodás alapvető tevékenységének tartunk.

A különböző spontán és tervezett, szervezett tevékenységek a gyermekek szabad játékába épülnek be, integrálódnak. Egyéni - páros és/vagy csoportos formában.

Csoportjainkban a gazdag társas helyzetekből hiányzik ugyan mindhárom korosztály együttes jelenléte, de a különböző fejlettségi szintű gyermekek is gyakorolhatják a „gyengébb és erősebb”, a tolerancia - készség fejlődését, az alá- és fölérendeltségi szerepeket.

A gyermek: Szabadon kapcsolódik be és vesz részt az egész napot kitöltő nevelési folyamatban.

Eldönti, hogy kivel, mit és mennyi ideig játszik, a csoportban kialakult szabályok betartása mellett.

Csak annyi szabályt vezetünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását - az adott napirendi szakaszon belül.

Tudatosan és spontán szerzett tapasztalatait, egyéni fejlettségi szintjének megfelelően dolgozza fel. Ezáltal fejlődnek és fejleszthetők képességei. Így válik a játék, a tanulás terévé, mód-szerévé, helyévé.

Játék:

Alapozó funkciót tölt be óvodánk nevelési folyamatában.

A játékban feldolgozott érzéki és érzelmi tapasztalatok és a megnyilvánuló utánzási késztetés - fejlesztik a kisgyermeket a leghatékonyabban.

A természetes szorongás, félelem valódi ellenszere az érzelmi biztonság, a mi szeretetünk, amit a gyerek számára megfogható, és feldolgozható módon tudunk közvetíteni.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.
- Az óvodáskorban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- A gyermekek beszédképesség fejlesztése a játékban.
- Ráfigyelő magatartással ismerje fel a gyermekek játékának szimbolikus üzenetét.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képesek az önfeledt játékra, melyhez a megfelelő helyet, eszközöket, anyagokat önállóan ki tudják választani. Szükség esetén kiegészítő eszközöket is készítenek egyedül, társaikkal, óvónőjük segítségével.
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Ismerik a játékhoz használható eszközök helyét, használatukkal kapcsolatos szabályokat, - és azokat be is tartják. Maguk is észreveszik, jelzik, ha megrongálódott valami, segítenek a megjavításukban.
- A játékuk során képessé válnak a szerepek megosztására, a játékszabályok betartására. Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Minél nagyobbak, annál hosszabb ideig képesek együtt játszani, és annál összetettebb játékok kitalálására, eljátszására.

- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.

XV.2. A környező világ tevékeny megismerése

Minden nevelési terület (anyanyelvi, vizuális, zenei, testi) forrását, élményanyagát, a gyermeket körülvevő környezet adja.

Az óvodás gyermekek matematikai műveltség tartalmát nem választjuk el a környezet megismerésétől.

Az élő természet tárháza játéknak, mesének, munkának, alkotásnak.

Célja:

- A gyermekek minél több tapasztalatot (érzékszervi és mozgásos megtapasztalás) szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, környezetük formai és mennyiségi viszonyairól, életkoruknak megfelelő szinten.
- A környezethez kapcsolódó ismeretek – tényekről, viszonyokról – a nevelés során bővüljenek és környezettudatos magatartásban, környezetbarát életvitelben valósuljanak meg.

Feladata:

- Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása a tapasztalatszerzésre.
- A felfedezés örömeinek érzékeltetése.
- Biztonságos tájékozódás és eligazodás saját környezetében.
- Összefüggések megláttatása.
- A valóság objektív bemutatása. Ítéliképesség fejlesztése.
- A gyermek megtanulja tisztelni az élet minden formáját, felkeltsük az érdeklődését a természetes és mesterséges környezet iránt és megalapozzuk a természetvédelmi szemléletét.

A gyermek környezetével való kapcsolata az óvodában spontán és az óvónő közvetítésével, tudatos irányításával valósul meg.

Az óvodapedagógus feladatai:

„Nem a tudományos fogalmak megtanítása, hanem az igaz tapasztalatok kiemelése, a tévesek korrigálása, pontosítása.” /Kanczler Gyuláné/

- Felkészíti a gyermekeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.
- Segíti a gyermekeket a világ felfedezésében, és engedi a felfedezés élményeit szabadon megnyilvánulni.

- Kialakítja a gyermekekben pozitív érzelmi viszonyt a megismeréshez.
- Biztosítja természetes élethelyzeteket a tapasztalatszerzéshez, ezáltal megtanítja a gyermekeket a helyes magatartási, viselkedési és illemszabályokra, és mindenre, ami a „világban” történő eligazodásunkat segíti, megkönnyíti (pl. udvariasság, segítségkérés, stb...).
- Ráirányítja a gyermekek figyelmét a természeti és társadalmi környezet értékeire és azok védelmére.
- Minél több eszközt és lehetőséget biztosít a természetben való folyamatos tevékenykedéshez.
- Az évszakhoz kapcsolódó elősarok a feltételeit megteremti.
- Olyan témákat választ, amelyek a valóság megtapasztalásának, a játékos cselekedetésnek a lehetőségét kínálják!

A környezet megismerésének tartalmát három, egymástól elkülöníthető, de a gyermekek tapasztalatszerzésének irányításában elválaszthatatlan terület biztosítja:

A természeti és társadalmi környezet megismerése

Környezetvédelem

Környezetünk formai és mennyiségi viszonyai

XV.2.1. A természeti és társadalmi környezet:

Némely témakörök egymással szoros kölcsönhatásban, átfedésben vannak. Az évszakováltozásoknak alárendeltek, és a helyi lehetőségekben konkretizálódnak.

XV.2.2. Környezetvédelem:

„Bármit teszel is, megfontoltan tedd, és vedd számba, mi lehet a következménye!”

- Régi római közmondás –

Meg kell találnunk az utat minden fejlettségi szinten levő gyermekhez, érzelmeire hatva elsősorban. Környezeti nevelésünk célja a környezeti kultúrára nevelés. A környezeti kultúra: minden más élő tiszteletére nevelés. Értékrend kialakítása: nem csak a természeti környezet, hanem a szülők, nagyszülők által létrehozott értékekre!

XV.2.3. Környezetünk formai és mennyiségi viszonyai:

A gyermekek minden tevékenységük közben kapcsolatba kerülnek a matematikai tanulással, mely a környezet megismerésétől nem választható el.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyerekek különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok jellegzetességeit.
- Ismerik a hét napjait, felismerik a napszakokat.
- Ismerik lakóhelyüket és annak szűkebb természeti környezetét, a körülöttük élő állatokat, növényeket, azok gondozását és védelmét.
- Van ismeretük tőlünk távol élő állatokról is.
- Felismerik és megnevezik környezetük színeit, azok árnyalatait.
- Ismerik a család nevét, lakcímét, szülei foglalkozását.
- Felismerik és megnevezik az emberi test részeit, igényesek testük tisztaságára.
- Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, és ezek rendeltetését.
- Ismerik a közlekedés eszközeit, az elemi közlekedési szabályokat.
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait.
- Különbséget tudnak tenni élő és élettelen között.
- Tapasztalják: mindenki tehet valamit környezete megóvásáért.
- Össze tudják hasonlítani a tárgyakat mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobb – bal irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat.

XV.3. Művészeti tevékenységek

„A szépség mindenütt ott van.

Nem rajta múlik, hogy nem tudjuk meglátni.”

/Auguste Rodin/

A művészet ismerete, szeretete, az emberi kultúra megismerése már óvodás korban elkezdődhet. A világ szépségeivel való ismerkedés már kora gyermekkortól hat a gyermekekre, ami egyéni szűrőn, sajátos nézőpontból bontakozik ki. Ezért mindig arra kell törekednünk, hogy a gyermek saját maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, segítséget abban az esetben adjunk, ha azt a gyermek igényli.

A gyermek a közvetlen környezetében találkozik először a hangok, illatok, színek, formák, ritmus világával. Élményei, tapasztalatai, ismeretei ezekre az ingerekre épülnek, melyeket óvodai nevelésünk komplex módon építi be a művészeti nevelésbe.

A művészeti nevelés egyik legbiztosabb támasza és eszköze a népművészet. Mindannyiunkban él a kíváncsiság, hogy megismerjük elődeink életét, a kisgyermek is szíve-

sen nézegeti régi korok tárgyi emlékeit, hogyan öltöztek régen, milyen szobában laktak, mivel játszottak.

Irodalmi és zenei anyagunk összeállításakor minden korcsoportban szerepelnek a népi mondókák, kiolvasók és népi játékdalok. A mesék jelentős hányada a magyar népmesekincsből való.

Nem mondhatunk le a népi képzőművészet tiszta stílusáról, forma- és színvilágáról, melynek díszítő elemei rokonságot mutatnak a gyermeki látásmóddal: egyszerűség, lényegmegragadás, érzelm- és képzeletgazdagság, eleven színvilág jellemzi mindkettőt.

A népművészeti tárgyak megismertetésére többféle lehetőség van. Egyik a múzeum látogatás vagy népművészeti tárgyak bemutatása az óvodánkban. Képek gyűjtése régi tárgyakról, népszokásokról.

Célja:

- Erős érzelmi kötődés alakuljon ki a gyermek és a művészetek között.
- Formálódjon a gyermek környezettel való viszonya.

Feladata:

- Komplex élmények biztosításával.
- Egészséges, átlátható, esztétikus környezet megfelelő és sokféle eszköz biztosítása.

XV.3.1.Anyanyelvi nevelés

Célja:

- A beszéd által erősödjön a gyermekek biztonságérzete, mélyüljenek érzelmeik, társas kapcsolataik, gazdagodjanak ismereteik.
- A beszéd az önkifejezés egyik fontos eszköze legyen az óvodás korú gyermekek számára is.
- Értelmi nevelés.

Feladata:

- Életszerű helyzetben, természetes módon, minden gyerek beszélhessen arról, ami foglalkoztatja, ami érdekli.
- Beszédkultúra fejlesztés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- A beszédkedv biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.

- Képesé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- Beszédmegértés fejlesztése.
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen mesél, báboz, dramatizál.
- Gondosan bánik a könyvekkel.
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.
- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Udvariassági kifejezéseket használ.
- Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Tud történeteket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi gondolatainak érthető kifejezését.
- Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.

Mese, vers

Az anyanyelvi nevelés leghatékonyabb eszköze a mese és a vers.

A mese emberi kapcsolatokra tanítja a gyermekeket, s mindig többről szól, mint amennyit kimond. Örömforrás, társas élmény s vigasztaló, világrendező erejével nagy belső energiákat mozgósít.

A mesék – különösen a népi eredetű és tündérmesék – olyasmit mondanak ki, amit a gyermekek más módon nem értenek meg, hogy a világban jelen van a jó és a rossz, s ezek állandó harcban vannak egymással, hogy a problémákat meg kell és meg is lehet oldani, nem pedig elkerülni.

A népmesék erkölcsi nevelő hatása mélyen átjárja a személyiséget, választ ad a lét alapkérdéseire. Oldja a szorongást, amelyet a még nagyrészt ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyermekből.

Mese

Célja:

- Belső energiák mozgósítása.
- Önmagunk elhelyezése a világmindenségben.
- Fejlődjön a gyermekek érzelmi, értelmi és nyelvi kultúrája.

Feladata:

- Küzdésre, kitartásra, a problémák megoldására buzdít.
- Érzelmi biztonságot közvetít, örömforrás.
- A szavakkal elmondott mese hatására kialakult belső képek segítsék hozzá a gyermeket a megértéshez, a feldolgozáshoz, a jóra fordításhoz.
- Segítsen eligazodni a gyermek számára még ismeretlen világban, oldja a szorongást.
- Ismertesse meg a gyermeket a szimbólumok világával.
- Tanítson, késztesen emberi kapcsolatokra, az emberi együttélés törvényeire.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mesét mindig biztos szövegtudással, alkalmanként emlékezetből mondjuk.
- Amennyiben óvodánkba idegen anyanyelvű gyermeket is beíratnak, abban az esetben alkalmanként az ő anyanyelve népmeséiből is választunk mesét.
- Mesemondásra, ill. mesehallgatásra tudatosan idézzük elő, vagy várjuk ki a spontán adódó, kedvező körülményeket.
- Állandó mesemondó helyet biztosítunk minden csoportban.
- Éreztetjük a gyerekekkel, hogy a mesemondás a nap lényeges eseménye – számunkra is! Tudatosan alakítjuk ki a mesehallgatás varázsát fokozó, a mesemondást közvetlen megelőző, hangulati elemként ismétlődő szokásokat.
- Mesemondáskor kerüljük a figyelemelterelő tárgyakat, a szó varázsára építünk.
- A napi pihenő, ill. alvás előtt szelíd lefolyású meséket mesélünk, halk hangon.
- Könyvválasztékunk bővítésére időnként ellátogatunk a könyvtárba, valamint otthonról is rendszeresen hozhatnak könyveket a gyerekek.

Vers

Célja:

- Élmény adása a ritmus, a mozdulat és a szó egysége által.

Feladata:

- Játék az anyanyelvünkkel, az érdekesen, szépen hangzó szóval.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mivel a kisgyermekek igen fogékonyak a költészetre, az a versélmény, amit az óvodában hallanak, meghatározó lehet számukra.
- A vers akkor a legérdekesebb, legvonzóbb a gyermek számára, ha az egyben ritmikus, mozgásos játék is. Ezért igen fontos, hogy versanyagunk összeállításában a népköltészet legyen az alappillér. A népi gyermekköltészet igen gazdag témájú, s konkrét

helyhez, játékhoz és szokásokhoz kötve a szövegek sem céltalanok, s fontosak a kísérő, rituális mozdulatok is.

- A gyermekek önmagukról és környezetükről szerzett tapasztalatai is gazdagodnak a mondóka- és versanyag által.
- Az óvodai versmondást gyermekibbé, a beszédünket színesebbé tegyük, - hogy biztos szövegtudással közvetítsük a mondókákat, verseket – a megfelelő helyen és időben.

Dramatizálás

A szerepjátékot gazdagítja, ha a gyerekek irodalmi élményeiket kötetlen módon dramatizálják.

Minél inkább megragadják érzelmileg a gyerekeket az irodalmi alkotások, annál nagyobb a valószínűsége, hogy valamilyen formában feldolgozzák azokat. Beépítik játékukba, elbábozzák, vagy éppen lerajzolják

Célja:

- Újraalkotás.
- Összedolgozásra való képesség, együttműködésen alapuló játék.

Feladata:

- Adott mese, vagy mesejelenet feldolgozása a gyermekek elgondolása szerint.
- Mélyítse el a társas kapcsolatokat a tervezgetés, játéktér berendezése, eszközkészítés során.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Folyamatosan bővülő, állandóan változó tartalmú kelléktár összeállítása kész, félkész, ill. megmunkálatlan anyagokból a szülők segítségével.
- Barkácláda feltöltése változatos anyagokkal, jó minőségű szerszámokkal, hogy a gyerekek megvalósíthassák ötleteiket.
- Segítség nyújtása a gyerekek igénye szerint, a kreatív ötletek támogatása.

Bábjáték

A gyermekek számára a báb élőlény, a látott jelenet, pedig valóságos esemény. Elhiszik, hogy a báb a saját erejéből mozog, a saját hangján beszél, pedig látják a mozgató, beszélő felnőttet.

A gyermekek hisznek a báboknak!

Célja:

- Újraalkotás.
- Maradandó, tökéletes élmény nyújtása, szépség és harmónia iránti igény kielégítése.

- Képzelet működtetése, kreativitás.
- Szimbolikus gondolkodás.

Feladata:

- A gyermek a báb segítségével szavak, és cselekmény szintjén közölhet.
- Tanítson együttérzésre, oldja a szorongást.
- Közvetítsen dramatikus helyzeteket.
- Mélyítse el a társas kapcsolatokat a tervezgetés, eszközkészítés és megvalósulás során.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Lehetőségeinkhez, képességeinkhez mérten a legváltozatosabb bábkészlet biztosítása.
- A báb sokrétű alkalmazása.
- A gyermekeket bevonjuk a bábkészítés rejtelseibe oly módon, hogy szabadon szárnyalhasson a gyermeki fantázia, szabad utat kapjon a kreativitás.
- Óvodai szinten évi 2-3 alkalommal, igényesebb bábjátékkal örvendeztetjük meg a gyerekeket, így módon téve színebbé óvodai ünnepeinket.
- Az életkori sajátosságok figyelembevételével az egyszerű mondókák és népi játékok adaptációjától a hosszabb lélegzetű mesék feldolgozásához is eljuthatunk.
- Olyan mesét választunk bábozásra is, amelyben – Mérei Ferenc kifejezésével élve – a „veszélytelen veszély” tudata normalizálja a mese keltette feszültséget.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk szórakoztatására.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni.

XV.3.2. Rajzolás, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. Magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, konstruálást, a kézimunkát, valamint a műalkotásokkal való ismerkedést.

Az ábrázoló tevékenység különböző fajtái beépülnek a játékba, játéktevékenységként élnek a csoport mindennapjaiban. A játék és ábrázolás motivációja egy töről fakad.

Az ábrázolással ösztönösen valamely alapszükséglete elégítődik ki a gyerekeknek, amely személyiségfejlődése szempontjából alapvető fontosságú.

Ha a közvetlen és tágabb környezet megfigyelése sok cselekvéssel és a különböző észlelő funkciók együttműködésével történik, akkor a gyerekek valóban megismerik környezetüket,

majd újraalkotják, ábrázolják valamilyen módon. Vizuális ismereteikről vizuális visszajelzést kapnak, s elindul az önfejlesztő folyamat.

Célja:

- A tárgyi világ cselekvő birtokba vétele.
- A rajzoló mozgás, a gondolkodás és az ábrázolási szándék összekapcsolódása.
- Megfigyelőképesség, térszemlélet és vizuális gondolkodás kialakulása.
- Szimbolizáló funkció kiteljesedése.
- Vizuális kultúra alapelemeinek megismerése, a személyiségbe történő beépülése.

Feladata:

- Élmények újbóli felidézése és megjelenítése.
- Vizuális tapasztalatok szerzése.
- Újraalkotás, megjelenítés öröme, kutatás, rátalálás katarzisa.
- Pozitív érzelmi alapon létrejövő valódi sikerélmény.
- Analízis-szintetizálás képességének kialakulása.
- Vizuális önkifejezés kiteljesedése.

Óvodapedagógus feladatai:

- A közlés igényének felkeltése minden gyerekben, s segítése a benne kialakult közlendő vizuális kifejezésében.
- A kreativitás, vizuális észlelő funkciók és a kéz ügyességének fejlesztése.
- Vizuális gondolkodás kialakítása, fejlesztése, az intellektuális látás megalapozása, állandó kondícióban tartása.
- Esztétikai érzék alakítása.
- Az éresi folyamat felgyorsítására megfelelő szokások, munkafeltételek kialakítása, különböző technikák megtanítása, elegendő gyakorlási lehetőség biztosítása.
- Tevékenységek olyan sorozatának kínálása, minek során használni kell a szükséges funkciókat, melyek ez által fejlődnek, tökéletesednek.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása.
- Örülnek egyéni és közös kompozícióiknak.
- Plasztikai munkáik egyéni, részletesek.
- Téralkotásban, építésben közösen vesznek részt.
- Rácsodálkoznak a szép látványára, tudnak gyönyörködni benne.

XV.3.3. Ének, zene, énekes játék

A zenei nevelés az érzelmeken keresztül hat a gyermekre. Felkeltheti zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát. Hatására a kisgyermek szeret dúdolgatni, énekelni és szívesen hallgat zenét.

Óvodánkban a zenei nevelés alapja az énekes játék, eközben az összes zenei képesség együtt fejlődik. Az énekes játékon éneklést és ritmikus mozgást értünk, mely a társakkal közös együttműködésre készítet.

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, amely hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre.

A magyar gyermekdalokban és mondókákban benne szunnyad múltunk, jelenünk, jövőnk. A zeneszerzőink által komponált dalokban költőink verseiben, pedig ott lakozik a magyar nyelv szépsége, játékossága. Az óvodáskorú gyermek mozgása egyszerű, természetes. Számukra megfelelő egyszerűbb játékhöz kapcsolt „táncnak” alkalmas mozdulatokkal készítjük elő a fejlettebb mozgáskombinációt. Ehhez segítséget nyújt számunkra Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játék című könyve.

A zenei nevelésünk szervezeti formája kötetlen és kötött. Kiscsoportban a nap bármely időszakát kihasználó kezdeményezésekre építjük zenei nevelésünket. Középső csoporttól szoktatjuk a gyerekeket a kötött foglalkozáson való részvételhez.

Az ének-zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel, mikrocsoportos formában is gyakoroltathatjuk

Óvodánkban Kodály Zoltán útmutatásai alapján, Forrai Katalin által kidolgozott óvodai énekzene alapjaira építve dolgozunk. Zenehallgatási darabjaink alapját Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában című könyve adja. Szívesen énekelgetjük Gryllus Vilmos dalait is.

Célja:

- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, érzelmi kiegyensúlyozottság segítése.
- Formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága.
- A gyermekek jussanak minél több olyan élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Feladat:

- A gyermekek élményhez juttatása énekléssel, zenehallgatással, hangszerjátékkal.
- A gyermekdalok éneklése közben hallás, ritmusérzék, harmonikus szép mozgás, éneklési készség gyakorlása, fejlesztése.

- A népzene és a komponált zene éneklésével és hallgatásával a gyermekek zenei anyanyelvének, ízlésének megalapozása, fejlesztése.
- Ünnepekhez kapcsolódó dalok, szokások, megismertetése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő kiválasztása.
- Minél több zenei élményt közvetítsünk, elsősorban énekes előadással.
- A gyerekeknek legyen lehetőségük rövid hangszeres zenét, kórusmuzsikát megtekinteni, meghallgatni.
- Érzékeltsük minél több alkalommal az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát.
- Barkácsoljunk ritmushangszereket.
- Ha lehetséges játékos mozgással mutatunk be minden dalt, mondókát, nem választjuk külön a dalt és a játékos mozgást.
- A gyermekek nyelvi kifejezőképességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A lány- és fiúgyermekek életkori adottságainak figyelembe vétele a játékdalok kiválasztásában. A lányoknak érzelmi többletet jelentő énekes játékokat, a fiúknak az erőgyűjtést biztosító játékokat is tanítunk.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére.

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni.
- Élvezettel tudnak zenét hallgatni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat (halk-hangost, magas-mélyet gyors-lassút) és tud így énekelni, beszélni.
- Tudnak ritmust, mozgást rögtönözni, társaikkal térformát alakítani.
- Tudnak dallam, vagy ritmusmotívumot egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudják mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.
- Megbeszélés, vagy egyéni ötletek alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudják kísélni.

XV.3.4. Mozgásos tevékenységek

A gyermek testi – lelki harmóniáját, szokásrendszerét, testkultúráját nagymértékben befolyásolja az óvodai mozgásfejlesztés.

A mozgásfejlesztés megvalósulása három fő területen történik óvodánkban:

- Mindennapos testnevelés
- Közös nagytestnevelés
- Szabad mozgás

Célja:

- A természetes mozgáskedv kielégítése.
- A motoros képességek és a mozgáskészség kibontakoztatása.

Feladata:

- Mozgásigény sok játékkal és egyéb természetes mozgással történő kielégítése.
- A test általános erejének, állóképességének növelése.
- A mozgásérzékelés, egyensúlyérzék fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A különböző szervezeti formák megteremtése.
- A többszöri gyakorlás, sokféle megoldási lehetőség biztosítása.
- Óvodás korban tervezhető mozgásfejlesztő anyag megvalósítása.

Mindennapos testnevelés

A mindennapi testnevelés megalapozza azt az igényt, hogy mindennap rendszeresen mozogni jó és szükséges. Tavasztól késő ősziig, amennyiben az időjárás megengedi télen is a szabadban célszerű tartani. Mivel a gyermekek utcai ruhában vesznek részt ezeken a mozgásokon, nagy gondot kell fordítani a gondozási feladatok maradéktalan teljesítésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismert fogó, futó játékok, sorversenyek megvalósítása.
- Egyszerű, jól ismert gyakorlatok végeztetése.
- Kézi szerek alkalmazása.
- Ügyességi gyakorlatok beiktatásával a játékos hangulat fokozása.
- A gyermekekkel együtt élvezni a játékot.

Közös nagytestnevelés

Az óvodáskorban a testnevelés fontos szerepet játszik az egészség megóvásában. A gondozás, egészséges életre nevelés hatását felerősíti, kiegészíti. A rendszeres testnevelés kedvezően

befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. A testnevelés foglalkozások az óvónő által szervezett kötelező tevékenységek. Szervezett testnevelés foglalkozás az óvoda tornatermében történik. Különösen fontos a megfelelő cipő használata. Kis-csoportban: heti 1 alkalommal. Középső és nagycsoportban: heti 1 alkalommal, plusz még egy lehetőség biztosítása.

Mindez kiegészül még a nagycsoportban a tavaszi vízhez szoktatással.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek megfelelő motiválása.
- Pontos, hibátlan ismeretközlés.
- Folyamatos ellenőrzés.
- Többszöri gyakorlás feltételeinek biztosítása.
- Dicséret, buzdítás.

Szabad mozgás

A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismételtsére. Ezért szabadidőben inkább csak kezdeményezünk, ajánljunk bizonyos mozgásokat, gyakorlatokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.

XV.4. Munkajellegű tevékenységek

Célja:

- Alakuljanak ki a gyerekekben olyan készségek, képességek, akarat tulajdonságok, melyek befolyásolják a társas kapcsolataikat, feladattudatukat.

Feladata:

- Különböző tevékenységek során fejlessze a gyermekek összedolgozásra való képességét, önállóságát, kitartását, feladattudatát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása.

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért, majd a közösségért végzik. Az első időben a gyerekek számára a munka játék. A tevékenységet nem az eredményért végzik, hanem magáért a tevékenységért. Önként és szabadon választott tevékenység, melynek kézzelfogható, valódi eredménye van. Ez az eredmény vagy a gyerekek, vagy a csoport számára fontos, mivel segíti a különböző feltételek megteremtését, illetve továbbfejleszti a már meg lévő feltételrendszert. Kezdetben az óvónő segítségével, később teljesen önállóan. Az óvónő mindegyik munkafajtánál adjon mintát az eszközök, fogások, s azok sorrendiségének megismeréséhez.

A gyermekek általában könnyedén, örömmel végzik. – ezért fontos nevelési eszköznek tekintjük.

A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Az óvodai játék és munka közti különbség a kétféle tevékenység indítékában van.

- ✓ A munka célra irányuló tevékenység.
- ✓ Többnyire külső irányítással folyik.
- ✓ A gyerekektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.
- ✓ Elvégzését külső szükségesség indokolja.
- ✓ Felelősséggel jár – megfelelő beállítódásra, ismeretekre, készségekre van szükség.
- ✓ Munka közben tapasztalatokat, ismereteket szereznek, megfigyeléseket végeznek óvónői irányítással.
- ✓ Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrása.
- ✓ Értelmi képességeket fejleszt.
- ✓ A családban és az óvodában is arra neveljük a gyerekeket, hogy saját személyével kapcsolatos teendőket elvégezzék.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- A gyerekek szeretnek közösen dolgozni.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek környezetük gondozásában.
- Az étkező asztalt esztétikusan terítik meg, étkezés után az edényeket elrakják.
- Aktívan vesznek részt a teremrendezésben.
- Ügyelnek saját és környezetük rendjére.

XV.5. Játékba integrált tanulás

Mivel alapelvünkben és koncepciónkban is kiemelt szerepet kap a játék, a játékoság, ezért a játékban történő tanulás is fontos fejlesztő eszköze nevelésünknek.

A tanulás óvodáskorban nem szándékos, nem tudatos tevékenység, hanem a természetes kíváncsiságból kiinduló, spontán tanulási vágy jellemzi.

Az érzelmi megközelítésű, saját élményű tanulás színtere, közege, alapvető formája maga a játék, hiszen mindkettőnek ugyanaz a célja: az alkalmazkodás.

A tanulás lehetséges formái óvodánkban:

- Az utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- A gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.
- Az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

Célja:

- A gyermekek egyéni képességeinek megfelelő optimális tudásszint elérése.

Feladata:

- Spontán, illetve utánzásos, az óvónő által irányított sokoldalú megfigyelés, tapasztalatszerzés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan óvodai életvitel kialakítása, fenntartása, ahol a nap folyamán adódó helyzeteket kihasználva, természetes és szimulált környezetben, utánzásos, spontán és irányított tevékenységre, tapasztalatszerzésre legyen lehetősége minden gyereknek.
- A spontán és utánzásos tanulás mellett, azt kiegészítve, naponta kezdeményez tervezett foglalkozást a gyerekek életkorától, ismereteitől függően eltérő időkeretben, illetve tartalomban, valamint szervezeti keretben.
- Évszakokra bontott kerettervünk adott csoportra történő lebontása, megvalósítása.
- Olyan témák feldolgozása, ami az adott időszakban foglalkoztatja a gyerekeket, érdeklődésükre számíthatunk, ezáltal új ismeretet szerezhetnek a gyerekek.
- Heti rendünkben az 5 féle tevékenység egy olyan ritmust adjon a csoport életének, mely a gyerekek számára is érzékelhető és biztonságérzetet ad. Ez adja a nevelési folyamat ritmusát.
- A gyerekek cselekvését, érzékelő apparátusuk (tapintás, látás, hallás) sokoldalú igénybevétele kísérelje.
- Bízassa a gyerekeket cselekvéseik, élményeik megfogalmazására.

XVI. A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlődésének, fejlesztésének segítése

Célja:

- Észrevenni és kiemelt figyelmet fordítani azokra a gyerekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi, kulturális hátrányok gátolják.

Feladata:

- A hátrányok csökkentése.
- A veszélyeztetettség csökkentése.
- A családdal, a Szociális Szolgálat, a Nevelési Tanácsadó pszichológusával, logopédussal, fejlesztő pedagógussal, a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve folyamatosan segíteni személyiségük fejlődését.

Az óvodapedagógus feladata:

- A hátrányok ne növekedjenek.
- A fokozott törődés ne megkülönböztetett bánásmódban fejeződjék ki.
- Érzelmi támaszt nyújtó bizalmat sugározzon.
- A gyermek iránti megbecsülés, elfogadó szeretetteljes beállítódással.
- A szülők bizalmának megnyerése, mert a segítség elfogadó és együttműködő kapcsolatban eredményesebb.

XVII. Óvodánk gyermekvédelmi munkája

Végzése minden óvónő munkaköri kötelessége. „Az óvodapedagógusoknak közre kell működniük a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megszüntetésében.”

Előítélettől mentes és befogadó magatartás szükséges ahhoz, hogy intézményünkben egyetlen óvoda se érezze magát peremhelyzetűnek.

Célja:

- Az egészséges személyiségfejlődést károsító hatások észrevétele.
- Mindazon körülmények, feltételek feltárása, elhárítása, enyhítése és megszüntetése,
- Amelyek a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését hátrányosan befolyásolják, illetve veszélyeztetik.

- A valamely okból hátrányos helyzetbe kerültek esélyeinek javítása, segítése.

Feladata:

- Lehetőségteremtés minden gyermek egyéni képességeinek a maximális kibontakoztatására.
- Segítségadás és kompenzálás – egyénenkénti bánásmóddal – **a hátrányok csökkentése érdekében**. Prevenció, segítségnyújtás.
- A család figyelmének felhívása az emberi kapcsolatok kialakítására való képesség állandó formálásának a fejlesztésére, hogy egy-egy család, egy-egy ember ne csak magára, hanem a többiekre is gondoljon.

Elveink:

- A gyermek méltóságának a tiszteletben tartása (humánus, megértő, egyénenkénti bánásmód)
- A család, a családi nevelés tiszteletben tartása és erősítése, (a gyermek a családé, melynek sajátos feladatait az óvoda nem veheti és nem is veszi át! A szülőket a legjobb óvoda is csak helyettesítheti, de nem pótolja)- Tapintatos, személyes kapcsolattartás.
- Folyamatos, segítő és nem számon kérő kapcsolat kialakításával – a gyermek iránti felelősség ébren tartása.

Módszereink:

- Titoktartási kötelezettség a családokat érintő kérdésekben
- Gyakorlatunkban – mely egyszerre kíséri figyelemmel a családi körülményeket és a gyermek fejlettségi mutatóit – a személyre szóló érintkezési formák előtérbe állítása. Ritkán fordul elő, hogy valamilyen körülmény megakadályozza a közvetlen viszony létrejöttét és fenntartását.

Gyermekevédelmi látókörbe kerülés kritériumai (érintettek köre), a személyiségfejlődést károsító hatások okai:

1. Egészségügyi ártalmak.
2. Átmeneti érzelmi válság a családban (testvérféltékenység, válás, haláleset).
3. Devións szülői magatartás (bűnöző életmód,) erkölcstelen családi környezet.
4. Elhanyagoló nevelés.
5. Családon belüli erőszak.
6. Szenvedélybeteg a családban.
7. Súlyos anyagi nehézségek.
8. Ingerszegény környezet.

9. Rossz lakáskörülmények.
10. Munkanélküliség.
11. Csonka család.
12. Tartós betegség.

Módszerek:

- családlátogatás
- kérdőív
- interjú
- megfigyelés (áttélesen, ahogy a játékban megjelenik)

Csoportstatisztika elkészítése, diagnózis felállításának felelőse a csoportok óvónő, október 1.-ei határidővel.

A gyermekvédelem szempontjából óvodai gyakorlatunk fő céljainak jellemzői a következők:

- Az óvodáskorhoz méltó óvodás évek megteremtése, hogy a gyermek, gyermek lehessen
- A meleg, elfogadó légkör biztosítása, mely ténylegesen kizárja, hogy bármely gyermek, bármilyen oknál fogva, hátrányos, kiszolgáltatott helyzetbe kerüljön.
- A játék mindenek feletti elismerésének a gyakorlata, az igyekezet, hogy erre minden gyermeknek legyen ideje, s ebben örömét is lelje.
- Megfelelő feltételek, az egészséges környezet biztosítása.
- A különböző módon és tempóban fejlődő gyermekek egyediségének az elismerése, a megszégyenítés és kiszolgáltatottság érzését mellőző módszerek alkalmazása.
- A speciális nevelési szükségletű gyermekek megfelelő ellátása.
- A minden egyes gyermek MÁS – szemléletének az elfogadása. Ez a MÁS nem megkülönböztetés, hanem annak a hite, hogy nem vagyunk egyformák.

A gyermekvédelmi munka faladatainak alapja: a gyermek személyiségi jogainak az elismerése.

- A családok elismerése, tapintatos – személyes kapcsolattartáson keresztül a peremhelyzet okainak feltárása.
- A segítségadás jellegétől függő prevenciós illetve korrekciós módszerek alkalmazása, az egyéni sorsokkal való törődés.
- A speciális gyermeki képességszintre alapozott fejlesztő tevékenység végzése a humánus, megértés és szeretetpótlás módszerével.
- Esetenkénti hatósági intézkedés kezdeményezése.

- A családra való hatékonyabb „ráhatás” érdekében kapcsolattartás felelős személyekkel, intézményekkel.
- A gyermekvédelmi munka folyamatos elemzése, értékelése és dokumentálása.

A gyermekvédelmi munkát segítő külső szervek, egyének:

- Polgármesteri Hivatal Gyámhivatal
- Családsegítő Központ
- Nevelési Tanácsadó
- Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság (Kaposvár)
- Fejlesztő Pedagógus
- Logopédus

Stratégiai fázisai, felelőse a csoport óvónő, május 31-ei határidővel:

- A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet kiszűrése. Diagnózis felállítása.
- Az óvodavezető informálása.
- A közös konzultáció a csoport óvónői, gyermekvédelmi felelős és az óvodavezető között.
- A veszélyeztetett helyzet jelentése a Gyámügyi Osztály felé.
- Kapcsolatfelvétel a szülővel, a probléma jelzése, segítség felajánlása.
- Igényel-e segítséget?
- Jelzés a gyermekvédelmi felelősnek.
- Egyéni feladatterv kidolgozása, nevelési feladatok, módszerek, a segítségnyújtás lehetséges formájának a meghatározása.
- Pedagógiai fejlesztő munka.
- Nyomon követés és bevételek vizsgálata.

Gyermekvédelmi felelős feladata az illetékes szervekkel a folyamatos kapcsolattartás, információcsere, koordinálás, valamint az óvodaszintű statisztikák elkészítése.

XVII.1. A gyermek mérése gyermekvédelmi szempontból

A gyermek neve:

Adatai:

A rizikó megnevezése:

A helyzet megítélése:

- halmozottan hátrányos
- hátrányos
- veszélyeztetett

A segítségadás lehetséges formái, feladatterve:

Igénybe vett külső támogatás, segítség:

- étkezési hozzájárulás
- rendszeres nevelési támogatás
- egyéb természetbeni juttatás
- rendszeres fejlesztő foglalkozásokon való részvétel
- logopédiai ellátás

Külső szervekhez intézett jelzések:

- Gyámügyi Osztály
- Nevelési Tanácsadó
- Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság
- Logopédus

XVIII. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Cél: A nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerülnek:

- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- az elvárások igazodjanak az adott gyermek fejlődésének üteméhez,
- a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

Az integrált nevelés keretében fejlesztő munkát folytatunk, melynek keretében felvállaljuk:

- a.) az integráltan nevelhető testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek ellátását,
- b.) az integráltan nevelhető, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek ellátását.
- c.) az óvodai csoportokban folyó fejlesztéssel párhuzamosan szükség szerint szegregált gyógypedagógiai fejlesztés, habilitáció, rehabilitáció és terápiás célú pedagógiai ellátás biztosítása külső szakemberekkel (logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus)

Feladatok:

- szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése, individuális módszerek, technikák alkalmazása,
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatok beépítése, szükség esetén az eljárások megváltoztatása, igazodó módszerek megválasztása,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatíva keresése,
- alkalmazkodás az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködés a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásainak, javaslatainak beépítése a pedagógiai folyamatokba,
- esetmegbeszélések a szakszolgálat szakemberei és az óvodapedagógusok között.

XIX. Óvodánk kapcsolatai

Család–óvoda partnerkapcsolata:

A szülőkkel való kapcsolatunk az évek során sokkal differenciáltabbá, személyesebbé vált.

Célja:

- A folyamatos egymást segítő kapcsolattartás.
- A család értékrendszerének ismerete.
- Az együttműködés folyamatában higgadt partneri szerep az óvoda részéről.

Feladata:

- Jobban figyelembe kell vennünk, mi érdekli a szülőket óvodánk életéből, a gyermekek neveléséből.
- Jobban előtérbe kell állítani a személyre szóló érintkezési formákat.
- Rendszeres, tervezett tájékoztatást a gyermekek fejlődéséről.

Együttműködésünk alapgondolatai:

- A gyermek a családé, melynek sajátos feladatait az óvoda nem veheti és nem is veszi át.
- A szülőket az óvoda csak helyettesítheti, de nem pótolhatja. Az óvoda a családdal együtt felelős a gyermekért, személyiségeinek és képességeinek alakulásáért. A család (általában) pontos tájékoztatása óvodánk életéről, folyamatosan.
- Természetesnek tartjuk, hogy a szülőnek véleménye van a gyermeke óvodai életével kapcsolatban.
- Joga van ahhoz, hogy tájékozott legyen nevelőmunkánkról.

A szülői összejövetelek szervezésével kapcsolatos óvónői feladataink:

- A kötetlen formájú elhelyezkedést biztosító csoportszobai elrendezés.
- Az időkeretek átgondolását (maximum 1-1:5 óra)
- Kerüljük a monoton beszámolókat.
- Az együttléteket barátságosabbá tesszük gyermekmunkák nézegetésével, könyvekkel, fotókkal, humoros beszámolókkal, teázással.
- Az óvónők megjelenésükben is ünnepélyességet és „önmagukat” tükrözik.

Az eredményes kapcsolattartás feltételei:

- A szülő érezze a bizalmat, hogy az óvoda segíteni akaró partner.
- Az óvoda minden dolgozójának kötelessége, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz. Érezzék, hogy szeretik gyerekeiket.
- A gyermekét a szülő ismeri a legjobban! - ezért kérését, javaslatát mindenkinek komolyan kell venni. Érezzék a szülők, hogy számítunk véleményükre, és tiszteletben tartjuk nevelési elveiket.
- Tiszteletben tartjuk a család világnézetét.

A kapcsolattartás időszakos formái:

- 1. A beíratás:** Minden évben, a tavaszi időszakban, áprilisban várjuk az óvodáskort elért gyermekek és szülei jelentkezését.
- 2. A családlátogatások:** Célja, hogy az óvónők megismerjék a gyermekeket *(még az óvodába kerülés előtt)* közvetlen környezetükben. Tájékozódjunk a család nevelési szokásairól.
- 3. A beszoktatás:** Azért van szükség rá, mert új szokásokkal, felnőttekkel, környezettel találkozik a gyermek. Az anyás beszoktatással a gyermek biztonságban érzi magát az első néhány nap, megismeri a felnőtteket, társait. A szülő, pedig már az első napokban megismerheti az óvodai életet.
- 4. A szülői „értekezletek”:** Az óvodát, a csoportot érintő legfontosabb témák, feladatok, programok megbeszélése.
- 5. Fogadó órák:** Ezek az alkalmak adnak lehetőséget bizalmas információ cserére a gyermekekről. Előzetesen közösen egyeztetett időben.
- 6. Nyílt napok:** A szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek. Lehetőséget biztosítunk, hogy a szülők betekintsenek az óvoda napi életébe. Szervezünk közös munkadélutánokat is, ahol a gyermekek érdekében közösen tevékenykedünk. (közös bábkészítés, ünnepi előkészületek, báb-vagy mese- darabok begyakorlása)

A folyamatos kapcsolattartás lehetőségei:

- Napi rövid beszélgetések.
- Faliújságok naprakész információi.

A Szülők közösségének képviselői:

A csoportok által választott szülői képviselőkkel az év folyamán 2-3 alkalommal összejöveteleket szervezünk az aktuális kérdések egyeztetésére, tájékoztatására, amit ők a szülőknek továbbítanak egyéni beszélgetéseken, szülői „értekezleteken”.

Óvoda-bölcsőde:

A bölcsőde az óvodába lépés előtti intézményes nevelés színtere. Célja, hogy az átmenet ne okozzon érzelmi megrázkódtatást.

Feladata:

- A kiscsoportos óvónők látogatása a bölcsődében augusztus végén.
- A bölcsődések látogatása a gondozó nénikkel együtt az óvodában.
- Esetleges tapasztalatcserék szervezése.
- A beszoktatási idő után a gondozónők látogatása a kiscsoportban:
- A gyermekek beilleszkedésének megfigyelése, közös megbeszélése.

Óvoda-iskolák:

Célja:

- A kapcsolatok kialakításában, kezdeményezésében az óvoda legyen nyitott, kezdeményező.
- A jó kapcsolat alapja a kölcsönös tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.
- Nem felkészítjük, hanem *alkalmassá tesszük az iskolai életre.*

Feladata:

- Programunk megismertetése, elfogadtatása.
- Emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása.
- Érdeklődés egymás szakmai munkája iránt. Szakmai tanácskozások szervezése.
- Közös ünnepek, vagy egymás ünnepeire meghívás
- Kölcsönös látogatás az intézményekben.

Hogy az átmenet zökkenőmentes legyen:

- Meghívjuk a tanítónőket a nagycsoportokba, utána megbeszélgetés szervezünk.
- A gyermekek látogatása az iskolákban.
- Megszervezzük a szülők és az első osztályos tanítónők találkozását az óvodában.

- A tanévnyitóra a volt nagycsoportos gyerekeket a volt óvó nénijük is elkíséri.
- Az óvónők látogatása az első osztályokban, melyet tapasztalatcsere követ.
- Kérdőív, interjú – visszajelzés – értékelése, elemzése.

Óvoda-közművelődési intézmények (Könyvtár, Galéria, Művelődési Ház):

Célja, hogy elősegítsék a nevelési feladataink sokoldalú megoldását.

Feladata:

- Rendezvényeik közül úgy válogatunk, hogy a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe vesszük, óvodapedagógiai elveinkkel összhangban legyenek.
- Látogathatjuk csoportosan az óvodapedagógus vezetésével vagy egyénileg, szüleikkel.

Egészségügyi szakszolgálatok (Gyermeorvos, védőnők fogorvos):

Célja:

- Éves munkaterv alapján, időben tervezhető kapcsolattartás.

Feladata:

- Az új óvodások eü. Törzskönyvének beszerzése. Védőnőknek átadása.
- Szűrések idejének egyeztetése.
- Kötelező orvosi vizsgálat az 5 éveseknél.
- Fogászati szűrővizsgálat.

XX. Óvodánk hagyományai, ünnepei, egyéb rendezvényei

Az óvodai ünnepek kulcsfontosságúak továbbra is nevelőmunkánkban.

A szülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés legfontosabb színterei az ünnepek.

Jó alkalom a beszélgetésre, a találkozásra.

Az ünnep lehetőséget nyújt a sajátos, egyéni arculat megteremtésére.

Az ünnepek kiemelnek bennünket a hétköznapiakból és nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek.

A hagyományok ápolása szempontjából is fontosak az ünnepek, hiszen kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget. Végig kell járnunk a múltat, mert erre építhetjük a jövőnket. A régmúlt élményei is segítik az én tudat és magyarságtudat kialakulását.

„A hagyomány minden embernek visszaadja önmagát.”

/Hamvai/

Az ünneplés lényege sokszor nem is maga az ünnep, hanem az a sokféle előkészület, ami tevékenykedésre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására adnak lehetőséget. Az előkészületek a csoporton belüli közösségi érzések alakításában tág teret nyújt. Itt jó, ha az egymás melletti csoportok is együttműködnek.

Legyen elég időnk az ünnepléshez kapcsolódó tevékenységek elvégzésére.

XX.1. Óvodánk ünnepi rendezvényei, megemlékezések, népi hagyományok ápolása

Hónap	Óvodaszintű ünnepek	Nemzeti ünnepek	Néphagyományok	Csoportrendezvények, egyéb tev.
Szeptember Őszelő	Az új gyermekek ünnepélyes fogadása. „Csoportavatások” (a hónap utolsó hetében)		8. Kisasszony napja Vándormadarak útra kelnek 20. Takarítási világnap 29. Mihály nap	Születésnapok megünneplése. Kirándulások szervezése.
Október Őszhó	Szüreti időszak Őszi nap	23. Nemzeti ünnep Hazafias érzelmek elmélyítése.	Szőlőszüret, dióverés szüreti multságok.	4. állatok világnapja szüret, betakarítás családoknál. Születésnapok.
November Őszutó			25. Katalin napja ((ha Katalin kopog, karácsony locsog)	Születésnapok.
December Télelő	6. Mikulás napja Karácsony ünnepe Gyertyagyújtás		Advent kezdete 4. Borbála ág 13. Luca nap Karácsonyköszöntés	Adventi koszorú és naptár készítése. Borbála ág vízbe helyezése. Luca napi kotyolás. Mézeskalácssütés. Csoportszobák díszítése. Születésnapok.
Január Télhó	Újévköszöntő		6. Vízkereszt Karácsonyi ünnepkör vége, Farsang kezdete	Népi jókívánságok. Születésnapok Téli kirándulás.
Február Télutó	Farsangi hét Télbúcsúztató		2. medve megfigyelése, Gyertyaszentelő 24. Mátyás a tél hatalmát megtörő	Hóolvadás Születésnapok.
Március Tavaszelő		15. Nemzeti ünnep, Hazafias érzelmek mélyítése.	Sándor, József, Benedek megleghozó napok.	Huszárcsákók, zászlók készítése. 22. Víz világnap Születésnapok.
Április Tavaszhó	Tavaszcímzés ünnep, Húsvét		Locsolkodás	Növényhajtás Tojásfestés, nyuszi fészkek készítése. 22. A Föld napja Születésnapok.
Május Tavasztó	Anyák napja Gyermekeknél Évzáró		Májusfaállítás	10. Madarak, fák napja Ajándékkészítés, ünnepi köszöntés Tavaszi kirándulás Ballagóknak ajándék készítés. Születésnapok

XX.2. A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének formái, lehetőségei

Ki	Kit	Mikor	Mit	Gyakoriság	Dokumentáció	Vezeti	Felelős
Óvoda- vezető	Szü- lőt	Április	Beíratás Az első közös szülői értekez- letről	Évente	Plakát Levél	Óvodaveze- tő, óvoda- titkár	Óvodave- zető
Óvoda- Vezető óvónők	Szü- lőt	Augusz- tus	Az új szülők tájékoztatása életrendünk- ről, napiren- dünkről	Évente	Feljegyzés Jegyzőkönyv	Óvodaveze- tő, óvónők	Óvodave- zető
Óvó- nők	Szü- lőt	Szeptem- ber	Anyás befo- gadás	Szept. fo- lyamatosan	Egyéni fejlődési dosszié	Csoport párosok	Csoport párosok
Óvó- nők	Szü- lőt	Aug. Szept.	Az első csa- ládlátogatás	Szülőkkel való egyez- tetés alapján	Csoportnapló Egyéni fejlődési dosszié	Csoport párosok	Csoport párosok
Óvó- nők	Szü- lőt	A szülők- kel törté- nő egyez- tetés alap- ján	fogadóóra	Igény szerint	Csoportnapló Egyéni fejlődési dosszié	Csoport párosok	Csoport párosok
Óvoda- vezető óvónők	szülőt	Munka- terv alap- ján	Közös szülői értekezletek Szülői értekezl, munkadélutá- nok	Tanévnyitó, tanévváró Évente 2-3 szor	jegyzőkönyv	Óvodaveze- tő Csoportok óvónői	Óvodave- zető Csoportok óvónői
Óvoda- Vezető óvónők	szülőt	Ősz-tél- tavasz	Tabi Újság	Évente 3 alkalommal	Újság	Rendező csoportok óvónői	Óvodave- zető Óvónők
Óvoda- Vezető óvónők			Őszi nap Gyertyagyúj- tás Tavaszkö- szöntő Ovi bál Gyermeknap	Évente	Feljegyzés	Óvodaveze- tő óvónők	Óvodave- zető Óvónők
Óvoda- vezető	SZM tagok	Évi 2 al- kalommal ill. Aktualitás szerint	Óvodát érintő információk	Évente 2- szer	Jegyzőkönyv	Óvodaveze- tő	Óvodave- zető
Óvó- nők	Szü- lőt		Közös ünne- pek Anyáknap Évzáró	Évente két- szer	Feljegyzés	Óvónők	Óvónők

XXI. Az óvodába lépés feltételei

- A gyermekorvos igazolása, hogy a gyermek közösségbe jöhet.
- Tabról, az Intézmény Fenntartó Társulás településeiről elsősorban, valamint más környező kistépülésekről is várjuk az óvodás korú gyermekeket.
- Minden évben, április hónapjában a szülők beíratják gyermeküket, azokat is, akik október 1. után fogják betölteni a 3. életévüket. Előjegyzésbe vesszük és év közben is felvesszük, ha a férőhely ezt megengedi.
- A gyermek felvételéről az óvodavezető dönt, döntéséről a szülőt a tanév megkezdése előtt, az új szülők részére szervezett megbeszélésen tájékoztatja.
- A közös szülő-gyermek beszoktatás után (melynek időtartama gyermekenként változó lehet), nincs akadálya a gyermekek befogadásának.

XXII. Elvárható eredmények óvodáskor végére az óvodai nevelés és a családi nevelés összehangolt hatására

- Óvodásainknál a test-lélek és szellem életkorra jellemző összhangja figyelhető meg.
- Mozgásuk rendezett, koordinált.
A nagy- és finommozgások bátor (ügyes) kivitelezésére alkalmas.
- A gyermekek viselkedése alkalmazkodik az emberi együttélés szempontjából lényeges szabályokhoz.
- Élénkség, ugyanakkor önszabályozási képesség jellemzi őket – ami a fegyelmezési helyzeteket a minimumra csökkenti.
- Képesek a kompromisszumkötésekre, a nehézségeket változatos módon kísérlük meg már megoldani.
- Csökkenő tendenciát mutat a viselkedésük során az érzelmi és indulatiság. Magatartásuk robbanékonyságát kezdik visszafogni.
- Önállóak mind a saját, személyes szükségleteik kiszolgálásában, valamint a napi közös tevékenységek során, s azok szervezésében is.
- Nyitottak, érdeklődőek az emberi, természeti, társadalmi világra.
- Színek, hangok, formák, illatok, felületek, belső érzetek felfogására, megkülönböztetésére képesek, ami tapasztalás útján rögzült képességükké vált.

- Képi látásmód jellemzi őket, melynek kifejezési formáit megtalálják a rajzban, játékban, mesehallgatásban.
- Gondolkodásukat még a szemléletesség uralja. Bizonyos helyzetekben megjelennek a fogalmi gondolkodás jelei. Eszköz nélküli gondolkodásra, formális műveletre még nem érettek.
- Magányos, párban és csoportokban folyó játékra, játékos tevékenységre való képesség jellemzi őket.
- Szívesen teljesítenek kisebb megbízatásokat.
- A kapcsolatteremtés eszközeként az érthető, helyhez illő beszédet alkalmazzák. Ismerik a legfontosabb illemszabályokat.
- Örömmel várják az iskolát. Meg akarják ismerni új környezetüket.
- Jellemzi őket az „én már ezt is tudom” büszkesége!

XXIII. Az iskolába lépés feltételei

- Óvodai szakvélemény – ha az óvoda és a szülő véleménye egyezik.
- Nevelési Tanácsadó szakvéleménye – ha nem egyezik a vélemény, vagy ha vizsgálat kell.
- Képességvizsgáló vizsgálati eredménye, szakvéleménye – A Nevelési Tanácsadóval történt egyeztetés alapján.
- Gyermekorvosi szakvélemény alapján.

Az óvoda a tankötelezettség megkezdésekor a gyermek fejlettségével kapcsolatban:

- Igazolja, hogy a gyermek elérte az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.
- A gyermekről reális képet tárunk a szülő elé, konkrét érvekkel kívánunk hatni a szülőkre a gyermek igazi érdekét szem előtt tartva, akár az iskolába indulás, akár az óvodában maradás mellett döntünk.
- A szülő döntését tiszteletben tartjuk! Az ő felelőssége, hogy mikor és melyik iskolát választja.

XIV. A helyi nevelési program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések

XXIV.1. Szivárvány Óvoda, Tab

ESZKÖZÖK	MEGLÉVŐ A gyermekcsoport létszámának megfelelően minimum 30%-ban rendelkezésre áll	RÉSZBEN KI- EGÉSZÍTÉSRE SZORUL	HIÁNYZIK Beszerzésre vár
Környező világ tevékeny megismerésének fejlesztése			
Állatok világa képso-rozat	X		
Növények világa	X		
Emberek világa	X		
Közlekedés világa	X		
Kézi nagyítók	X		
Falu-város	X		
Falióra	X		
Vizes és száraz te-repasztalok		X	
Földgömb	X		
Képgyűjtemények	X		
Természet filmek, természet hangjai CD-k	X		
Minimat	X		
Nagyméretű szemléltető képek	X		
Időjárás megfigyelő tábla	X		
Évszakot jelző táblák	X		
Természetről szóló könyvek, lexikonok	X	X	
Nagyméretű tükör	X		
Kisméretű tükör	X		
Gyermek méretű kerti szerszámok	X	X	
Felnőtt méretű kerti szerszámok	X		
Saját készítésű társas játékok, kiegészítő eszközök	X		
Távcső	X		
Logikai játékok	X		
Korongok, pálcikák	X		

ESZKÖZÖK	MEGLÉVŐ A gyermekcsoport létszámának megfelelően minimum 30%-ban rendelkezésre áll	RÉSZBEN KIEGÉSZÍTÉSRE SZORUL	HIÁNYZIK Beszerzésre vár
Madáretető, madárodú	X		
Világunk hangjai I.-II.	X		
Diavetítők	X		
Kis öntözőkannák	X		
Matematikai fejlesztés eszközei	X		
Művészeti tevékenységek			
Festő készletek	X		
Díszítő készletek			
Ceruzák	X		
Zsírkkréták			
Gyurmatáblák	X		
Ollók	X		
Színes papírok, rajzlapok	X		
Magnó és CD lejátszó	X		
Ritmuskészlet	X		
Ide hallgass Zenehallgatás			
Ujjbábok	X		
Kesztyűbábok gyermek és felnőtt méretű	X		
Szerepjátszó fejmaszkok	X		
Anyanyelvi fejlesztő készlet	X		
Mozgás			
Body Roll készlet	X		
Fa egyensúlyozó készlet	X		
VESCO készlet	X		
Fa lépegető	X		
Műanyag lépegető	X		
Tornaszivacsok	X		
Ejtőernyő	X		
Trambulin			
Ugráló labda	X		
Különböző labdák	X		
Babzsákok	X		
Tornapad	X		

ESZKÖZÖK	MEGLÉVŐ A gyermekcsoport létszámának megfelelően minimum 30%-ban rendelkezésre áll	RÉSZBEN KIEGÉSZÍTÉSRE SZORUL	HIÁNYZIK Beszerzésre vár
Torna zsámoly	X		
Tornakarika	X		
Ugrókötél	X		
Gerswald készlet	X		
Hablabda	X		
Bordásfal	X		
Nagyméretű tükör	X		
Maroklabda	X		
Fa tornabot	X		
Mozgáskotta készlet	X		
Kismotorok	X		
Rollerek	X		
Biciklik	X		
Nevelőmunkát segítő játékok			
Autók	X		
Babák	X		
Építőjátékok, többféle méretű fa	X		
Építőjátékok, többféle méretű műanyag	X		
Babakocsik	X		
Homokozó készletek	X		
Barkácsoló készletek	X		
Konstruáló játékok	X		
Szerepjáték eszközei	X		

XXIV.2 Bedegkéri Tagóvoda

ESZKÖZÖK	MEGLÉVŐ A gyermekcsoport létszámának megfelelően minimum 30%-ban rendelkezésre áll	RÉSZBEN KIEGÉSZÍTÉSRE SZORUL	HIÁNYZIK Beszerzésre vár
Környező világ tevékeny megismerésének fejlesztése			
Állatok világa képsorozatok	X		
Növények világa	X		
Emberek világa	X		
Közlekedés világa	X		
Kézi nagyítók	X		
Falióra	X		
Képgyűjtemények	X		
Természet filmek, természet hangjai CD-k	X		
Minimat	X		
Nagyméretű szemléltető képek	X		
Időjárás megfigyelő tábla	X		
Évszakot jelző táblák	X		
Természetről szóló könyvek, lexikonok	X	X	
Nagyméretű tükör	X		
Kisméretű tükör	X		
Felnőtt méretű kerti szerszámok	X		
Saját készítésű társasjátékok, kiegészítő eszközök	X		
Távcső	X		
Logikai játékok	X		
Korongok, pálcikák	X		
Madáretető, madárodú	X		
Világunk hangjai I.-II.	X		
Diavetítő	X		
Kis öntözőkanna	X		
Matematikai fejlesztés eszközei	X		

ESZKÖZÖK	MEGLÉVŐ A gyermekcsoport létszámának megfelelően minimum 30%-ban rendelkezésre áll	RÉSZBEN KIEGÉSZÍTÉSRE SZORUL	HIÁNYZIK Beszerzésre vár
Művészeti tevékenységek			
Festő készletek	X		
Díszítő készletek			
Ceruzák	X		
Zsírkréták			
Gyurmatáblák	X		
Ollók	X		
Színes papírok, rajzlapok	X		
Magnó és CD lejátszó	X		
Ritmuskészlet	X		
Ujjbábok	X		
Kesztyűbábok	X		
Mozgás			
Body Roll készlet	X		
Műanyag lépegető	X		
Tornaszivacsok			X
Trambulin			X
Ugráló labda	X		
Különböző labdák	X		
Babzsákok	X		
Tornakarika	X		
Ugrókötel	X		
Bordásfal	X		
Fa tornabot	X		
Biciklik	X		
Nevelőmunkát segítő játékok			
Autók	X		
Babák	X		
Építőjátékok, többféle méretű fa	X		
Építőjátékok, többféle méretű műanyag	X		
Babakocsik	X		
Homokozó készletek	X		
Barkácsoló készletek	X		
Konstruáló játékok	X		
Szerepjáték eszközei	X		

XXIV.3 A Somogymeggyesi Tagóvoda

ESZKÖZÖK	MEGLÉVŐ A gyermekcsoport létszámának megfelelően minimum 30%-ban rendelkezésre áll	RÉSZBEN KIEGÉSZÍTÉSRE SZORUL	HIÁNYZIK Beszerzésre vár
Környező világ tevékeny megismerésének fejlesztése			
Kézi nagyítók	X		
Falióra	X		
Képgyűjtemények	X		
Természet filmek, természet hangjai CD-k	X		
Nagyméretű szemléltető képek	X		
Időjárás megfigyelő tábla	X		
Évszakot jelző táblák	X		
Természetről szóló könyvek, lexikonok	X	X	
Nagyméretű tükör	X		
Kisméretű tükör	X		
Felnőtt méretű kerti szerszámok	X		
Saját készítésű társas játékok, kiegészítő eszközök	X		
Távcső	X		
Logikai játékok	X		
Korongok, pálcikák	X		
Madáretető, madárodú	X		
Diavetítő	X		
Matematikai fejlesztés eszközei	X		
Művészeti tevékenységek			
Festő készletek	X		
Díszítő készletek			
Ceruzák	X		
Zsírkreták			
Gyurmatáblák	X		
Ollók	X		
Színes papírok, rajzlapok	X		
Magnó és CD lejátszó	X		

ESZKÖZÖK	MEGLÉVŐ A gyermekcsoport létszámának megfelelően minimum 30%-ban rendelkezésre áll	RÉSZBEN KIEGÉSZÍTÉSRE SZORUL	HIÁNYZIK Beszerzésre vár
Ritmuskészlet	X		
Ujjbábok	X		
Kesztyűbábok	X		
Mozgás			
Műanyag lépegető	X		
Tornaszivacsok			X
Trambulin			X
Ugráló labda	X		
Különböző labdák	X		
Babzsákok	X		
Tornakarika	X		
Ugrókötél	X		
Bordásfal			X
Fa tornabot	X		
Biciklik			X
Modulkészlet	X		
Nevelőmunkát segítő játékok			
Autók	X		
Babák	X		
Építőjátékok, többféle méretű fa	X		
Építőjátékok, többféle méretű műanyag	X		
Babakocsik	X		
Homokozó készletek	X		
Barkácsoló készletek	X		
Konstruáló játékok	X		
Szerepjáték eszközei	X		

XXIV. 4. Bábonymegyeri Tagóvoda

ESZKÖZÖK	MEGLÉVŐ A gyermekcsoport létszámának megfelelően minimum 30%-ban rendelkezésre áll	RÉSZBEN KI-EGÉSZÍTÉSRE SZORUL	HIÁNYZIK Beszerzésre vár
ESZTÉTIKUS MESESZOBA:	X		
Puha párnák	X		
Meleg szőnyegek	X		
Meseszék	X		
Kincsesláda	X		
Bábok	X		
Bábtartók	X		
Paravánok	X		
Gyertyák	X		
Magnó	X		
Albumok a tanult mondókákról, versekről, mesékről	X		
Kedvenc mágikus báb	X		
Jelképek szimbólumok a mesékről	X		
Lepkek az átváltozáshoz	X		
Esztétikus mesekönyvek		X	
ESZTÉTIKUS ÉNEKES SAROK	X		
Furulya	X		
Metallofon			X
Dob	X		
Ritmusbot	X		
Csörgő	X		
Triangulum	X		
Cintányér	X		
Kisebb-nagyobb csengő	X		
Népi hangszerek	X		
Gyermekek-óvónő által barkácsolt ritmus-hangszerek	X		
Hangvilla	X		
Harangjáték			X
Csengősor	X		
Tanult dalokról szimbólum	X		

ESZKÖZÖK	MEGLÉVŐ A gyermekcsoport létszámának megfelelően minimum 30%-ban rendelkezésre áll	RÉSZBEN KIEGÉSZÍTÉSRE SZORUL	HIÁNYZIK Beszerzésre vár
ESZTÉTIKUS ALKOTÓ SAROK	X		
Különböző méretű rajzlapok	X		
Színes papírok	X		
Ragasztók	X		
Cikk-cakk ollók	X		
Tompa hegyű ollók	X		
Festékek	X		
Színes ceruzák	X		
Zsírkréták	X		
Pasztellkréták	X		
Filctollak	X		
Szivacshengerek			X
Viaszkréták	X		
Fonalak, madzagok	X		
Szövőkeretek			X
Különböző anyagok	X		
Linólapok	X		
Anyag	X		
Mintázó eszközök	X		
Fazekas korong			X
Esztétikus eszköztárolók	X		
Minigaléria	X		
PLASZTIKAI MUNKÁHOZ			
Agyag	X		
Gyurma	X		
fadarabok	X		
Termések	X		
Magok	X		
Kavicsok	X		
Szövőkeretek			X
Fonalak	X		
Korongozó			X
ESZTÉTIKUS OVI-GALÉRIA			
ESZTÉTIKUS VIDEO SZOBA	X		
Fényképezőgép	X		
Videó	X		
Magnó	X		

ESZKÖZÖK	MEGLÉVŐ A gyermekcsoport létszámának megfelelően minimum 30%-ban rendelkezésre áll	RÉSZBEN KIEGÉSZÍTÉSRE SZORUL	HIÁNYZIK Beszerzésre vár
ESZTÉTIKUS POLC A TERMÉSZET KINCSEINEK	X		
ERDEI ÓVODAI PROGRAMHOZ			
Hátizsákok	X otthonról hozzák		
Nagyítók	X		
Esőkabátok	X otthonról hozzák		
Kulacsok	X		
UDVARON			
Pódium énekes játékokhoz, bábozáshoz, dramatikus játékokhoz	X		
Futópálya	X		
KÉZISZEREK			
Labdák	X		
Babzsákok	X		
Karikák	X		
Szalagok	X		
Botok	X		
Kendők	X		
Zászlók	X		
SZAKKÖNYVEK	X		
ESZTÉTIKUS TÁJÉKOZTATÓ TÁBLÁK	X		

XXV. Érvényességi rendelkezések

1. Hatályosság

Az intézmény Helyi Nevelési Programja (továbbiakban HNP) hatálya kiterjed a Szivárvány Óvoda teljes nevelői és alkalmazotti körére. A programban foglaltak betartása, megvalósítása mindenki számára kötelező.

2. A HNP érvényessége és értékelése

A HNP a jóváhagyástól számított 5 évig érvényes. Megvalósítását a nevelőtestület – a szülői szervezet véleményének kikérésével – minden nevelési év végén értékeli. Az értékelés eredményeit be kell építeni a következő év szakmai munkatervébe. A HNP tervezett felülvizsgálata alkalmával ki kell térni a Programban megfogalmazottak és a gyakorlat összhangjára. A felülvizsgálatkor, a módosítás elkészítésekor figyelembe kell venni az intézményi folyamatos és éves értékeléseket, és a fenntartói ellenőrzéséből született adatokat.

3. A HNP módosítása

A HNP módosítása csak a nevelőtestület elfogadásával, a szülői szervezet véleményének kikérésével és a fenntartó jóváhagyásával lehetséges.

A HNP módosítását kezdeményezheti: az intézmény fenntartója, a nevelőtestület, az intézmény vezetője, a szülői szervezet,

4. Elfogadás és jóváhagyás

A HNP-t az intézmény vezetőjének előterjesztése alapján a nevelőtestület ..... év ... hó ... napján fogadta el.

Az elfogadáskor a jogszabályban meghatározottak szerint véleményezési jogot gyakorolt az intézmény szülői szervezete

A HNP az intézmény fenntartójának jóváhagyásával lép hatályba, és ezzel az ezt megelőző HNP érvénytelenné válik.

5. Nyilvánosság

Az intézmény HNP-je a nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető az alábbi helyeken:

- az intézmény honlapján,
- az intézmény fenntartójánál,
- az intézmény vezetőjénél,
- a tagintézményeknél,

XXVI. Legitimációs záradék

Az Alkalmazotti kör elfogadta:

2009.június 09.

Óvodavezető

A Szülői közösség véleményezte:

2009. június 08.

Szülői közösség képviselője

A Fenntartó jóváhagyta:

2009. június 25.

Tab Város Polgármestere

Hivatalos példányok jegyzéke:

1. Tab Város Polgármesteri Hivatala
2. Szivárvány Óvoda és tagóvodái

A BÖLCSŐDEI NEVELÉS-GONDOZÁS HELYI SZAKMAI PROGRAMJA

2008

XXVII. Bevezető

„A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” keretül szolgál a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás keretein belül a 0-3 éves korosztály ellátására vonatkozó szakmai standardok és a bölcsődei nevelés-gondozás egyes területeihez kapcsolódó módszertani javaslatok kidolgozásához.

Bölcsődénk helyi nevelési-gondozási szakmai programja szerint dolgozunk, amit a „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” mint a tartalmi szabályozás legmagasabb szintű dokumentuma figyelembevételével dolgoznak ki. Ez az egymásra épülés biztosítja egyrészt az általános követelmények teljesítését, másrészt pedig az egyes intézmények szakmai önállóságát, a családok és a fenntartók elvárásaihoz és a helyi lehetőségekhez igazodást.

Bölcsődei programunk szervesen kíván kapcsolódni óvodai programunkhoz. A nevelési célok, a nevelés alapelvei, a tevékenységi formák hasonlóak, figyelembe véve az életkori sajátosságokat. A fő tevékenységi területek ugyanazok, de más hangsúlyt kapnak. A nevelők az óvodáéval egyező nevelési elképzeléseket és értékeket kívánják közvetíteni, ezzel is megkönnyítve, hogy az óvodába lépés zökkenőmentes legyen.

Gyermekkép

Elfogadjuk az Országos Alapprogram által meghatározott elvet, miszerint minden gyermek külön személyiség; individuum és szociális lény egyszerre. Fejlődő személyiség, akinek, sajátos, életkori és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Személyiségének szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. A bölcsődében a nevelést – gondozást mindenben ehhez igazítjuk.

Bölcsődekép

A bölcsőde, mint a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását, nevelését végző intézmény. Azoknak a 3 éven aluli gyerekeknek a nevelését – gondozását vállaljuk, akiknek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátásukat, illetve szociális vagy egyéb ok miatt szükséges az intézményi gondozásuk.

XXVIII. A bölcsődei nevelés-gondzás:

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi / etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.

A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés, szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve. A valamilyen kisebbséghez tartozó gyermekek esetében fontos a nemzetiségi/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitástudat kialakulásának segítése. A csoportban gondozható, nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek esetében pedig minél fiatalabb életkortól kezdve a gondozásba ágyazott fejlesztés formájában segíteni a rehabilitációt és a rehabilitációt. Mindezek segítik az egyenlő esélyekhez jutást, a társadalmi beilleszkedést.

XXIX. A bölcsődei nevelés-gondzás alapelvei

XXIX.1. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében, illetve szükség esetén lehetőségeihez mérten törekedve a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében fontos tehát a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

XXIX.2. A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye / ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg.

A bölcsődei nevelés-gondzás értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

XXIX.3. A nevelés és gondozás egységének elve

A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre.

XXIX.4. Az egyéni bánásmód elve

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

A gondozónő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha sajátos nevelési igényű, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. A gondozónő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermek vallási, nemzetiségi/etnikai, kulturális ... stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását.

XXIX.5. A biztonság és a stabilitás elve

A gyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („saját” gondozónő-rendszer, felnőtt-rendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

XXIX.6. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve

A gyermek ösztönzése, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítése, az önállóság és az aktivitás tevékenység-specifikusságának, fizikai és pszichés állapottól függésének elfogadása, a gyermek felé irányuló szeretet, elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat.

A biztonságos és tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek meghallgatása, véleményének figyelembevétele, a kompetenciájának megfelelő mértékű döntési lehetőség biztosítása a bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata.

A gondozónő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedésműveletekkel való próbálkozások bátorításával segíti a tanulást.

XXIX.7. Az egységes nevelő hatások elve

A nevelés értékközvetítés és értékteremtés egyben. Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőttek – a közöttük lévő személyiségbeli különbségek tiszteletben tartásával – a gyermek elfogadásában, a kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában, öntevékenységeinek biztosításában egyetértsenek, az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék.

XXX. A bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosításával 20 hetes-3 éves egészséges és a 20 hetes-6 éves sajátos nevelésű igényű gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés. A sajátos nevelési igényű gyermekek habilitációjának és rehabilitációjának segítése a gondozás, nevelés, az egyéni és a csoportos foglalkozások keretében, a gyógypedagógus irányítása alapján.

XXX.1. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

- a harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása
- a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése,
- egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás),
- szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok elvégzése.

XXX.2. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

- derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában,
- a gondozónő-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése,
- az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az éntudat egészséges fejlődésének segítése,
- a bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése,
- lehetőségteremtés a gondozónővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére az énérvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését,
- a kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.

XXX.3. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése,
- a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása,
- a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása,
- az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása,
- az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése,
- ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése,
- a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

XXXI. A bölcsődei élet megszervezésének elvei

XXXI.1. Kapcsolat a szülőkkel

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés-gondozás összhangja, a szülők és a gondozónők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a gondozónőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A gondozónő pedig, mint szakember, szaktudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében.

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről; ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében.

A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, egyéni kapcsolattartási formák: pl. beszélgetés érkezéskor és hazamenetelkor, üzenőfüzet, családlátogatás, csoportos kapcsolat-

tartási formák: szülői értekezletek és szülőcsoportos beszélgetések, hirdetőtábla, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok, stb. Mivel mindegyik más-más szerepet tölt be, célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni közülük.

A családlátogatás célja: a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermeknek és a szülőknek otthoni környezetben való megismerése, ezért lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a gondozónőket, akikre gyermekét bízta.

A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait mindenkinek felett tiszteletben kell tartani (a családlátogatás előli elzárkózást is).

A szülőcsoportos beszélgetések tematikus beszélgetések a csoport gondozónőinek vezetésével a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témáról. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésszereplő bővítésére. A gondozónőktől kapott indirekt megerősítések jó irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

A szervezett programok a családok igényeihez igazodó többlet-lehetőségek a családok segítése, a szülői kompetencia növelése és a család és a bölcsőde közötti kapcsolat erősítése érdekében. Több fajtájuk lehet, pl.: előadás, beszélgetés neves szakemberrel a szülőket érdeklő témákról, étel-, könyv-, játékbemutató szaktanácsadással és adott esetben vásárlási lehetőséggel egybekötve, vagy klub-jellegű családi programok ünnepekhez kapcsolódóan vagy alkalomtól függetlenül bizonyos, kiszámítható rendszerességgel (pl. adventi készülődés, nyári strandolás). Ezek a közös élmények, az emberi kapcsolatok és a tapasztalatok, a tájékozottság gyarapításával nagymértékben hozzájárulhatnak a szülői kompetencia fejlődéséhez, a családi nevelésnek és a gyermek fejlődésének segítéséhez.

XXXI.2. Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya vagy az apa jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermek és a gondozónő között fokozatosan kialakuló

érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stresszreakciók (pl. étkezési, alvási nehézségek, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, a szülőhöz való fokozott ragaszkodás, a viselkedésben, szokásokban, az önállóság terén jelentkező esetleges változások ... stb.). súlyosságát, időbeni elhúzódását.

XXXI.3. „Saját gondozónő”-rendszer

A „saját gondozónő”-rendszer a személyi állandóság elvén nyugszik. A csoport gyermekeinek egy része (5-6 gyermek) tartozik egy gondozónőhöz. A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, törzslapját, naplóját, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat.

A „saját gondozónő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a gondozónője (felmenőrendszer). Az ún. ölelkezési időben – az az időszak, amikor mindkét gondozónő a csoportban van – idejét elsősorban a „saját” gyermekei gondozására, nevelésére fordítja.

A „saját gondozónő”-rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját” gondozónő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

XXXI.4. Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabályok határozzák meg. Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el, a megengedettnél több gyermek nem csupán ellátási problémát jelent a gondozónőnek, hanem nagyobb a zaj a csoportban, valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra.

A sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei csoportban (speciális csoportban vagy integráltan / inkluzívan) történő gondozása, nevelése, fejlesztése 2 egészséges gyermek ellátásához szükséges feltételrendszer biztosításával oldható meg, de természetesen a létszámhatárok a sajátos nevelési igény természetétől is jelentős mértékben függenek.

A gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba járjon. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. Szakmailag támogathatóbb az életkor szerinti homogén csoport: részint azért, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése még homogén csoportban sem könnyű feladat, részint azért, mert a vegyes korcsoport előnyei (a nagyok húzóerőt jelentenek a kicsiknek, a kicsikkel való együttlét

során empátiájuk, toleranciájuk nő) a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

XXXI.5. Napirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes gyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja.

A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremti meg – s egyben kiiktatják a felesleges várakozási időt.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl. a bölcsőde nyitása, zárása, stb.) is. Kialakításának további feltételei a személyi állandóság (saját gondozónő-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisegítő személyzet összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembe vétele.

XXXI.6. A bölcsőde kapcsolatai más intézményekkel

XXXI.6.1. A bölcsődék kapcsolata a bölcsődei hálózaton belül

A bölcsődei hálózat fontos intézményei, szakmai központjai a regionális módszertani bölcsődék, melyeknek feladata az egyes bölcsődék szakmai működésének segítése és folyamatos figyelemmel kísérése.

XXXI.6.2. Bölcsőde és óvoda kapcsolata

A két intézmény között fontos olyan tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenet is zökkenőmentesebbé válhat.

XXXI.6.3. Egyéb kapcsolatok

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek / kerülhetnek (többek között: Védőnői Szolgálat, Házi Gyermekorvosi Szolgálat, Gyermekjóléti Szol-

gálat, Családsegítő Központ, Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat, Gyámhatóság, Nevelési Tanácsadó, Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság).

A bölcsődék és a különböző (bölcsődei hálózaton belüli és a családsegítés területén működő) civil szervezetek közötti együttműködés sok tekintetben hozzájárulhat a bölcsődei ellátás fejlődéséhez, az ellátást igénybe vevő családok szükségleteihez, elvárásaihoz történő igazodást segítheti.

XXXII. A A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

A nevelés-gondozás valamennyi helyzetének célja a gyermek testi-lelki harmóniájának elősegítése, melyhez hozzátartozik a személyi- és tárgyi környezettel való harmónia is, ezért a nevelés-gondozás valamennyi helyzetében lehetőséget kell biztosítani a kisgyermek számára ahhoz, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségleteinek megfelelően ismerkedhesen személyi- és tárgyi környezetével úgy, hogy viselkedési mintát és segítséget kapjon optimális és sokoldalú fejlődéséhez és szocializációjához. A gondozás (testi szükségletek kielégítése) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.

A bölcsődei élet legyen élvezetes, részvételre motiváló és kielégítő tanulási élményeket biztosító, társas közegben zajló, interakciót ösztönző. A gyermekek számára biztosítani kell, hogy koruknak és fejlettségüknek megfelelően vegyenek részt az egyes élethelyzetek, tevékenységek előkészítésében. Kiválasztásában, alakításában.

Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja a gyermek pozitív önértékelésének erősítése és a különböző faji, kulturális, vallási, nyelvi, nemi valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek tiszteletének kialakítása.

XXXII.1. Gondozás

Bensőséges interakciós helyzet gondozónő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A személyes és a szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a gondozónő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicséréssel jutalmazza (ez növeli az együttműködési kedvet), a sikertelenségért viszont nem jár elmarasztalás. Lényeges az elegendő idő biztosítása.

sa, mivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a gondozónőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A gondozás jelentős mértékben befolyásolja a szokáskialakítást és az önállósodást.

XXXII.2. Játék

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődését. A gondozónő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

XXXII.2.1. Mondóka, ének

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a gondozónő kellemes ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapothoz igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás

pozitív érzelmeket keltenek, örömelményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a gyermek további zenei fejlődésére.

XXXII.2.2. Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi- (ezen belül beszéd, gondolkodás, emlékezet és képzelet) és szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesé-

nek pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. Fejődik emberismerete, a főhőssel való azonosulás fejleszti empátiáját, gazdagodik szókinccse. A mese segíti az optimista életfilozófia és az önálló véleményalkotás alakulását.

A bölcsődében a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

XXXII.2.3. Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás – nem az eredmény.

A gondozónő a feltételek biztosításával, az egyes technikák megmutatásával, a gyermek pillanatnyi igényeinek megfelelő technikai segítséssel, az alkotókedv ébren tartásával, a gyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével, megőrzésével segítheti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatások érvényesülését.

XXXII.2.4. Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, az egymásról és a környezet szépségéről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. viráglocsolás, gyümölcsnap előkészítése... stb.). Az öröm forrásai az együttlenség, a közös munkálkodás és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. A helyzetek lényeges tanulási lehetősége az egymásra épülő elemekből álló műveletsorhoz igazodással próbálkozás, az együttműködés és a feladatok megosztása. Az egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, a hétköznapi élet esztétikuma iránti igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembe vételét és az empátiát.

XXXII.3. Mozgás

Csecsemő- és kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki, fejlődnek. A mozgásigény rendkívül nagy, az egészséges gyermek örömmel gyakorolja a mozgást. Mind a szobában, mind az udvaron biztosítani kell a gyermekek számára minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolják a gyermekek az egyes moz-

gásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. A játékeszközök szerepe az érdeklődés felkeltése, a mozgás aktivitás fenntartása.

Fontos szempont, hogy a környezet balesetmentes legyen, a veszélyforrásokat kiküszöböljük. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a gyermekeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban.

Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, pl.: hempergő, elkerített szobasarok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, udvaron, teraszon több lehetőség adott, mint szobában. A szobai játékok sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat is fejlesztik. A szobában is szükségesek nagymozgásos játékok.

Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására ad lehetőséget.

XXXII.4. Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye. A bölcsődei nevelés-gondozás területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: minden olyan tapasztalat- és/vagy információszerzési folyamat tanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben és/vagy a gondolkodásban.

A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenység, ill. tevékenységbe ágyazottan történik.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció. A tanulás formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, a gondozónő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A gondozónő a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás során alkalmazott módszereiben figyelembe veszi, hogy náluk hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat, és ebben direkter kell részt vennie, mint az egészséges gyermekeknél. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében kevésbé építhet arra a belső motivációra, amely az ép gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek más az anyanyelvük, mint a nemzeti nyelv.

XXXIII. Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások

A bölcsőde az alapellátás prioritása mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet, ill. más szolgáltató felkérésére szakmai segítőként közreműködhet azok megvalósításában.

A szolgáltatások főbb csoportjai:

- Alapellátáson túli szolgáltatás. Ezeket a szolgáltatásokat a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekeknek és családjaiknak többletként (a megállapodás szerint rögzített külön díjazás fejében) biztosíthatja a bölcsőde (pl. a bölcsőde nyitvatartási idején túli gyermekfelügyelet).
- A bölcsődei ellátásban nem részesülő gyermekek és családjaik számára nyújtott szolgáltatások (pl. játszócsoport).
- Külön csoportot alkothatnak a szolgáltatások területén a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik számára nyújtott szolgáltatások, (pl. a korai fejlesztés körébe tartozó programok, a szülők számára szervezett életvezetési tanácsadás, beszélgetőcsoport).

Valamennyi szolgáltatási forma esetében lehetőség szerint törekedni kell *A bölcsődei nevelés-gondozás alapprogramjában* rögzített szakmai elvekhez való igazodásra.

A személyi és tárgyi feltételek kialakításánál a kisgyermeknevelés-gondozás elveit és gyakorlatát, valamint az egyes szolgáltatások speciális igényeit egyidejűleg kell figyelembe venni. A szolgáltatásokat a bölcsődei ellátásban nem részesülő gyermekek orvosi igazolás nélkül vehetik igénybe. A szülő nyilatkozatot ír alá, hogy gyermeke egészséges, és bemutatja a kötelező védőoltásokról szóló igazolást, illetve a Gyermek egészségügyi kiskönyvet.

A szolgáltatások térítési díját a bölcsőde saját hatáskörben, a fenntartóval egyeztetve állapítja meg.

A szolgáltatások működtetésénél is kiemelt jelentőségű a kompetenciahatárok betartása.

Az egyes szolgáltatások jellemzőit, az igénybevétel lehetséges módjait valamint a díjazást egyértelműen megfogalmazva, írásban kell rögzíteni. A bölcsődés gyermekek és családjaik számára nyújtott szolgáltatások esetében kiemelten fontos az alapellátás keretében nyújtottak és a szolgáltatás során nyújtottak pontos körülhatárolása.

XXXIV. Dokumentáció

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezethet.

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történjék. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermekek minősítését szolgálja.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok: a tárgyszerűség (objektivitás), a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják őket), a hitelesség, az árnyaltság, a rendszeresség, ill. a folyamatosság.

A dokumentáció készítéséhez alkalmazott módszerek és eszközök kiválasztásánál különösen képpen tekintettel kell lenni a kisgyermekek fokozott biztonságigényére (személyi- és tárgyi környezet állandósága, az adott helyzetnek a kisgyermek megszokott, számára elfogadott élethelyzetekhez való hasonlósága).

A dokumentáció vezetéséhez kérni kell a szülők hozzájárulását, a rögzítetteket kérésre a szülőknek meg kell mutatni.

A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat a legmesszebbmenőkig figyelembe kel venni.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a korai fejlesztés és gondozás feladatait – a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményére épített – fejlesztési évre készített egyéni fejlesztési terv alapján kell végezni. Az egyéni fejlesztési tervet a korai fejlesztést és gondozást végző vagy irányító gyógypedagógus (terapeuta) készíti el.

Az egyéni fejlesztési tervnek tartalmaznia kell az értelmi fejlesztés, a hallásfejlesztés, a látásfejlesztés, az adaptációs tréning, a mozgásfejlesztő terápiák, a pszichológiai fejlesztés feladatait.

A fejlesztést - gondozást végző gyógypedagógus (terapeuta) központilag kiadott nyomtatványon egyéni fejlesztési naplót vezet.

A gyermek fejlődését a korai fejlesztést és gondozást végző vagy irányító gyógypedagógus (terapeuta), központilag kiadott nyomtatványon értékelő lapon értékeli.

Az egyéni fejlesztési tervet és az értékelési lap egy példányát megküldi a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságnak, illetve a szülőnek, egy példánya az ellátó intézményben marad.

A FEJLŐDÉS LEGGYAKORIBB JELLEMZŐI A BÖLCSŐDÉS KOR VÉGÉRE

- nagyon sok területen önálló a gyermek: egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, legfeljebb apró segítséget igényel,
- már nemcsak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is,
- jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számára,
- környezete iránt nyitott, érdekli minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben,
- gazdag szókincse van, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot felnőttel, gyermekkel,
- a gyermekek többsége szobatiszta.